

Gylleholm 14, Lilla Råby

Fornlämning L1988:5060 /RAÄ Lund 175:1
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk undersökning och arkeologisk kontroll 2020–2023
Linda Billström & Linnea Lidh

Titel: Gylleholm 14, Lilla Råby
Författare: Linda Billström & Linnea Lidh
Kulturmiljörapport: 2023:24

Omslagsbild: Linda Billström rensar fram ett lergolv.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Naturgeografiska förutsättningar	5
Fornlämningsmiljö	5
Den arkeologiska undersökningen	16
Undersöknings- och dokumentationsmetod	17
Principer för den stratigrafiska analysen	18
Begreppet grupp och fas	18
Metalldetektering	19
Analys och provtagning	20
Fynd.....	21
Förmedling.....	21
Undersökningens frågeställningar	22
Undersökningens resultat.....	24
Fas 1. Den första markanvändningen, ca år 1000.....	26
Fas 2. Tid för odling, ca år 1050–1100.....	31
Fas 3. Ny bebyggelse på platsen, ca år 1100–1150.....	35
Fas 4. Gårdsmiljö, ca år 1150–1200	42
Fas 5. Ombyggnation, ca år 1200–1250	51
Fas 6. Ytterligare omstrukturering, ca år 1250–1300	56
Fas 7. Hantverksgården, ca år 1300–1350	64
Fas 8. Övergiven gård, ca år 1350–1400.....	76

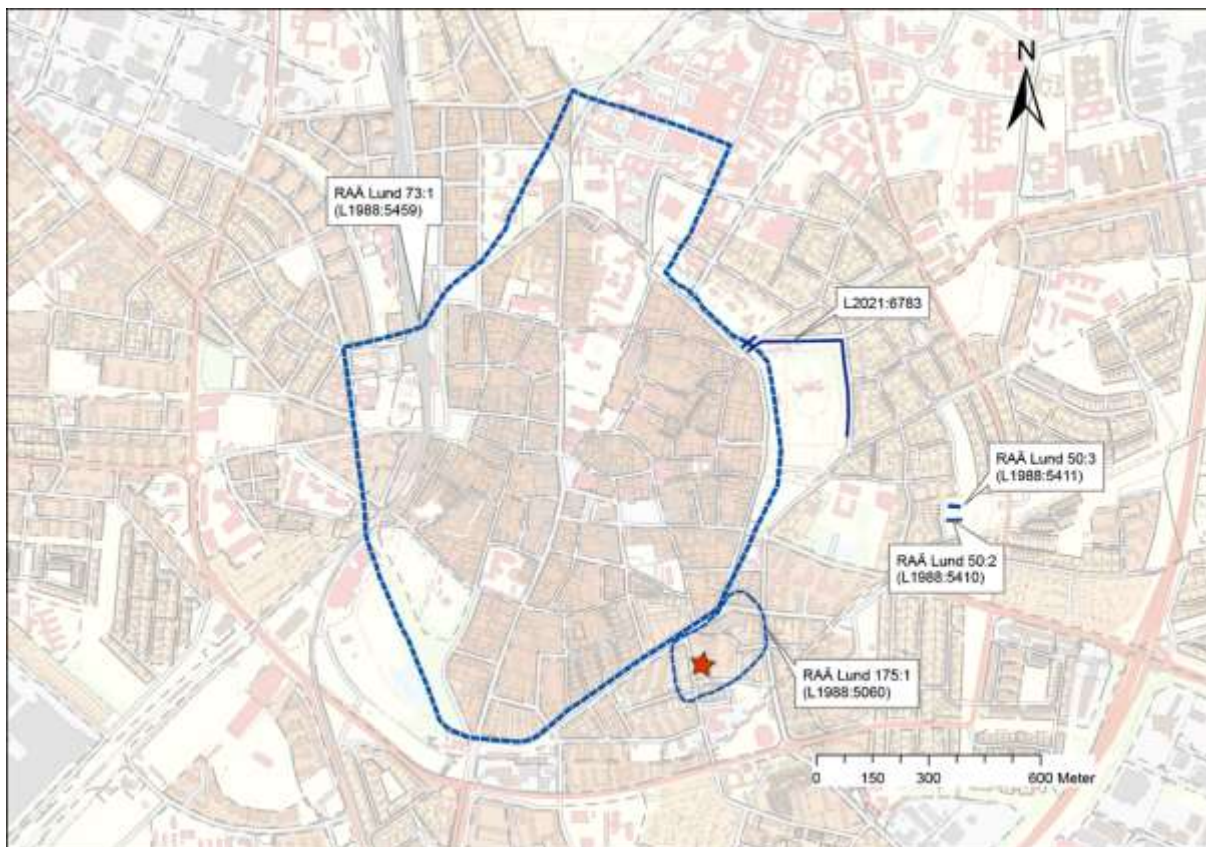
Fas 9. Ny gårdsbebyggelse, 1400–1500-tal.....	79
Fas 10. 1600–1700-tal.....	85
Fas 11. 1800-talet.....	91
Fas 12. Modern tid, 1900-tal.....	95
Kulturlagerstatus.....	98
Analysresultat.....	98
Fynd.....	102
Resultat och diskussion.....	135
Byns ursprung och etablering på platsen.....	135
Gårdens utveckling och funktioner.....	136
Gårdens ekologi och näring.....	137
Utvärdering av projektets genomförande.....	141
Administrativa och tekniska uppgifter.....	146
Referenser.....	147
Bilagor.....	1

Vikingatid 800–1050 e.Kr.	Tidig medeltid 1050–1200 e. Kr.	Högmedeltid 1200–1350 e. Kr.	Senmedeltid 1350–1537 e. Kr.	Tidigmodern tid 1537–1789 e.Kr.	Senmodern tid 1789–nutid

Sammanfattning

- Kudu AB planerade att uppföra nya bostäder och ett miljöhus inom kv Gylleholm 14, Lund. I samband med grundläggningen av det nya bostadshuset skulle även andra schaktningsarbeten att genomföras för installation av ledningar. Fastigheten ligger inom Lilla Råby medeltida bytomt, fornlämning L1988:5060 (RAÄ Lund 175:1) och intill Lunds medeltida stadsområde, fornlämning L1988:5459 (RAÄ Lund 73:1).
- En rad arkeologiska observationer och undersökningar med varierande resultat har genomförts inom Lilla Råby bytomt. Den arkeologiska dokumentationen från Lilla Råby har i flesta fall bestått av dokumentation av sektioner och borrhål. Flera gårdslägen, nr 1, 8 och 13, har tidigare berörts av schaktarbeten som har dokumenterats arkeologiskt. Det första skriftliga belägget för byn är från år 1120, då Lilla Råby omnämns i Lunds domkyrkas prebendelista. I prebendelistan omtalas ett halvt bol i byn, *Raby minore mansus dimidius* (NL 1923:7).
- Kulturen i Lund genomförde hösten år 2020 en avslutande undersökning på fastigheten Gylleholm 14, inom Lilla Råbys historiska bytomt. Fältarbetet genomfördes under november år 2020. Utifrån Länsstyrelsens beslut skulle ytan för nybyggnationens grundläggning, samt för tillhörande installationer av ledningar undersökas ner till morän. I de övriga delarna av fastigheten skulle en arkeologisk kontroll ske för att säkerställa att inga lämningar skadades i samband med övertäckningen av geotextil och matjord. Undersökningen skulle genomföras med begränsad ambitionsnivå.
- Undersökningen visade på att det fanns bebyggelse på platsen sedan åtminstone 1000-talet och att denna förefaller ha rört på sig inom gårdsläget. En första påvisad tomtreglering skedde omkring år 1150–1200, då ett gränsdike anlades i öst-västlig riktning i södra delen av undersökningsområdet. Detta skulle kunna tyda på att byn vid denna tid är etablerad och stationär. Byn torde ha etablerat sig på den historiska bytomten senast i början av 1100-talet. Däremot är det möjligt att en bebyggelse vuxit fram på en annan plats före 1100-talets stadsbefästningar och att den sedermera flyttats till den plats som syns på skifteskartor från andra halvan av 1700-talet.
- Bebyggelsen på undersökningsytan kom att ligga ungefär på samma plats under flera hundra år. Utifrån 1700-talets kartmaterial vet vi att undersökningsområdet ligger inom en tomt som vid tidpunkten för kartans upprättande tillhörde ett gatuhus. Det fanns inte längre en gårdsenhet på platsen. Möjligen är det redan vid slutet av 1300-talet som den stora förändringen sker. Undersökningsytan används som odlings- eller betesmark under en tid. Någon gång under 1400–1500-talen bebyggs tomten återigen. Aktiviteterna som kunde spåras inom gårdsläget var bland andra hantverksrelaterade, främst i form av husflit men även spår efter ambulande hantverkare. På gården hade djur fötts upp, dels för avsalu till staden Lund, dels för eget nyttjande. I övrigt framkom lämningar i form av bostads- och ekonomibyggnader, bakstuga, ett mindre förrådshus (fyrstolpshus), brunnar och stolphägnader. Alla dessa visar på aktiviteter knutna till en gårdsenhets dagliga liv och arbete.

- Få gränsmarkeringar har dokumenterats på undersökningsområdet och detta kan bero på att de legat längre söderut. Två, kanske tre, gränsdiken har kunnat dokumenterats och de har gått i öst-västlig riktning. Det första diket är förlagt i Fas 4, år 1150–1200, då en större tomtreglering sker där tomtmarken inom Lilla Råby markeras upp. Det andra diket är förlagt till Fas 6, år 1250–1300, och var förskjutet något norrut. Diken som gränsmarkeringar påträffas ofta vid bytomtsundersökningar, gränser har även markerats på annat vis under lång tid exempelvis genom vallar, enklare gården eller större stenar och träd.
- Bebyggelsens första hus var helt uppförda med jordgrävda stolpar, men redan under början på 1100-talet framkom byggnader som delvis var uppförda på stensyll. Mycket av bebyggelsepåren bestod av stenavtryck och detta tyder på att stenen varit en värdefull vara och troligen återanvänts i nybyggnationer på platsen. Endast ett fåtal stolphål har tolkats tillhöra Fas 2 och framåt, vilket tyder på att även trä varit ett dyrbart material. Genom att lyfta upp huskonstruktionen från marken och placera den helt eller delvis på stensyll alternativt syllträ, förlängdes livslängden för stolparna och andra byggnadsdelar av trä.
- Trots närheten till staden Lund uppvisar fynden från Lilla Råby stora likheter med andra bytomtsmaterial. Importerad keramik av det mer ovanliga slaget, som är tämligen vanligt förekommande vid undersökningar i Lund, förekommer inte alls bland keramiken från Gylleholm 14. Den insamlade keramiken var av förhållandevis enkel karaktär och i materialet av yngre rödgods förekom kokkärl/förvaringskärl i större omfattning än serveringskärl.
- I det makrofossila materialet var korn det vanligaste sädesslaget. Under tidig medeltid var andelen råg högre än under högmedeltiden. Efter 1400-talet kom sädesslagen korn och råg att vara mer likvärdiga. Människorna på gården odlade troligen lin och fodervicker i åkergården, rovor i kålgården och medicinalväxter såsom exempelvis bolmört och vildpersilja i örtagården. I skogsmark samlades löktrav, hallon och hasselnötter in. I bebyggelsenära miljöer antingen odlades eller gynnades flädern, vilket avspeglar sig i rikligt förekommande frön ur makroproverna. Från marknad inne i staden eller genom insamling, anskaffades pors, vilket användes till öl under medeltiden. Enstaka fiskben påträffades i makrofossilproverna som tyder på att sill har varit den vanligaste förekommande fiskarten i Gylleholm. Sill brukar vara den dominerande fiskarten i både stad och landsbygd i sydvästra Skåne under medeltiden.

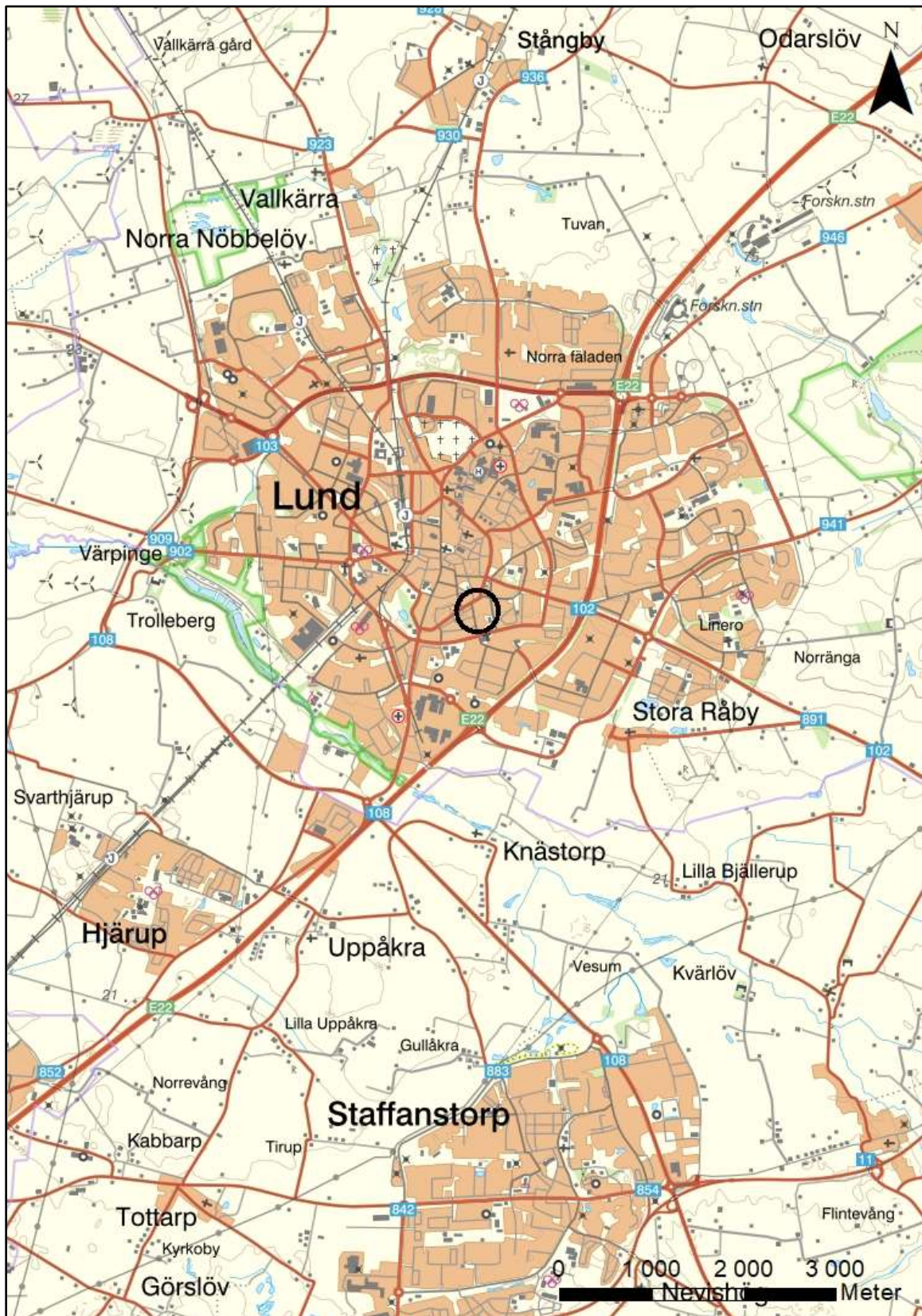
Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1 (L1988:5459), och Lilla Råby bytomt, fornlämning 175:1 (L1988:5060), med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

Kudu AB planerade att uppföra nya bostäder och ett miljöhus inom kv Gylleholm 14, Lund. I samband med grundläggningen av det nya bostadshuset skulle även andra schaktningsarbeten att genomföras för installation av ledningar. Fastigheten ligger inom Lilla Råby medeltida bytomt, fornlämning L1988:5060 (RAÅ Lund 175:1) och intill Lunds medeltida stadsområde, fornlämning L1988:5459/RAÅ Lund 73:1. Länsstyrelsen i Skåne län skickade därför en förfrågan om undersökningsplan och kostnadsberäkning (2020-08-17) för en arkeologisk undersökning till Kulturen i Lund. Tidigare har matjorden och de övre jordlagren tagits bort utan tillstånd enligt kulturmiljölagen. Länsstyrelsen beslutade då att en avgränsande arkeologisk förundersökning skulle genomföras år 2019 för att fastställa i vilken omfattning den berörda fornlämningen skadats och vilken vidare påverkan planerat arbete kunde få (Lst. dnr. 431-27970-2018).

I området där grundläggningen skulle förläggas genomfördes således en arkeologisk undersökning enligt beslut av Länsstyrelsen 2020-10-12 (dnr 431-10886-2020). Den arkeologiska undersökningen utfördes under perioden 2020-11-09–2020-12-01 av personal från Kulturen i Lund (Kulturens projektnr. A_2020_0082). I övriga delar av fastigheten kom det att läggas ut geotextil innan det återfyllning med

matjord. En arkeologisk kontroll genomfördes på denna yta för att säkerställa att den blottade fornlämningen inte skadades vid övertäckningen. Den arkeologiska kontrollen avslutades 2022-09-19.

Figur 2. Undersökningens läge markerat på ett utsnitt ur fastighetskartan. Skala 1:50 000.

Naturgeografiska förutsättningar

Lilla Råby historiska bytomt låg på en nivå av omkring 25–30 m över havet, i en mycket svag nordsydlig slänt med lägsta punkten i Höje å runt 2 kilometer längre söderut (figur 2). Jordarten består av lermorän och omkring 250 meter längre söderut finns ett östvästligt stråk med lättare jordarter i form av sand och grus. Det närmaste rinnande vattendraget är idag Höje å. I äldre tid har dock öppna vattenytor funnits betydligt närmare byn. Råby källa (L1988:4748) låg i närheten men är idag uttorkad. Från 1840-talet betraktades den som en hälsokälla vid vilken det uppfördes en brunnssalong (Blomqvist 1978:371). Söder om byn låg, enligt Storskifteskartan från år 1785, ett våtmarksområde med öppna vattenspeglar och större områden med våtmark. Från byn och söderut mot Stora Råby gick en väg som kallades Prästavägen och över våtmarksområdet fanns en bro. Fram till 1800-talet stod ofta mycket vatten i området, särskilt på vintern då isarna användes för skridskoåkning (Ohlsson 1954:15f). Stadsvallen och vallgraven låg precis norr om Lilla Råby och har troligen påverkat byn genom tiderna. Nivåskillnader mellan staden Lund och byn Lilla Råby kan ha inneburit att det vid mycket nederbörd rann vatten från staden ned mot byn. Möjligen har en del av detta vatten kunnat fångas upp av vallgraven som omgav Lund fram till 1800-talets början (Billström 2020a).

Fornlämningssmiljö

Tidigare arkeologiska undersökningar och pågående forskning visar att många historiska byar på den sydvästska slättbygden etablerades från 900-talets slut fram till 1100-talet (Schmidt Sabo 2001; Anglert 2012:94f). Förekomsten av runstenar och skattfynd pekar på att här fanns starka aktörer i inledningen av 1000-talet. (Lindberg & Schmidt Sabo 2019:12 och där anf. litt). Samtidigt skedde stora förändringar i landskapet med Uppåkras nedgång och Lunds uppkomst där den danska kungamakten anses ha haft en betydande roll. En stor del i den nya samhällsorganisationen var såklart även kristendomens genomslag i samhället och Lund etablering som östra Danmarks kyrkliga och politiska metropol.

Enligt Roskildekrönikan lät den danske kungen Erik Emune befästa Lund omkring år 1134. Befästningen bestod av en jordvall och en vallgrav som omgav hela staden med ett fåtal portar. I en kungaförsäkran från år 1326 framkom det att borgarna i Lunds stad skulle ha rätt att efter förmåga befästa sin stad med plankor, gravar, murar och pålverk. Det skulle vara både till rikets säkerhet men även för befolkningens egen nytta. I början av 1300-talet var kungamakten i Danmark svagare än någonsin tidigare, vilket gör att det inte är troligt att det var på kungens initiativ som befästningen upprättades, utan att det var stadsbornas önskan.

År 1811 avskaffades landstullen och därefter blev befästningen ointressant för stadens invånare och arbetena med att lägga igen vallgraven påbörjades. Nybyggnationstomter ersatte en stor del av vallområdet i staden, men i de södra delarna lades det år 1891 ut en boulevard som fick namnet Södra Esplanaden (Blomqvist 1985:11ff, 32). Förslaget att anlägga ett promenadstråk kom redan år 1873, men

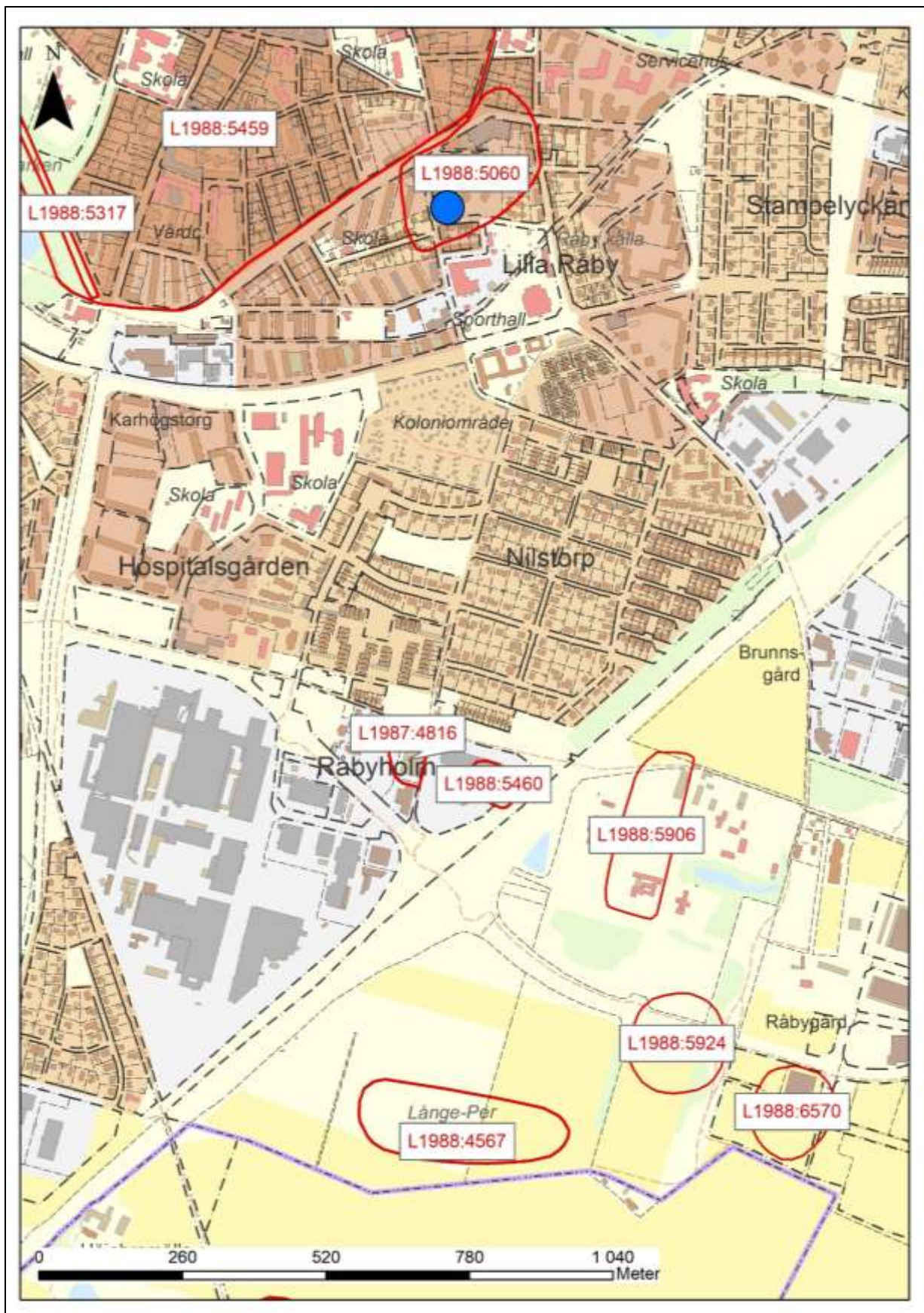
planerna förverkligades först år 1887 efter att stadsarkitekten lade fram ett förslag på Södra Vallpromenaden. Idag kan man fortfarande promenera längs Södra Vallpromenaden på den forna medeltida stadsvallen (Guldåker 2013:5; Kronroth 2017:8f).

Den ovan nämnda Råby källa (L1988:4748) betecknas som trefaldighetskälla i Kulturmiljöregistret (Fornsök). Söder om byn finns ett flertal andra fornlämningar, bland annat tre registrerade stenåldersboplatser (L1988:4567, L1988:5460, L1987:4816). Invid södra gränsen för Lilla Råbys marker står en rest sten som kallas "Långe Pers sten" (L1988:5318). Enligt traditionen ska den ha kastats mot Lunds domkyrka av jätten Finn (Karlsson 2018b:6f).

Äldre skriftliga källor

Det första skriftliga belägget för byn är från år 1120, då Lilla Råby omnämns i Lunds domkyrkas prebendelista. I prebendelistan omtalas ett halvt bol i byn, *Raby minore mansus dimidius* (NL 1923:7). Vid mitten av 1100-talet dog Aki Westasun, som donerat ett bol till domkyrkan, "*qui in villa Raby minore mansum unum huic ecclesie contulit*" (LDVD 1884–1889:173). Från 1200-talet och framåt finns flera omnämmanden av Lilla Råby exempelvis:

- Ärkedekanan Håkan tillbytte sig år 1283 en jord i "Raby Lithlæ" för en jord i Billinge (DD 2:3, nr 73).
- År 1317 skänkte herr Åke Jonsen, kung Eriks råd, en fjärdingsjord i Lilla Råby, "*curiam unius quadrantis terre in Rabylylæ*", för firandet av hans årsdag i domkyrkans kor (LDVD 1884–1889:78 f).
- År 1331 omtalas att ärkebiskop Karl införskaffat gods i Lilla Råby till det nyupprättade kantorsämbetet i Lunds domkyrka (DD 2:10, nr 325).
- År 1346 förvärvade Heligandshuset, i ett byte med domkyrkan och kantorn i Heligandshuset, en gård i byn (DD 3:2, nr 270).
- År 1351 omtalas i ett befästelsebrev av ärkebiskop Petrus att kantorsämbetet och Sankta Marthas altare innehade ytterligare gods i Lilla Råby (DD 3:3, nr 407).

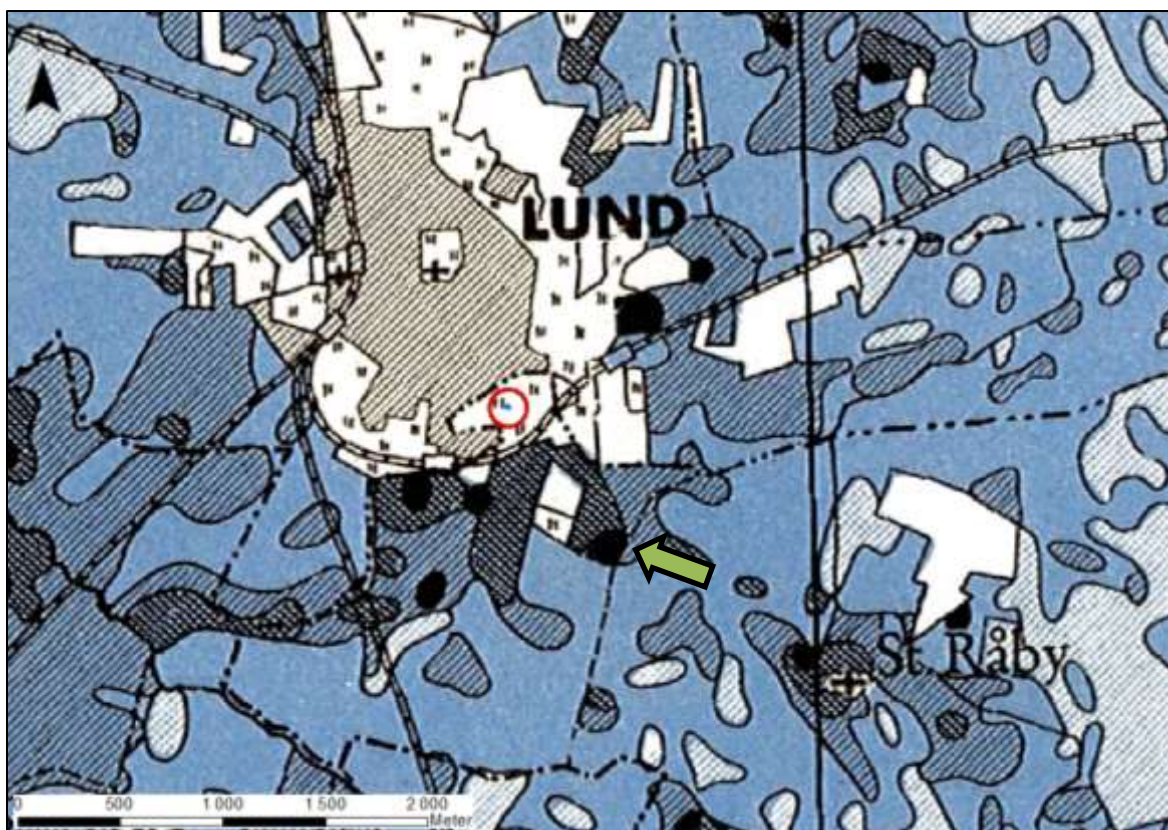
Figur 3. Fornlämningar i den aktuella undersökningens närområde mot bakgrund av Topografiska kartan. © Lantmäteriet.

Ortnamn och bebyggelse

Ortnamnet och bebyggelsen Lilla Råby kan betraktas i sammanhang med byn Stora Råby, även detta ortnamn belagt omkring år 1120 såsom *Raby maiore* (NL 1923:8). Båda ortnamn innehåller ordet rå = gräns-/märke och efterleden -by. Vilken slags gräns som avses är inte klargjort. Det kan betyda ett råmärke som fungerat som bygräns, ägogräns eller häradsgräns. En möjlighet är att ordet syftar på läget nära gränsen mot Bara härad. Det förutsätter emellertid att häradsindelningen är äldre än bynamnet. Efterleden -by anses ha varit produktivt från romersk järnålder till medeltid. I ortnamnsforskningen bedöms bebyggelserna Lilla och Stora Råby från början ha utgjort en gemensam bebyggelse (Wahlberg 2003:52, 297), som liksom det stora järnålderscentrat Uppåkra som någon gång före Knut den heliges gåvobrev från år 1085, delats i Lilla och Stora Uppåkra. Splittringen av en äldre bebyggelse skedde möjligen som ett resultat av förändringar i jordbruket. De nya bebyggelserna uppfördes oftast på mark som tillhörde en sedan gammalt etablerad bebyggelse, som i flera fall legat kvar på sin ursprungliga plats (Karlsson & Lenntorp 2012:215).

Bytomten ligger i den norra delen av sina inägor, vilket är en ovanlig placering. Oftast ligger bytomten centralt i förhållande till de jordar som brukas. Läget i norr, alldeles utanför Lunds stadsvall och vallgrav, kan antyda att byn har flyttat inom sina egna marker. Enligt Arrhenius fosfatkarta från åren 1929–34, finns kraftigt höjda fosfatvärden i ett stråk från bytomten ned mot motorvägen i sydöst, öster om Gullregnsvägen är de extremt höga. Förhöjda fosfatvärden anses indikera förekomsten av äldre bebyggelse och de ovan nämnda höga värdena skulle således kunna indikera en tidigare placering av Lilla Råby (figur 4). En annan indikation på att byn flyttats är en möjlig genes från ett "ur-Råby" enligt ortnamnsforskningen (se ovan).

Under medeltiden tillhörde byn Sankt Hans socken, vars kyrka låg vid Råbygatans södra del, innanför Lunds stadsvall. Sankt Hans kyrka ägde fyra jordar i byn och sammanlagt en tredjedel av jorden ägdes av de kyrkliga institutionerna Sankt Peters och Sankta Marias kloster och Hospitalsgården. Därutöver bestod jorden av utsocknes frälsehemman, som ägdes och brukades av bönderna i byn eller borgare i staden som arrenderade jorden (Balic 1999:1; Kronroth 2017:6ff). Lilla Råbys inägor var, som brukligt i Skånes fullåkersbygd, indelade i tre vångar: Dyngesvången väster om nuvarande Malmövägen, Mellanvången som var belägen öster om den förra och längst i öster låg Råbyvången. Varje vång var uppdelad i 16 lika delar, varav Hospitalsgården hade sex delar, Sankt Peters klostrets säteri hade fyra delar och de sex hemmanen i byn hade en del vardera.

Figur 4. Utsnitt ur Arrhenius fosfatkarta från år 1929–1934, området öster om Gullregnsvägen är markerat med en grön pil, undersökningsområdet är markerat med en röd ring.

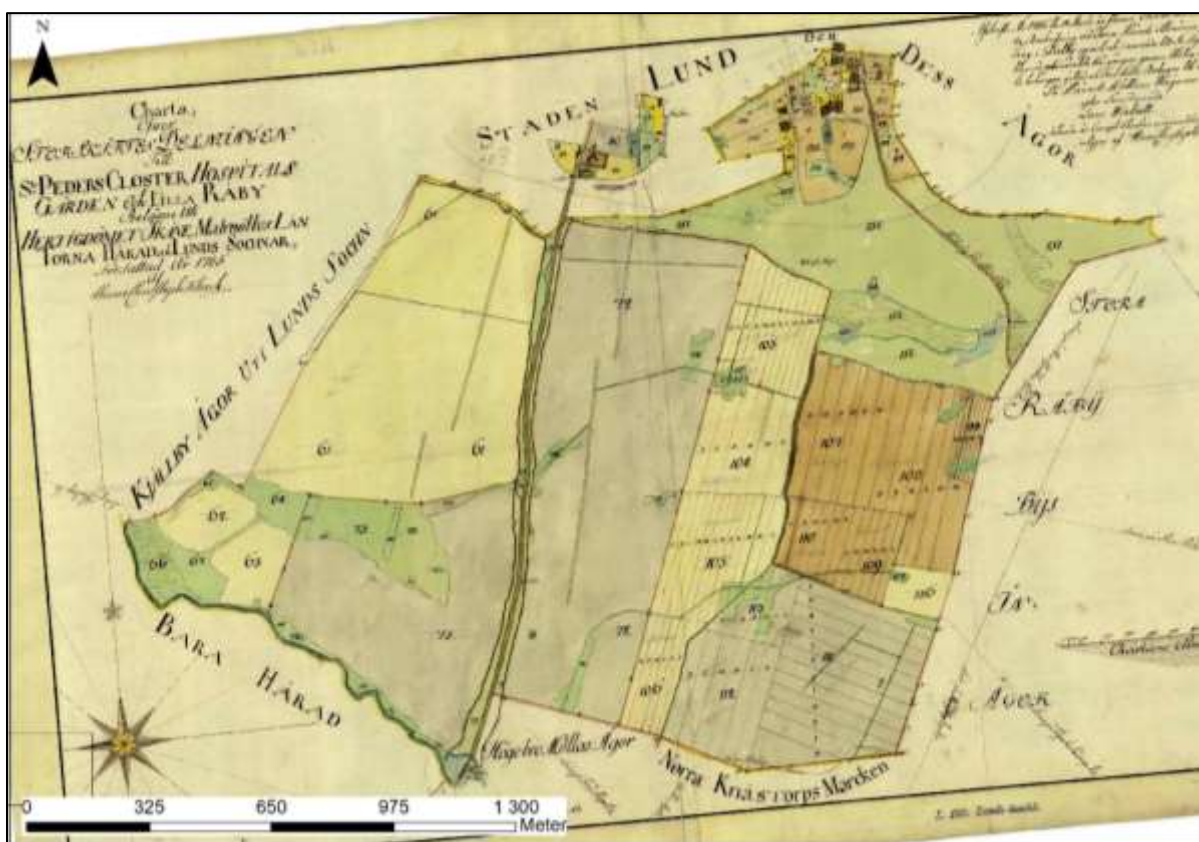
Partiellt Storskifte

År 1785 genomgick Lilla Råby ett partiellt storskifte, troligen på initiativ av ägaren till Sankt Peters klostrets säteri. Säteriet fick på så sätt den största delen av Dyngesvången och den gamla Priorgården flyttades ut och fick namnet Klostergården. Hospitalsgården fick den del av Dyngesvången som senare kom att utgöra Sankt Lars sjukhus samt huvudparten av Mellanvången och en äng i den östligaste delen av byns inägor. Resten av Mellanvången och Råbyvången fördelades på gårdarna i byn, dock fortfarande blandade i vångalag och inte skiftade. Vid tiden för det partiella storskiftet fanns sex gårdar i byn och sju gatuhus. De flesta gatuhusen ägdes av någon av bönderna på de andra gårdarna och arrenderades ut. Tre av gatuhusen lydde under Hospitalsgården och gatuhuset nr 5 ägdes och brukades av en man vid namn Pehr Nilsson (Storskifteskartan år 1785/86, Lantmäteristyrelsens arkiv, Akt L130–9:2; Bevaringskommittén 1996:61; Kronroth 2017:8). Byns bebyggelse var närmast uppdelad i två delar där den större gatehusbebyggelsen, som tillhörde Hospitalsgården, var belägna längst i väster. Byns sex gårdar var placerade i östra delen av byn, och hade karaktär av dubbelgårdar (figur 5 & 6).

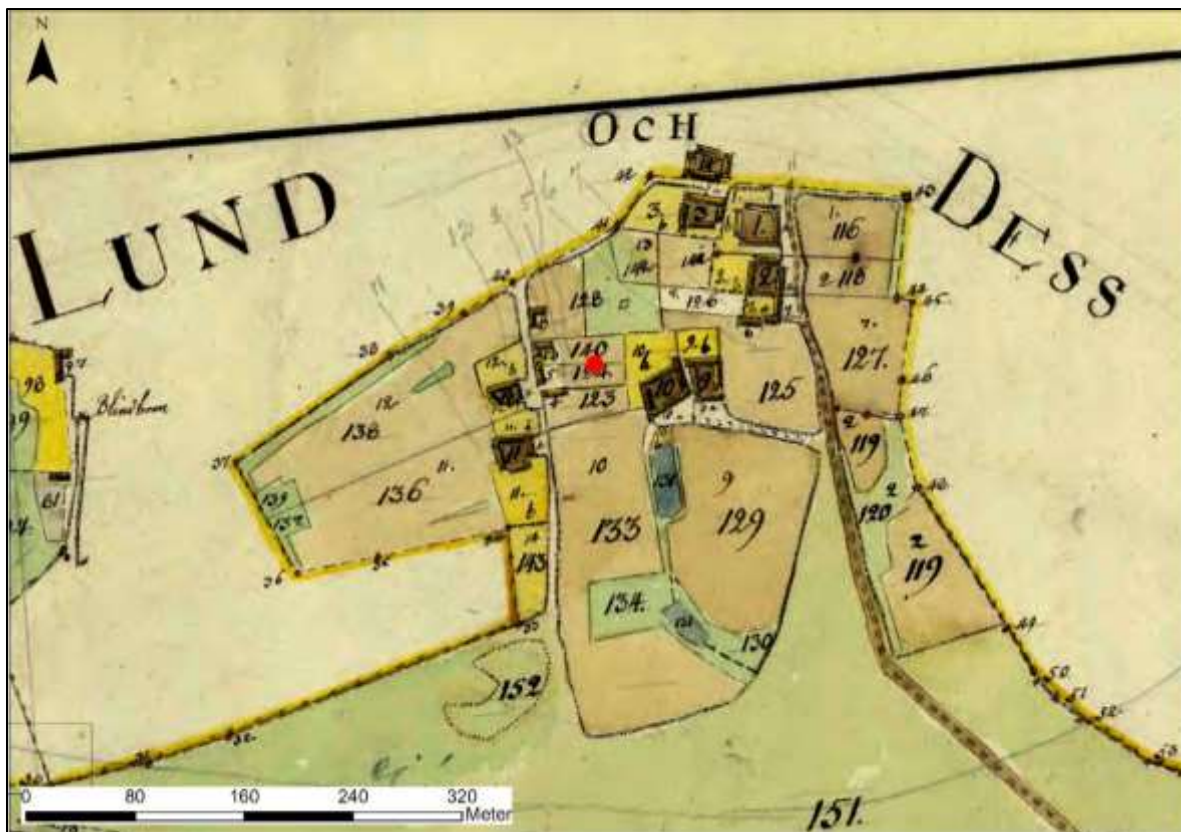
Historiska kartor

Här nedan presenteras utsnitt från tre historiska kartor. På storskifteskarta från år 1785 kan man se Lilla Råby by placerad i norra utkanterna av byns inågor. Undersökningsområdet är markerat med en röd punkt (figur 5 & 6).

På kartan över staden Lund och dess närmaste jordar från 1875–76 (figur 7), är det tydligt att den bebyggelse och övergripande strukturer som utgjort den historiska byn till större delen inte längre är synliga ovan mark. Några hus och gårdar ligger kvar. Vid undersökningsområdet ligger nu ett mindre gatuhus ut mot Kastanjevägen i väster. På den häradsekonomska kartan från åren 1910–15 (figur 8) ligger fortfarande några mindre gatuhus kvar på platsen.

Figur 5. Utsnitt från: År 1785. Karta över storskiftesdelningen till Sankt Peders kloster, Hospitalsgården och Lilla Råby (Lantmäteristyrelsens arkiv: Akt L130-9:2).

Figur 6. Utsnitt från: År 1785. Karta över storskiftesdelningen till Sankt Peders kloster, Hospitalsgården och Lilla Råby (Lantmäteristyrelsens arkiv: Akt L130-9:2). Undersökningsområdet markerad med en röd prick.

Figur 7. Utsnitt från: År 1875–76. Karta öfver staden Lund med närmaste omgivande jordar. Av: Frans Emil Viktor Palmcrantz (André & Högstedt 1990:77). Undersökningsområdet markerad med en röd prick.

Figur 8. Utsnitt från 1910–15 år häradsekonomska karta. Rikets allmänna kartverks arkiv: Akt J112-1-40. Undersökningsområdet markerad med en röd prick.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

En rad arkeologiska observationer och undersökningar med varierande resultat har genomförts inom Lilla Råby bytomt. Den arkeologiska dokumentationen från Lilla Råby har i flesta fall bestått av dokumentation av sektioner och borrhål. Kulturlagermäktigheten inom bytomten är mellan ca 1,00 till 1,50 m. Flera gårdslägen, nr 1, 8 och 13, har tidigare berörts av schaktarbeten som har dokumenterats arkeologiskt. Här har bebyggelse lämningar i form av kulturlager, brunnar och nedgrävningar framkommit. Mellan bytomten och Lunds stad har rester av vallgraven påträffats i samband med olika markarbeten. Byns utsträckning norrut är väldefinierad medan större osäkerhet råder gällande utbredningen i andra väderstreck. Trots utschaktningar och ny bebyggelse inom fornlämningen, bör det finnas potential för ny kunskap (Karlsson 2018b:5). En del äldre uppgifter finns, som till exempel fynd av en gravsten i kv Gylleholm 4 år 1947, fynd från den gamla skjutbanan i kv Dammgården år 1902, samt ett antal arkeologiska iakttagelser i den norra delen av kv Dammgården. Trots detta saknas en heltäckande bild av och förståelse för fornlämningen L1988:5060, Lilla Råby bytomt (Kronroth 2017:9).

Figur 9. Kulturens arkeologiska Generalkarta över några äldre undersökningar i närheten. Här ses undersökningsområdet i rött, grundgrävning år 1934 i blått och grundgrävning år 1969 i grönt.

I samband med att den aktuella fastigheten delvis bebyggdes år 1934 (figur 9) påträffades en stenläggning av stora kullerstenar 1,10 m under dagens fastighet utmed Kastanjegatan, samt ett lager knaddersten på ett djup av 1,00 m. Även en brunn, som använts i senare tid, noterades. I övrigt iaktogs endast matjords- och fyllningslager. Ett kapital av sandsten togs tillvara samt en del keramik. Det noterades särskilt att ingen Östersjökeramik (eller baltisk-vendiskt svartgods) påträffats (Kulturen LA-arkiv). När Smålands nation byggdes år 1969 (figur 9) undersöktes botten av en träskodd brunn (Kulturens LA-arkiv).

Avgränsande arkeologisk förundersökning 2019

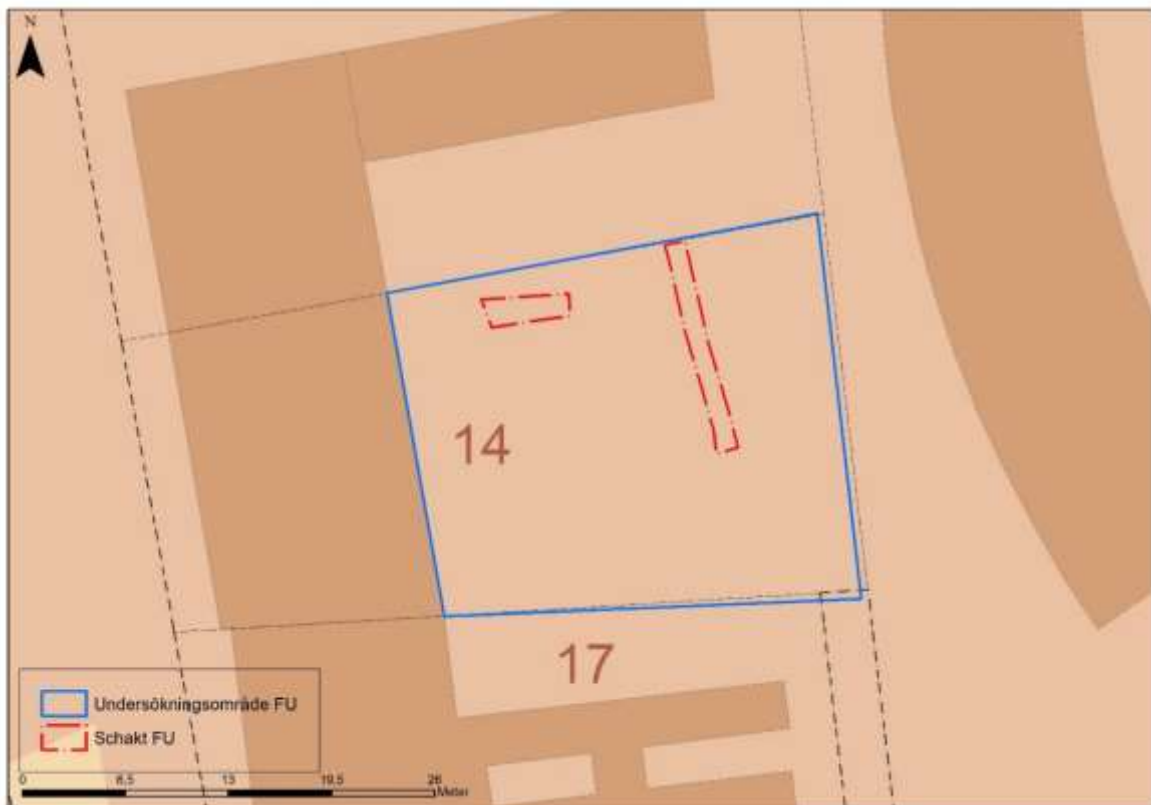
Hösten år 2019 genomfördes en avgränsande arkeologisk förundersökning inom fastigheten, där syftet var att konstatera i vilken utsträckning fornlämningen skulle komma att beröras av den planerade byggnationen, att avgränsa påträffad fornlämning, samt att ge svar på om ytterligare arkeologiska åtgärder krävdes innan en byggnation. Under hösten år 2018 hade schaktningsarbeten utan erforderligt tillstånd från Länsstyrelsen påbörjats. De massor som hade schaktats bort hade en mäktighet upp emot 0,90 m. Resultatet av detta blev att fornlämningen lämnades blottad för väder och vind i ett år innan förundersökningen genomfördes (figur 10).

En försiktig ytavbaning och dokumentation inledde förundersökningen och två schakt togs upp inom området för planerad byggnation. Schakt 1 schaktades delvis ner till morännivå medan schakt 2

schaktades ned till 0,10–0,15 m djup där det framkom tydliga och välbevarade äldre kulturlager. Förundersökningen visade att det fanns äldre kulturlager inom ytan som var framschaktad och att det också förekom bevarade kulturlager ner till ett djup av 0,70–0,80 m.

Schakt 1 grävdes i den nordvästra delen av området och förlades i öst-västlig riktning. Schaktet var 5,80 m långt och bredden uppgick till 1,40 m. Den västra delen av schaktet djupschaktades för att fånga kulturlagermäktigheten, därför varierade schaktets djup mellan 0,35 m till 0,80 m. I östra delen framkom ett lergolv på 0,30 m djup och därför avbröts schaktningen där. Inga lämningar framkom i moränen, utan det äldsta kulturlagret utgjordes av ett 0,30–0,40 m tjockt odlingslager. I detta lager framkom flera skärvor Östersjökeramik. Bland Östersjökeramiken fanns skärvor med datering till år 1050–1150 och andra skärvor med datering till år 1150–1200. Det andra schaktet, schakt 2, förlades längre österut i nord-sydlig riktning. Schaktet mätte omkring 13,50 m, var 1,40 m brett och mellan 0,10 och 0,15 m djupt. I detta schakt framkom kulturlager i form av lergolv, raseringsmassor, utrakningsmaterial, en möjlig markhorisont och odlingslager (Billström 2020a).

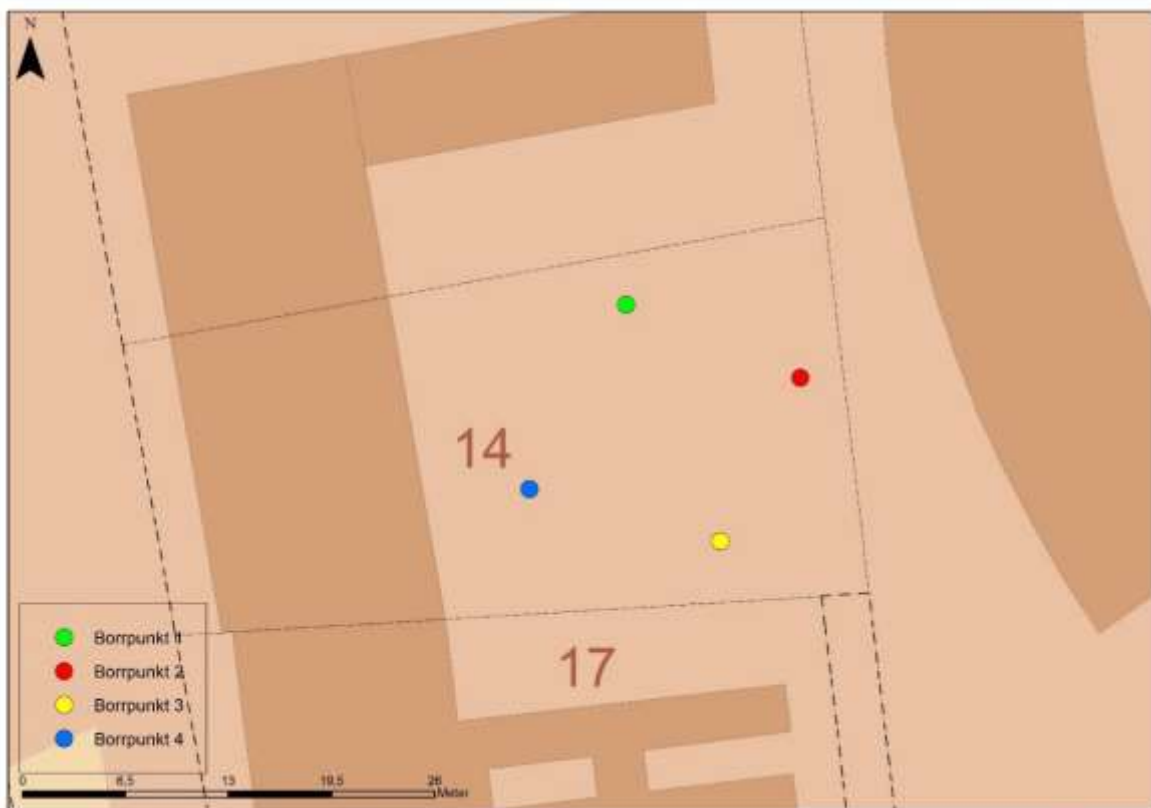
Enligt det historiska kartmaterialet fanns det ingen gårdsbebyggelse inom det aktuella undersökningsområdet under andra delen av 1700-talet, platsen är belägen på bakgårdarna till ett par av byns gatuhus (figur 5 & 6). De arkeologiska lämningarna från förundersökningen skulle kunna representera delar av en gårdsbebyggelse som redan försvunnit/lagts ned vid tiden för kartornas upprättande.

Figur 10. Undersökningsområdet och schakt vid den arkeologiska förundersökningen år 2019. © Lantmäteriet

Arkeologisk kontroll 2020

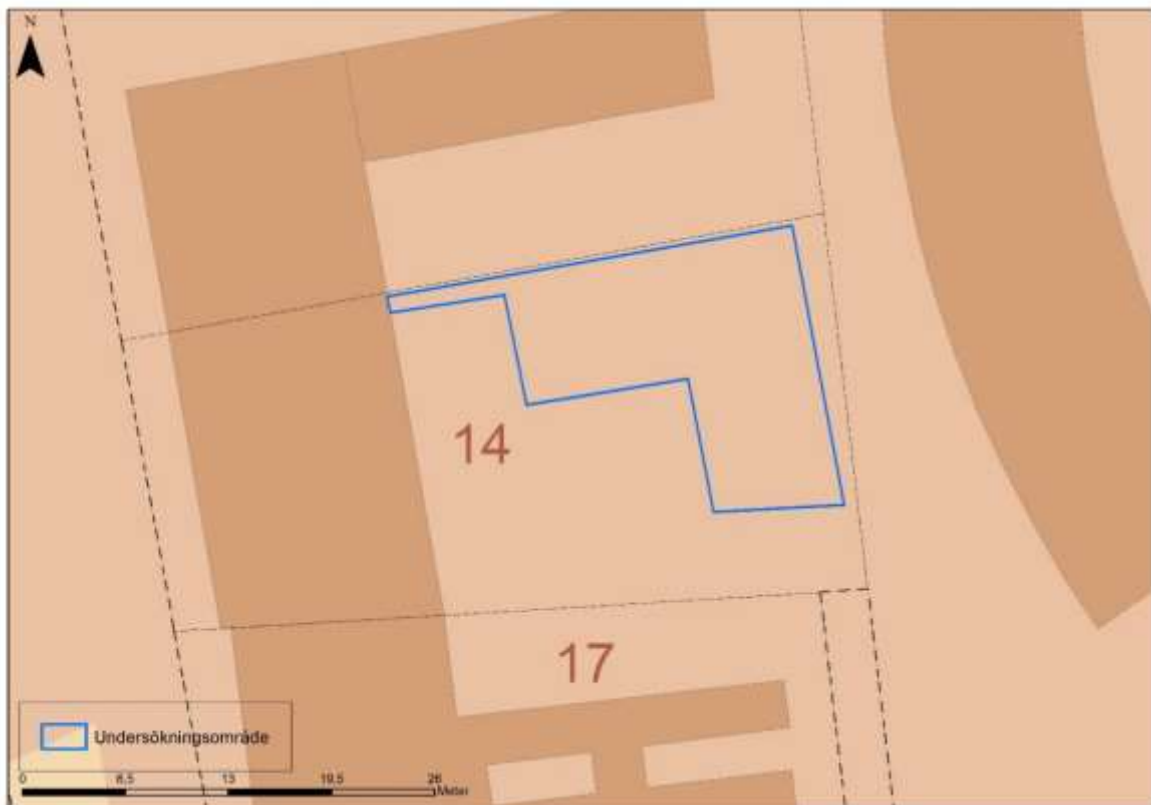
I samband med en geoteknisk undersökning på fastigheten beslutade Länsstyrelsen att en undersökning i form av en arkeologisk kontroll skulle genomföras (Lst. dnr. 431-7674-2020). För att tillförsäkra att fornlämningen inte skadades ytterligare, beslutade Länsstyrelsen att all körning på den avbanade ytan skulle ske på körplåtar. Den arkeologiska kontrollen genomfördes i samband med den geotekniska undersökningen, med avsikt att kontrollera arbetet och tillse att villkoren i beslutet följdes. Fyra hål borrades med en skruvborr med en diameter på 0,08 m. Tre av proverna visade på ett större homogent lager, möjligen odlingsjord medan borrhov 1 visade en viss stratigrafi med bland annat en tunn lerlins av gul lera. Moränen framkom på varierande djup, mellan 0,62 till 1,10 m från avbanad nivå (Billström 2020b).

Figur 11. Borrpunkterna under den arkeologiska kontrollen 2020.

Den arkeologiska undersökningen

Kulturen i Lund genomförde hösten år 2020 en avslutande undersökning på fastigheten Gylleholm 14, inom Lilla Råbys historiska bytomt (Lst dnr. 431-10886-2020). Fältarbetet genomfördes under november år 2020. Utifrån Länsstyrelsens beslut skulle ytan för nybyggnationens grundläggning, samt för tillhörande installationer av ledningar, undersökas ner till morän. I de övriga delarna av fastigheten skulle en arkeologisk kontroll ske för att säkerställa att inga lämningar skadades i samband med övertäckningen med geotextil och därefter matjord. Undersökningen skulle genomföras med begränsad ambitionsnivå.

Figur 12. Undersökningsområde för den avslutande undersökningen inom fastigheten Gylleholm 14. © Lantmäteriet

Figur 13. Undersökningsområdet dagen för påbörjat fältarbete år 2020. Ytan som inte skulle undersökas täcktes med geotextil innan schaktningen påbörjades. Fotografiet taget från sydväst.

Undersöknings- och dokumentationsmetod

Undersökningen påbörjades med att de allra översta centimetrarna över hela undersökningssytan försiktigt banades av med maskin. Därefter rensades ytan upp och de kontexter som framkommit mättes in med totalstation. Varje kontext tilldelades ett i förväg utplockat kontextnummer. Detta nummer är unikt för respektive lämning och följer med under hela undersöknings- och bearbetningsprocessen. Andra kontexter relateras till detta kontextnummer, vilket även anges vid en eventuell sektionsritning, fotografi och till slut i den stratigrafiska matrisen. Vid undersökningen registrerades all information rörande den undersökta lämningen i Intrasis 3.2. För att dokumentationen skulle vara så likartad som möjligt och lättare att jämföra, registrerades informationen enligt vissa fastställda parametrar i Intrasis. I Intrasis registrerades även fynd, prover, analysresultat, grupperingar och ritningar.

Den arkeologiska undersökningen genomfördes enligt kontextuell metodik (*single context*) vilket innebär att varje enskilt stratigrafiskt objekt dokumenteras separat, på ett likvärdigt sätt och enligt fastlagda eller överenskomna riktlinjer. Detta görs oavsett om det stratigrafiska objektet utgörs av en nedgrävning, ett lager eller någon form av sten- eller träkonstruktion. Metodiken innebär att man undersöker och avlägsnar varje stratigrafiskt objekt var för sig, i tur och ordning, med den yngsta först.

Detta medför till exempel att fyllningar i nedgrävningar och själva nedgrävningen särskiljs från varandra och ses som två skilda handlingar. Fyllningen har tillkommit vid ett senare tillfälle än nedgrävningen och är således yngre. Vid särskiljande av varje stratigrafisk enhet blir två tidsmässigt skilda aktiviteter enklare att hålla isär. Vid registreringen och dokumentationen av de påträffade kontexterna angavs därför dess stratigrafiska såväl som fysiska relationer, hur de förhöll sig till övriga stratigrafiska enheter. I beskrivningen angavs den relativa mängden komponenter i lager och fyllningar. Till exempel angavs bränd lera, sot, kalk, träkol, pinnar och småsten på en skala som baserades på mängden komponenter i lagret. Till varje stratigrafisk enhet tillfogades arkeologens tolkning, skild från beskrivningen i syfte att underlätta omtolkningar. Slutligen upprättades sektionsritningar över utvalda framkomna stratigrafiska enheter på ritfilm i skala 1:20.

Principer för den stratigrafiska analysen

Den stratigrafiska analysen syftar till att ordna upp de olika dokumenterade kontexterna i en relativ tidssekvens, en så kallad matris. En kontext kan i en komplicerad stratigrafisk situation ha ett stort antal fysiska relationer. Alla fysiska relationer är inte alltid direkt relevanta för de stratigrafiska relationerna, det vill säga den relativa kronologin. Ju mer komplex en yta är, desto större är antalet fysiska relationer som måste bearbetas, vilket är mycket tidskrävande. Arkeologiska undersökningar av många historiska lämningar kräver därmed ofta omfattande bearbetning och analys. För att resultaten skall kunna göras meningsfulla och tillgängliga är dock detta arbete nödvändigt. När stratigrafien är uppordnad börjar arbetet med att analysera händelseförloppet utifrån de uppsatta frågeställningarna. Instrumentet för analysen i den här rapporten är begreppsledet kontext – grupp – fas. Arbetet bygger på de tolkningar som gjordes i fält. De tolkade kontexterna bildar tillsammans med källor så som skrift, kartor och fotografier underlag för en kulturhistorisk berättelse om hur olika människor levt och verkat på platsen.

Hur byggs en kulturhistorisk berättelse upp utifrån stratigrafien? Stommen utgörs av den matris som upprättas. Matrisen består i ett inledningsskede av de enskilda kontexternas inbördes ordning i tid och rum.

Begreppet grupp och fas

Kontexterna grupperas för att underlätta analyser, diskussion och indelning i faser. Varje kontext motsvarar en aktivitet eller tillstånd, men eftersom en arkeologisk undersökning kan innehålla hundratals kontexter krävs en högre tolkningsnivå för att göra resultaten begripliga. Detta innebär att händelserna behöver ordnas till en kedja av aktiviteter. En aktivitet kan till exempel bestå i grävandet av en brunn, konstruerandet och färdigställandet av ytan runtomkring. Brunnen utgör i det här exemplet en grupp. Definitionen av grupper kan variera något beroende på vilken sorts objekt som undersöks, de befintliga bevarandeförhållandena samt formulerade frågeställningar. Grupperna utgör en segmentering av det kronologiska förloppet och bildar grunden för fasindelningen. Begreppet grupp skall inte förväxlas med

begrepp som anläggning eller konstruktion. Genom att använda begreppet grupp kan ett utjämningslager och en byggnad bli mera jämbördiga i en tolkningsdiskussion (Gardelin et al 1997:27).

Tidigare har ofta flera tidsmässigt skilda händelser sammanslagits i en grupp till exempel uppförandet, brukandet och rivningen av en byggnad, trots att grupp har definierats som tidsmässigt samtida enheter. Detta tillvägagångssätt skapar problem när den kulturhistoriska berättelsen ska skrivas. Det bör vara eftersträvansvärt att kunna berätta om vad som sker samtidigt i rummet om man vill formulera hur människor levde i gångna tider. Om man då har skapat en grupp där flera tidsmässigt skilda enheter ingår i samma grupp går det inte att jämföra samtida enheter. Det blir därmed svårt att bygga upp en logisk berättelse utifrån en sådan gruppering. Det som är intressant är vad som händer samtidigt i stratigrafien på undersökningsytan, till exempel ett hus brukas samtidigt som en kålgård och en gårdsplan. I de här redovisade undersökningen har detta tankesätt varit styrande för gruppindelningen. En annan fördel med att låta grupperna utgöras av mindre enheter är att brukningstiden kan tydliggöras bättre, genom att med en matris grafiskt skildra hur lång tid exempelvis en byggnad varit brukad i förhållande till en brunn eller lertäkt.

Gruppindelningen kan och bör göras redan i den grundläggande bearbetningen av stratigrafien, eftersom den utgör grunden för vidare analyser. En kontextgrupp består av flera kontexter som tolkas höra samman som exempelvis olika raseringslager från ett hus. Grupperna tolkas och sätts samman utifrån grundidén att alla kontexter kan sorteras in under begreppen konstruktion – brukande – destruktion (tabell 1). Varje grupp får en egen identitet och beskrivning/tolkning. I en del fall kan en grupp i sin tur bestå av flera grupper. Exempelvis utgör ett hus en grupp som i många fall är uppbyggd av flera andra grupper. På detta sätt byggs den dekonstruerade fornlämningen i olika steg samman till en tolkad historisk berättelse.

Tabell 1. Princip för hur grupper används i tolkningen av de arkeologiska lämningarna.

Typ av kontexter	Typ av grupp
Raseringslager	Destruktion
Golvlager	Brukning
Stenläggning	Konstruktion

Vidare i bearbetningen av grupperna och stratigrafien i den kronologiska berättelsen är fasindelningen. I denna rapport kommer begreppet fas att användas. Förändringar i markutnyttjande eller bebyggelsens rumsliga organisation eller funktion föranleder en ny fas. Bebyggelsen har därför till stor del styrt fasernas olika varaktighet och datering.

Metalldetektering

I samband med den arkeologiska undersökningen, i enlighet med undersökningsplanen, metalldetekterades de mer omfattande lagren. De större ytorna detekterades systematisk och skiktvis (i skikt om ungefär 0,10 m) i samband med schaktningsarbetet. Metalldetekteringen syftade till att

insamla arkeologiskt material som kan användas för att besvara frågeställningar från lämningar med lägre grad av informationspotential. I kombination med ekologiska analyser kan metalldetektering användas för att besvara frågor kring bland annat markanvändning men även vilken typ av aktivitet som kan ha försiggått på platsen.

Analys och provtagning

I Länsstyrelsens förfrågningsunderlag efterfrågades ett tvärvetenskapligt arbetssätt med frågeställningar inriktade på ekologiska aspekter.

Syftet med de naturvetenskapliga analyserna är att komplettera det arkeologiska materialet. Ett komplement i dateringen och den stratigrafiska bearbetningen är ^{14}C -analysen, vilken är en i stort sett stående analysform inom både uppdragsarkeologin och mer forskningsbetonade undersökningar. Analysformen är ett viktigt verktyg då det är ett av få sätt att absolut datera arkeologiska kontexter. ^{14}C -analyser är användbara vid frågeställningar rörande dateringar, brukningstid samt kontinuitet och för att kunna klargöra kronologi och sammanhang inom den undersökta fornlämningen. I de fall andra dateringsmöjligheter såsom exempelvis daterande fynd saknas eller utgör ett osäkert underlag, är C14-metoden mycket användbar. Dock är metoden förenad med källkritiska aspekter rörande vad som egentligen dateras. Ett sätt att minimera dateringsmässigt felaktiga eller orimliga resultat, är att använda material med låg egenålder exempelvis förkolnade sädeskorn.

Vid undersökningen i Lilla Råby prioriterades de kontexter vilka bedömdes kunna svara på frågor kring byns etablering och kronologiska utveckling samt markanvändning. Proverna till ^{14}C -analys plockades från biologiskt material i makroprov men även direkt från kontexter i fält. Analysen genomfördes av Tandemlaboratoriet vid Uppsala universitet (bilaga 6). I kostnadsberäkningen avsattes medel för fem prover.

Vad beträffar arkeobotanisk och osteologisk analys hade frågeställningarna överhuvudtaget ej kunnat formuleras eller besvaras utan dessa. Att arbeta med frågeställningarna med ekologisk inriktning och att belysa de aktiviteter som skett på undersökningsområdet låter sig knappast göras utan ett arkeobotaniskt underlag. Analyserna förväntades ge information om odling, kosthållning och ekonomiska variationer över tid men även hur omlandet kring Lilla Råby såg ut. Att belysa Lilla Råbys närhet till Lund och handel, kan vara möjligt utifrån resultaten. I urvalet av lämpliga kontexter prioriterades de tillkomna vid brukning, så som golvlager och odlingsjordar. I övrigt valdes kontexter som ansågs speciellt intressanta i förståelsen kring aktiviteterna på platsen för vidare analys. Makrofossilanalysen av de insamlade proverna från kv Gylleholm 14, genomfördes efter undersökningens slut av docent Per Lagerås, Arkeologerna (bilaga 5). I kostnadsberäkningen togs det höjd för 20 torra prover och ett blött prov.

Den osteologiska analysen skulle omfatta en undersökning av artfördelning, åldersfördelning och anatomisk fördelning, vilket skulle ge möjlighet att undersöka förändringen av djurhållning och

konsumtionsmönster på platsen. Den anatomiska fördelningen av olika ben och förekomst av spår på benen efter hantverk-, slakt- och andra tafonomiska markörer som hundnag i den osteologiska analysen kan ge viktiga ledtrådar till konsumtionsmönster och aktiviteter på platsen. Benen samlades in från kontexter med primär depositionsstatus. Arbetet med att artbestämma och vidare analysera det osteologiska materialet har utförts av Felicia Hellgren, Arkeologerna (bilaga 8). I kostnadsberäkningen togs det höjd för att analysera max fem kg osteologiskt material.

Tillsammans med osteologiskt material är keramik ofta den dominerande fyndkategorin vid undersökningar av historiska bytomter. Med hjälp av en så kallad ICP-analys kan den kemiska sammansättningen i den brända leran bestämmas och i förlängningen kan keramikens proveniens bedömas. Keramikens ursprung är viktig för frågor kring Lilla Råbys etablering och invånarnas kontakter och ekonomi. Urvalet av lämpliga objekt för analys samt sammanställning av resultatet gjordes av Dr. rer. nat. Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier (KKS) och som även genomförde en fördjupad analys av det tillvaratagna keramikmaterialet. De utvalda proverna för ICP-analys undersöktes sedan av OMAC-Laboratories i Galway, Irland (bilaga 7). I kostnadsberäkningen avsattes medel för fyra prover.

Vedartsanalyser kan svara på frågor om träslag i bebyggelsedetaljer samt ge en uppfattning om den ekologiska resursanvändningen vid uppvärmning eller andra hushållsaktiviteter. Vedartsanalysen genomfördes av Fil. dr Santeri Vanhanen, Arkeologer (bilaga 9). Medel för fyra prover hade avsatts i kostnadsberäkningen.

Fynd

Samtliga kontextbundna fynd som påträffades i de anläggningar som undersöktes togs tillvara och registrerades. Efter registrering gjordes en sällning varvid fyndkategorier som exempelvis spik och lerklining avfördes. För de fynd som framkom vid metalldetekteringen gjordes ett urval för konservering. Fyndmaterialet registrerades av Dr. rer. nat. Torbjörn Brorsson.

De fynd som ska förvaltas i Kulturens magasin tilldelas ett KM-nummer (KM står för Kulturhistoriska museet). Undersökningen i kv Gylleholm 14 tilldelades numret KM 98217. Fynd från samma kontext får samma fyndnummer i en löpande serie, således kan det finnas flera fynd med samma fynd- och kontextnummer. Fynden tvättades och registrerades efter fältarbetet, och märktes därefter med KM- och fyndnummer.

Förmedling

I enlighet med Länsstyrelsen riktlinjer om förmedling mot samhället i deras handlingsprogram för uppdragsarkeologin var det planerat att utföras förmedling under fältarbetets gång. Förmedlingen skulle anpassas efter den då rådande situationen med en pandemi, så att smittspridningen av covid-19 förhindrades. Totalt gjordes fem inlägg på Kulturens arkeologers Instagramsida

(@Kulturens_arkeloger) och ett inlägg på Kulturens blogg (<https://www.kulturen.com/blogg/>). Den 25 november 2020 hölls en pressvisning på platsen där Skånska Dagbladet var närvarande och skrev en artikel.

Undersökningens frågeställningar

I förfrågningsunderlaget angav Länsstyrelsen att undersökningen skulle genomföras med begränsad ambitionsnivå och med fokus på ekologiska frågeställningar. Ett tvärvetenskapligt arbetssätt med ekologiskt relaterade frågeställningar skulle stå i fokus.

Vid arbetet med undersökningsplanen för undersökningen i Lilla Råby kom den begränsade ambitionsnivån att styra valet av frågeställningar som var möjliga. Genom att relatera materialet från Lilla Råby med den då nyligen genomförda undersökningen i Fjelle (Lindberg & Schmidt Sabo 2019) avsågs att få ett bra resultat där jämförelser kunde göras.

Huvudtemat för den aktuella undersökningen var Lilla Råbys historia där byns etablering och utveckling över tid skulle belysas. Östersjökeramiken skulle hamna i fokus i fyndmaterialet då den utgör ett viktigt daterbart material. Olika aktiviteter på plats skulle även beskrivas och sättas in i en övergripande ekologisk kontext genom naturvetenskapliga analyser. Om tidigmedeltida bebyggelse och andra strukturer kunde identifieras på platsen vid undersökningen skulle detta vara av stort intresse i relation till byns ursprung. Ett annat viktigt tema för undersökningen var även relationen mellan Lilla Råby och staden Lund. Följande frågeställningar formulerades utifrån detta:

Tabell 2. Undersökningens frågeställningar.

A. Byns ursprung och etablering	
A1	När etablerades den första bebyggelsen på platsen och hur kan den karaktäriseras?
B. Byns utveckling	
B1	Kan kronologiska förändringar identifieras genom en analys av bebyggelsens (gårdens?) fysiska struktur och materiella kultur?
B2	Vilka funktioner har bebyggelsen på gården/gårdarna haft?
C. Byns och gårdarnas ekologi	
C1	Går det att relatera spannmålsodlingen och djurhållningen i Lilla Råby till mönstret från Fjelle och andra sydvästskånska byar (Stora Råby)?
C2	Finns en inriktning mot fårskötsel i Lilla Råby för försörjning av staden eller uppvisar djurhållning ett mer typiskt mönster som exempelvis i Fjelle bytomt?
C3	Har närheten till Lund påverkat konsumtionsmönster i Lilla Råby eller har dess invånare konsumerat hästkött som på andra bytomter?

Figur 14. Figur över schaktet och alla dokumenterade kontexter från undersökningen i Gylleholm, 2020. De lila rutorna markerar grävenheterna (1 till höger och 2 till vänster).

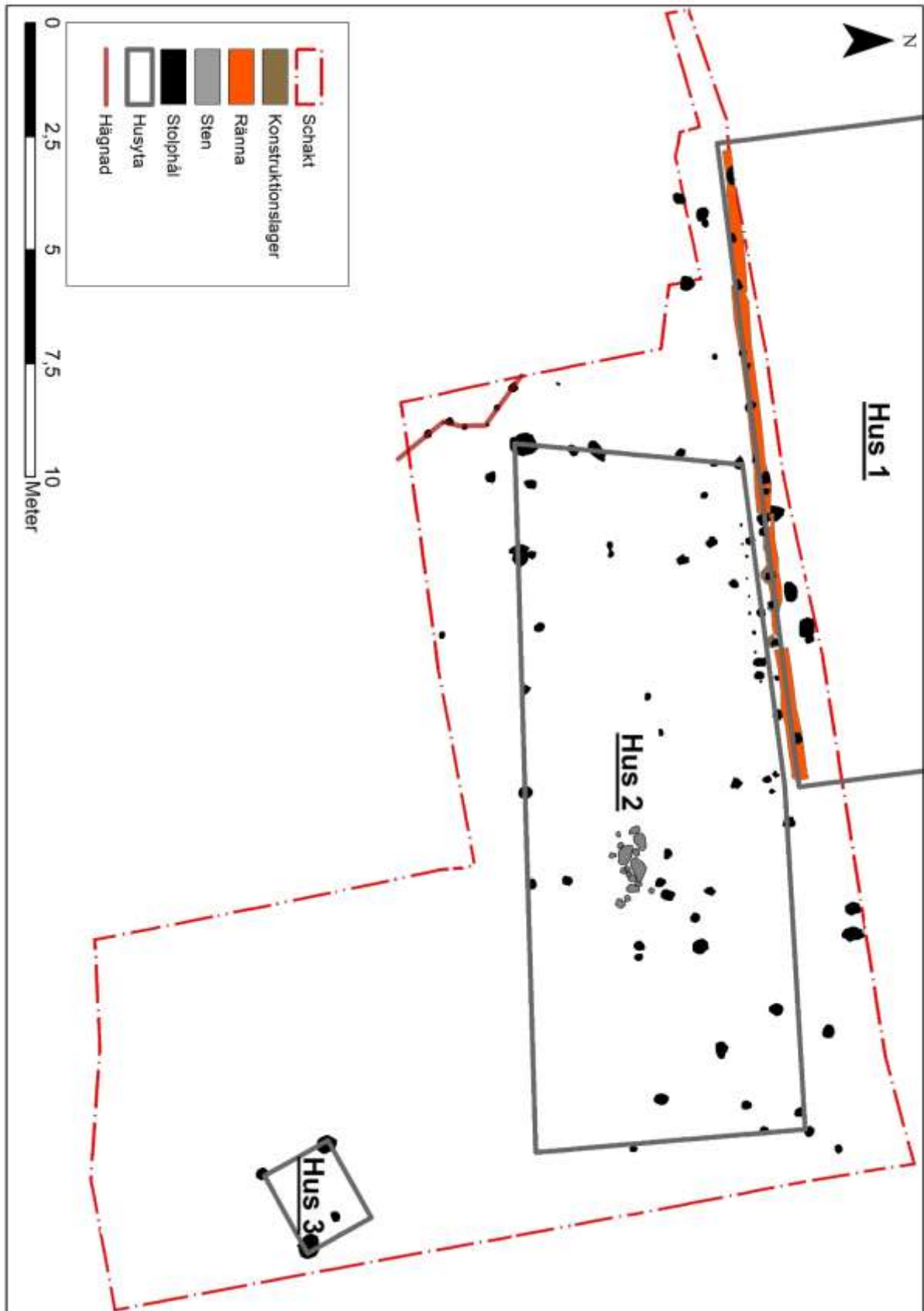
Undersökningens resultat

I detta kapitel presenteras de faser som identifierats inom undersökningsområdet (tabell 3). Till varje fas finns en planritning över de grupper som ingår. Till de identifierade byggnaderna hör en uppskattad yta, markerad med grå rektangel, i figurerna benämnd husyta. Vid hänvisning till enskilda kontexter i löptext anges kontextnumret tillsammans med prefixet "K" inom parentes, vid hänvisning till enskilda grupper används prefixet "G" tillsammans med gruppnumret inom parentes och i de fall ett fynd nämns i löptext anges undersökningens KM-nummer tillsammans med fyndnumret, även detta inom parentes. I fasbeskrivningarna förekommer kontexter och grupper som beskrivs som *utkastlager*. Här avses lager som tolkas vara utakat material från härdar och värmekällor, vilket deponerats på undersökningsområdet. Dessa lager innehåller således stora mängder träkol, aska och bränd lera. Två grävnheter, 1,00×1,00 m, förlades i det stora understa odlingslagret (G15) med syfte att hitta daterande fynd och eventuella lagerskiften, som inte kan ses vid maskinschaktningen (figur 14).

De sektionsritningar som upprättats återfinns i bilaga 1. I bilaga 2 finns samtliga kontexter med en kort beskrivning och i bilaga 3 finns samtliga husbeskrivningar. Kompletta fyndlista återfinns i bilaga 4. För analysresultat se bilaga 5 med resultaten av makrofossilanalys, se bilaga 6 för ¹⁴C-analys. ICP-analysen kan ses i bilaga 7, den osteologiska analysen redovisas i bilaga 8 och i bilaga 9 finns vedartsanalysen. I bilaga 10 återfinns konserveringsrapporterna och slutligen den numismatiska analysen vilken kan hittas som bilaga 11.

Tabell 3. Undersökningens faser och deras dateringar

Faser	Datering
1	Ca år 1000
2	Ca år 1050–1100
3	Ca år 1100–1150
4	Ca år 1150–1200
5	Ca år 1200–1250
6	Ca år 1250–1300
7	Ca år 1300–1350
8	Ca år 1350–1400
9	1400–1500-tal
10	1600–1700-tal
11	1800-tal
12	1900-tal

Figur 15. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 1, ca år 1000.

Fas 1. Den första markanvändningen, ca år 1000.

Den första fasen på platsen dateras till omkring år 1000 och utgjorde en gård som bestod av tre byggnader samt en hägnad (figur 15). Bebyggelsen bestod av två längre byggnader i öst-västlig orientering samt en liten fyrstolpig byggnad. Hus 1 låg till störst del utanför undersökningsområdet och den södra långsidan var rest med jordgrävda stolpar i en väggränna. Huset mätte minst 14 m. Hus 2 uppfördes som ett stolpburet hus i öst-västlig orientering. Byggnaden omfattade 5,50×15 m och var uppdelat i tre rum. Längs en del av den norra långsidan dokumenterades en bit av en väggkonstruktion som bestod av en rad med störhål (G9). Det är troligt att väggen varit tillverkad av flätverk, täckt med lera. Centralt i Hus 2 låg flera stenar (G14) som möjligen varit en konstruktion inne i huset. Stensamlingen består av natursten i varierande storlekar och var inte värmepåverkad. Deras placering i byggnaden skulle kunna antyda att de utgjort ett eldstadsfundament. Det är i så fall möjligt att huset varit ett boningshus, där den centrala delen med sin värmekälla varit boyta.

Hus 3 låg sydöst om de två andra husen och var en liten ekonomibyggnad uppförd på fyra jordgrävda stolpar. Sydväst om Hus 2 påträffades en del av en hägnad som uppförts med mindre stolpar. Möjligen kan hägnaden fungerat som en djurfälla eller stängsling för att hålla djur inne eller för att hålla djur ute från en närliggande hushållsodling.

Inom ytan framkom även ett antal stolphål som inte kunnat knytas till någon specifik byggnad eller annan konstruktion, vilket tyder på att den tidiga aktiviteten på platsen varat under en längre period. De två huslängornas placering så nära intill varandra skulle kunna tyda på att de antingen hör till två olika gårdar eller att de inte har stått på gården under samma tid. Dock har det varken stratigrafiskt eller dateringsmässigt gått att skilja dem åt i tid vilket gör att de båda ligger i Fas 1.

Vid 1000-talets mitt har byggnaderna plockats ner och stolparna dragits upp. Stolphålen tolkas ha fyllts igen med intilliggande massor för att jämna ut marken. Makrofossilprover togs ur stolphålen och tolkas då representera en del av den miljö som funnits kring bebyggelsens som stod på platsen. Generellt var skalkornet det vanligaste förekommande sädeslaget som användes på platsen under den tidigaste markanvändningen och sedan råg. I Makrofossilproverna framkom även lite ben och fiskfjäll som möjligen pekar på att en köksmiljö låg i närheten av de två långhusen i nordvästra delen av undersökningsområdet.

Dateringsdiskussion

Den äldsta keramiken på platsen var Östersjökeramik med datering till 1000–1200-tal. Fasen dateras utifrån stratigrafien och de övriga kontexterna på undersökningsområdet. Det som går att bekräfta utifrån undersökningsresultaten var att platsen för undersökningsytan bebyggs kring 1000-talet och att en gård tycks etableras på platsen vid denna tid.

G2 Hus 1

Ingående kontexter: 767, 768, 770, 771, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 819, 844, 863, 873, 875, 876, 1000, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007

I undersökningsområdets nordvästra del dokumenterades 15 stycken stolphål i en ränna, inmätt i fyra delar (K777, K819, K844, K1000). I fyra stolphål framkom även lera som fungerat som skoning till stolparna (K767, K768, K770, K771). Stolphålen och rännorna ingick i en byggnad med öst-västlig orientering och utgjorde byggnadens södra långsida. Större delen av byggnaden låg utanför undersökningsområdets norra begränsning och därför är byggnadens bredd och övrig konstruktion oklar. Byggnaden var ca 14 m långt.

G4 Hus 2

Ingående kontexter: 516, 635, 636, 638, 657, 658, 659, 660, 690, 692, 695, 716, 717, 790, 791, 802, 803, 812, 825, 832, 864, 865, 866, 867, 868, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 2020, 2022, 2023

Gruppen består utav flera stolphål som ingått i en byggnad orienterad i öst-västlig riktning och som omfattade omkring 5,60×15,40 m. Stolphålen utgjorde byggnadens yttre begränsning, innerväggar samt någon enstaka takbärare.

Figur 16. Stolphål K686/692 efter undersökning. Foto taget från söder.

G6 Hus 3

Ingående kontexter: 609, 610, 611, 612

Fyra stolphål som tolkas ha utgjort en mindre byggnad, ofta kallad fyrstolpshus eller stak-/stacklada, framkom i undersökningsområdets sydöstra del. Byggnaden tolkas ha fungerat som ekonomibyggnad. Stolparna har varit takbärande. K610 utgjorde möjligen en omstolpning. Byggnaden mätte 1,60×2,00 m.

G7 Hägnad

Ingående kontexter: 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030

I undersökningsområdets sydvästra del framkom en rad med mindre stolphål i nordväst-sydöstlig orientering. Stolparna varierade i dimension, där de minsta var 0,08 m i diameter och de största mätte 0,22 m. Stolparna tolkas ha utgjort en del av en hägnad för boskap.

G9 Flätvägg

Ingående kontexter: 735, 800, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999

Gruppen består av tio störhål som låg på rad i öst-västlig orientering och raden mätte 3,50 m. Runt ett av hålen låg ett lager av gul lera som fungerat som skoning (K735). Raden med störrar kan ha utgjort en del av ytterväggen till Hus 2 och burit upp en flätverkskonstruktion täckt med lera.

G11 Stolphål i moränen

Ingående kontexter: 634, 637, 647, 654, 665, 673, 683, 687, 688, 793, 806, 807, 808, 810, 529, 830, 831, 833, 852, 869, 870, 871, 872, 874, 877, 1021, 1052

Gruppen består utav stolphål som dokumenterats i moränen men som inte har kunnat knytas till någon konstruktion. Stolphålen har olika dimensioner och de flesta låg i undersökningsområdets norra halva.

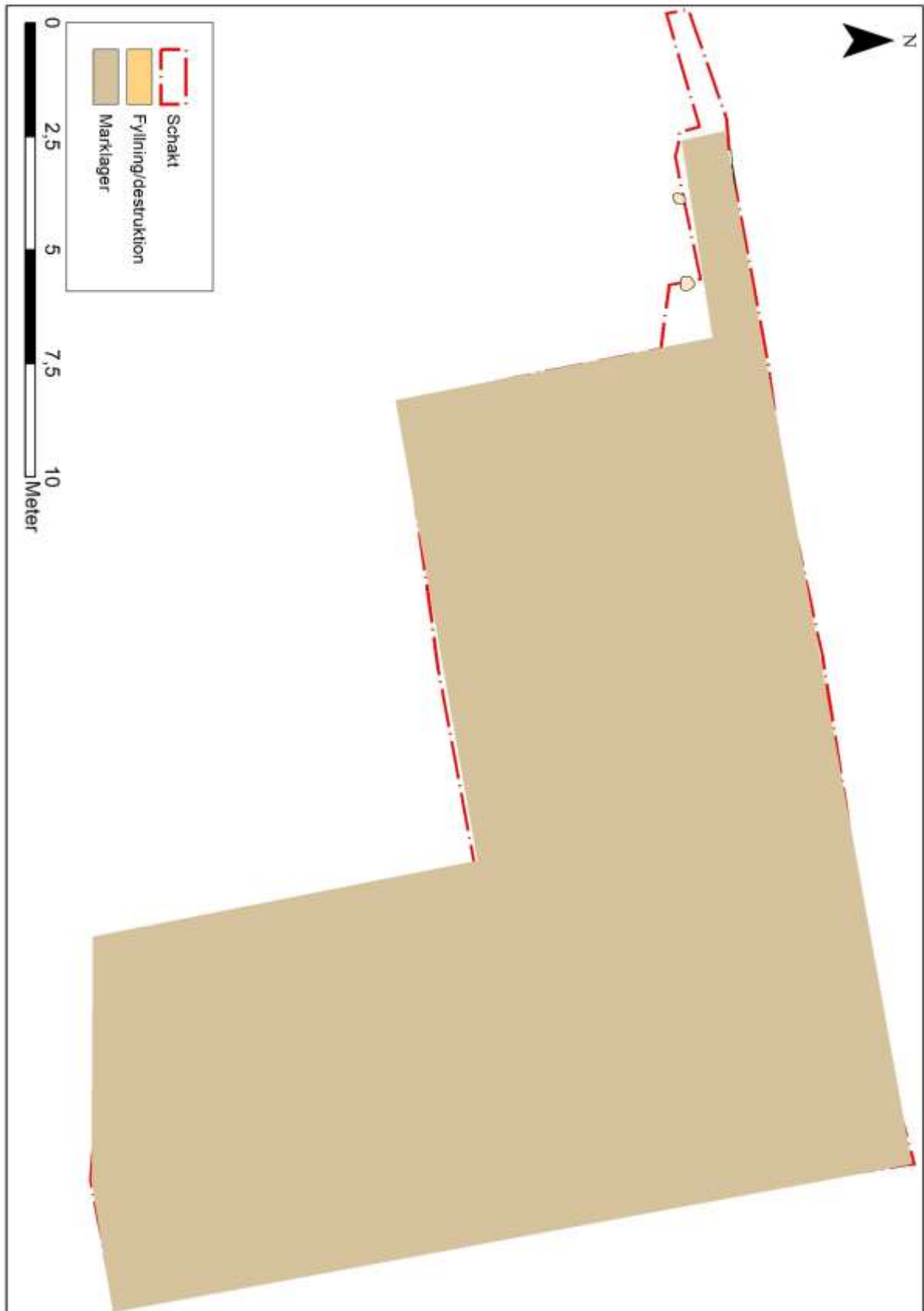
G14 Stensamling

Ingående kontext: 666

En samling sten med dimensioner mellan 0,10 till 0,60 m i diameter. Stenarna framkom när det stora underst odlingsjorden (G15) schaktats bort. Möjligen utgjorde stenarna ett fundament vars nedgrävning ej gick att utskilja. En möjlighet är att de varit del av en hårdkonstruktion som legat i Hus 2.

Figur 17. Stenfundament (K666) efter rensning. Foto taget från söder.

Figur 18. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 2, ca år 1050–1100.

Fas 2. Tid för odling, ca år 1050–1100

Den andra fasen på platsen kan dateras till andra halvan av 1000-talet, då de byggnader som stod på platsen revs för att göra plats för odling, möjligen på grund av en markreglering som ägde rum. Under tidig medeltid kunde bebyggelsen på bytomterna flyttas runt inom toftens begränsning för att sedan under sent 1100-tal och tidigt 1200-tal regleras och få en mer fast placering. I staden Lund skedde en tomtreglering av det bebyggda området, redan innan mitten av 1000-talet. I samband med regleringen tycks även gränsen mellan bebyggelsen och åkermarken flyttas, vilket kom att bli stadens gräns under resten av medeltiden (Balic 2011:14). Det som idag är kv Gylleholm låg utanför Lunds stadsgräns i byn Lilla Råby, men då Lunds stadsområde expanderade kan det ha påverkat Lilla Råby, som kom att ligga direkt utanför Lunds vall och vallgrav. I kv Trädgården 11 genomfördes en undersökning 2011, där odlingsjord från järnåldern dokumenterades och som tolkas ha tillhört en gård som kan ha ingått i en löst grupperad by, en by som senare blev den historiska byn Lilla Råby. Men under omreglering av Lunds marker under 1000-talets första hälft inkorporerades kv Trädgården i staden, vilket dokumenterades genom ett gränsdike (Balic 2011:14, 27).

Odlingsjorden bestod av ett 0,20 m tjockt brungrått homogent lager. Övergången till moränen är något oskarp vilket antyder att jorden rörts om vid odling.

Dateringsdiskussion

Destruktionen av den tidigare bebyggelsen kan dateras utifrån bland annat keramik som återfanns i fyllningarna i stolphålen. Keramikfynden bestod av Östersjökeramik med datering till 1000–1200-tal, vilket kan förlägga bebyggelsens destruktion till tidig medeltid. Tre ¹⁴C-dateringar gjordes av stolphålsfyllningarna, vilket gav tre olika dateringar. Ur fyllningar i stolphål tillhörande Hus 2 togs två prover, varav det ena i ett makrofossilprov som gav en datering till år 1327–1441 e.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Det andra provet togs från träkol, där ingen vedartsanalys genomfördes. Träkolet daterades till år 393–178 f.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Träet kan ha haft en hög egenålder, vilket fortfarande ger en datering till järnålder. Provet daterar inte husets konstruktion, men visar på att det fanns järnåldersaktivitet på området. Båda proverna är missvisande, då träkolet kan komma från tidigare byggnation på platsen och provet med den sena dateringen kan möjligen blivit kontaminerat. I rännan till Hus 1 togs ett kolprov som gav en ¹⁴C-datering till år 1457–1634 e.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Om träet haft en hög egenålder så kan dateringen möjligen stämma. Den understa odlingsjorden har fynd av både Östersjökeramik och äldre rödgods, vilket tyder på att marken påverkats och möjligen brukats under längre tid.

G3 Destruktion Hus 1

Ingående kontexter: 733, 741, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 817, 820, 821, 822, 826, 827, 828, 843, 847 849, 850

Gruppen består av fyllningar i 15 stolphål och fen väggränna (inmätt i fyra delar) som ingått i Hus 1. Fyllningarna tillkom vid byggnadens destruktionsarbete. I stolphål K761 togs ett makrofossilprov (PM785) där fröer från skalkorn och råg hittades tillsammans med fler ospecificerade sädeslag. I väggrännan K817 togs ett makrofossilprov (PM818) som innehöll skalkorn och råg tillsammans med enstaka ogräsfröer. I stolphålsfyllning K827 gav makrofossilprovet (PM863) samma sammansättning som rännan. Makrofossilproverna indikerar att stolphålen och rännorna legat i anslutning till en köksmiljö. Ett kolprov (PK769) i väggrännan K762 samlades in i fält och gav en datering till år 1457–1634 e.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2 σ). Dock kan träet i sig haft en hög egenålder och därför är provsvaret något problematiskt eftersom ingen vedartsanalys genomfördes. I två av stolphålen och i en av rännorna påträffades Östersjökeramik med datering till 1000–1200-talet (KM98217:98, 101 & 103).

G5 Destruktion Hus 2

Ingående kontexter: 517, 633, 649, 655, 656, 661, 662, 663, 664, 667, 682, 685, 686, 734, 736, 742, 743, 744, 746, 788, 789, 792, 811, 824

Fyllning i stolphål som ingått i Hus 2, tillkom vid byggnadens destruktionsarbete. Ett makrofossilprov togs i fyllningen K682 (PM696) som innehöll fröer från skalkorn, råg och åkerbinda. Åkerbindan kan kopplas till höstsådd råg. Några fröer från ogräs samt ben och fiskfjäll förekom i provet. Möjligen antyder detta att stolpen legat i nära anslutning till en köksmiljö. Ur makrofossilprovet togs ett ¹⁴C-prov (PK987) som gav en datering till år 1327–1441 e.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2 σ). Ett kolprov (PK686) taget direkt i fält ur fyllning K686 gav en ¹⁴C-datering till år 393–178 f.Kr. (95,4% sannolikhet, Kal 2 σ). Kolprovet är något problematiskt då ingen vedartsanalys utförts på det. Dock kan provet peka på att det funnits järnåldersaktivitet på platsen.

G8 Destruktion av hägnad

Ingående kontexter: 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681

Fyllning i sju störhål som ingått i en hägnad, tillkommit vid destruktionsarbete av hägnaden.

G10 Destruktion vägg

Ingående kontexter: 794, 795, 796, 797, 798, 799, 801, 804, 805

Fyllning i nio störhål som ingått i en vägg tillhörande Hus 2 och tillkommit vid husets destruktionsarbete. Inga spår efter flätverk eller lerklining återfanns.

G12 Destruktion stolphål i morän

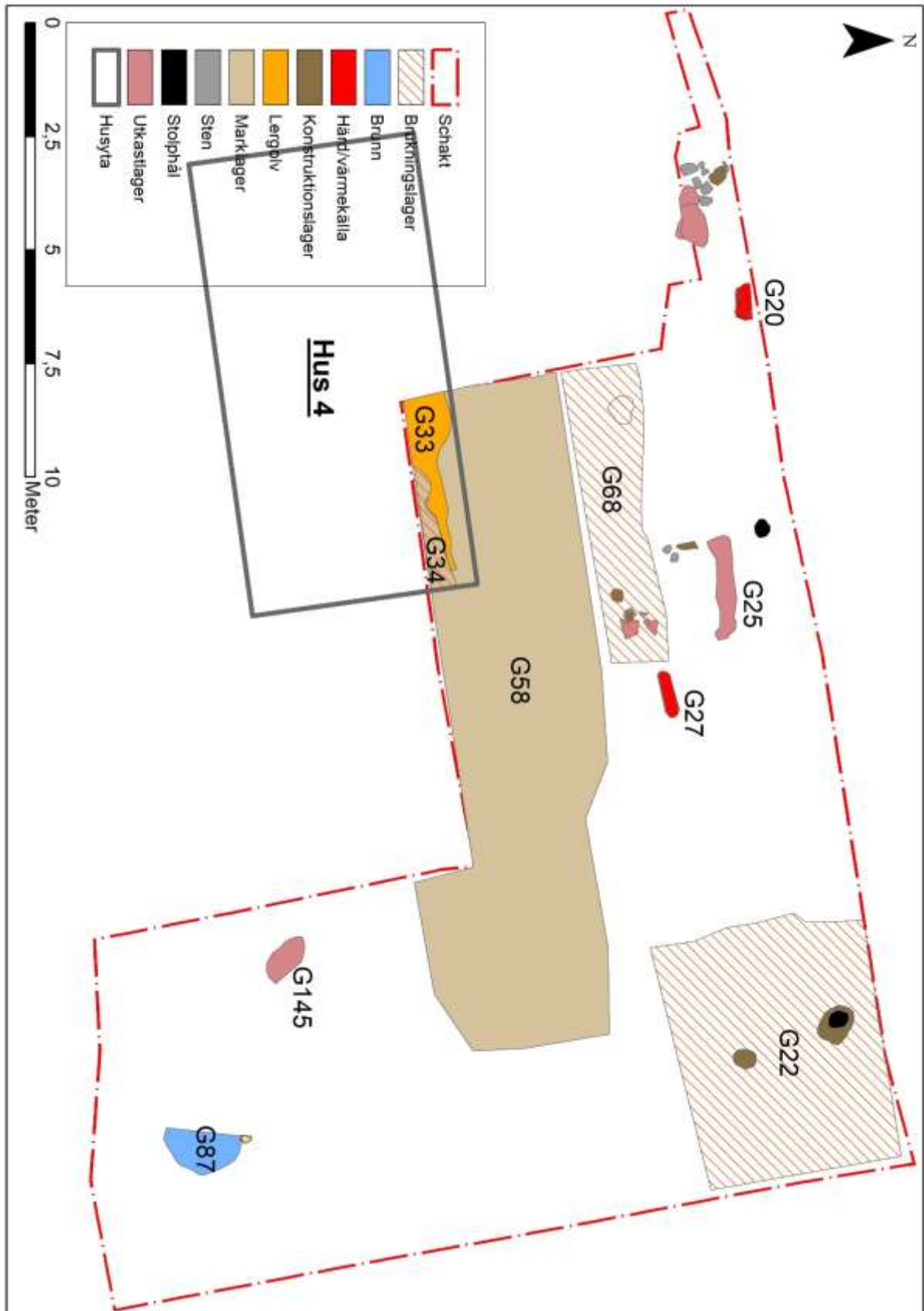
Ingående kontexter: 648, 651, 652, 653, 745, 747, 748, 786, 809, 845, 846, 848, 851

Fyllning i stolphål i moränen och som ej kunnat knytas till någon specifik byggnad. Fyllningarna har tillkommit vid destruktionsen av stolphålen. I ett av stolphålen återfanns en spik och Östersjökeramik med datering till 1000–1200-tal (KM98217:94).

G15 Odlingsjord

Ingående kontexter: 490, 505, 507, 513

Över hela undersökningsytan framkom ett omkring 0,20 m tjockt lager över moränen som tolkas vara den äldsta odlingsjorden. Lagret bestod av brunrå lera med visst inslag av grus och träkol, annars homogen. Ett bryne av skiffer, en bit av en glasbägare, en pincett och ett beslag till ett hästbetsel påträffades i lagret tillsammans med en del keramik med olika dateringar, vilket kan antyda att jorden brukats. Keramikfynden bestod av Östersjökeramik (1000–1200-tal), stengods (år 1350–1600) och yngre rödgods (år 1400–1750). I Grävenhet 2 undersöktes lagret och två skikt kunde skönjas, vilket åtskildes av ett tunt lager (K507) med flammig färg av orange och svart som skulle kunna vara en brukningsyta. Då den stora odlingsjorden schaktades med maskin gick det inte att se några lagerskiljen. I det översta lager i grävenheten, K505, påträffades en kam och i det flammiga lagret K507 framkom drejat svartgods keramik med datering till år 1175–1350 och i det understa lagret K513 framkom Östersjökeramik med datering 1000–1200-tal (KM98217:62, 68, 69, 71).

Figur 19. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 3, ca år 1100–1150.

Fas 3. Ny bebyggelse på platsen, ca år 1100–1150

Någon gång i början av 1100-talet bebyggdes åter platsen och spår av fragmentariska konstruktioner påträffades. Det finns olika spår av aktiviteter, så som ett par brukningslager, stolphål, en bit av ett lergolv, rester av möjliga syllar, en kokgrop, en härd, en brunn och några utrakningslager från härdar.

Ett större marklager (G16) täckte sydvästra delen av undersökningsområdet och tolkades vara ett lager som tillkommit strax innan bebyggelsen på plats, troligen i samband med byggnadens uppförande. Över det framkom en del av ett lergolv (G33) med en del av ett brukningslager (G34). Detta tolkas vara resterna av en byggnad (Hus 4), men vilken utsträckning och funktion byggnaden kan ha haft går inte att säga. Möjligen sträckte sig byggnaden väster och söderut utanför undersökningsytan. I södra delen av undersökningsområdet återfanns en större rund nergrävning som tolkas ha varit en brunn (G87) som tillhört gården.

Längst norra delen av undersökningsområdet dokumenterades tre stolphål varav två i den östra delen var försedda med lerskoning och låg över ett brukningslager (G22). Brukningslagret tolkades som en gårdsplan där människor röts sig och olika aktiviteter har skett. I undersökningsområdets nordvästra del låg flera stenar och lerkladdar som tolkas vara rester efter syllar till konstruktioner. Brukningslagret G68 innehöll mycket fiskben, träkol och sädeskorn och det låg även en härd och en kokgrop (G20 & G27) på området vilket antyder att ytan varit nära sammankopplad med matlagning. Flera utkastlager som tolkas komma från utrakat material från härdar vittnar om aktivitet på ytan. En möjlighet är att byggnaderna var uppförda på träsyll och därför inte lämnat några spår som gick att dokumentera arkeologiskt. De enstaka syllstenarna, stolphålen och härdarna antyder dock att någon form av bebyggelse funnits på platsen.

Dateringsdiskussion

Östersjökeramiken som påträffades i denna fas dateras till 1000–1200-tal. I brukningslagret G34 intill ett lergolv påträffades ett mynt som präglats i Lund någon gång mellan åren 1104 till 1134. Dateringen stämmer även stratigrafisk överens med övriga kontexter.

G16 Marklager/gårdsyta

Ingående kontexter: 500, 501, 502, 572

Ett större marklager i sydvästra delen av undersökningsområdet tolkas ha tillkommit under fasens tidiga skede inför uppförandet av byggnader på platsen. Ytan kan ha fungerat som en gårdsyta där människor har arbetat och rör sig under byggnadsskedet. Marklagret innehöll en del djurben och Östersjökeramik, men var i övrigt ett homogent lager. Lager K501 och K502 är två mindre koncentrationer av lera och träkol som tillkommit under brukningstiden (KM98217:83).

G20 Härd

Ingående kontexter: 813, 814, 816

Gruppen utgjordes av en nedgrävning för en härd som bara delvis kunde undersökas. Nedgrävningen omfattade 0,80 m i bredd, men nedgrävningen fortsatte in i schaktväggen och därför är kontextens fulla utbredning inte fastställd. I botten av nedgrävningen låg ett lager aska och över askan låg flera stenar som mätte mellan 0,10 till 0,20 m. Stenen utgjorde en del av härdkonstruktionen.

Figur 20. Härden G20 efter rensning men före undersökning. I bakgrunden syns den norra schaktväggen samt ett lager rödbränd lera. Foto taget från söder.

G22 Brukningslager

Ingående kontext: 446

Ett kompakt lerigt lager med inslag av både obränd och bränd lera och träkol. Tolkas vara ett brukningslager i undersökningsområdets östra del. I lagret framkom fynd av ett beslag i kopparlegering, en nit av järn samt Östersjökeramik (KM98217:57).

G24 Utkastlager

Ingående kontexter: 840, 482

Två mindre lager som består av ett svart träkollager (K840) och ett lager med bränd lera (K841). Båda lagren kan höra samman med den härd som låg strax norrut och kan ha varit utrakat material från härdan.

G25 Utkastlager

Ingående kontext: 698

Ett tunt svart lager med träkol tolkas vara utrakat material från en närliggande härd. Lagret låg centralt i undersökningsområdets norra del. I makrofossilprovet från lagret framkom frö från odlade växter som skalkorn, råg, lin, rova, fläder, hassel och hallon, vilket tyder på en miljö där mat har hanterats. I provet framkom också svinmålla och malva, vilka båda är ätliga. Malvan var en hushålls- och läkeväxt som användes vid hård mage och för sårdesinfektion och verkar förebyggande vid bistic (Larsson 2009:135f). I lagret framkom en skärva Östersjökeramik med datering till 1000–1200-tal (KM98217:88).

G26 Syll

Ingående kontexter: 773, 774

Resterna av en möjlig syll som bestod av lera och sten. Det osteologiska materialet från lerlagret (K773) bestod av ett ben från får.

G27 Kokgrop

Ingående kontexter: 703, 704

En avlång nedgrävning som mätte 1,00×0,25 m och som innehöll träkol, fiskben och sot. I botten framkom en flat sten som möjligen varit en del av nedgrävningens konstruktion. Nedgrävningen och dess innehåll tolkas som en kokgrop som fyllts med avfall vid destruktionsen. I makrofossilprovet från fyllningen (K703) framkom sädeskorn, där havre och skalkorn ingick, även pors och hushållsavfall i form av ben och fiskfjäll framkom. Porsen är en växt vars frukter samlades in och användes som ölkrydda under medeltiden (Lagerås & Magnell 2019:163).

G33 Lergolv

Ingående kontext: 668

Gult lergolv där endast en liten del kunde dokumenteras då golvet fortsatte söderut förbi schaktets begräsning. I lergolvet förekom en del träkol.

G34 Brukningslager inomhus

Ingående kontext: 669

Ett brunsvart brukningslager över och intill lergolv G33. Lagret var endast 0,05 m tjockt med koncentrationer av djurben och träkol. Lagret kunde enbart dokumenteras på en liten yta då lagret fortsatte söderut utanför schaktets begräsning. I makrofossilprovet från lagret framkom skalkorn och några ospecificerade sädeskorn, även en del ogräsfröer och mycket träkol samt ben och fiskfjäll. Detta antyder möjligen att byggnaden använts för matlagning. I brukningslagret hittades ett silvermynt (fnr 108) som präglats i Lund av Kund Niels, mellan åren 1104–1134 (KM98217:108).

G41 Stolphål med sten- och lerskoning

Ingående kontexter: 532, 534, 535, 621

Två stolphål med ler- och stenskonning, av vilket det ena stolphålet undersöktes och hade både sten- och lerskonning (K532, K534, K535). Det andra stolphålet (K621) undersöktes aldrig på grund av de prioriteringar som gjordes i fält. Dessa två stolphål kan möjligen utgjort ett takbärande bockpar i en byggnads där inga övriga byggnadselement bevarats.

G68 Brukningslager utomhus

Ingående kontexter: 726, 749

En yta som bestod av brun fuktig silt, med mycket djur- och fiskben. Ytan tolkas vara en brukningsyta utomhus i anslutning till matlagning eller matförberedning. Ytan bestod även av sten som eventuellt har fungerat som stabilisering, men utgjorde ingen knadderyta eller stenläggning. På ytan låg ett asklager (K726) som bestod av aska, sot och träkol och tolkas vara ett lager som tillkommit vid utrakning från en intilliggande hård. Bland det osteologiska materialet som framkom fanns främst svin men även nötkött. Flera av benen hade märken efter slakt, men även gnagmärken efter hund, vilket tyder på att benen möjligen legat öppet på ytan under en tid. Makrofossilproven från de två olika kontexterna visar på fröer från skalkorn, råg, havre, rova, hallon och fläder samt skal från hassel som talar för att ytan legat i anslutning till köksmiljö. Fröer från svinmålla och andra ogräs förekommer också rikligt, vilket var vanligt i gårdsmiljöer. Bland fynden framkom skärvor med Östersjökeramik och även en fossil. Keramiken dateras till 1000–1200-tal (KM98217:93 & 95).

G73 Sten- och lersyll

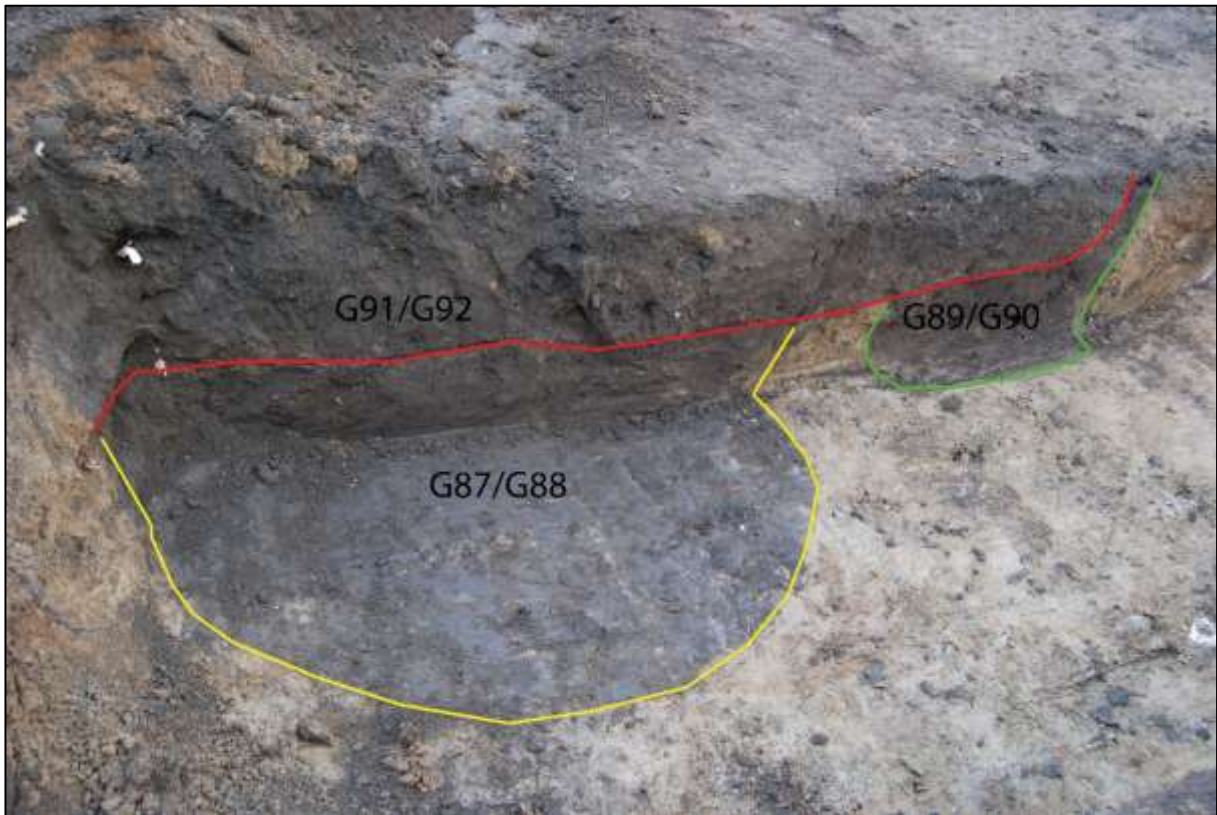
Ingående kontexter: 700, 701

Gruppen består av gul lera med inslag av brunrå lera. Leran tolkas vara resterna av en syll tillsammans med de två stenarna K701 som låg direkt sydöst om leran.

G74 Stolphål

Ingående kontext: 757

Ett större stolphål som omfattade ca 0,40 m i diameter. I fält tolkades stolphålet haft en takbärande funktion. Dock har den inte kunnat knytas till någon konstruktion.

Figur 21. Brunn G87, avfallsgrop G89 och dike G91. Foto taget från öster.

G87 Brunn

Ingående kontext: 615

En rund större nedgrävning, ca 1,70 m i diameter, som påträffades i undersökningsområdets södra del (figur 21). Tolkas vara en möjlig brunn. Brunnen undersöktes med hjälp av maskin och det kunde konstateras att nedgrävningen sträckte sig minst en meter ned och hade raka till lätt inåtlutande sidor.

G89 Avfallsgrop

Ingående kontext: 616

Gruppen utgörs av en nedgrävning i undersökningsområdets södra del med relativt vertikala kanter. Nedgrävningen undersöktes med hjälp av maskin. Nedgrävningen låg norr om brunnen G87 och tolkas som en möjlig avfallsgrop (figur 21).

G90 Fyllning i avfallsgrop

Ingående kontext: 614

Fyllning i en avfallsgrop G89 och bestod av ett brungrått kompakt material. Fyllningen innehöll sparsamt med träkol och bränd lera. Kontexten undersöktes ej.

G123 Syllsten

Ingående kontext: 838

En rad med stenar i öst-västlig riktning utgjorde en syllstensrad. Stenen varierade i storlek mellan 0,30 till 0,45 m. Stenarna hör möjligen samman med G124 och kan ha utgjort nederdelen av en vägg till en byggnad.

G124 Sten- och lersyll

Ingående kontexter: 839, 841

Ett mindre område med lera (K839) som tillsammans med stenen i G123 utgjort en syll. Leran hade viss träkolinblandning och även rikligt med bränd lera, vilket tyder på att leran kan ha återanvänts.

G145 Utkastlager

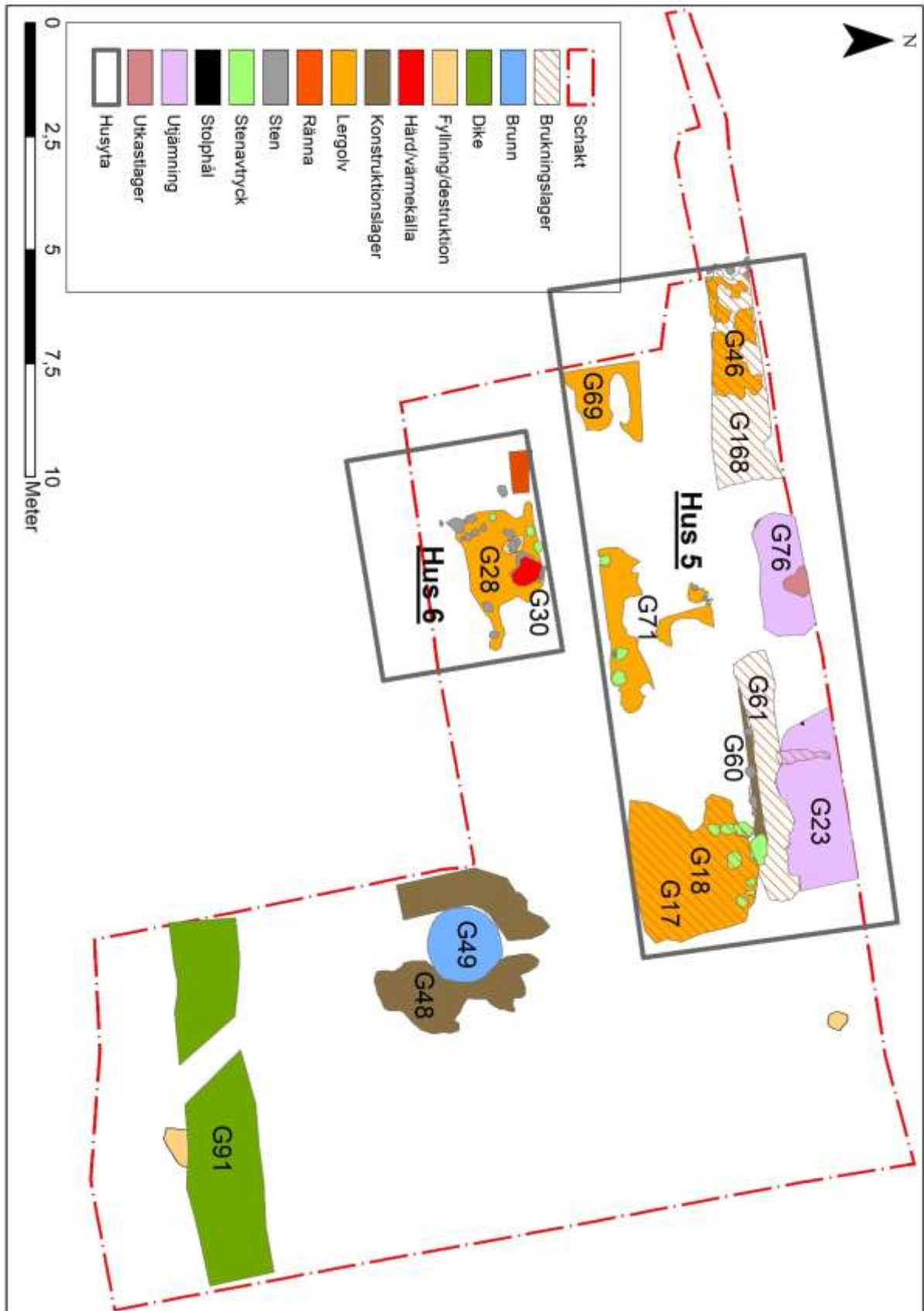
Ingående kontext: 597

K597 var ett begränsat lager som omfattade ca 1,30×0,60 m och låg i undersökningsområdets södra del. Lagret innehöll i huvudsak träkol med rikliga mängder aska och bränd lera i flera horisonter. Tolkas vara flera utkastlager, möjligen utrakat material från en härd som legat i närheten.

G167 Utkastlager

Ingående kontext: 775

Två mindre fläckar som tolkas vara utkastlager och bestod av sot och träkol. Möjligen utgör lagerna utrakat material från en härd eller möjligen från kokgrop G27, som ligger strax österut. I lagret framkom en spik (KM98217:100).

Figur 22. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 4, ca år 1150–1200.

Fas 4. Gårdsmiljö, ca år 1150–1200

Under Fas 4 markerades gårdens södra gräns av ett dike (G91) och på gården uppfördes två nya byggnader och en brunn grävdes i södra delen. Hus 5 bestod av en byggnad orienterad i öst-västlig riktning uppförd på stensyll. Byggnaden saknade värmekälla och kan möjligen ha varit en ekonomibyggnad. I västra delen av byggnaden påträffades enstaka fynd som tyder på att man där arbetat med horn- och benhantverk. Västra delen av byggnaden tolkades därför ha fungerat som verkstad. Materialet av hantverksspill var så pass sparsamt att det troligen rört sig om hantverk för hushållsbruk. Den östra delen av byggnaden delades av med en innervägg (G60) där den norra delen av huset tycktes vara en enklare del. I den södra delen av huset lades ett lergolv ut (G17).

Söder om denna ekonomibyggnad låg en mindre byggnad tolkats som en bakstuga (Hus 6), med en ugnskonstruktion uppbyggd med sten och lera. Ugnskonstruktionen har vid ett tillfälle byggts på med ytterligare ett lager sten och lera. Bakstugan hade uppförts på stensyll liksom Hus 5. Ur makrofossilprover från spisfundamentet G30 framkom fyra förkolnade sädeskorn, ett linfrö och en oförkolnad fläderkärna.

Utifrån det osteologiska materialet kan man utläsa att benen kommer från ungefär lika delar nötkreatur som svin och får/get, vilket kan antyda att hushållet varit självhushållande. Ett enstaka ben från tamhöns kan tyda på att man möjligen haft höns på gården.

Gränsdiket som grävdes under denna fas tyder på att det blivit både viktigt och nödvändigt att tomternas gränser manifesterades och strukturerades upp. Brukningen av brunnen från föregående fas upphörde och den kom istället att, som ett led i tomtmarkens omstrukturering, fyllas igen varpå ett gränsdike förlades på platsen.

Även i denna fas var lämningarna fragmenterade vilket har gjort det svårt att återskapa byggnadernas utseende. Figur 19 visar Hus 5 och 6 möjliga utbredning. Att uppföra ett separat hus för matlagning innebar att brandrisken i bostadshuset minskade något.

Dateringsdiskussion

En strukturell förändring tycks ha skett i Lilla Råby under den här tiden då bebyggelsen etablerade sig ordentlig och gränser mellan olika gårdar uppfördes. Bland keramikfynden är det övervägande mängd Östersjökeramik, men det framkom även drejat svartgods (1175–1350) och en stengodsskärva (1350–1500).

G17 Lergolv

Ingående kontexter: 600, 623, 624, 625, 626, 628, 629, 630, 631

Ett gult lergolv centralt på undersökningsytan, med flera stenavtryck i. Stenavtrycken representerar bortplockade stenar som troligen varit en del av golvkonstruktionen, möjligen har ett trægolv lagts över lera.

G18 Brukningslager över golv

Ingående kontexter: 618, 622

Gruppen består av ett tunt brukningslager mellan två lergolv. Lagret bestod av brungrå lera som innehöll en del djurben, bränd lera och träkol. I makrofossilprovet i golvet (K618) framkom fiskfjäll och fröer av bland annat havre, skalkorn och fläder vilket tyder på att golvet ingått i en byggnad där man lagat mat.

G21 Syllsten

Ingående kontext: 815

Fem stenar i en rad med nord-sydlig orientering har möjligen utgjort en stensyll och ingått i samma huskonstruktion som lergolvet G46. Stenarna är naturstenar i varierande storlek mellan 0,10 till 0,18 m i diameter.

G23 Utjämningslager

Ingående kontext: 713

Brunt lager innehållande bränd lera och lera, som i fält tolkades vara ett utjämningslager inför kommande golvkonstruktion. En omtolknings har gjorts att det påförda lagret nyttjats som brukningsyta under en tid. Lagret innehöll flera fynd, bland annat keramik och en bennål. Keramikfynden bestod av Östersjökeramik och drejat svartgods som dateras till 1000–1200-tal respektive år 1175–1350 (KM98217:90).

G28 Bakstugan

Ingående kontexter: 499, 544, 547, 569, 571, 579, 580, 592, 599

Ett lergolv som dokumenterades med stenar och stenavtryck och som tolkades ha utgjort en golvkonstruktion i en mindre byggnad i sydvästra delen av undersökningsområdet. Lergolvet bestod av smutsig kompakt gul lera (K547). Stenavtrycken representerade borttagna stenar och tillsammans med kvarvarande stenar kan de utgjort en grund för ett möjligt trægolv och väggar. I Grävenhet 2 påträffades en bit av en grund nedgrävning med öst-västlig orientering som tolkas ha ingått i samma konstruktion som lergolvet och dess syll. Möjligen utgjorde nedgrävningen en linje för en försatt vägglinje för byggnadens norra begränsning.

G29 Spisfundament

Ingående kontexter: 593, 596

Ett spisfundament bestående av rödbränd lera och över denna en stenpackning, som utgjorde själva ugnsplattan, framkom i bakstugan (Hus 6). Stenen var ca 0,10 m i diameter. I lerlagret (K596) framkom en relativt stor mängd osteologiskt material. Materialet bestod till största delen av slaktavfall och en mindre mängd matavfall. Största mängden ben kom från får/get.

Figur 23. Lergolv G28 sett från söder, med spisfundament G30 synligt i nordöstra hörnet.

G30 Spisfundament

Ingående kontexter: 541, 546

Ett spisfundament som bestod av en stenpackning med knytnävsstora stenar dokumenterades med ett överliggande rödbränt lerlager. Leran utgjorde själva ugnsplattan och var ca 0,47×1,65 m stor. Detta spisfundament var byggt direkt på ett äldre spisfundament (G29) och tolkas vara en insats för att bättra på den äldre spisen. I makrofossilprovet taget ur leran framkom bland annat fröer från råg, skalkorn och lin. Annars innehöll provet sparsamt med fröer (PM5396). Ugnen tolkas ha använts vid matlagning.

G42 Destruktion av stolphål

Ingående kontext: 531

Fyllning i stolphål i nordväst som tillkommit vid destruktionsstillfället. I fyllningen framkom keramik av typen drejat svartgods med datering år 1175–1350. (KM98217:76)

G46 Golvkonstruktion

Ingående kontext: 758

Gruppen består av ett område med gul kompakt lera som utgjort ett lergolv i en byggnad. Delar av golvet tolkas vara bortbrutet. På några ställen där golv saknas kan möjligen borttagna stenar legat som en del av golvkonstruktionen.

G48 Konstruktionslager

Ingående kontext: 551

Gruppen består av gul lera som låg runt brunn G49 och tolkas ha tillkommit i samband med anläggandet av brunnen. Leran var utlagd som ett konstruktionslager kring nedgrävningen, möjligen för att stabilisera ytan. Leran tunnade ut, var ojämn och hade inslag av gråsvart lera. Lagret innehöll Östersjökeramik samt stengods med dateringar till år 1100–1200 respektive år 1350–1500. (KM98217:80)

G49 Brunn

Ingående kontext: 561

En brunn i undersökningsområdets södra del dokumenterades med en diameter på 1,66 m och som var omkring 3 m djup. Brunnens sidor var raka och smalnade av nedtill och botten var plan (figur 24). Då brunnen kollapsade när vi snittat den med maskin hann en ordentlig upprensning av brunnens sektion inte göras, så det är oklart i vilken omfattning det fanns lager avsatta under brunnens brukningstid.

G60 Sten- och lersyll

Ingående kontexter: 539, 715, 1037

En sten- och lersyll i öst-västlig riktning dokumenterades och bestod av en lersträng med sten och stenvtryck i. Syllen tolkas ha ingått i en väggkonstruktion inne i en byggnad (Hus 5).

Figur 24. Brunnen (G49) i genomskärning efter att ha snittats med maskin. Arkeolog Niclas Lindberg rensar schaktets botten. Foto taget från sydöst.

G61 Brukningslager utomhus

Ingående kontext: 730

Ett lager centralt i undersökningsområdets norra del, som bestod av brun silt med visst inslag av bränd och obränd lera, träkol och djurben. I fält tolkades ytan som en brukningsyta mellan två hus, men har omtolkats som ett brukningslager inne i en byggnad. Brukningslagret låg direkt norr om mellanväggen (G60) i Hus 5.

G69 Lergolv

Ingående kontext: 722

Ett lerlager tolkades som en del av ett lergolv i västra delen av undersökningsområdet. Lagret fortsätter västerut, förbi schaktbegränsningen, varför dess fulla utbredning inte kunde klargöras. Golvet var något fläckigare i söder och tunnade ut. Det osteologiska materialet bestod av ett fåtal ben där nöt, svin och får/get fanns representerat. Ett tåben från ett ungt nötkreatur och ett ben från en kulting påträffades bland annat. Generellt gäller att de flesta benen från golvlagren kommer från matavfall snarare än slaktrester.

Figur 25. Den södra delen av G71, den gula leran är K509. Foto taget från öster.

G71 Lergolv

Ingående kontexter: 392, 509, 512, 699, 721, 752, 753, 984, 1040

Ett fragmenterat lergolv som bestod av gul lera samt stenavtryck och stenar dokumenterades centralt på undersökningsområdet (figur 25). Lergolvet har troligen brutits upp av senare konstruktioner eller vid destruktionsstillfället, då man även tagit bort en del sten som ingått i golvkonstruktionen eller möjligen en väggkonstruktion. Östersjökeramik framkom i leran och daterades till 1000–1200-tal (KM98217:70).

G75 Fyllning i stolphål

Ingående kontext: 756

Fyllning till ett större stolphål som tillkommit vid destruktionsstillfället. I fyllningen framkom ben, som ej kunde identifieras. En fossil från en bläckfisk framkom även i fyllningen, vilket möjligen var placerat i stolphålet med avsikt vid konstruktionsstillfället (KM98217:97).

G76 Utjämningslager/brukningsyta

Ingående kontext: 754

Grått siltlager inblandat med gula lerfläckar, innehöll sparsamt med bränd lera och träkol. Tolkas vara ett påfört lager som fungerat som utjämnning och som sedan fungerat som en golvyta i en byggnad (Hus 5).

G88 Brunnsdestruktion

Ingående kontext: 613

Fyllning i större nedgrävning som tolkades som en brunn. Denna konstruktion fick lägre prioritet i fält och undersöktes bara delvis. Fyllningen låg i en nedgrävning som var minst 1 meter djup, men som ej grävdes i botten. Makrofossilprovet taget i fyllningen gav enstaka fröer från skalkorn, råg, lin och fläder. Provet visar på ett visst hushållsavfall då även djurben och fiskben påträffades. Det är osäkert varför brunnen togs ur bruk, den kan ha sinat eller så har brunnen fyllts igen som ett led i en omstrukturering av gårdstofterna med anläggandet av ett gränsdike som följd. Gårdens vattenförsörjning tillgodosågs genom grävandet av en ny brunn (G49) några meter längre norrut.

G91 Dike

Ingående kontext: 988

Ett dike i öst-västlig riktning framkom i den södra delen av området. Diket undersöktes med maskin och var omkring 1,60 m brett och 0,40 m djupt med en relativt plan botten. Diket tolkas ha varit ett gränsdike som anlagts i syfte att tydliggöra ägogränsen mellan två gårdslägen.

G146 Pinnavtryck

Ingående kontext: 1042

I utjämningslager G23 fanns ett pinnavtryck som möjligen varit del av en flätverksvägg. Dock var pinnavtrycket ensamliggande och kunde inte kopplas ihop med andra avtryck.

G161 Utkastlager

Ingående kontext: 712

Ett tunt brunsvart siltlager innehållande mycket träkol och sot tolkas vara utrakat material från en närliggande härd. Skärvor av Östersjökeramik återfanns i lagret med datering till 1000–1200-tal (KM98217:89).

G168 Brukningslager på golv

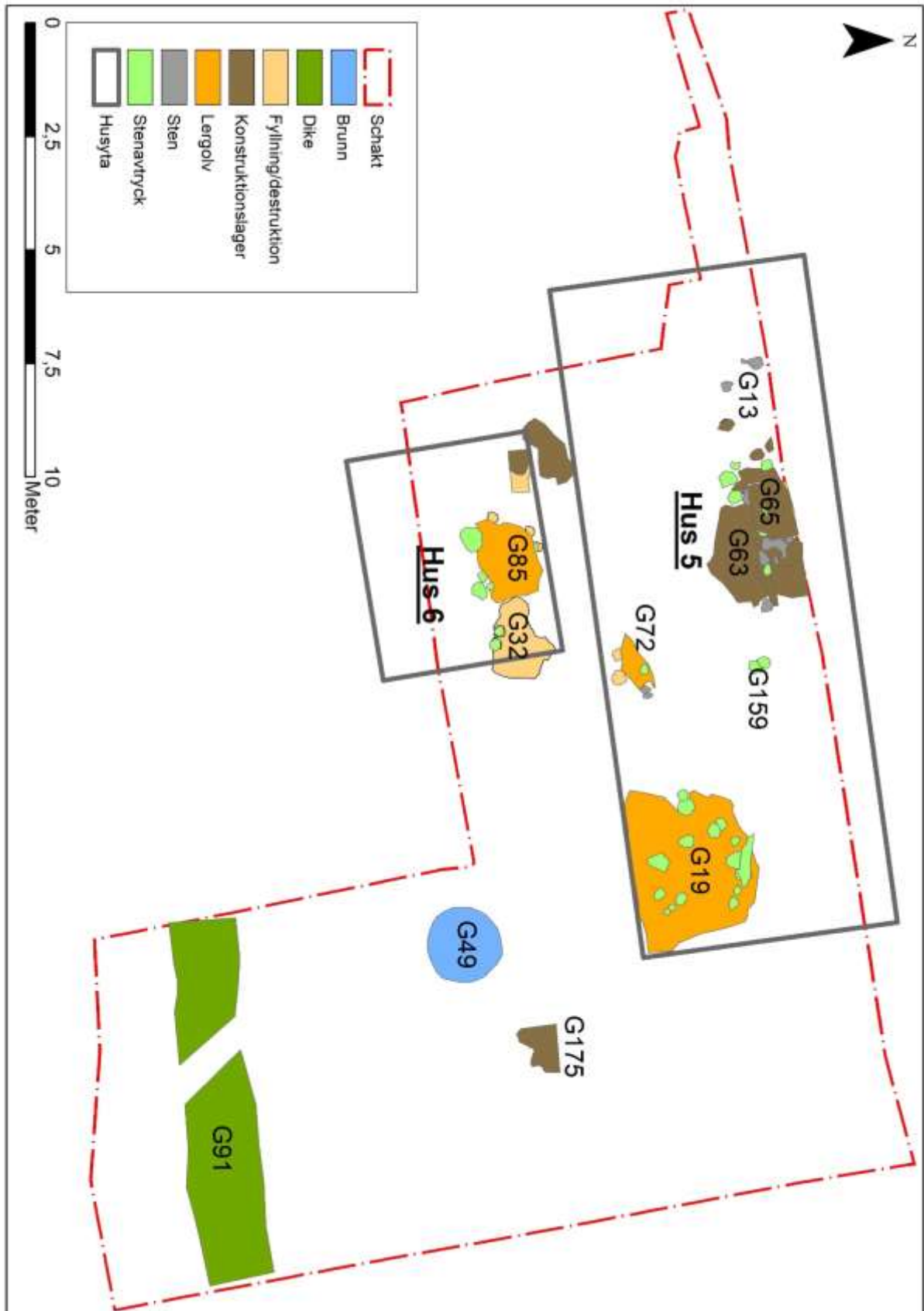
Ingående kontext: 671

Ett tunt gråbrunt siltlager utgjorde brukningslager på lergolv G46. Lagret innehöll sparsamt med bränd lera, djurben och träkol. I lagret togs makrofossilprov som visade på ett fåtal fröer från råg, havre och skalkorn samt fröer från ogräsväxter som svinmålla och åkerpilört. I det osteologiska materialet fanns stora mängder ben med spår efter fileing och avhudning. I lagret framkom ben från svin, nöt, get och höna, där nöt utgjorde den största andelen. Fynden från lagret består av en möjlig skålla, hantverksspill bestående av sågat horn samt Östersjökeramik som kan dateras till 1000–1200-tal. Fynden föranledde en tolkning av brukningslagret som ett golvlager i ett utrymme använt till olika typer av hantverk (KM98217:87).

G169 Utkastlager

Ingående kontext: 755

Centralt i norra undersökningsområdet påträffades ett utkastlager, ett mindre lager som bestod av mycket träkol och tolkas vara utrakat material från en närliggande härd. Osteologiskt material från får/get och svin påträffades i lagret. Även ett skulderblad från en ung katt fanns bland benfynden. Då benfynden härrörde från både slakt- och matavfall är det oklart om benet från katten också utgjort rester efter slakt. Benet bar inga spår efter vare sig fileing eller slakt.

Figur 26. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 5, ca år 1200–1250.

Fas 5. Ombyggnation, ca år 1200–1250

Under Fas 5 sker inga drastiska förändringar och husen, brunnen och gränsdiket ligger kvar. I Hus 5 läggs ett nytt golvlager ut i den sydöstra delen, G19 och G72. Centralt i norra delen av byggnaden läggs ett konstruktionslager (G63) ut, i vilket det dokumenterades en fyrkantig nedgrävning. Möjligen lades konstruktionslagret ut runt en fyrkantig träkonstruktion som. Söder och öster om nedgrävningen låg en lersyll och stenar som kan ha utgjort en stabiliserande kant, eller möjligen innerväggar i byggnaden. Denna konstruktion tycks inte ha varit långvarig då man sedan lyft bort en del sten och fyllt igen nedgrävningen med ett lergolv. Även i den lilla bakstugan, Hus 6, görs förändringar, spisfundamentet tas ut bruk genom att lägga ut ett nytt lergolv över ytan, vilket gör att husets funktion ändras. Det är dock oklart hur bygganden kom att användas framgent.

Dateringsdiskussion

Möjligen handlar det om ett generationsskifte under denna fas med strukturförändringar på gården och därför utförs förbättringar och Hus 6 fick en ny funktion. Reparationer och förändringar av stående hus tolkas ha skett relativt nära inpå föregående fas. Keramikmaterialet var blandat och bestod av Östersjökeramik, drejat svartgods och äldre rödgods, vilket daterar fasen väl i förhållande till stratigrafien.

G13 Byggnadskonstruktion

Ingående kontexter: 554, 555, 693, 694, 697, 706, 707, 708, 725

Stenar, ett stolphål, stenavtryck och några lerkladdar låg över brukningslager G168 och tolkas vara resterna av en ombyggnation. Stolphålet (K694) hade en lerskoning.

G19 Lergolv med stenavtryck

Ingående kontexter: 400, 627, 853, 854, 855, 856, 857, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 1031, 1032, 1033, 1034

Gult lergolv (K400) med flera stenavtryck utgjort en golvkonstruktion. Stenavtrycken var det som återstod av golvets stenkonstruktion, som möjligen varit grunden till ett överliggande trägolv. Golvet låg direkt över lergolv G17 och brukningslager G18. En skärva äldre rödgods daterar golvet till år 1175–1400 (KM98217:105).

G31 Plundringsgrop

Ingående kontext: 558

En oregelbunden nedgrävning direkt öster om lergolven G28 och G85, som även skar lergolvet G28. I fält var nedgrävningen svårtolkad med fler förslag, bland annat som en möjlig förvaringsgrop i anslutning till byggnaden med lergolven. Då gropen var mycket oregelbunden och med ojämn botten är den

omtolkad till att vara en plundringsgrop som tillkommit vid omstrukturering av byggnaden där möjligen äldre byggnadselement avlägsnats.

G32 Destruktion plundringsgrop

Ingående kontext: 545

Fyllning i en större nedgrävning. Fyllningen tolkas vara tillkommen för att lägga igen och jämna ut ytan med den oregelbundna gropen. I fyllningen, som bara delundersöktes, framkom en del djurben och även bränd lera. Bland det osteologiska materialet framkom ett revben som tillhört en griskulting.

G63 Konstruktionslager

Ingående kontexter: 537, 556

K556 var ett kompakt grått lager med inslag av gula och gråa lerfläckar. Lagret tolkades som ett påfört material och ett konstruktionslager i en byggnad. I leran fanns en rektangulär försänkning (K537) i vilken det kan ha funnits en träkonstruktion avsedd för förvaring. Leran (K556) hade sedan lagts ut upp emot denna konstruktion. I lagret kom flera djurben som kunde identifieras som får/get, nöt och svin. Bland benen framkom även ett lårben från en hund vars mankhöjd har kunnat beräknas till ca 0,53 m, vilket är en relativt stor hund. Flera fynd förekom i lagret, bland andra en sländtrissa av bränd lera, spik och sågat horn, samt Östersjökeramik och protostengods som kan dateras till 1100–1200-tal respektive år 1200–1350 (KM98217:81).

G64 Lersyll

Ingående kontexter: 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 737, 738, 739, 750

En sträng med smutsig gulgrå lera (K750) vilken fungerade som lersyll eller sättlera för syllsten. I leran fanns avtryck efter flera stenar som ingått i syllkonstruktionen för en vägg som legat i öst-västlig orientering. Leran mätte omkring 2,70 m och sträckte sig i en öst-västlig riktning.

G65 Konstruktion

Ingående kontexter: 506, 523, 526

Vid något tillfälle fylldes håligheten i G63 igen då den spelat ut sin roll. Stenen från vägglinjen G64 togs bort och ojämnheten fylldes igen med K523. Sedan har ytterligare sten lagts på, möjligen som en ny vägglinje i nord-sydlig orientering. Lerlagret K523 var värmepåverkat och orangefärgat på ytan och kan möjligen legat i direkt anslutning till en hård.

G72 Lergolv

Ingående kontexter: 462, 492, 493

Gruppen består av gul lera, stenavtryck och stenar som tolkades vara förbättringar av den äldre golvkonstruktionen G71 centralt på undersökningsytan.

G85 Huskonstruktion

Ingående kontexter: 494, 495, 540, 543

Ett golvlager som bestod av ett lager med kompakt gul lera dokumenterades i undersökningsområdets sydöstra del. På golvet fanns flera stenavtryck (K543) som tolkades ha utgjort en syllstenrad i öst-västlig orientering. Golvet låg direkt över lergolv G28 och spisfundament G29 och G30 i Hus 6. I Grävenhet 2 dokumenterades två lager, K494 och K495, strax nordväst om golvet. Lagerna bestod av gul smutsig lera som lagts ut tunt. Lagerna tolkades vara möjliga rester av golvlager. I leran återfanns keramik av typen Östersjökeramik, drejat svartgods och äldre rödgods med datering till 1000–1200-tal, år 1175–1350 och år 1175–1400. Benmaterialet i lagret bestod av lika delar får/get, svin och nöt (KM98217:63, 78).

G159 Stenavtryck

Ingående kontexter: 1050, 1051

Gruppen bestod av två stenavtryck i brukningslager G61. Stenavtrycken tolkades vara resterna av en avröjd stensyll som ingått i en huskonstruktion.

G160 Stensyll

Ingående kontext: 548

Tre större stenar som mätte mellan 0,30 och 0,40 m i diameter. Stenarna låg på en öst-västlig linje med 0,70 till 1,0 m mellanrum. Stenarna tolkas ha varit del av en syll i Hus 5.

G162 Stolphål

Ingående kontexter: 559, 560

Två stolphål tolkades ha ingått i bakstugan (Hus 6) i sydvästra delen av undersökningsområdet. Stolphålen kan ha tillkommit som en förbättring på huskonstruktionen vid senare ombyggnationer. Stolphålen stod intill varandra och mätte 0,27 m respektive 0,24 m i diameter. Möjligen kan de haft en väggbärande funktion.

G163 Destruktion av stolphål

Ingående kontexter: 1054, 1055

Fyllningar i två stolphål som ingått i en byggnad i sydvästra delen av undersökningsområdet. I samband med ombyggnation av byggnaden fylldes stolphålen igen för att förbereda utläggandet av en stensyll. Fyllningarnas mäktighet uppgick till ca 0,10 respektive 0,12 m.

G164 Destruktion av syll

Ingående kontexter: 497, 564, 570, 591

Fyllning i tre stenavtryck som tillkommit när ojämnheter efter stenarnas avtryck jämnats till. Fyllningarna representerar destruktionsen av syllen. Fyllning K497 bestod av mycket bränd lera och lerklining som tolkas ha ingått i huskonstruktionens (Hus 6) första fas. Vid ombyggnation revs möjligen delar av byggnaden. I fyllningen påträffades lerklining och Östersjökeramik och äldre rödgods med datering till 1000–1200-tal respektive år 1175–1400 (KM98217:64).

G171 Fyllning i stenavtryck

Ingående kontexter: 510, 511

Fyllning i två stenavtryck som ingått i en golvkonstruktion i centrala delen av undersökningsområdet. Vid förbättringar av byggnaden flyttades stensyllen och håligheter fylldes igen.

G172 Kalklager

Ingående kontext: 709

En mindre fläck av vitt kalkbruk (kalk) som kan vara rester från då en lerklinad vägg kalkades.

G175 Konstruktionslager

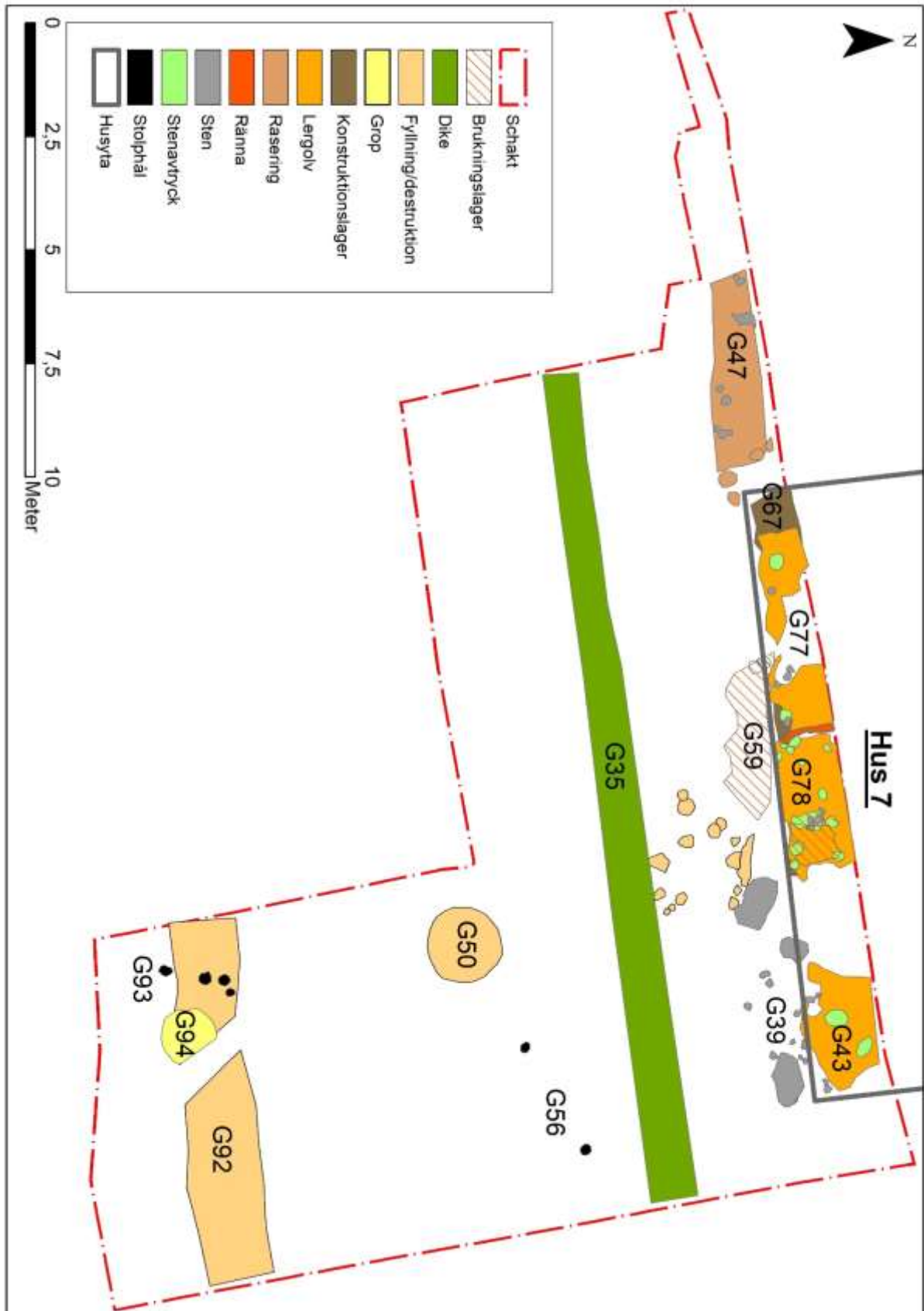
Ingående kontext: 440

K440 var ett tunt lager uppblandat med gul lera. Möjligen rör det sig om ett konstruktionslager med påfört material. I lagret framkom Östersjökeramik och äldre rödgods med datering till 1000–1200-tal och år 1175–1400 och en vävtyngd av bränd lera (KM98217:55).

G176 Stenkonstruktion

Ingående kontext: 563

Fyra mindre stenar som låg utmed nedgrävningen i G63. Möjligen har de fungerat som en del av en konstruktion, eventuellt en vägg.

Figur 27. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 6, ca år 1250–1300.

Fas 6. Ytterligare omstrukturering, ca år 1250–1300

Under slutet av 1200-talet sker ytterligare en strukturell förändring på platsen då en ny ägo gräns markerades genom anläggandet av ett gränsdike i öst-västlig riktning. Uppkomsten av detta dike har tolkats som att gränsen mellan de två gårdsenheterna flyttats knappt 10 meter norrut. I den norra delen av undersökningsområdet revs Hus 5 och 6 från föregående faser. En ny byggnad (Hus 7) uppfördes på stensyll i öst-västlig riktning. Byggnaden mätte omkring 13,5 m och låg till största del utanför undersökningsområdets begränsning. Byggnaden var uppdelad i minst två delar, då en smal väggränna dokumenterades centralt mellan lergolven (G77 & G78). I den östliga delen låg en ugn med kupol, vilket enbart dokumenterades som en rasering (se nästa fas), och tolkas vara en del av en köksmiljö. Då inget ugnsfundament har dokumenterats i byggnaden var det enbart en hypotes att det funnits en ugn i Hus 7, men vart den varit placerad är oklart. Söder om byggnaden låg ett mindre brukningslager och en fragmenterad stenläggning som tolkas ha varit utomhusytor i bakgårdsmiljö. Större delen av gårdskomplexet har sannolikt legat norr om Hus 7.

Söder om gränsdiket fanns ingen bebyggelse som kunde fastställas utifrån dokumentationen. Det fanns dock några sporadiska stolphål som vittnade om att ytan inte stått helt öde. Brunnen från föregående fas har lagts igen och i stället anlades en ny brunn ett stycke längre söderut (G94). Dock dokumenterades brunnsnedgrävningen bara ytligt, vilket medföljer att det enbart är en trolig tolkning. Om den sydligare tomten varit bebyggd, har byggnaderna sannolikt legat längre söderut.

Dateringsdiskussion

Keramikmaterialet från fasen innehåller Östersjökeramik, drejat svartgods samt protostengods, vilket ger en datering till 1200-tal. Ett nytt gränsdike grävdes för att markera förändringar i gårdstomternas utformning och tyder på en omorganisation i byn. Bebyggelsen förlades dock till mer eller mindre samma yta, vilket kan tyda på att man ändå velat behålla bebyggelsens struktur från föregående fas.

Denna fas dateras utifrån stratigrafi, fynd och ¹⁴C-analys. Bottenlagren i brunnen G49/G50 daterades till år 1030–1199 (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Bottenlagren i brunnen var troligen avsatt under brukningstiden, men det var ej möjligt att bestämma lagerskiften i brunnen. Detta betyder att själva destruktionsen av brunnen troligen har skett efter burkningstiden och kan förläggas till slutet av 1200-talet.

G35 Dike

Ingående kontext: 689

Dike i öst-västlig orientering beläget centralt på undersökningsområdet. Diket var ca 18,50 m långt, 0,90 m brett och omkring 0,30 m djupt. Diket tolkas utgöra en tomtränns mellan två gårdslägen.

G39 Stenläggning

Ingående kontexter: 339, 444, 460

Stenläggningen bestod av sten i olika storlekar. K339 och K460 bestod av koncentrationer av mindre stenar i varierande storlekar, omkring 0,05 till 0,20 m stora. Stenläggningarna tolkas ha fungerat som takdropp utanför en byggnad och en hårdjord yta i utomhusmiljö. Stenläggningen var till stor del uppbruten. K444 bestod av ensamliggande något större stenar som möjligen varit del av en stenläggning.

G40 Stenläggning

Ingående kontext: 528

Stenar som ligger vid och under lergolv G43 där stenarna tolkas ha varit en del av golvkonstruktionen tillsammans med leran. Stenarna varierade i storlek mellan 0,07 till 0,20 m i diameter.

G43 Lergolv

Ingående kontext: 520

Gult lergolv med inslag av svart kulturpåverkad jord. Lagret var ca 0,10 m tjockt och tunnade ut åt sidorna. Golvet var delvis uppbrutet. Golvet var samtida som lergolv G78 längre västerut och tolkas varit del av samma byggnad. I lergolvet återfanns ett bryne samt Östersjökeramik, drejat svartgods och protostengods med dateringar år 1000–1200, år 1175–1350 respektive år 1200–1350 (KM98217:73).

Figur 28. En större bit lerklining från den nedbrunna väggen (G47) med mycket tydliga avtryck efter flätverkskonstruktionen som utgjort stommen i väggen.

G47 Nedbrunnen lerklinad vägg

Ingående kontexter: 527, 538, 552, 553

Ett större lager med raserad vägg (K538) i form av bränd lera och lerklining påträffades i schaktets nordvästra del. Fyllningar i två stenavtryck i underliggande lager ingår också i gruppen. Lagret var röd/orange och bestod i huvudsak av lerklining, med en del träkol och mycket bränd lera. Flera bitar av lerklining (KM98217:77) visade tydliga avtryck efter en flätverkskonstruktion och ställvis fanns förkolnade rester av flätverket kvar mellan två bitar lerklining (figur 28). En vedartsanalys utfördes av en förkolnad flätverksdel ur den raserade väggen. Provet (PV674) visade att den förkolnade grenen utgjordes av askträ, vilket kan indikera att den flätade väggen helt eller delvis var tillverkad av detta träslag.

G50 Destruktion av brunn

Ingående kontext: 562

Fyllningen i brunn G49, som fungerat som gårdens vattenkälla under de två föregående faserna, tillkom vid brunnens destruktion. Brunnens fyllning bestod av flera mörka och organiska lager (figur 24). Brunnen snittades med maskin och kollapsade innan den hann rensas och ritas, så allt mättes som samma lager. Fyllningen var mycket humös och bestod i huvudsak av organiskt material, mycket djurben och bevarat trä återfanns i fyllningen. Lagren blev fuktigare och kladdigare längre ner.

Två makrofossilprover hann tas ut brunnens äldsta fyllningar innan dessa kalvade in. Provet från brunnens understa lager skickades in på makrofossilanalys och resultatet visar på stora mängder oförkolnade fröer. Provet innehöll främst fröer från ogräs, så som svinmålla och nässla, men även fröer från insamlade växter som pors, hallon och blåhallon. Provet innehöll även obränt trä och bark. Brunnen som står öppna fångar upp fröer från den vegetation som finns i området, vilket i detta fall ger en bild av en gårdsmiljö där man trampat och där hushållsavfall och gödsel hanteras. Frö från hårnating påträffades i brunnen, vilket är intressant, då arten är knuten till havsstränder, vilket kan betyda att foder som hanterades på gården kom från kusten, alternativt kom de till gården i samband med inköp av fisk. En ¹⁴C-datering från material ur brunnens bottenlager gav en datering till år 1030–1199 (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Fynden ur brunnen bestod av Östersjökeramik med datering till 1000–1200-tal, vilket stämmer med ¹⁴C-dateringen. Ett bryne och en bit taktegel påträffades också i massorna tillsammans med trämaterial från en plank och en laggkärlsstav (figur 29). På laggkärlsstaven gjordes en vedartsanalys (PV577) som visar att den kommer från bok och att pluggen i träet var av hassel. Bok var vanligt under medeltid och kärlet kan ha producerats lokalt. Laggstaven kan ha varit en del av en hink som använts på gården (KM98217:82).

Figur 29. Bild på del av laggstav som återfanns i brunnsfyllning G50. Foto: Kulturen.

G56 Stolphål

Ingående kontexter: 601, 602.

Två stolphål på den stora markytan K490, med diameter på 0,24 och 0,25 m. Möjligen har de tillsammans ingått i en konstruktion, men inget i nuläget som de kan knyts till.

G55 Destruktion av lergolv

Ingående kontexter: 321, 322, 323, 340, 341,342, 343, 344, 351, 352, 353, 434, 435, 436, 437.

Fyllningar i flera stenavtryck som ingått i golvkonstruktion G19. Fyllningarna har tillkommit när stenen tagits bort från lergolvet och representerar golvets destruktionsfas.

G59 Brukningslager

Ingående kontexter: 533, 727, 728.

Ett brunt, 0,10 till 0,15 m tjockt, kompakt lager med gula lerfläckar och koncentrationer av träkolsfläckar. Lagret låg intill ett lergolv och tolkas ha representerat ett brukningslager i utomhusmiljö i direkt anslutning till en byggnad där man gått och arbetat. Lagret hade även fyllt ut två stenavtryck (K727,

K728) när stenarna tagits bort från föregående byggnad. I det makrofossilprov (PM536) ur K533 som skickades på analys framkom fröer från havre, skalkorn, råg och enstaka ogräsfröer. Ytan tycks ha hållits ren och relativt ogräsfri.

G62 Lersyll

Ingående kontexter: 714, 1038, 1039.

Tre kladdar med gul kompakt lera låg på en linje i öst-västlig orientering. I leran längst åt öster fanns även två avtryck efter sten som ingått i syllkonstruktionen. Syllen tolkas ha tillhör lergolv G77 och G78 och utgjort delar av den södra långsidan av Hus 7.

G67 Konstruktionslager

Ingående kontexter: 498, 525.

Lager K498 bestod av brun silt med stort inslag av gul lera och knytnävsstora stenar. Lagret hade ett visst inslag av träkol och tolkas som ett konstruktionslager inför nybyggnation och innehöll möjligen återanvänt lergolv. I lagret framkom djurben från lika delar får/get och nöt, men även av svin. Generellt består benmaterialet från golvlagen främst av matavfall, och då kan inomhusmiljön kopplas till konsumtion snarare än slakt.

G77 Lergolv

Ingående kontexter: 250, 423, 424, 459, 496, 530

Lager av gul kompakt lera som var ca 0,10 m tjock, med sparsamt förekommande träkolsprickar. Lagret tolkas som ett lergolv med tillhörande stenkonstruktion. Stenar (K424, K496, K530) och stenavtryck (K423, K459) har ingått i golvkonstruktionen, möjligen som en del av en syllstensrad i östvästlig riktning utmed golvet södra sida. I golvlaget framkom Östersjökeramik och drejat svartgods med dateringar till 1000–1200-tal respektive år 1175–1350 (KM98217:14).

G78 Lergolv

Ingående kontexter: 332, 334, 337, 338, 403, 454, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 518, 710, 711, 731, 732

Ett stort och tjockt lergolv (K334) bestående av gul kompakt lera, med enstaka träkolsprickar framkom vid undersökningsområdets norra begränsning (figur 30). Lagret fyllde ut underliggande stenavtryck och störhål. Golvkonstruktionen bestod även av en lersyll (K332) i öst-västlig orientering, flera stenar (K337, K338, K473) samt stenavtryck. Stenen kan möjligen stabiliserat ett överliggande trägolv och varit del av en väggsyll. Östersjökeramik återfanns i lergolvet, med en datering till 1000–1200-tal (KM98217:30).

G79 Brukningslager

Ingående kontexter: 257, 335, 396, 397, 398, 399

Ett tunt brunt lager som innehöll en del bränd lera samt rikligt med träkol. Lagret tolkas ha varit ett brukningslager på lergolv G78. Brukningslagret fyller ut flera av de stenavtryck som blivit kvar i golvet, möjligen efter reovering.

G81 Väggränna

Ingående kontext: 475

En omkring 0,15×1,00 m lång ränna mellan två lergolv tolkas vara en väggränna i Hus 7. Väggrännan har varit en del av en innervägg i nord-sydlig riktning. Rännan böjer något åt öst i den södra delen och fortsätter utanför schaktet begränsning i norr.

G92 Dikesfyllning

Ingående kontext: 608

Fyllning i ett dike som tillkommit då diket togs ur bruk och gränsen mellan de två gårdstomterna flyttades norrut. Inga direkta lagerskiljen kunde skönjas varvid det är troligt att diket lades igen vid ett tillfälle.

G93 Stolphål

Ingående kontexter: 603, 604, 605, 606

Fyra stolphål dokumenterades i södra delen av undersökningsområdet. De kan möjligen ha ingått i en konstruktion men kan i nuläget inte knytas till någon specifik.

G94 Nedgrävning

Ingående kontext: 989

Stor rund nedgrävning som mätte 1,25 m i diameter i södra delen av undersökningsområdet. Nedgrävningen undersöktes ej. Kan ha varit en brunn då den låg i samma område som de övriga tre brunnarna.

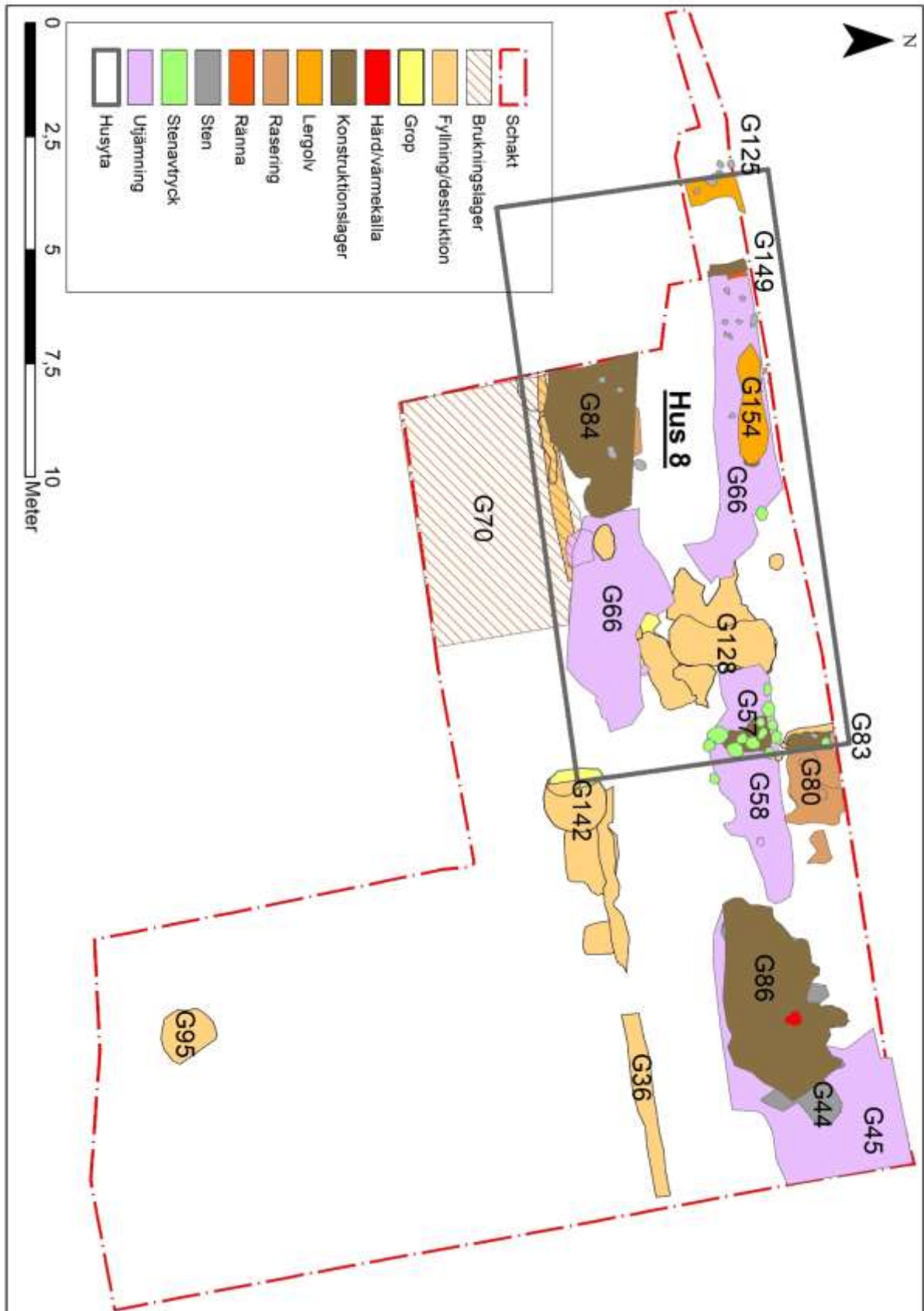
G140 Stenavtryck

Ingående kontexter: 522, 524

Två större stenavtryck i lergolv G43 som möjligen utgjort en del av golvkonstruktionen.

Figur 30. Lergolv G78 sett från öster.

Figur 31. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 7, ca år 1300–1350.

Fas 7. Hantverksgården, ca år 1300–1350

Under Fas 7 revs Hus 7 med kupolugnen och en ny byggnad (Hus 8) uppförs i undersökningsområdets nordvästra del, något förskjutet västerut i förhållande till det föregående huset. Dock var väldigt lite bevarat av huskonstruktionen. Spår av syllar av sten och lera, samt bitar av lergolv och byggnadsrester är de spår av bebyggelsen som fanns kvar. Möjligen har senare bebyggelse och markanvändning påverkat lämningarna. Flera utjämningslager låg i norra delen av undersökningsområdet och deras funktion har troligen varit att jämna ut underlaget inför ny bebyggelse. Flera nedgrävningar fanns på ytan, bland andra några förvaringsgropar men även nedgrävningar som tolkas vara plundringsgropar, där man letat efter sten, vilket föreföll vara en bristvara. Under denna fas återfanns flera rester efter hantverksspill vilket antyder att ben- och järnhantverk utförts på gården under denna tid, om än i något begränsad omfattning.

Gränsdiket som anlades under föregående fas togs ur bruk och fylldes igen. Diket hade en relativt kort användningsperiod. Inte heller fanns det några spår av omgrävning, vilket är ovanligt. Möjligen användes något annan typ av gränsmarkering under denna period, exempelvis stenar eller staket som inte lämnat några spår. Tomtens gränser förefaller återigen ha ändrats med tanke på att bebyggelsen åter igen förlagts längre söderut.

Dateringsdiskussion

Keramikfynden från undersökningsområdet från denna fas var blandade och fortfarande framkom Östersjökeramik i lagren. Möjligen beror detta på att jord flyttat och grävs upp för att jämna till ytor. Flera mynt framkom med olika datering, år 1137–1146, 1259–1286 och 1280–1435 (Se bilaga 11, numismatik). Sammantaget av fyndmaterialet och utifrån stratigrafien förläggs fasen till slutet av 1300-talet.

G36 Destruktion av dike

Ingående kontexter: 550, 598, 620

Fyllning i dike G35, vilken mättes in som flera fyllningar, då det var mycket otydligt och urlakat i fält. Lager K550 tolkades som ett utkastlager som hamnat nere i diket. Tolkningen är att diket successivt fyllts igen, möjligen på grund av att den inte underhållits. I diket återfanns keramik av typen äldre och yngre rödgods, med datering till år 1175–1400 respektive år 1700–1900. I diket återfanns även ett hopvikt kopparmynt (KM98217:86). Myntet var svårdaterat men var troligen präglat i Danmark någon gång mellan åren 1280–1435.

G44 Stenläggning

Ingående kontext: 413

I nordöstra delen av undersökningsområdet dokumenterades en yta som bestod av småsten utlagda som en knadderyta. Över ytan fanns även en del större stenar som mätte omkring 0,15 till 0,30 m. Ytan tolkades som en stenläggning i utomhusmiljö.

G45 Utjämningslager

Ingående kontext: 418

Ett brunt tjockt lager i nordöstra undersökningsområdet framkom, där djurben stod vertikalt i lagret vilket gjorde att lagret tolkades som påförda massor. Möjligen var det utjämning inför stenläggningen G44. I lagret påträffades ett ben från en häst, som var äldre än 1,5 år när den dog. Bland fynden framkom en bit täljsten, golvtegel, hästskosöm och Östersjökeramik tillsammans med drejat svartgods med datering till 1000–1200-tal respektive år 1175–1350. I lagret framkom även ett silvermynt som präglats i Lund av Erik Lam mellan åren 1137–1146 (KM98217:50).

G57 Ler- och stenkonstruktion

Ingående kontexter: 409, 420, 421, 431, 432, 433, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 458, 489

Ett mindre område med gul kompakt lera (K489) som tunnade ut åt sidorna, hela gruppen mätte ca 1,70×1,90 m. I och omkring leran låg flera stenavtryck, som tillsammans har utgjort en konstruktion. Stenavtrycken låg dels i öst-västlig orientering, dels i nord-sydlig med K489 liggande innanför. Konstruktionen tolkas ha utgjort en del av Hus 8 östra yttervägg, såväl som en del av en mellanvägg i öst-västlig riktning samt där innanför liggande lerbager.

G58 Utjämningslager

Ingående kontexter: 529, 729

Ett brunt siltlager som tolkades vara ett utjämningslager låg centralt i norra delen av undersökningsområdet. Lagret låg i direkt anslutning till Hus 8 östra gavel och kan ha lagts ut för att jämna till en gårdsyta. I lagret framkom flera djurben som kunnat artbestämmas, ben från främst nöt, sedan får/get och sist svin och häst. Bland fynden förekom en hästskosöm, ett spänne i kopparlegering samt Östersjökeramik och äldre rödgods med datering till 1000–1200-tal respektive år 1175–1400 (KM98217:75).

G66 Utjämningslager

Ingående kontexter: 447, 491, 503, 718

K447 och K503 var två större kompakta marklager i nordvästra delen av undersökningsområdet som tolkades vara påförda massor för utjämning. Lager K447 låg som ett utjämningslager över en raserad vägg. Utjämningslagret K447 var mycket fyndförande, det påträffades lera, både bränd och obränd och träkol. Flera skärvor Östersjökeramik (1000–1200-tal) framkom tillsammans med äldre rödgods samt

protostengods med datering år 1175–1400 respektive år 1200–1350 (figur 32). Fynd av två brynen, en bit granatglimmerskiffer från en malsten, spik, hantverksspill i form av kopparlegering och djurben samt glas framkom i lagret.

Lager K503 var kompakt och har möjligen nyttjats som en bruksyta, i detta sammanhang en gårdsplan. I lagret framkom spik, fönsterglas, en bit glimmerskiffer från en malsten, ett bryne samt keramik. Keramiken bestod av Östersjökeramik, drejat svartgods samt äldre rödgods med dateringar till år 1000–1200, 1175–1350 respektive 1175–1400. Fyllningen i ett stenavtryck (K491) och en grop (K718) utgjorde samma massor som K503 (KM98217:58, 67).

Figur 32. Fynd av svartgods från utjämningslager K447.

G70 Gårdsplan

Ingående kontexter: 417, 723

Lager K417 utgjorde en gårdsplan i sydvästra delen av undersökningsområdet. Den norra begränsningen av gårdsplanen anslöt till Hus 8 södra långsida. Lagret bestod av brun silt som innehöll bränd lera, djurben och träkol. I gruppen ingick också ett lager (K723) som fyllde ut håligheter i det underliggande lergolvet. Fynd av spik, nit och granatglimmerskiffer från en malsten återfanns i lagret tillsammans med keramik. Keramikfynden bestod av Östersjökeramik (1000–1200-tal), drejat svartgods (år 1175–1300), oglaserat lergods (1100–1400-tal) och äldre rödgods (år 1175–1400). I lagret K417 framkom även ett silvermynt som präglats i Lund av Erik Glipping mellan åren 1259–1286.

Det osteologiska materialet från lagret bestod främst av slaktavfall, där får/get var det vanligaste förekommande boskapsdjuret. En mankhöjd på ett får har kunnat bestämmas till 0,66 m, vilket stämmer bra överens med storleken på får i Lund från denna tid (bilaga 8, KM98217:49, 92).

G80 Raserad ugnskappa

Ingående kontexter: 329, 333, 336, 401, 402, 404

En raserad ugnskappa dokumenterades centralt i undersökningsområdets norra del och tolkas ha tillhört en kupolugn i Hus 8 (figur 33). Raseringen bestod av tre lager som till huvudsak eller tills stor del innehöll lerklining, bränd lera samt träkol. I lerklining kunde tydliga spår av flätverk ses. Tre stenavtryck i underliggande lergolv (K401, K402, K404) var fyllda med raseringsmaterial, vilket skulle kunna peka på att stenen tagits till vara innan ugnen revs. Troligen revs ugnen med avsikt. Ben från svin och nöt påträffades lagret. I makrofossilprovet ur K329 påträffades en riklig mängd med skalkorn, men även fröer från havre, råg, fodervicker och pors. Oförkolnat frö från löktrav och fläder förekom också i provet tillsammans med mycket olika fröer från ogräs, åkerväxter och strandväxter. Provet tyder på att både tröskrester och hö hanterats vid ugnen, vilket kan ha använts när ugnen skulle tändas. Sammantaget med att provet även innehöll fiskfjäll tyder det på att matlagning varit ugnens primära användningsområde. I lagren framkom ett bryne, en vävtyngd samt Östersjökeramik (1000–1200-tal) och yngre rödgods (år 1700–1850). Då delar av ugnskonstruktionen varit framschaktad vid förundersökningen kan fynd med yngre datering hamnat med återfyllnadsmassorna på ugnskonstruktionen. Ett ¹⁴C-prov (PK390) skickades in från den raserade ugnskappan med datering till år 776 – 991 (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Provet togs på en träkolsbit, vilket i sig skulle kunna ha hög egenålder. Provet ges ändå en järnåldersdatering, vilket inte kan stämma stratigrafiskt och med övriga fynd (KM98217:28, 29, 31).

Figur 33. Bild på den raserade ugnskappan G80 (till höger), över lergolv G78. Foto taget från söder.

G82 Destruktion av väggränna och syll

Ingående kontexter: 330, 331, 324

Gruppen bestod av destruktion av vägg och syll intill lergolv G78 i norra delen av undersökningsområdet. Väggrännan och stenavtrycken hade fyllt med en grå lerig silt efter det att stenarna tagits bort vid destruktionsen.

G83 Konstruktion

Ingående kontexter: 325, 326, 328, 405, 488

Lager K328 bestod av brun lera uppblandat med gula lerkladdar. Lagret innehöll en del bränd lera och även träkol. I fält tolkades lagret som en möjlig del av en golvraseringsring men har omtolkats som ett möjligt konstruktionslager. Leran tillsammans med stenarna (K325, K326) och stenavtrycket (K488) tolkas som en möjlig stensyll i nord-sydlig riktning i Hus 8, där stenarna stabiliserats med lera. Lagret fyller även ut ett underliggande stenavtryck (K405). I lerlagret framkom drejat svartgodskeramik som dateras till år 1175–1350 (KM98217:27).

G84 Bränt lergolv

Ingående kontexter: 355, 419, 481, 482, 483, 484

Ett större område med bränd lera (K355) framkom i undersökningsområdets västra del. Lagret tolkades vara resterna av ett bränt lergolv i den västra delen av Hus 8. Tillsammans med underliggande stenar har lagret utgjort en golvkonstruktion. I K419 återfanns en skärva drejat svartgods keramik med datering till år 1175–1350 (KM98217:51).

G86 Utjämningslager

Ingående kontexter: 412, 521

Ett lerigt lager innehållandes småsten i undersökningsområdets nordöstra del. Lagret tolkas som påförda massor med syfte att utjämna ytan över den äldre stenläggningen (G44). Lagret fyllde även ut ett stenavtryck (K521). Lagren innehöll ett fragment av malsten tillverkad av granatglimmerskiffer, tegel samt keramik av flera sorter, vilket kan tyda på att massorna hämtats från olika platser och förts på. Fynden utgjordes av Östersjökeramik (1000–1200-tal), drejat svartgods (år 1175–1350), stengods (år 1650–1800), yngre rödgods (år 1700–1850) och oglaserat lergods (1700–1900-tal) som insamlades (KM98217:47, 74).

G95 Destruktion grop

Ingående kontext: 607

Grå silt som fyllde en större rund nedgrävning som möjligen kan ha varit en brunn. Kontexten kunde endast okulärbesiktigas och ytdokumenteras på grund av tidsbrist.

G107 Syllstensrad

Ingående kontexter: 445, 479, 1041

En syllstensrad i undersökningsområdets nordvästra del bestående av lera (K445) och stenar (K479) samt ett stenavtryck (K1041). Syllan låg i öst-västlig orientering och tolkades vara delar av en vägglinje möjligen även en stenläggning i den västra delen av Hus 8.

G117 Utjämningslager

Ingående kontext: 442

En mindre yta i undersökningsområdets västra del bestod av ett brunt siltlager med inslag av bränd lera, träkol och djurben. Vissa ben stod vertikalt i lagret, vilket antyder att lagret påförts under en relativt kort tidsrymd. Lagret innehöll även Östersjökeramik med datering 1000–1200-tal (KM98217:56).

G118 Brukningslager

Ingående kontext: 441

Ett tunt lager som bestod av gul lera med visst inslag av smuts. Lagret tolkades vara rester efter brukning på en yta. Lagret var endast 0,01 m tjockt och längs med den södra långsidan av Hus 8.

G125 Lergolv med syll

Ingående kontexter: 247, 463

En rad med sten (K247) låg i nord-sydlig orientering över ett lerlager (K463) i nordvästra delen av undersökningsområdet. Stenarna kan ha utgjort en del av en syll som legat i kanten av ett tjockt lerlager, som tolkas vara resterna av ett lergolv. Konstruktionen tolkas ha utgjort en del av den västra gaveln i Hus 8. I leran återfanns en fragmenterad sammansatt dubbelkam av horn med datering till 1200–1400-tal samt ett beslag av kopparlegering (KM98217:59).

G127 Plundringgropar

Ingående kontexter: 410, 411, 456, 461

Två oregelbundna gropar dokumenterades centralt på undersökningsområdet. Grop K456 var avlång med rundad botten och mätte 1,00×2,35 m. Upp på kanterna av gropen låg de massor (K410, K411) som grävts upp och sedan kastats upp bredvid. Den något mindre gropen (K461) mätte 0,83×1,90 m. En tolkning var att groparna är resultatet av återbruk av syllstenar som ingått i tidigare bebyggelse. I de uppkastade massorna framkom fynd i form av en sländtrissa av ben, sågat horn, spik av järn och bränd lera, som varit infodring från en ugn som legat i närheten. Östersjökeramik och yngre rödgods framkom med datering till 1100–1200-tal respektive år 1500–1750 (KM98217:45, 46).

G128 Igenläggning av plundringgrop

Ingående kontexter: 393, 455.

Fyllning K393 bestod av svartbrun kompakt lera med inslag av bränd lera och träkol. I fyllningen påträffades 0,5 kg djurben där nötkreatur var den vanligast förekommande djurarten följt av får/get och svin. Benen representerar lika delar slakt- och matavfall. Fynd i fyllningen kom i form av infodring och äldre rödgodskeramik med datering till år 1175–1400. Nedgrävningen tycks ha fyllts igen med hushållsavfall. Fyllning K455 bestod av brun, fuktig lera med sparsamt inslag av bränd lera, grus och träkol (KM98217:44).

G131 Kokgrop

Ingående kontexter: 269, 287

En liten nedgrävning med dimensionerna 0,28×0,35 m och med ett djup av 0,05 m låg i undersökningsområdets östra del, placerad i ett utjämningslager (G86). Nedgrävningen var oregelbunden i formen med mjuk nedgrävningskant. I kokgropen låg ett lager med orange bränd lera med en del sten och djurben i och som tolkades ha varit en mindre kokplatta. Leran hade tydligt blivit

värmepåverkad. Det osteologiska materialet bestod av två ben, ett från nötkreatur och ett från får/get. Östersjökeramik med datering 1000–1200-tal återfanns i leran (KM98217:25).

G136 Avfallsgrop

Ingående kontext: 485

En oval nedgrävning i västra delen av undersökningsområdet som tolkades ha varit en avfallsgrop. Nedgrävningen mätte 0,45×0,76 m och var 0,11 m djup. Kanterna var konkava och botten ojämn. Gropen tolkas ha grävts och sedan fyllts igen med avfall kort efter.

G137 Fyllning i avfallsgrop

Ingående kontext: 480

Fyllning i grop G136 tolkades vara resterna efter avfallsdeponering. Fyllningen bestod av brun lera som var något fuktig. Innehållet var en del bränd lera och riklig med träkol och djurben. Mot botten ökade inslagen av ben och träkol. Bland fynden återfanns bränd lera som varit infodring, möjligen till en närliggande ugn. Östersjökeramik (1000–1200-tal) och äldre rödgods år (1175–1400) återfanns också. Rödgodsskärvan var en del av en "Lundakanna". Makrofossilprovet som togs i fyllningen innehöll fröer från havre, skalkorn och bolmört, samt hallon, fläder och skal från hassel. Möjligen visar det på att det vuxit både fläder och hassel i närheten. I provet kom enbart ett fåtal ogräsfröer men rikligt med träkol och även en del djurben och fiskfjäll. Fyllningen tolkas vara avfallsmaterial från en köksmiljö (KM98217:61).

G138 Avfallsgrop

Ingående kontext: 519

En oregelbunden grop centralt på undersökningsområdet omfattade 0,53×0,95 m. Nedgrävningen tolkades vara en avfallsgrop.

G139 Avfallsdeponering

Ingående kontext: 515

En brunsvart fyllning med rikliga mängder bränd lera och träkol dokumenterades och tolkades vara utrakat material från en närliggande eldstad. I fyllningen återfanns ben där nötkreatur utgjorde störst andel, därefter får/get och svin med samma mängd. Fynden från fyllningen bestod av hantverksspill av ben, samt en ströning i kopparlegering och en skärva av en trebensgryta av yngre rödgodskeramik med datering till år 1400–1750 (KM98217:72).

G141 Förvaringsgrop

Ingående kontext: 702

En rund nedgrävning med en diameter på 1,37 m och ett djup av 0,85 m framkom centralt i undersökningsområdets södra del. Nedgrävningen var vertikal och botten plan vilket gjorde att gropen tolkades som en förvaringsgrop. Det är möjligt att det har stått en tunna eller dylikt i nedgrävningen (figur 34).

G142 Destruktion av förvaringsgrop

Ingående kontext: 632

En grå fyllning i förvaringsgropen G14 tillkom vid nedgrävningens destruktions. Massorna var kompakterade och innehöll lite träkol och lera, både bränd och obränd. Fyllningen tolkades ha tillkommit med flera korta upprepade återfyllningar.

Figur 34. Förvaringsgrop med fyllning (G141/G142) efter den blivit snittad med maskin. Foto taget från söder.

G143 Grop

Ingående kontext: 595

En avlång nedgrävning, 0,50×1,18 m, med skarpa nedgrävningskanter och ojämn botten dokumenterades. Nedgrävningen tolkades vara en avfallsgrop då den inte grävts med någon större precision.

G144 Fyllning i grop

Ingående kontext: 549

Fyllningen utgjordes av brun och gul lera, där gul moränlera blandats upp med kulturjord. Fyllningen representerar avfallsgropens (G143) destruktion.

G147 Grop

Ingående kontext: 719

Grund nedgrävning med oklar funktion i undersökningsområdets östra del. Gropen mätte 0,62×0,72 m och var 0,11 m djup. Till formen var nedgrävningen relativt fyrkantig med vertikala sidor och plan botten. Möjligen har gropen haft en förvaringsfunktion.

G148 Nedgrävning för syll

Ingående kontext: 766

En nedgrävning med nord-sydlig orientering som tolkades vara en förberedelse för syll G149. Nedgrävningen låg i undersökningsområdets nordvästra del och omfattade 0,35×0,77 m. Konstruktionen fortsatte norr och söderut förbi schaktets begränsning.

G149 Lersyll

Ingående kontext: 765

I nedgrävning G148 låg en lerfyllning som tolkades ha utgjort en syll i nord-sydlig orientering. I leran fanns rikligt med trasigt och bränt tegel.

G154 Lergolv

Ingående kontext: 244

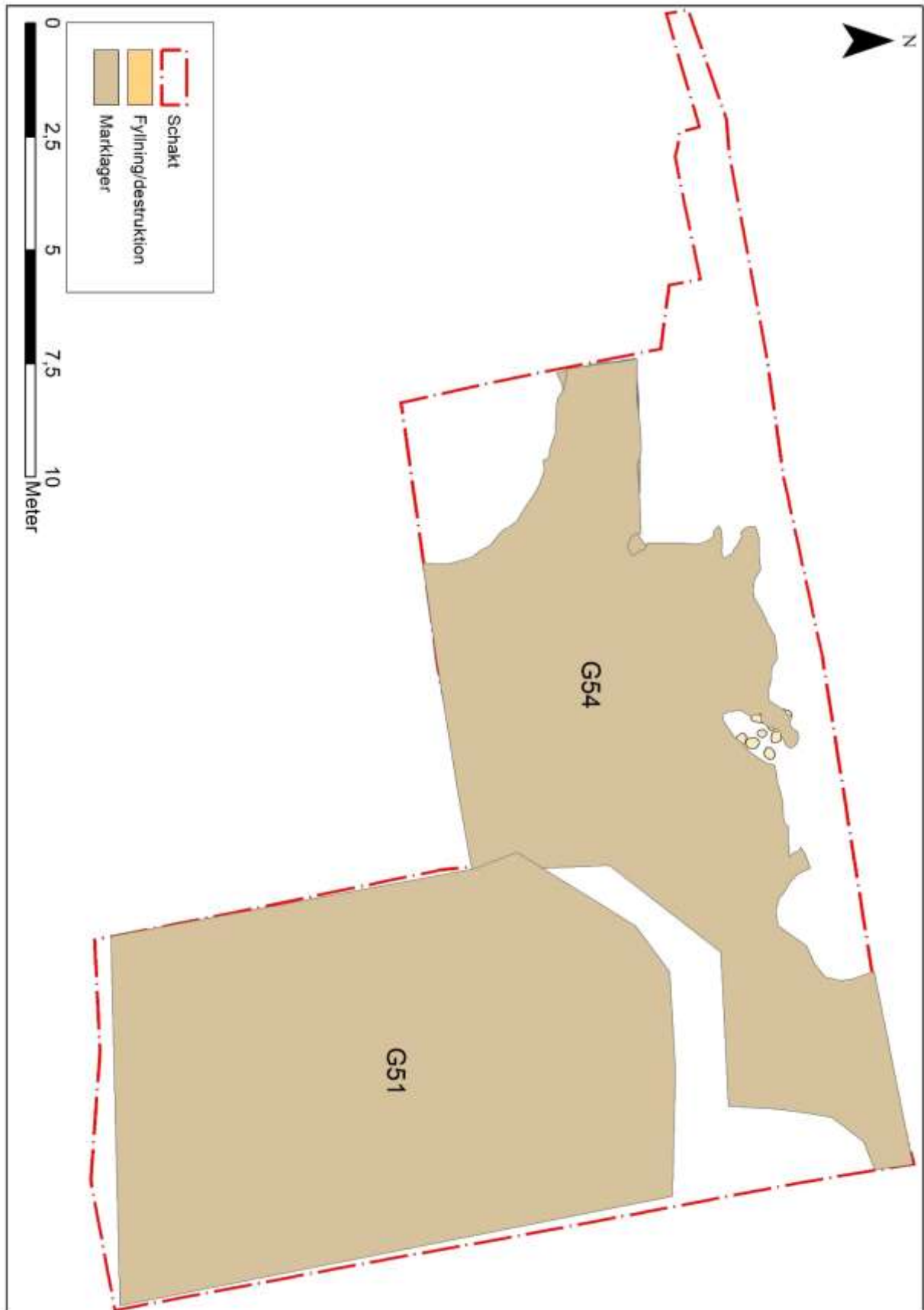
Siltlager med mycket gul lera och rödbränd lera. Påträffades i nordvästra delen av undersökningsområdet och tolkades vara resterna av ett lergolv som varit värmepåverkat. I lagret påträffades en del keramik med olika dateringar, vilket antyder att massorna var återanvänt material.

Östersjökeramik (1100–1200-tal), drejat svartgods (år 1175–1350), äldre rödgods (år 1175–1400) och yngre rödgods (år 1400–1750) insamlades (KM98217:13).

G166 Fyllning i stenavtryck

Ingående kontext: 240

Fyllning i ett stenavtryck på lergolv G77. Fyllningen bestod av torr brun silt och tillkom då den möjliga väggkonstruktionen destruerades. I fyllningen påträffades en bit sågat ben som var spill efter hantverk (KM98217:10).

Figur 35. Undersökningsområdet med grupperna kopplade till Fas 8, ca år 1350–1400.

Fas 8. Övergiven gård, ca år 1350–1400

Flera stora marklager täckte större delen av undersökningsytan under Fas 9. Detta tolkades som ett tecken på att tomten inte var bebyggd, utan brukades för odling, betesmark eller helt enkelt legat öde. Hus 8 från föregående fas rivs och utjämningslager G108 och marklager G109 tolkas vara utjämnade rester efter raserad bebyggelse och förberedelse inför en annan typ av markanvändning. Över dessa utjämningslager återfanns nu utbredda brukningslager (G51, G54), tolkade som odlingslager.

Första halvan av 1300-talet var en period av flera kriser i Skåne. Först en period av torka och missväxt under 1310-talet med en direkt följd av flera år med konstant regnväder. I början på 1320-talet kom en period av kyla som också måste varit förödande för lantbruket. Inte långt efter den agrara krisen kom digerdöden till Skåne och i oktober år 1350 kom kulmen av den första vågen av epidemin till Lund. Uppgifterna kring verkningarna av epidemin i Danmark är mycket fåtaliga, men det mesta tyder på att landet drabbades hårt (Carelli 2012:380f). Arkeologiska undersökningar kan uppvisa spår efter förödelse och ödeläggelse i ett flertal historiska byar i Skåne, bland andra Kyrkheddinge, Södra Sandby och Fjelie (Billström 2015; Lindberg & Schmidt Sabo 2019; Billström 2021).

Dateringsdiskussion

Fyndmaterialet från de stora yttäckande marklagren kan dateras från 1100-tal till tidigmodern tid, vilket beror på den förändrade markanvändningen, som innebar en mer omfattande odling. Genom ett mer intensivt brukande av jorden har fynd färdats uppåt eller nedåt i stratigrafien. Avsaknaden av bebyggelse på undersökningsområdet under den tidsrymd då marklagren hunnit bildas, tolkas höra samman med de kriser som drabbade samhället under 1300-talet.

G51 Odlingslager

Ingående kontexter: 368, 439

Ett större marklager (K439) täckte hela sydöstra området. Lagret var brungrått och bestod av fuktig lera med visst inslag av bränd lera och träkol, samt en del djurben. I fält tolkades ytan som ett brukningslager. K368 var en lagerrest som låg på K439. I lagret återfanns fynd av yngre rödgerskeramik som dateras till perioden 1400–1750 och en bit bearbetad benbit som använts som sländtrissa (KM98217:54).

G54 Odlingslager

Ingående kontexter: 252, 256, 317, 407, 408, 422, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 457

Marklagret K252 var ett stort brunt lerigt och kompakt lager med inslag av kalkprickar, bränd lera, djurben och träkol. Lagret utgjorde en odlad yta över större delen av undersökningsområdets norra del. Kontaktytorna mellan både överliggande och underliggande lämningar var infiltrerade vilket tyder på en ökad nedbrytning och omrörda och brukade massor. Lagret fyllde också ut flera stenavtryck i

underliggande lager. En liten grop i lagret (K256, K317) kunde inte skiljas från det stora marklagret förutom från den stora koncentrationen av grodden som låg tillsammans.

Flera fynd framkom i lagret, en del föremål som spik och kakel samt keramik av olika typer. Keramikfynden daterades till olika period vilket antyder att marken brukats och jord kan ha flyttats runt. Keramiken som framkom var Östersjökeramik (1000–1200-tal), drejat svartgods (år 1175–1350), äldre rödgods (år 1175–1400), stengods (år 1250–1400) och yngre rödgods (år 1400–1750). Ett silvermynt framkom och var präglat i Lund av Erik Menved mellan åren 1286–1319 (KM98217:16, 52, 53, 106).

G108 Utjämningslager

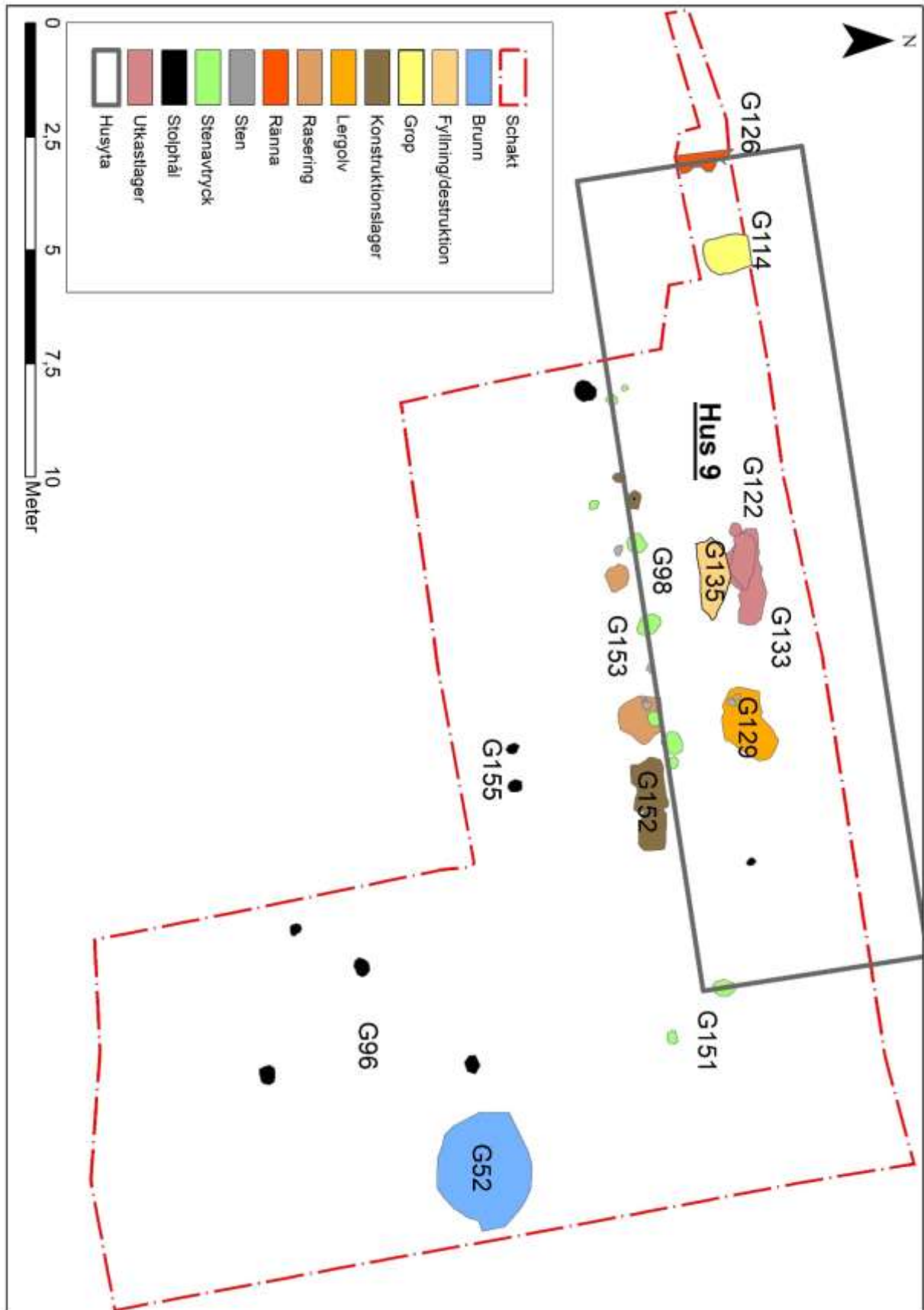
Ingående kontext: 363

I västra delen av undersökningsområdet hade ett utjämningslager lagts ut över den yta där Hus 8 raserats. Lagret var tjockt och innehöll stora mängder bränd och obränd lera. Tegelkross, träkol och djurben förekom också i lagret. Lagret tycktes innehålla en del rester av rasering, som mycket väl skulle kunna komma från tidigare bebyggelse. I lagret påträffades en nit av järn samt bearbetat ben (KM98217:36).

G109 Marklager

Ingående kontext: 350

En yta i västra delen av undersökningsområdet som tolkades ha utgjort en gårdsyta. Lagret var kompakt och grått med inslag av gul lera och träkol. Lagret låg över utjämningslager G108 och tolkas ha tillkommit efter det att tomten övergivits. I lagret framkom en bit granatglimmerskiffer från en malsten, samt äldre rödgods (1175–1400) och yngre rödgods (1350–1500) (KM98217:33).

Figur 36. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 9, 1400–1500-tal.

Fas 9. Ny gårdsbebyggelse, 1400–1500-tal

Under fas 9 var det åter aktivitet och bebyggelse på ytan. En ny brunn grävdes i undersökningsområdets östra del och i den södra delen framkom flera stolphål som inte kunnat knytas till någon byggnad. I norra delen av undersökningsområdet uppfördes en ny byggnad i öst-västlig orientering på stensyll (Hus 9). En bit av ett lergolv (G129) och en väggränna (G126) i nord-sydlig riktning tolkades vara rester efter samma byggnad. Stensyllen kunde till största delen dokumenteras som en rad av stenavtryck med enstaka stenar kvar. Intill syllen låg ett par lager med mycket kalk och tolkades vara rester efter uppförandet av byggnaden, som då troligen varit kalkputsat. Fynden består utav en del keramik av olika typer, men utöver det framkom hantverksspill, slaktavfall och bitar av granatglimmerskiffer samt en kam. Undersökningsytan tolkades utgöra gårdsbebyggelsens ekonomibyggnad och bakgårdsmiljö.

Dateringsdiskussion

De fynd som insamlats bestod av blandat material och keramik med olika dateringar. Östersjökeramiken fortsatte att dyka upp tillsammans med keramik med yngre datering, som yngre rödgods och stengods. Östersjökeramiken kan dyka upp i yngre lager om marken påverkats av markarbeten där exempelvis jord flyttats.

G52 Brunn

Ingående kontexter: 574, 585, 586, 587, 588

En brunn i undersökningsområdets östra del låg på det stora odlingslagret G51 och bestod av en nedgrävning (K574) samt flera lager som tolkas vara avsatta under brunnens brukningstid. Brunnen hade en relativt skarp nedgrävningsskant, sidorna hade en jämn lutning och botten var något ojämn. Underst i brunnen låg ett brunt, något humöst och fuktigt lager som möjligen var rester av nedbrutna löv och annat som fallit ner i brunnen under brukningstiden (figur 37).

I makrofossilprovet ur brunnens bottenlager (PM590) framkom några brända sädeskorn av skalkorn och råg och även mycket obrända fröer. Bland ätbara växter som möjligen kan ha vuxit i brunnens närhet var bolmört, vildpersilja, fläder och hassel. Några fröer från åkerogräs fanns i provet tillsammans med stora mängder ogräsfröer från mer gårdsnära miljö som svinmålla och brännässla. Några tunnare lager med gul lera (K587) låg över bottenlagret och representerar möjligen att brunnens väggar kalvat in under regniga perioder. Sedan framkom lager K586 och K585, som var något sandigare och grusigare lager. Dessa tolkades ha uppstått när brunnen stod öppen. Lager K585 var grönaktigt efter minerogena utfällningar. Makrofossilprovet i K586 (PM589) visar på fröer från flera växter som korn, råg, lin, bolmört och fläder som kan ha växt i närheten. Även i detta prov framkom mycket obränt material från ogräsväxter som vuxit i brunnens direkta närhet. I detta lager framkom även Östersjökeramik med datering till 1100–1200-tal (KM98217:84).

Figur 37. Brunn G52 vid undersökning, brunnen har snittats med maskin och en sektionsritning upprättades. Foto taget från väster.

G96 Stolphål

Ingående kontexter: 307, 312, 415, 575

Fyra stolphål i södra delen av undersökningsområdet dokumenterades. Stolphålen mätte mellan 0,32 till 0,40 m i diameter men har inte kunnat knytas till någon konstruktion. Möjligen har stolphålen ingått i en hägnad på gården.

G98 Sten- och lersyll

Ingående kontexter: 219, 233, 234, 235, 292, 293, 298, 299, 300, 302, 303, 313, 314, 315

Syllen bestod av en lerkladd (K219), stenar (K233, K234, K235, K298, K299) samt flera stenavtryck. Stenen och avtrycken tolkades ha utgjort en syllstenrad i öst-västlig orientering och leran har möjligen fungerat som en stabilisering för stenen.

G110 Stolphål

Ingående kontexter: 220, 296, 319

Ett stolphål och ett störhål i västra delen av undersökningsområdet. K220 var ett lertager kring störhålet K319 och tolkades ha fungerat som sättlera kring stören. Leran bestod av mycket bränd lera och träkol, möjligen har konstruktionen stören tillhört påverkats av hög värme. K296 var ett stolphål med

dimensionen 0,42 m i diameter och 0,15 m djupt. Stolpen och stören tolkas ha ingått i konstruktionen till Hus 9.

G114 Grop

Ingående kontext: 243

En större nedgrävning framkom i undersökningens nordvästra del. Gropen mätte 0,84×1,0 m och fortsatte utanför schaktets norra begräsning. Gropen var 0,27 m djup med vertikala kanter och ojämn botten. Gropens funktion är oklar men möjligen talar gropens rundade form för att den kan ha använts till förvaring, kanske en stuka.

G122 Utkastlager

Ingående kontext: 238

Ett tunt lager med träkol tolkat som utrakat material från en värmekälla i huset och som deponerats på platsen.

G126 Väggränna med sten

Ingående kontexter: 246, 1046

En ränna i nord-sydlig riktning som tolkades ha varit en väggränna påträffades i undersökningsområdet nordvästra del. I rännans botten påträffades stenar i olika storlekar, mellan 0,07 till 0,18 m i diameter. Möjligen har det stått träplank i rännan som stöttats med sten.

G129 Lergolv

Ingående kontexter: 251, 416

Ett gult lergolv (K251) med enstaka prickar av bränd lera, träkol och djurben låg centralt i undersökningsområdets norra del. Leran tunnade ut åt sidorna och hade ett brungrått brukningslager över. Nertryckt i leran låg två stenar (K416) som möjligen kan ha varit en del av en syll. I leran framkom mycket ben, främst av får/get följt av svin och sedan nötkreatur. Generellt gäller att benen från golvlagren främst kommer från matavfall. I lagret påträffades en långtandskam av ben, en bit glimmerskiffer från en malsten och Östersjökeramik och drejat svartgods som dateras 1000–1200-tal respektive 1175–1350 (KM98217:15).

G133 Utkastlager

Ingående kontexter: 364, 379

I undersökningsområdets nordvästra del framkom två mindre lager som tolkas vara utkastlager. K379 var ett svart träkols- och sotlager och var utrakat material från en eldstad i närheten. K364 låg över kollagret och bestod av brungrå lera uppblandat med bränd lera, gul obränd lera och träkol. Lagret tolkades i fält som ett utjämningslager. Lagret har omtolkats till utstädat material från en inomhusmiljö från intilliggande byggnad. I lerlagret framkom ett helt mellanhandsben från en häst som möjligen hade spår efter slakt och avhudning. Östersjökeramik insamlades från i lerlagret med en datering till 1000–1200-tal (KM98217:42).

G134 Grop

Ingående kontext: 1048

En avlång och oregelbunden nedgrävning påträffades i västra delen av undersökningsområdet med oklar funktion. Möjligen var det en avfallsgrop eller liknande då den inte tycks vara grävd med någon större precision.

G135 Destruktion av avfallsgrop

Ingående kontext: 362

K362 utgjorde en fyllning i avfallsgropen G134 och bestod av brungrå fuktig lera. Vid upprensning av kontexten återfanns en skärva av ett stengodskrus från Siegburg med datering till år 1350–1600 (KM98217:35).

G151 Stenavtryck

Ingående kontexter: 277, 281

Två stenavtryck i undersökningsområdets östra del dokumenterades. K277 omfattade 0,39×0,48 m. Stenen som en gång legat här låg i samma linje som G98 och kan möjligen höra till samma konstruktion. Avtrycket K281 mätte 0,20×0,30 m och var 0,10 m djupt. Möjligen har stenen i avtrycket också ingått i samma konstruktion som syll G98.

G152 Byggnationslager

Ingående kontexter: 259, 345

Centralt på undersökningsområdet påträffades ett tunt lager med lera och kalkbruk (K259). Intill detta låg ett i stort sett identiskt lager (K345) med kalk som huvudinnehåll. Lagerna tolkas vara rester efter kalkning av lerklinade väggar på ett hus på platsen.

G153 Raseringslager

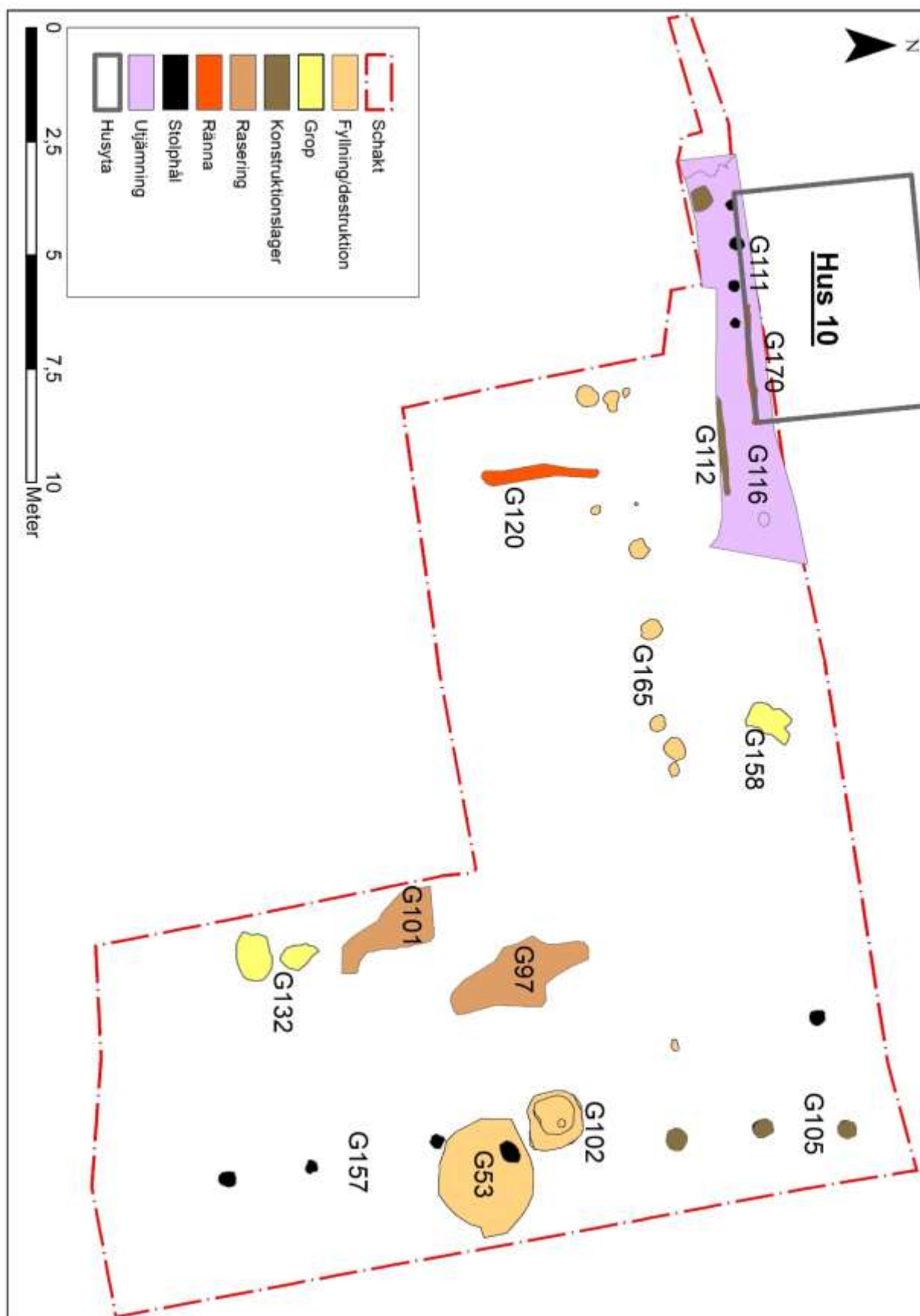
Ingående kontexter: 349, 356

K349 var ett litet lager mitt på undersökningsytan och bestod av bränd lera, natursten, enstaka tegelbitar och djurben. Lagret tolkades bestå av raseringsmassor. I lagret påträffades en skärva av en kanna av äldre rödgods med tummad botten med datering till år 1175–1400 (KM98217:32). Lager K356 var ett uttunnande lager med mycket inbladning av träkol och gul lera. Lagret var möjligen rester efter en lersyll hörande till syllstensraden G98.

G155 Stolphål

Ingående kontexter: 258, 272

Två stolphål som låg på det stora marklagret K252 dokumenterades, men ingen av dem har kunnat knytas till någon konstruktion. K258 mätte 0,21 m i diameter. Det andra stolphålet K272, låg centralt i undersökningsområdets södra del och mätte 0,25 m i diameter.

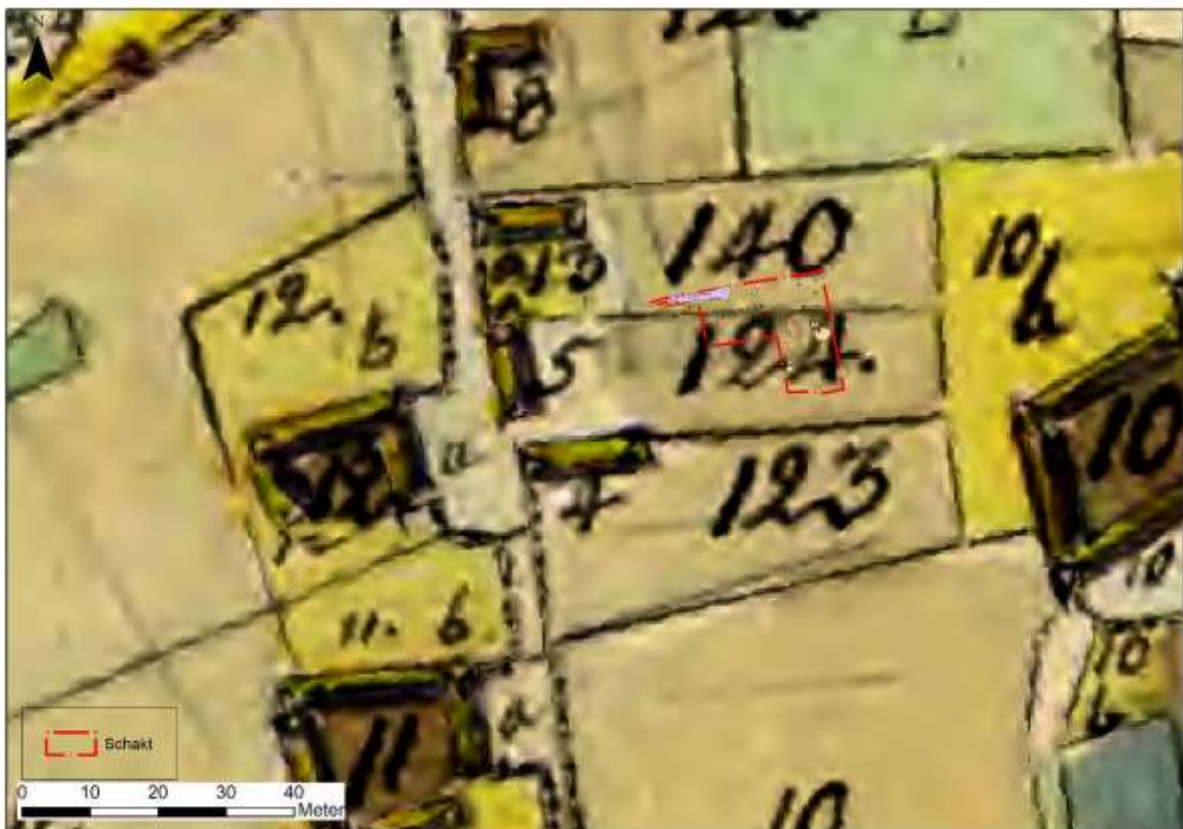
Figur 38. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 10, 1600–1700-tal.

Fas 10. 1600–1700-tal

Under Fas 10 lades brunnen igen och Hus 9 som var uppfört på stensyll revs. I norra delen av undersökningsområdet lades ett utjämningslager ut och sedan restes nya stolphål och en väggränna grävdes. Någon typ av byggnad (Hus 10) uppfördes på platsen, möjligen har den sträckt sig norrut, och det enda som kunnat dokumenterats i fält är dess södra begränsning. Utifrån 1785-års karta låg undersökningsområdet inom marken till ett av Lilla Råbys gatuhus (figur 39). Gatuhuset var beläget längre åt väster, vilket kan tyda på att byggnadslämningarna kom från en enklare ekonomibyggnad på tomten. Längst i öster inom undersökningsområdet låg flera stolphål på rad vilka tolkades ha utgjort ett staket, antingen för gränsmarkering eller för djurhållning.

Dateringsdiskussion

Fortfarande framkom Östersjökeramiken i olika kontexter på undersökningsområdet, möjligen för att jordmassor förflyttats på platsen. Fynd av kritpipa, fajans och flintgods förekom vilket ger en datering till omkring 1700–1800-talet. Detta var också en tid då, enligt kartmaterialet, ytan utnyttjats som mark till ett gatuhus i byn. Möjligen kan det förekommit en del odling för eget hushåll samt djurhållning. Fasen dateras utifrån fyndmaterialet och stratigrafien.

Figur 39. Utsnitt från: År 1785. Karta över storskiftesdelningen till Sankt Peders kloster, Hospitalsgården och Lilla Råby (Lantmäteristyrelsens arkiv: Akt L130-9:2) med kontexter från Fas 10.

G53 Destruktion brunn

Ingående kontexter: 366, 582, 583, 584

Destruktionen av brunn G52 skedde då den inte längre hade någon funktion. Återfyllningen av nedgrävningen har skett stegvis under en tid, vilket avspeglas i det flertal och olikartade fyllningar som framkom vid undersökning. Möjligen har brunnen nyttjats som avfallsgrop när brukningstiden som brunn var förbi, då de olika lagren tyder på att den inte fyllts igen vid ett tillfälle utan under en längre tid (figur 37). I lagerna fanns träkol, prickar med bränd lera samt djurben.

G97 Raseringslager

Ingående kontext: 371

Centralt på undersökningsytan framkom ett brunt siltlager med inslag av lerfläckar, träkol, tegelflis, bränd lera och djurben. Lagret tolkades vara raseringsmaterial, möjligen av ett gammalt lergolv och annat byggmaterial. I lagret framkom mycket fynd som också kan kopplas till rasering. Nit och spik i järn, möjligt fönsterglas, tegel samt Östersjökeramik (1000–1200-tal), drejat svartgods (år 1175–1350) och yngre rödgods (1400–1900-tal) (KM98217:40).

G101 Raseringslager

Ingående kontext: 414

Lagret låg centralt på undersökningsområdet, strax sydväst om lager G97 och tolkades ha tillkommit vid samma tid. Lagret bestod i huvudsak av silt med rikliga mängder bränd och obränd lera, samt enstaka prickar av träkol och tolkades som raseringsmaterial. I lagret framkom ett föremål i järn samt en bit av vad som möjligen kan vara taktegel (KM98217:48).

G102 Grop

Ingående kontext: 387

I östra delen av undersökningsområdet låg en oregelbunden nedgrävning som mätte 1,16×1,30 m. Nedgrävningen hade lutande kanter och ojämn botten. I gropen låg en mindre behållare av järn, som var mycket skör och genomrostad. Gropens syfte tycks ha varit att förvara behållaren alternativt att göra sig av med densamma.

G103 Igenläggning av grop

Ingående kontexter: 369, 370, 377, 380, 381, 386

Flera lager deponerades i grop G102 vid destruktionsen. Först låg två gråa siltlager där ett av dem (K386) hade visst lerinslag och sedan kom ett svart sotlager (K381) i vilket en rostig järngryta stod. Över den

låg ett tunt grått siltlager (K380) och sedan ett grusigt lager med som var något lilafärgad och innehöll en del kalkbruk och tegelkross, möjligen raseringsrester som fyllt upp gropen. Över detta låg ett lerlager (K369) som ett lock över gropen, vilket kan ha fungerat som försegling av gropen vars innehåll möjligen luktade dåligt eller var farligt. I det understa lagret K370 påträffades ett järnföremål, grönt fönsterglas samt yngre rödgodskeramik som kan dateras till år 1500–1750. I det översta lerlagret K369 påträffades glas från en flaska med möjlig datering till 1700–1800-tal och även olika typer av keramik, vilket gör att lagret tolkas vara återanvända massor. Östersjökeramik insamlades med datering till 1000–1200-tal samt sten- och flintgods med datering till år 1750–1900 (KM98217:38, 39).

G105 Stolphål

Ingående kontexter: 266, 267, 280, 285, 290, 295

Tre stolphål dokumenterades i en nordsydlig rad i undersökningsområdets östra del. Stolphålen mätte mellan 0,34 till 0,41 m i diameter. Stolphålen hörde tydligt ihop då de alla var fyllda med kalkbruk och tegelkross kring stolpen och har troligen fungerat som skoning. Linjen med stolphål tolkades ha varit en gränsmarkering och/eller hägnad. I kalkbruket K280 påträffades ett skaft av en kritpipa, vilket daterar stolphålen till som tidigast till sent 1600-tal (KM98217:23).

G111 Stolphål

Ingående kontexter: 210, 211, 1044, 1147

Fyra stolphål på rad framkom i undersökningsområdets nordvästra del. Stolphålen mätte mellan 0,23 till 0,31 m i diameter. Stolphålen tolkas ha ingått i en byggnads södra yttervägg.

G112 Konstruktion

Ingående kontexter: 203, 212

I undersökningsområdets västra del framkom ett mindre område med gul lera (K203) som möjligen var rester av en syll tillsammans med K212. K212 låg öster om K203 och var en smal lerrensa i öst-västlig riktning, 2,20 m lång och 0,15 m bred. Grupp 112 tolkas ha ingått i Hus 10.

G115 Destruktion av grop

Ingående kontext: 242

Gruppen utgjordes av en fyllning i nedgrävning G114 i undersökningsområdets nordvästra del. Fyllningen representerar gropens destruktion och innehöll brunsvarta massor av silt med inslag av djurben och tegelkross. Fyllningen tolkades vara deponerade massor för att fylla ut gropen. Möjligen tillkom dessa samtidigt som överliggande utjämningslager G116 lades ut.

G116 Utjämningslager

Ingående kontexter: 231, 239, 245

Grupp 116 bestod av ett stort brunt utjämningslager av silt i undersökningsområdets nordvästra del (K239). Lagret innehöll enstaka prickar av bränd och obränd lera, tegelflis samt träkol och djurben. Lagret tolkades vara pålagt för att fylla ut ojämnheter under. Längst åt väster var inslaget av träkol större. Under utjämningslagret låg en fyllning i ett stenavtryck (K239) vilken tolkades bestå av samma utjämningslager. Även fyllningen (K245) i rännan G126 tolkas ha tillkommit när marken jämnades till. I det stora marklagret framkom fynd med olika dateringar, vilket kan antyda att massorna är omrörda. Östersjökeramik (1100–1200-tal), yngre rödgods (år 1700–1850) och fajans (år 1750–1850). Ett skaff av en kritpipa påträffades också i lagret med datering till tidigast 1600-tal (KM98217:8).

G120 Ränna

Ingående kontext: 297

I undersökningsområdets västra del framkom en avlång nedgrävning i nord-sydlig riktning som tolkades vara en ränna. Rännan var 2,60 m lång, 0,25 m bred och 0,15 m djup. Rännan har inte kunnat knytas till någon identifierad byggnad, men skulle kunna vara rester efter hushållsnära odling.

G130 Stolphål

Ingående kontext: 268

Ett stolphål dokumenterades i nordöstra delen av undersökningsområdet. Stolphålet var något oregelbundet i formen och mätte 0,30×0,26 m och var 0,16 m djupt. Stolphålet kan möjligen ingått i samma konstruktion som G105 och G157.

G132 Avfallsgropar

Ingående kontexter: 310, 311

Två nedgrävningar framkom i den södra delen av undersökningsområdet. Den södra av de två (K310) omfattade 0,78×1,00 m och den andra (K311) 0,60×0,87 m. Nedgrävningarna tolkas som avfallsgropar då de hade oregelbundna former.

G150 Fyllning i stenavtryck

Ingående kontext: 265

Fyllning i ett stenavtryck som tillkommit vid destruktionsstillfallet. Fyllningen K265 innehöll till största delen kalkbruk men även en del tegelflis. Tolkades vara byggnadsmaterial från raserad byggnad i närheten.

G157 Stolphål

Ingående kontexter: 304, 306, 374, 1057

Fyra stolphål i undersökningsområdets östra del dokumenterades. Stolphålen låg i en rad i nord-sydlig riktning och kan möjligen ingått i samma konstruktion som G105, då de nästan låg i samma linje. Stolphålen mätte mellan 0,30 till 0,50 m i diameter. Stolphålen tolkades ha ingått i en gränsmarkering och/eller hägnad.

G158 Plundringsgrop

Ingående kontexter: 385

Centralt i norra delen av undersökningsområdet låg en grop med oregelbunden form. Gropen mätte 0,60×1,00 m och hade ojämna sidor och botten. Tolkningen var att gropen tillkommit då man grävt upp stenar som ingått i en äldre huskonstruktion.

G165 Fyllning i stenavtryck

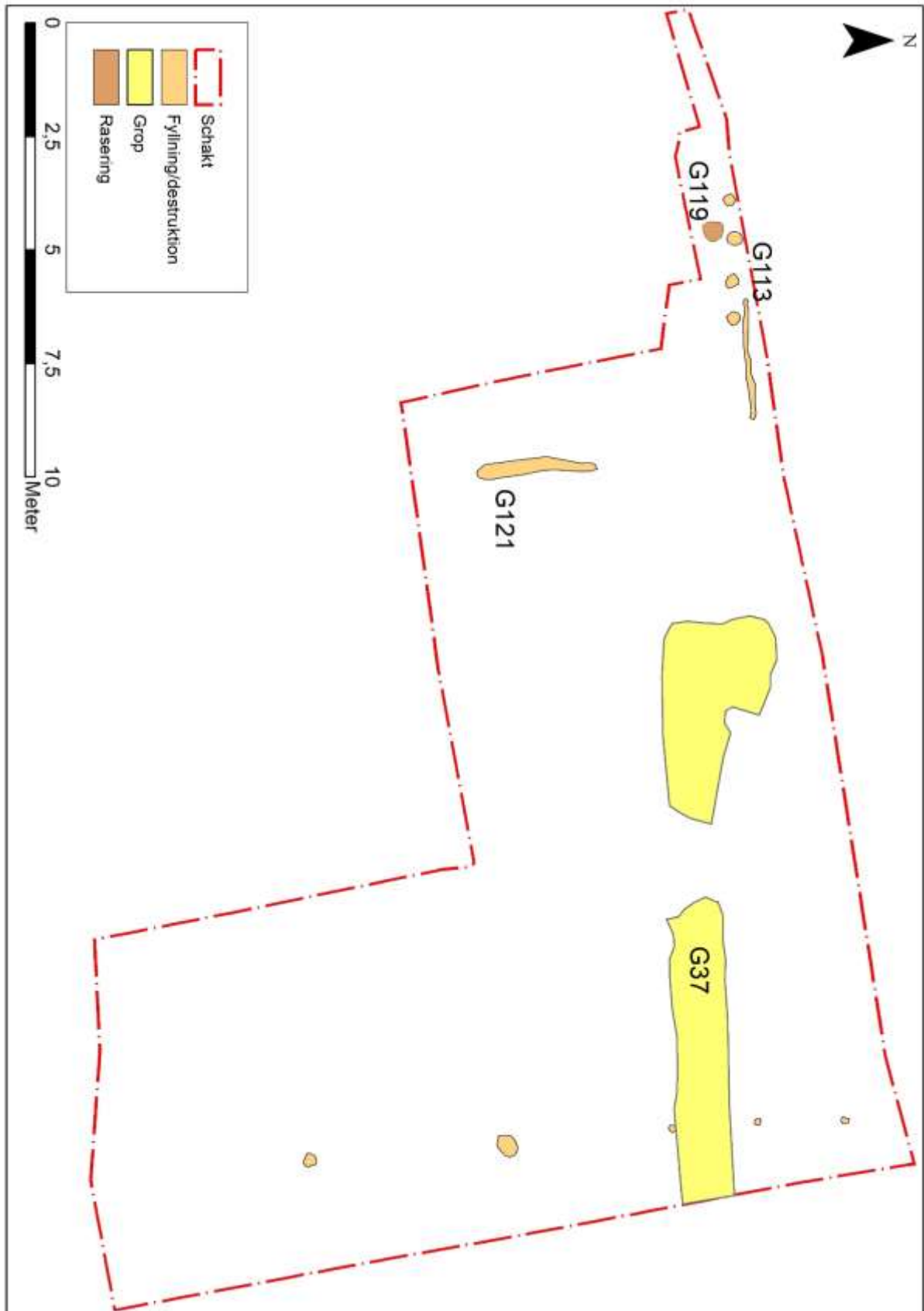
Ingående kontexter: 214, 215, 216, 221, 222, 236, 237, 253, 254, 318

Gruppen utgör fyllningarna i stenavtrycken som ingår i G98, en plundradstensyll. Fyllningarna i avtrycken har tillkommit när stenen flyttats för att möjligen ingå i en ny konstruktion. I Fyllningen K221 påträffades några djurben där ett ben från gås och ett ben från får/get gick att identifiera. I fyllningen K236 påträffades en mynningsbit av drejat svartgods med datering till år 1175–1350 (KM98217:9).

G170 Väggränna

Ingående kontext: 1045

En smal ränna påträffades i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Rännan tolkades som en väggränna i öst-västlig orientering som ingått i en väggkonstruktion i Hus 10.

Figur 40. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 11, 1800-tal

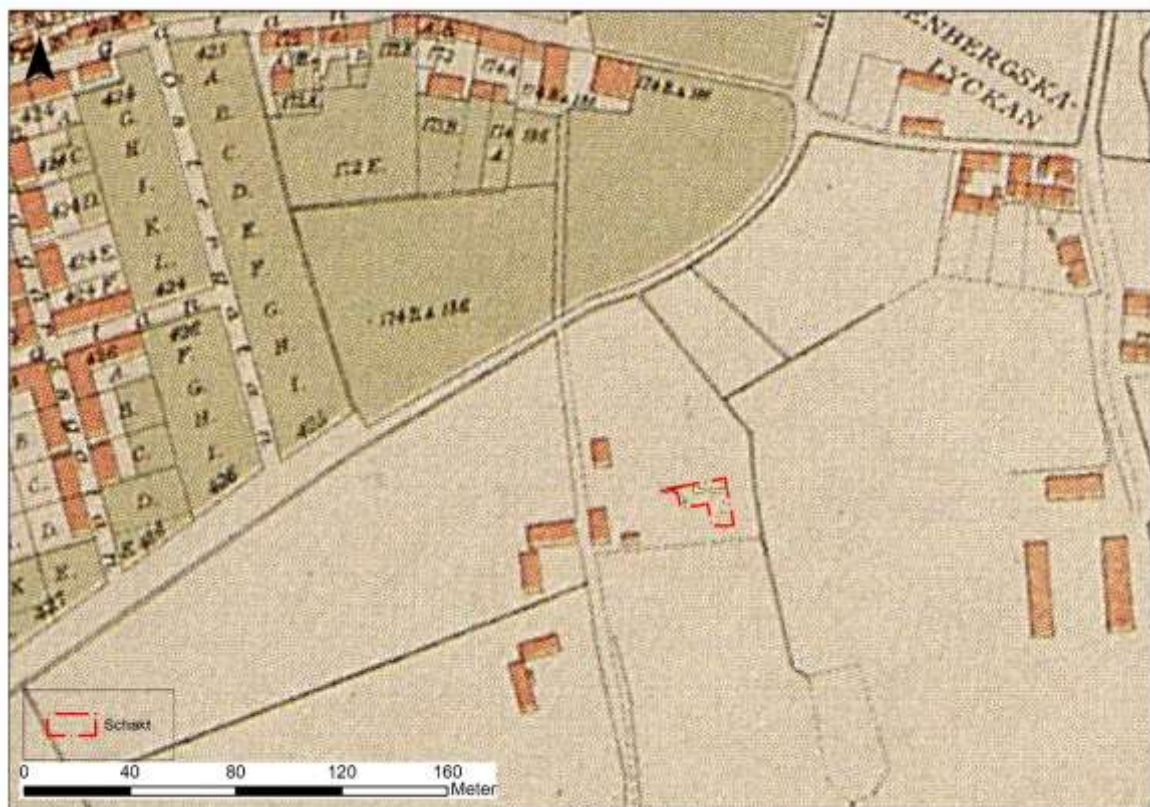
Fas 11. 1800-talet

Få lämningar av aktiviteter har identifierats från denna tid. På en karta från år 1875–76 kan undersökningsområdet ses ligga inom tomtmarken med tre byggnader placerad längst i väster, ut mot Kastanjegatan (figur 41). Det framgår inte vad marken används till, om det funnits odling eller trädgård på platsen.

Bebyggelsen från föregående fas revs och stolphålen lades igen. Under fasen grävdes en relativt grund nedgrävning i öst-västlig riktning över delar av ytan i en nordlig och en sydlig del. Nedgrävningen tolkades som en odlingsbädd för buskar eller träd.

Dateringsdiskussion

Yngsta stratigrafin på undersökningsområdet var svår att pussla ihop då marken var avbanad innan undersökningen påbörjades. Fasen dateras utifrån både stratigrafi och fynd. Igenläggningen av stolphålen och väggrännorna från föregående fas ger en datering till 1800-tal utifrån keramiken, som fortfarande var relativt blandad men med en övervägande andel yngre rödgods.

Figur 41. Utsnitt från: År 1875–76. Karta öfver staden Lund med närmaste omgivande jordar. Av: Frans Emil Viktor Palmcrantz (André & Högstedt 1990:77).

G37 Nedgrävning

Ingående kontexter: 359, 360

Nedgrävningarna K359 och K360 utgjorde troligen samma kontext som hade genomgrävts av ett av förundersökningschakten. K359 utgjorde den östra delen av nedgrävningen och fortsatte österut utanför schaktets begränsning. K360 låg väster om K359 och breddades något i västra delen, dock var kontexten relativt skarpt avgränsad mot väster. Detta kan möjligen indikera att nedgrävningen vikit av norrut och omgärdat ytan innanför. Nedgrävningen var ca 1,20 m bred och 12,9 m lång och var placerad i öst-västlig riktning. Botten var ojämn och nedgrävning ganska grund. Nedgrävningens ojämna form och att bottenens djup varierade kan antyda att det rör sig om en planteringsbädd, möjligen för buskar eller träd.

G106 Destruktion stolphål

Ingående kontexter: 284, 289, 294, 305, 367

Fyllningar i fem stolphål dokumenterades som representerar destruktions av hägnaden/gränsmarkeringen G105 och G157. Fyllningarna i K294, K289 och K294 var likartade och innehöll grå silt med visst inslag av djurben, kalk och tegelkross. Möjligen var fyllningarna till viss del uppblandade med raseringsmassor. I K205 och K367 bestod fyllningen av grå lerig silt med stort inslag av kalk och kalbruksbitar, även de tolkas vara inblandade med raseringsmaterial.

G113 Destruktion av vägglinje

Ingående kontexter: 205, 206, 207, 208, 213

Gruppen representerar destruktions av G111 och G170, där fyra stolphål och en väggränna (K208) fyllts igen. Fyllningarna i stolphålen bestod av i huvudsak av silt med stort grusinslag, tegel, sten, djurben samt koks. Stolphålen har fyllts igen med mycket raseringsmaterial och avfall. Flera fynd av keramik, golvtegel samt föremål såsom spik, en krampa och en krok påträffades i fyllningarna. Keramiken bestod till stor del av yngre rödgods med datering till år 1400–1850, lergods med datering till år 1600–1850, stengods med datering till år 1700–1850 och flintgods med datering år 1750–1900. En bit Östersjökeramik återfanns också med datering till 1000–1200-tal. Väggrännans fyllning bestod av gulbruna massor med inslag av bränd och obränd lera, tegelkross och djurben. Den brända lera bestod till viss del av lerklining, vilket gör att fyllningen tolkas delvis vara resterna efter en raserad vägg. I rännans fyllning påträffades yngre rödgodskeramik med datering till år 1700–1850 och ett beslag i kopparlegering (KM98217:2, 3, 4).

G119 Raseringslager

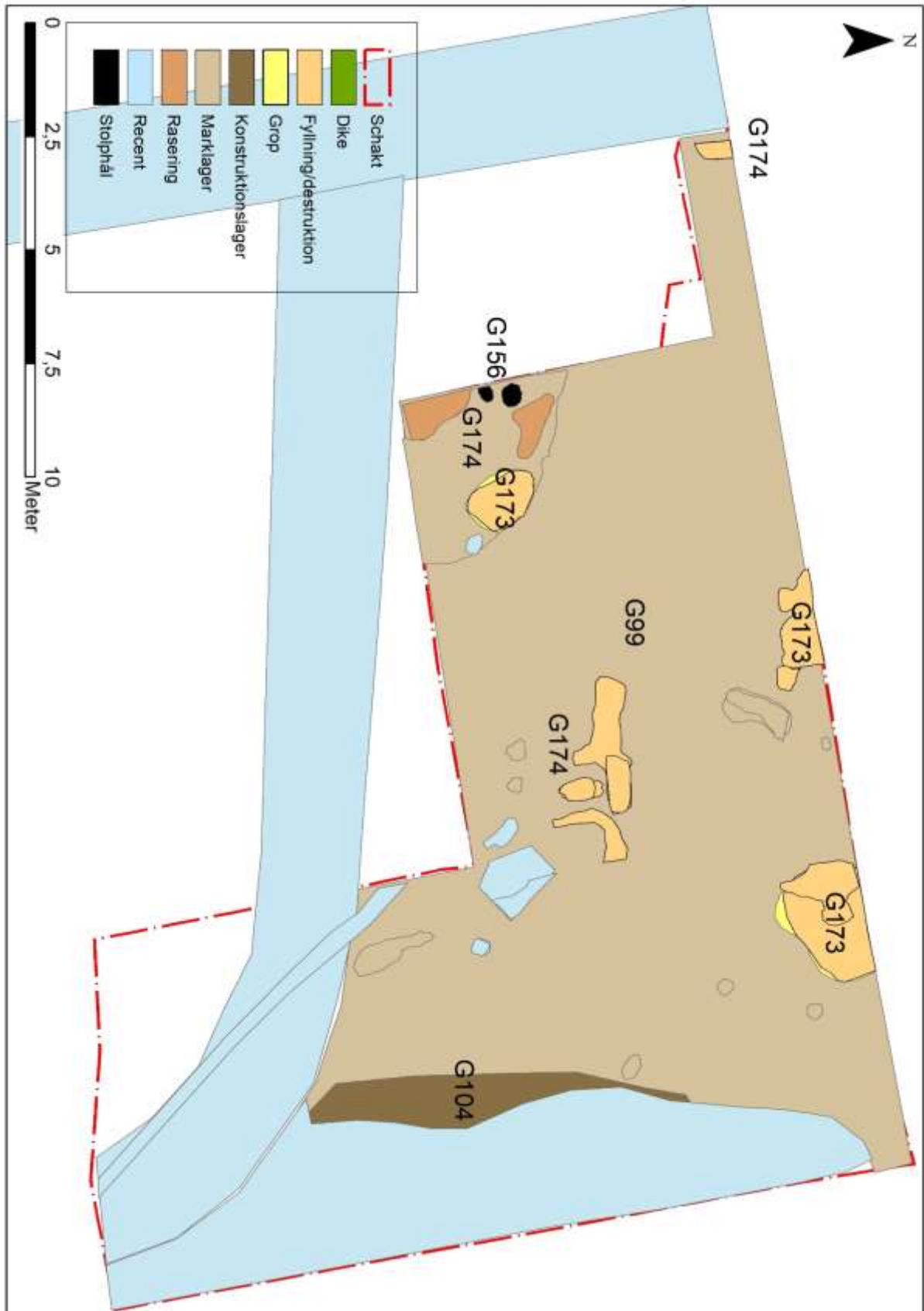
Ingående kontext: 204

Ett litet område med bränd lera dokumenterades. Lagret tolkas vara raseringsrester från en byggnad som stått på platsen, möjligen tillhörande vägg G111 eller G170.

G121 Destruktion väggränna

Ingående kontext: 223

I väggrännan G120 låg en homogen och grå fyllning med inslag av tegelflis och träkol. Fyllningen i rännan representerar väggens destruktion. Det makrofossilprov som togs visar på en blandning av fröer. En del odlade växter framkom, såsom skalkorn, råg och fläder samt flera olika ogräsfröer, mest från ruderväxter. Provet visar även på djurben, fiskfjäll samt mycket träkol. I provet framkom en del jordgryn (svamp) som möjligen kan komma från rötter från det träd som stått i den moderna trädgruppen direkt öster om rännan. Ben från nöt och gås påträffades i fyllningen tillsammans med en bit mursten och två skärvor yngre rödgodskeramik från en trebensgryta med datering till år 1400–1750 (KM98217:6).

Figur 42. Undersökningsområdet med grupper kopplade till Fas 12, 1900-tal.

Fas 12. Modern tid, 1900-tal

År 1936 uppfördes det hus som idag står på fastigheten Gylleholm 14. Från tidigare kartmaterial framgår att bebyggelse funnits i fastighetens västra del minst sedan 1700-talet. Ett marklager (G99) tillkom i samband med byggnadens uppförande och på ytan kunde några lämningar dokumenteras. Marken var hårt påverkad av avbaningen på ytan som skedde innan undersökningen, vilket gjorde att vissa kontexter inte kunde bestämmas.

Tre större gropar tolkades vara trädgropar, två i norr och en i sydväst (G173). Två lager i väster tolkades vara resterna efter någon rasering eller möjliga uppgrävda massor, med inslag av bränd lera, träkol, kalkbruk, grus och enstaka djurben. Två stolphål i västra delen kan möjligen tillkommit vid uppförande av staket eller ett trädgårdsskjul.

Fasen består även av yngre lämningar, så som ledningsschakt och en trädgårdsgång från det sena 1900-talet och tidigt 2000-tal. I undersökningsområdet östra del fanns ett stort område med en hårdgjord yta som tolkas ha tillkommit när byggnaden på fastigheten öster om undersökningsområdet uppfördes. Massorna bestod av blandat material med mycket moränlera, vilket gjorde lagret stenhårt.

G1 Yngre lämningar

Ingående kontexter: 227, 229, 230, 241, 248, 249, 260, 261, 262, 264, 270, 271, 273, 274, 275, 279, 291, 309, 346, 347, 348, 354, 361, 375, 376, 395, 406, 476, 477, 565, 566

I denna grupp är allt yngre samlat, så som trädgårdsgång, ledningsschakt, trädgropar med mera.

Tre trädgropar har lokaliserats på ytan (K230/K291, K241/K375 & K271/K354/K395) tillsammans med K229 och K249/K376, som tolkas vara resterna efter trädrötter. I en trädgrop påträffades olika typer av keramik med dateringar mellan 1000–1900-talen (KM98217:11), vilket betyder att massorna är blandade. I en annan trädgrop framkom spik och olika typer av keramik med datering mellan åren 1000–1750 (KM98217:21).

Andra gropar tolkades ha tillkommit vid plantering och liknande (K260, K261, K262, K264, K346, K347, K361, K476/K477, K565/K566). I några av groparna påträffades fynd som äldre och yngre rödgodskeramik med dateringar mellan år 1175–1400 (KM98217:18, 20), 1400–1750 (KM98217:19) och 1700–1900-tal (KM98217:60). Andra lager som låg på den yngre matjorden G99 tolkades ha tillkommit vid markarbeten i senare tid (K227, K275 & K348). Några gropar och lager var tydligt moderna och anlagts som fundament till något (K273, K274, K406), dock har detta något inte kunnat identifieras. I undersökningsområdets södra del gick en modern trädgårdsgång som bestod av hårt packad svartgrå singel (K279).

Längs stora delar av undersökningsområdets östligaste sida låg ett stort lager (K270) som tolkades bestå av omrörda massor av både kulturjord och moränlera, möjligen när Parentesen (byggnaden öster

om fastigheten) uppfördes med tillhörande underjordiskt garage. Lagret var mycket kompakt (KM98217:11, 18, 19, 20, 21, 60).

G38 Destruktion av nedgrävning

Ingående kontexter: 255, 278, 320, 357

Gruppen bestod av fyllningar som tillkommit i en stor nedgrävning. Fyllningen bestod av ett mörkt siltlager som innehöll djurben och tegelkross samt enstaka träkol. I fyllningen framkom en del fynd, ett föremål av järn, en bit av ett skaft från en kritpipa samt flera skärvor keramik. Keramikfynden bestod främst av äldre rödgods med datering till år 1175–1400, sedan yngre rödgods med datering till år 1400–1850 och en skärva drejat svartgods med datering till år 1175–1350, vilket antyder att massorna i diket var omblandade. Fynd av ben gjordes i diket där den största andelen kom från får/get, därefter svin (KM98217:17, 22, 34).

G99 Yngre matjord

Ingående kontexter: 201, 226, 262, 263, 276, 286, 308, 327, 373, 388

Den yngre matjorden bestod av ett stort lager som låg över hela undersökningsytan (K201) och flera lager som tolkades vara lagerrester från matjorden och lager som utgjorde naturliga skiftningar i marklagret. Matjorden bestod av ett tjockt brunt siltlager som använts som trädgårdsjord. Fynden i lagret väldigt blandat på grund av markarbeten i trädgårdsmiljön. Dateringsmässigt hamnar keramiken mellan 1000-talet fram till 1950-tal med en blandning av Östersjökeramik, drejat svartgods, äldre rödgods, stengods, oglaserat lergods, yngre rödgods och porslin. Utöver keramiken framkom även fönsterglas, spik, nit, tegelsten och granatglimmerskiffer. Ett beslag i kopparlegering med ett motiv av en knäböjande man dateras till senmedeltiden (KM98217:1, 7, 20, 24, 26, 41, 43).

G104 Hårdgjord yta

Ingående kontext: 365

I östra delen av undersökningsområdet låg ett större område med hårdgjord yta som tolkades ha tillkommit vid Parentesens uppförande (grannfastigheten i öster). Lagret bestod av ett tjockt och mycket kompakt grått lerlager med inslag av bränd lera, träkol, tegelflis och tegelbrockor.

G156 Stolphål

Ingående kontexter: 224, 225

Två yngre stolphål dokumenterade nedgrävda i den yngre matjorden (G99). Stolphålen kan möjligen vara resterna efter ett staket.

G173 Trädgropar

Ingående kontexter: 230, 241, 249, 271, 291, 354, 375, 376, 395

Tre större nedgrävningar på undersökningsytan, två i norr och en i sydväst, tolkades vara trädgropar (K291, K354, K376). I nedgrävningarna låg fyllningar av massor som tillkommit i samband med plantering och när träden tagits bort i samband med avverkning. Keramikfynden var en blandning av godstyper, från Östersjökeramik till flintgods. Detta på grund av att trädgroparna grävts igenom stratigrafien ner till den yngsta odlingsjorden på plats (KM98217:11 & 21).

G174 Övriga obestämda kontexter

Ingående kontexter: 227, 229, 260, 261, 346, 347, 348, 361, 476, 477

I denna grupp ingår flera kontexter som var mycket svårbestämda, möjligen rör det sig om lämningar från trädgårdsarbeten eller liknande.

Kulturlagerstatus

Vid markingrepp påverkas kulturlagren negativt, då en ökad syretillförsel bidrar till en naturlig nedbrytningsprocess. Nedgrävningar har en dränerande effekt vilken leder till uttorkning och en efterföljande accelererad nedbrytningsprocess. Kulturlager kan aldrig behandlas som objekt så som synliga lämningar ovan mark kan. Vid en undersökning av kulturlagren berörs kontexter från skilda miljöer och tidsperioder, vilket medför att inga hela miljöer sparas för framtiden utan snarare fragment av miljöer. Då vår historia tillhör alla, och så även kommande generationer, är det viktigt att bevara kulturlager för att i framtiden kunna utveckla berättelsen och möjliggöra nya omvärderingar. Därför förstärktes bevarandenaspekten genom en ny lag från år 1988 som säger att tillstånd endast får lämnas om exploateringsintresset väsentligt väger över bevarandaintresset (Larsson 1995:16, Gardelin *et al* 2007:27). En viktig del av det arkeologiska uppdraget är att bedöma kulturlagerstatusen på den plats vi undersöker. Parametrar som kulturlagrens kornstorlek, fet- och fuktighet samt kompakteringsgrad dokumenteras alltid för kulturlagren i Lund. Detta gör det möjligt att utvärdera och jämföra fornlämningens tillstånd över tid.

På Gylleholm 14 var kulturlagren relativt välbevarade med en mäktighet på ca 1,30 m, där de översta 0,20 till 0,90 m hade avbanats vid markarbetena som påbörjades år 2018. Det var således ca 0,80 m kulturlager som berördes av undersökningen år 2020. Några större yngre markingrepp i form av trädplantering har påverkat kulturlagren negativt, men utöver det var kulturlagren intakta. Generellt var lagren fuktiga och makrofossil- och osteologianalysen gav goda resultat.

I fastighetens norra del togs fornlämningen bort i samband med undersökningen, men i södra delen finns välbevarade kulturlager kvar som idag skyddas under markduk och ny matjord. Vid undersökningen kunde det även konstateras att de välbevarade byggnadslämningarna fortsätter in i schaktväggen norrut till fastighet Gylleholm 15.

Goda förutsättningar finns för framtida undersökningar i området då även trämaterial återfanns i en brunnkonstruktion med datering till tidig medeltid.

Analysresultat

I förfrågningsunderlaget som inkom från Länsstyrelsen fanns ett grundläggande fokus på ett tvärvetenskapligt arbetssätt med ekologiska frågeställningar där naturvetenskapliga analyser skulle kombineras med arkeologiska metoder. I syfte att besvara frågeställningarna insamlades jordprover, trämaterial och osteologiskt material från de arkeologiska kontexterna. Sammanlagt analyserades 20 stycken jordprover och omkring 4,3 kg djurben. Vedartsanalys utfördes på en laggstav, en plugg och ett bit träkol. Nedan följer en sammanfattning av analysresultaten, för mer ingående bearbetning av makrofossilanalysen se bilaga 5, bilaga 9 för vedartsanalys och för den osteologiska analysen se bilaga 8.

Sammanställningen i det makrofossila innehållet bidrog till vidare tolkning av de påträffade lämningarna. Inslagen av förkolnade fröer, fiskfjäll samt fragment av djurben gjorde det möjligt att spåra bebyggelselämningar, hushåll och aktiviteter. Proverna har kunnat bestämma vilken typ av miljö som flera av de provtagna lämningarna legat inom och byggnadernas funktion. Genom makrofossilprover från brunnar, avfallsgropar och brukningslager har vi kunnat närma oss miljön kring bebyggelsen samt hur olika områden har utnyttjats.

Makrofossilanalysen visade på en stor mängd förkolnad säd och totalt noterades 185 kärnor och axled (tröskrester). Som tabellen nedan visar dominerade skalkornet, vilket stämmer för alla tidsperioder (tabell 4). Även en stor mängd råg framkom under 1000- och 1100-talen, men då var det bara hälften så vanligt som skalkornet. Kornet var det dominerande sädesslaget i södra Sverige under historisk tid. Den användes inom bak och matlagning, men även för ölbrygning (Lagerås & Magnell 2019:159). Under 1200–1300-talen var skalkornet starkt överrepresenterat därefter råg och havre som ungefär lika viktiga. Från 1400-talet försvann havren helt och skalkornet och rågen var ungefär lika viktiga. Dock ska nämnas att övervägande prover var tagna i kontexter från 1000–1100-talen (13 stycken).

Tabell 4. Mängden odlad säd framkommen vid makrofossilanalysen.

Odlad säd	Mängd (antal)
Havre	12
Skalkorn	103
Ospec. korn (axled)	2
Råg	37
Råg (axled)	1
Ospec. sädesslag	30
Summa	185

Tabell 5. Förekomsten (antal) av säd fördelad på typ och fas.

Fas/typ av säd	Havre	Skalkorn	Ospec. korn (axled)	Råg	Råg (axled)	Ospec. sädeskorn
2 (ca 1050–1100)		20		9		9
3 (ca 1100–1150)	3	35		8		10
4 (ca 1150–1200)	2	10		10		3
6 (ca 1250–1300)	1	2		3		
7 (ca 1300–1350)	6	28	1	2	1	2
9 (1400–1500-tal)		3	1	2		2
11 (1800-tal)		5		3		4
Summa	12	103	2	37	1	30

Materialet av fröer från odlade växter förutom säd var förhållandevis litet (tabell 6). Att tala om en hushållsnära odling är vanskligt under någon av faserna. Vi vet att det är högst troligt att det har funnits en kålgård eller dylikt inom gårdsläget, men någon sådan har inte kunnat identifieras. Enstaka fröer från

lin, rova och även hallon under Fas 3 och 4 kan tyda på att en viss odling för eget bruk har skett på platsen. En anledning till det skrala materialet kan vara att köksmiljöerna legat utanför undersökningsytan. I den ugn som ingått i den så kallade bakstugan (Hus 6, Fas 4) framkom ett fåtal fröer mestadels från sädeskorn. I den raserade ugnskappan i Fas 7 framkom gott om sädeskorn, men även fröer från löktrav, som var både en medicinalväxt och krydda, tillsammans med en del fläderfröer.

Tabell 6. Olika typer av växter fördelat på fas.

Fas/typ av växt	Lin	Fodervicker	Rova/åkerkål	Vildpersilja	Löktrav	Bolmört	Fläder	Pors	Hassel	Blåhallon	Hallon
2 (ca 1050–1100)											
3 (ca 1100–1150)	1		3				21	1	3		2
4 (ca 1150–1200)	2			1			18				
6 (ca 1250–1300)								2		2	2
7 (ca 1300–1350)		1			6	1	16	1	1		1
8 (ca 1350–1400)											
9 (1400–1500-tal)	1			1		49	3		2		
10 (1600–1700-tal)											
11 (1800-tal)							41				
12 (1900-tal)											
Summa	4	1	3	2	6	50	99	4	6	2	5

Fläder fanns det gott om under flera faser. I en ränna, tolkad som en möjlig väggränna, vilken ej gått att knyta till någon byggnad, framkom en stor mängd fröer från fläder. Flädern kan mycket väl ha varit en del av den naturliga miljön på de gårdar som funnits på platsen. Flädern har ansetts vara en nyttoväxt och medicinalväxt. Möjligen har fläder även odlats under perioder. Pors, hallon och hasselnötter kan vara inhandlade i staden.

Brunnarna som legat på gårdarna kan ge en bild av den miljö som låg i direkt anslutning till brunnen. Mycket fröer från ogräs och ruderatväxter tyder på att brunnarna legat i en miljö på en gårdsyta där människor och djur rört sig. Fröer från åkerogräs som återfunnits i brunnarna tyder även på att åkermarken inte legat allt för långt bort. I brunn G49, som lades igen under Fas 6, återfanns även en del köksavfall i form av hallon och pors och en del gräsmarksväxter samt sandvegetation. Fröerna från de senare två grupperna utgjorde ofta foder till djur och det tycks som att man hämtat foder från djuren i områden med både torrare och sankare mark.

Det osteologiska materialet har gett mycket information om konsumtionsmönster, markanvändning och hushållens socioekonomiska ställning. Cirka 60% av benmaterial har gått att artbestämma. I Lilla Råby var fördelningen mellan nötkreatur och får/get relativt jämn med en något högre andel får/get, vilket var ett mönster som skiljer sig från andra bytomter i Lunds närhet. Andelen svin i materialet skiljer sig också markant från andra platser. Det brukar vara en högre andel svin än vad som var fallet i aktuell

undersökning. För att vara bytomt var benmaterialet från häst mycket låg, vilket snarare liknar mönster från städer. Procentuellt var det högre än fyndplatser i Lund. Ett av benen från undersökningen bar spår av slakt, vilket är mycket vanligt från benmaterialet av häst från bytomter där man tydligt konsumerat hästkött, vilket inte gjordes i städerna. Sammanslaget tyder det på att närheten till staden Lund påverkat gårdarnas konsumtionsmönster i Lilla Råby.

Stor andel får har identifierats i benmaterialet och antyder att man bedrivit fårskötsel på undersökningsplatsen under perioder. Så mycket som 60% av de åldersbestämda benen hos får/get bedöms vara mellan tre till 12 månader och har slaktats som årslamm. En orsak är att slippa sköta djuren och bekosta deras underhåll under vintern. En mindre andel, 30%, har slaktats mellan 1–4 år som köttjur. Möjligen har även äldre djur hållits för ullproduktion. Inga djur yngre än 3 månader har påträffats bland materialet vilket skulle kunna tyda på att man tagit dessa ungdjur in till Lund för slakt i garveriverksamhet. I kv Blekhagen har man hittat ben som tyder på att man redan vid tidig ålder, redan innan 3 månaders ålder, slaktat får i vad man tolkat som lammpälproduktion (Ericsson *et al* 2019:25).

Tabell 7. Tabell över påträffat osteologiskt material från olika tidsperioder.

Period	Vikt (g)	Antal
1000–1100-tal	1035,2	92
1200–1300-tal	2775,7	204
1400–1500-tal	466,8	23
1600–1800-tal	55,6	16
Summa	4333,3	335

Tabell 8. Tabell med förekomst av osteologiskt material fördelat på typ och art.

Fas/art	Nötkreatur (Bos taurus)	Häst (Equus caballus)	Får/get (Ovis/capra)	Får (Ovis aries)	Get (Capra hircus)	Svin (Sus domesticus)	Hund (Canis familiaris)	Katt (Felis domesticus)	Groda (Anura)	Tamhöns (Gallus gallus)	Gås (Anserinae)	Skata (Pica pica)	Däggdjur (Mammalia)
3 (ca 1100–01150)	2			1		4							3
4 (ca 1150–1200)	15		18	2	1	10	1	1		1		1	32
5 (ca 1200–1250)	8		10	3		7	1			1			30
6 (ca 1250–1300)	2		2	1		1							1
7 (ca 1300–1350)	25	3	12	7		15			1		1		35
8 (ca 1350–1400)	11		6			6							14
9 (1400–1500-tal)	2	1	5		1	3							11
10 (1600–1700-tal)			1								1		1

Mängden ben som togs tillvara och analyserades varierar mellan de olika faserna med stor tonvikt på Fas 4, 5 och 7. Från de yngsta faserna, 10, 11 och 12, har mycket lite material insamlats.

Förändringar i konsumtionsmönster kan ses, där nöt, får/get och svin varit relativ likartat fördelade under de tidiga faserna fram till 1300-talet, där gården troligen varit självhushållande. Vid 1300-talet händer något, och under Fas 7 kommer övervägande ben från nötkreatur, men fortfarande finns en stor andel får/get och svin. Detta kan man tolka som att gården ökat sin nöthållning för att kunna försörja staden med kött. Detta mönster fortsätter in i Fas 8. I Fas 7 har även en hög andel får identifierats, vilket skulle kunna tyda på fåruppfödning för att tillgodose Lund med unga djur till garverierna.

Under Fas 7 och 9 förekom ben från häst, där alla ben kommer från ben och hovparti. Möjligen är dessa rester efter benhantverken, då det finns belägg för att islägg och kamtillverkning av mellanhands- eller mellanfotsbenet från häst har använts (Sten 2000:115; Hellgren 2023:159). Ett av de analyserade mellanhandsbenen från Gylleholm kommer från en häst och hade spår av avhudning, vilket tillsammans med fyndmaterialet, visar att hästben användes i benhantverk även i Lilla Råby.

En del fiskben kunde plockas ut från de insamlade makroproverna. I kontexter från tidig medeltid (1100–1200-tal) framkom ben från främst sill men också enstaka torskben. Även i kontexter från 1300-talet är sill den vanligaste förekommande fisken. Utöver det framkom enstaka ben från abborre och plattfisk från lite blandade kontexter. Under medeltiden var sill den dominerande fisken i sydvästra Skåne, vilket var sant för både landsbygd och stad.

Fynd

Fyndstudier av material från städer innebär källkritiska problem med tanke på fyndomlagring i tätbebyggda miljöer. De senaste decenniernas tillämpning av kontextuell metodik har visat på komplexiteten och behovet av ett källkritiskt förhållningssätt till fyndomständigheterna. Detta gäller även vid undersökningar av de historiska bytomterna i sydvästra Skåne, där en komplexitet och omlagringsproblematik liknande stadsförhållanden kan föreligga. Byn Lilla Råby, var belägen alldeles intill Lunds stadsvall och kom efterhand att inkorporeras i staden Lund. Detta ger en intressant dimension till diskussionen kring fyndomständigheterna då materialet från undersökningen dels kan sägas vara från en bytomt, dels från en stad. Ett förnyat intresse för vardagsföremål inom det arkeologiska forskningsfältet, har lett till en diskussion kring metodiska utmaningar i förhållande till tolkningen av arkeologiska artefakter. Förståelsen för föremålets betydelse är beroende av uppfattningen av vad som utgör deras sammanhang, det vill säga i vilken kontext föremålen påträffas. Inom historisk arkeologi används begreppet "kontext" dels om ett historiskt, socialt och politiskt sammanhang, dels om en detaljerad fysiskt och stratigrafisk positionsbestämning. Det är sällan en komplett och intakt miljö med föremål in situ undersöks, det som undersöks är i princip avfall i den betydelse att föremål har lämnat sitt ursprungliga användarsammanhang och i många fall har återanvänts i ett annat sammanhang. Yngre nedgrävningar och gropar innebär att äldre föremål blandas med yngre material och successivt förflyttas i den kronologiska sekvensen (Welinder 1992:27; Larsson

& Lindberg 2021:264). För att kunna besvara arkeologiska frågor kring föremål krävs att de kontexter där fynd påträffas, kan identifieras, klassificeras och tolkas. Kontexterna måste kunna sättas i ett stratigrafiskt sammanhang och fynden måste även de kunna identifieras, klassificeras och tolkas. Vidare måste föremålet bedömas i förhållande till primär eller sekundär deponi samt lägesbestämmas då betydelsen kan variera i förhållande till om föremålet påträffas i köket, i stallet eller i tomtmark (Larsson & Lindberg 2021:264).

Fyndstrategi

I den för undersökningen upprättade undersökningsplanen angavs att samtliga fynd som påträffades i kontexter med primär depositionsstatus skulle tas tillvara och registreras. Efter registrering skulle en sällning göras varvid fyndkategorier som exempelvis spik och lerklining avfördes. Djurben från kulturlager där benens ursprungliga deposition var osäker, exempelvis odlingslager och raseringslager, samlades inte in. Byggnadsmaterial i form av bränd lera och tegel kan förekomma i stora mängder och i detta fall samlades ett urval in och registrerades.

Den förväntade mängden fynd var svår att uppskatta, då det endast genomförts en avgränsande arkeologisk förundersökning av ytan. En uppskattning av tid för registrering, keramikanalys, osteologisk analys och konserveringsbehov gjordes utifrån resultaten från den översiktliga förundersökningen, erfarenheter från tidigare bytomtsundersökningar samt undersökningens ambitionsnivå. I kostnadsberäkningen togs höjd för konservering av fem (5) föremål. Konserveringsrapporter återfinns som bilaga 10.

Fyndmaterialet

Sammanlagt har 359 fyndposter registrerats, där keramik av olika slag dominerar med totalt 182 fyndposter (tabell 9). Fyndmaterialets vikt uppgår till ca 25 kg (tabell 10). I förhållande till antalet individuella fynd utgör djurben den största posten med 768 fragment och en sammanlagd vikt av ca 9,5 kg.

Fynden har fördelats på olika funktionsbaserade kategorier, vilka redovisas på ett övergripande vis, med utgångspunkt i sammanfattande tabeller. Vissa föremål lyfts fram om de bedöms vara av särskilt intresse. Keramikmaterialet har registrerats och analyserats av dr rer.nat. Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier, som även valde ut prover för ICP-analys. Torbjörn Brorsson har även skrivit rapport över resultaten, se vidare under kapitlet *Keramiken från Gylleholm, Lilla Råby*. Det osteologiska materialet analyserades av Felicia Hellgren, Arkeologerna, SHMM och resultatet redovisas i föreliggande rapport (nedan). Mynten bestämdes av numismatiker Gitte Ingvardson, LUHM.

Registreringen av fynden anpassades efter Kulturens samlingar, då fynden efter fyndfördelning kommer att magasinerar i Kulturens magasin Diabasen. Varje föremål märktes med undersökningens nummer i Kulturens samlingsregister (KM 98217) och fyndnumret (1–108). Detta innebar att föremål från samma kontext registrerades med ett gemensamt fyndnummer. I Intrasisdatabasen fick föremålen även

individuella fyndnummer. Fynden registrerades och märktes med utgångspunkt i den kontext vari de påträffades, för att sedan magasineras med utgångspunkt i material och KM-nummer. Till exempel kommer alla keramikskärvor från samma kontext vara märkta med samma fyndnummer även om de i Intrasisdatabasen har olika fyndnummer. Märkningen på en eller flera keramikskärvor kan således vara KM 98217:104.

Indelningen i funktionsbaserade kategorier resulterade i femton kategorier. Kategorin Osteologi är inte baserad på funktion utan på material. I tabell 9 har keramiken räknats in i kategorin Hushåll, men i redovisningen av fyndmaterialet är keramiken utelämnad eftersom denna har specialregistrerats. Detsamma gäller för kategorin Osteologi, vilken behandlas separat i analysen av det osteologiska materialet i kapitel *Analysresultat*, ovan.

Tabell 9. Fyndmaterialet summerat per fyndkategori.

Kategori	Antal	Antal fyndposter	Vikt (gram)
Ben-/hornhantverk	11	9	410
Beslag	3	3	8
Byggnadsdetaljer	122	45	6 286
Handel	5	5	2,16
Hushåll (inkl keramik)	386	194	6 344
Hygien	5	4	34
Hästmunering	6	6	66
Klädedräkt	4	4	8
Metallhantering	12	9	408
Mångsidiga redskap	12	12	1 628
Osteologi	768	49	9 542
Personliga föremål	3	3	8
Textilhantverk	7	7	373
Övrigt	10	9	93
Summa	1 354	359	25 210,16

Tabell 10. Fyndmaterialets vikt och antal fördelat på material.

Material	Vikt (g)	Antal	Antal fyndposter
Ben	9 763	778	59
Bergart oidentifierad	1 863	23	21
Bränd lera	5 556	87	17
Cu-leg	80,71	12	12
Fossil	18	2	2
Glas	24	8	8
Horn	247	7	5
Järn	438	45	37
Kakel	13	1	1
Keramik	5 537	371	182
Silver	1,45	4	4
Slagg	103	2	1
Tegel	847	10	9
Trä	720	1	1
Summa	25 210,16	1 354	359

Ben-/hornhantverk

Tabell 11. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Ben-/hornhantverk.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Hantverksspill	11	9
Summa	11	9

Antalet fyndposter kopplade till ben- och hornhantverk uppgick till nio (9) stycken, varav ett fynd snarare är att betrakta som slaktavfall (KM98217:104). Fynden bestod av avsågade ledändar från nötboskap och häst samt horn från kronvilt. Fynden koncentrerades till undersökningsområdets nordvästra del, där åtminstone två på varandra följande byggnader har legat under tidig- och högmedeltid (se vidare nedan under Metallhantverk, figur 43). Endast ett av fynden (KM98217:87) påträffades i en stratigrafiskt låst kontext (K671, brukningslager under raserad vägg) och därför blir de övriga fyndens ursprungliga deponeringsförhållanden samt dateringar svårt att bestämma. De andra fynden framkom i kontexter tolkade som fyllning (K240, K515), utjämning (K363, K447), konstruktionslager (K556), uppkastlager (K410) samt påträffades vid rensning i samband med schaktning.

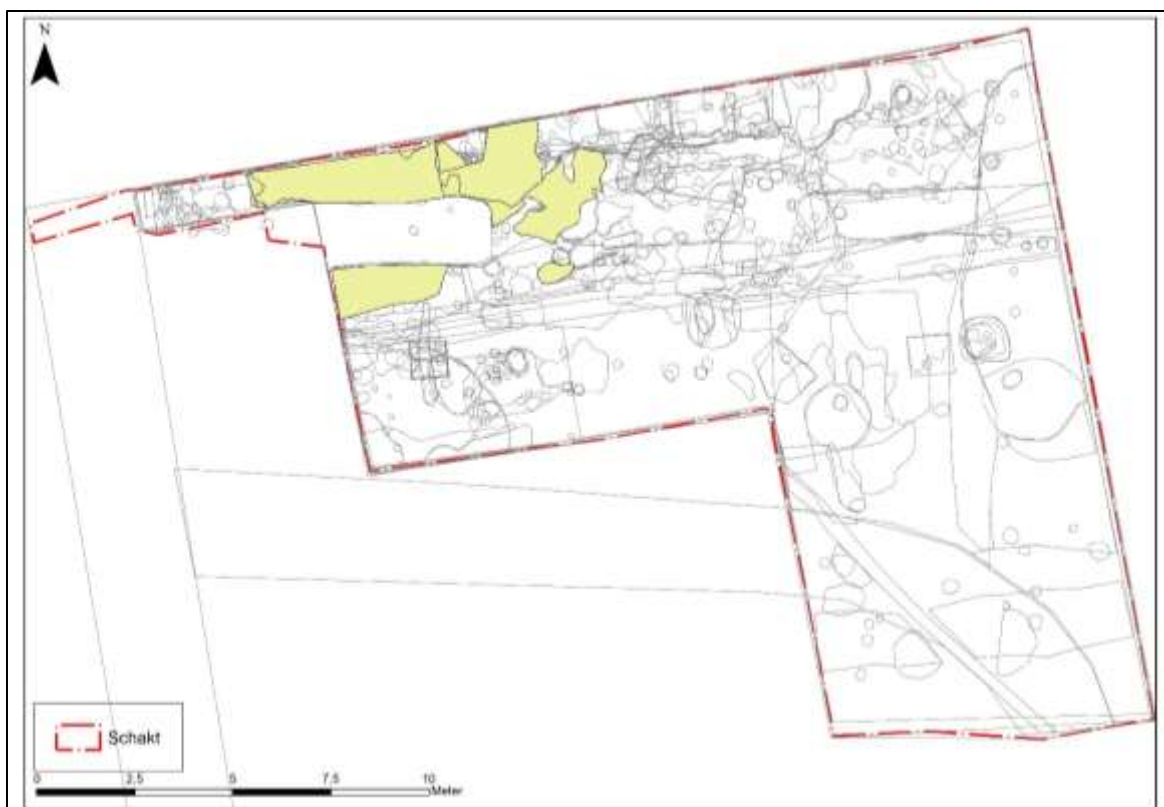
Axel Christophersen har undersökt hur ben- och hornhantverket i Lund förändrades under perioden 1000–1350 och konstaterat att hantverket hade karaktär av husflit, det vill säga att föremål tillverkades för husbehov, under 1000-talets första decennier. Runt mitten av seklet utfördes mycket av ben- och hornhantverket av ambulering hantverkare på uppdrag av kunder och först runt mitten av 1100-talet dominerades marknaden av specialiserade verkstäder (Christophersen 1980). Under perioden som domineras av ambulering hantverkare, bildades i en del fall mindre avfallskoncentrationer i närheten av enskilda bostäder och där verksamheten endast varit tillfällig. Samtidigt kunde dock en mer stationär produktion påvisas i bland annat den centrala bebyggelsen väster om Stora Södergatan, där kontinuerlig brukning av ordinära bostadshus givit upphov till en större ansamling hantverksspill. Hantverk för husbehov fortsatte existera parallellt (Christophersen 1980:106, Carelli 2001:143). Arkeologiska undersökningar under 1980- och 1990-talen i Lund har genererat ett omfattande horn- och benhantverksavfall från såväl ambulering hantverkare som stationära hantverkare. Verkstäder som enbart producerade olika former av kammar har exempelvis påvisats på ett flertal platser i staden, både i de centrala delarna och utkanterna (Carelli 2001:147). Anders Andrén menar, liksom Peter Carelli, att de hantverkare som arbetade i de olika verkstadsbodarna i själva verket var att betrakta som urbana landbor, vilka lydde under andliga eller världsliga feodalherrar. Hantverkets omstrukturering runt mitten av 1100-talet skulle då vara ett resultat av frigörelsen från ett äldre, mer ofritt system (Andrén 1985:85; Carelli 2004:27; Rosén 2004:31). Små mängder avfall behöver inte automatiskt innebära att hantverket utförts amatörmässigt och som hemslöjd utan kan härröra från ett mer professionaliserat hantverk med en produktion inriktad mot ett begränsat antal prestigevaror. Produktionen var helt uppdragsfinansierad (Carelli 2001:148). Ordningen med ambulering hantverkare övergick under loppet av 1100-talets första halva till en mer specialiserad form med fasta hantverkslokaler och ökad produktion. Samtidigt skedde en förändring i råmaterialet, från att domineras av horn från kronvilt, till att uppvisa en dominans av ben och horn från tamboskap (Christophersen 1980:161).

Städer och byar kan förenklat sägas ha ursprung i samma övergripande förändringar i samhället, makten manifesterades genom kyrkobyggnade, lyxkonsumtion, etablerandet av huvudgårdar i byar och städer samt genomdrivandet av en ny ekonomisk ordning där många bönder och friviliga trälarna blev landbor. Detta skedde under loppet av den yngre järnåldern och den tidiga medeltiden. Både byar och städer uppvisade därför stora likheter under sin äldre historia. Under loppet av tidig medeltid kom städerna alltmer att skilja sig från byarna, men även sinsemellan. Någon gång runt år 1100 anses en stadskultur finnas i Danmark (Rosén 2004:31). De tidigaste städerna var länge agrart präglade och skillnaden mot de kringliggande landsbyarna ännu inte stor och det torde därför vara möjligt att dra vissa liknelser mellan hantverk i staden Lund kontra landsbyn Lilla Råby. I staden såväl som i landsbyn har hantverk existerat till husbehov, även då hantverket professionaliserades. Avfallsmängderna var i dessa fall begränsade vilket försvårar att på arkeologisk väg påvisa att någon typ av hantverk har skett. Oftast rörde det sig om enstaka föremål som tillverkades på den egna gården. Det råmaterial som användes utgjordes huvudsakligen av horn från kronvilt (kronhjort, älg, ren, rådjur), ben från större tamdjur såsom nöt samt horn från nöt, får och get. Ben från häst har troligen använts sporadiskt.

Det avfall som påträffats i Lilla Råby torde härröra från husflit eller från ambulering hantverkare som arbetade på uppdrag av en kund. Mängden avfall från horn- och benmaterial är så pass litet att det är mindre troligt att det producerats varor till avsalu i staden Lund. Hantverket inom undersökningsområdet förefaller ha utförts inom ett och samma område på gården, där det även bedrivits någon form av metallhantverk (figur 42). Råmaterial har dels hämtats från slaktade tamdjur (nöt och häst, KM98217:10, 36, 58 samt 72), dels från kronvilt (kronhjort, KM98217:45 och 104). Några mindre bitar horn kunde inte artbestämmas (KM98217:81 och 87). Det är emellertid oklart om hornmaterialet har samlats in av hantverksutövaren själv, eller om detta kommit till Lilla Råby genom mellanhänder.

Tabell 12. Fynd av ben- och hornmaterial med information om KMnummer, fyndnummer, material samt kontext varifrån fyndet insamlats.

KMnummer	Fyndnummer	Namn	Material	Kontext
98 217:10	94	Hantverksspill	Avsågad ledände, metatarsal distal, nötkreatur	240
98 217:36	163	Hantverksspill	Avsågad ledände, metatarsal proximal, nötkreatur	363
98 217:45	195	Hantverksspill	Sågat horn, kronhjort	410
98 217:58	240	Hantverksspill	Avsågad ledände, radius proximal, häst	447
98 217:72	275	Hantverksspill	Avsågad ledände, metatarsal proximal, nötkreatur	515
98 217:81	297	Hantverksspill	Sågat horn, okänt däggdjur	556
98 217:87	309	Hantverksspill	Sågat horn, okänt däggdjur	671
98 217:104	331	Hantverksspill	Sågat horn, kronhjort, huggmärken	Rensfynd
98 217:104	332	Slaktavfall?	Falang från okänt däggdjur, med huggmärke	Rensfynd

Figur 43. Kontexter där avfall från ben- och hornhantverk har påträffats.

Beslag

Tabell 13. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Beslag.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Beslag	3	3
Summa	3	3

Tre beslag, vilka inte närmare kunde identifieras, framkom vid undersökningen. Alla tre var tillverkade av cu-leg. Två av beslagen var i så dåligt skick att de avfördes efter registrering, det tredje beslaget (KM98217:59) framkom i K463, tolkat som ett lergolv. Beslaget är hattformat, det vill säga runt med en upphöjd "hattkulle" i mitten och har en diameter på 33 mm och väger 4 gram. I mitten av beslaget finns ett nithål (figur 43). Beslagets användningsområde är något oklart, det finns exempel från London där denna typ av beslag suttit på bland annat läderväskor och beslagstypen (av cu-leg) började användas under 1200-talet för att bli vanligast under 1300- och 1400-talen (Egan & Pritchard 2002:162, 180). En annan möjlighet är att beslaget suttit på en kista eller någon form av hästmundering.

Figur 44. Hattformat beslag efter konservering. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Byggnadsmaterial

Tabell 14. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Byggnadsmaterial.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Formtegel	2	2
Fönsterglas	5	5
Golvsten	1	1
Golvtegel	4	3
Kalksten	3	1
Krampa	1	1
Lerklining	73	6
Murtegel/-sten	3	3
Nit	8	5
Spik	20	17
Taktegel	1	1
Ugnskakel	1	1
Summa	122	45

Antalet fyndposter kopplade till byggnadsmaterial uppgick till 45 stycken (tabell 14). Fynden inom kategorin bestod av formtegel, fönsterglas, golvsten, golvtegel, kalksten, krampa, lerklining, mursten, nit, spik, taktegel och ungsakel. Gällande bränd lera, lerklining och tegel skedde en gallringsprocess redan i fält, då endast ett urval av en större fyndmängd togs in. Efter registrering avfördes material som inte skulle konserveras, det vill säga järn och glas. Det registrerades sammanlagt 847 gram tegel, fördelat på sakorden formtegel, golvtegel, mursten och taktegel. Teglet är känt som byggnadsmaterial från och med 1100-talet, men det användes då främst i kyrkor eller högre ståndsmiljöer. Från mitten av 1100-talet användes tegel vid de stora kyrkobyggena bland annat i Sorø kloster och Roskilde domkyrka. Allt eftersom blev tegel nästan allena rådande som byggnadsmaterial, framför allt på slättområdena i Danmark. I områden med god tillgång till natursten, vann teglet istället först ett stycke senare. Teglet var ett dyrt byggmaterial på grund av en arbetskrävande framställning. I Sverige användes tegel som stommaterial först i slutet av 1500-talet och under 1600-talet (Andersson & Hildebrand 1988:52; Krongaard Kristensen & Vellev 2004:215). Murtegel påträffades bland annat i utjämnings- och raseringslager (K388, K412). Ett fragment av möjligt taktegel framkom i ett brukningslager (K414),

formtegel påträffades i utjämningslager (K371) samt i en brunnsfyllning (K562), ¹⁴C-daterad till 1030–1199 e Kr (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Formteglet från utjämningslagret kan även vara en del av ett tegellock, vilket förekom som lock till hypokauster till hus, se vidare Brorsson, *Keramik från Gylleholm*. Golvtegel framkom i fyllningar (K207, K756) och ett utjämningslager (K418). En ICP-analys av golvteglet från utjämningslagret visar att det var tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern (se Brorsson, bilaga 7 Appendix 1) och bör anses vara högmedeltida. Ett fragment pottkakel (KM 98217:16) framkom vid undersökning av ett stort brukningslager (K252) och tyder på att åtminstone någon av de byggnader som fanns på plats helt, eller delvis, värmdes upp av en kakelugn. Nitar, spik, krampa och lerklining härrör troligen från byggnader helt eller delvis uppförda i trä med lerklinade väggar. Ett av husen (Hus 5) har brunnit och efterlämnat en irrasad, bränd lervägg (K538). Bitar av förkolnat flätverk återfanns mellan stora bitar bränd lerklining. Ett prov förkolnat flätverksmaterial lämnades in för vedartsanalys (PV674), som visade att i alla fall en del av flätverket var tillverkat av ask (*Fraxinus excelsior*), troligen lokalt förekommande.

Handel

Tabell 15. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Handel.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Mynt	5	5
Summa	5	5

Handelsindikerande fynd utgjordes enbart av mynt. Totalt påträffades fem mynt vid undersökningen och alla har en medeltida datering. Fyra av de påträffade mynten är penningar präglade i Lund. Ett mynt (KM98217:86) är i dåligt skick och svårt att datera, det är tillverkat av silver/koppar och präglat i Danmark någon gång under perioden 1280–1435.

Det äldsta myntet (KM98217:108) är ett silvermynt präglat under kung Niels 1104–1134. Myntet påträffades i ett brukningslager (K669) över ett lergolv (K668). Detta skulle kunna innebära att denna byggnad (G33, Hus 4) brukades under de första åren av 1100-talet. Över brukningslagret låg en utbredd gårdsplan och det är möjligt att myntet har kommit härifrån, oavsett kan byggnaden i undersökningsområdets sydvästra del dateras till början av 1100-talet.

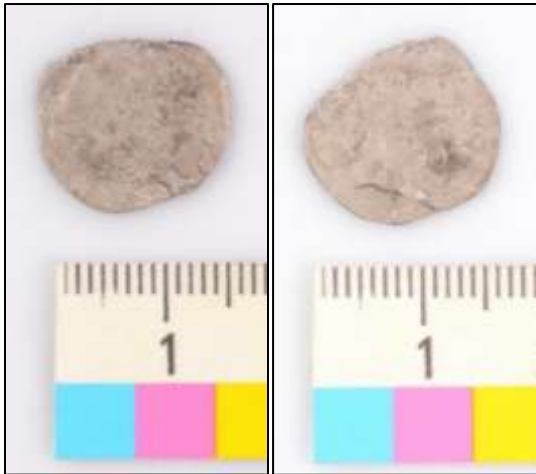

Figur 45a och b. Det äldsta myntet (KM98217:108) efter konservering. Figuren till vänster (45a) visar myntets frånsida, figuren till höger (45b) visar myntets åtsida. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Ett silvermynt (KM98217:50) präglat under Erik Lam mellan perioden 1137–1146, påträffades i ett utjämningslager i undersökningsområdets nordöstra hörn (K418). Ett silvermynt (KM98217:49) präglat av Erik Glipping i Lund under perioden 1259–1286, påträffades i ett gårdsplanslager (K417) och ett silvermynt (KM98217:16) framkom i ett utbrett brukningslager (K252) som täckte i stort sett hela undersökningsområdet. Detta silvermynt hade präglats under Erik Menved under perioden 1286–1319. Det kvarvarande myntet av koppar (KM98217:86) framkom i en fyllning (K620) i ett öst-västligt orienterat dike. Myntet var svårbestämt men präglat i Danmark någon gång mellan åren 1280–1435. Fyndomständigheterna för de fyra ovannämnda mynten är sådana att de inte direkt kan datera kontexterna vari de påträffats, eftersom utjämningsmassor och fyllnadsmassor kan hämtas från olika ställen och en gårdsplan kan brukas under en lång tid.

Tabell 16. Tabell över samtliga mynt som påträffades vid undersökningen.

KM-nr	Typ	Material	Antal	Antal fragment	Vikt (g)	Storlek (mm)	Anmärkning	Datering	Kontext
98217:16	Penning	Silver	1	1	0,52	15	Erik Menved, myntort Lund	1286–1319	252
98217:49	Penning	Silver	1	1	0,31	18	Erik Glipping, myntort Lund	1259–1286	417
98217:50	Penning	Silver	1	3	0,37	20	Erik Lam, myntort Lund	1137–1146	418
98217:86	Penning eller kopparsterling	Koppar/silver	1	1	0,71	16	Danmark, hopvikt	1280–1435	620
98217:108	Penning	Silver	1	2	0,25	20	Niels, myntort Lund	1104–1134	669

Figur 46a och b. Mynt KM98217:16 efter konservering. Till vänster (figur 46a) visas myntets åtsida, till höger (figur 46b) visas frånsidan. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Figur 47a och b. Silvermynt (KM98217:49) präglat av Erik Glipping. Till vänster (figur 47a) åtsida, till höger (figur 47b) frånsida. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Figur 48a och b. Mynt KM98217:50 efter konservering. Till vänster (figur 48a) frånsida, till höger åtsida (figur 48b). Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Figur 49. Mynt KM98217:86 efter konservering. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Hushåll

Tabell 17. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Hushåll.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Bägare	1	1
Droppanna	1	1
Fat	6	4
Flaska	2	2
Kanna	50	27
Kopp	1	1
Kruka	201	60
Krus	18	17
Kärl	51	40
Malsten	9	9
Skål	12	12
Trebensgryta	34	21
Summa	386	195

Hushållskategorin består av 195 fyndposter, inklusive keramikmaterialet. Keramikmaterialet redovisas separat.

I kategorin återfinns sakorden bägare, flaska och malsten. Nio fragment av malstenar tillverkade av granatglimmerskiffer framkom vid undersökningen. Majoriteten av fragmenten samlades in från kontexter tolkade till utjämningslager (K371, K388, K447) och gårdsplan (K350, K417, K503). Övriga fynd framkom vid undersökning av ett lergolv (K251), raseringslager (K412) och fyllning i stenavtryck (K521).

Under tidig järnålder utvecklades handkvarnen som bestod av två runda stenar där den övre, löparen, roterade mot den undre, liggaren. Rotationen skedde genom handkraft (därav namnet) med hjälp av ett handtag. Handkvarnen var en livsnödvändig ägodel i varje hushåll och producerade krossade sädeskorn till gröt eller malt mjöl till bröd. Den vanligaste formen under medeltiden var en handkvarn

försedd med dragstång, vilken i sin tur var fäst i en bjälke i taket. Speciella träbänkar användes för att lyfta upp kvarnstenarna till en bra arbetshöjd (Bringéus 1991:107; Carelli & Kresten 1997:110). Från 1130-talet finns skriftliga uppgifter om en ny kvarntyp, kallad skvaltkvarn, i Danmark där kvarnstenen stod vertikalt. I slutet av medeltiden användes även större kvarnar som en vattenkvarn med horisontellt hjul och från 1300-talet finns skriftliga källor rörande väderkvarnar (Carelli & Kresten 1997:110). Övergången från en handdragen kvarn till de mer avancerade typerna innebar också en successiv övergång från mjöl för husbehov till storskalig mjölproduktion och professionella mjölnare. I slutet av 1100-talet framträder tullbelagd malning i samband med den framväxande feodalismen och dagsverksskyldigheten. Användningsområdet för handkvarnen förändrades till att fungera som reservkvarn och kvarn för att mala malt, salt eller kryddor (Ibid.).

Enligt en undersökning av malstenar från Lund, Roskilde, Kyrkheddinge, Ystad, Önnerup och Visby publicerad i Acta Archaeologica år 1997, var granatglimmerskiffer det absolut vanligaste materialet (Carelli & Kresten 1997: 115). Granatglimmerskiffer förekommer inte naturligt i Skåne och malstenar har därför importerats från Hyllestadområdet norr om Bergen i Norge. Den tidigaste kända importen av granatglimmerskiffer till Danmark skedde i slutet av 900-talet och malstenar av detta material har påträffats i stora delar av staden Lund redan under 1000-talet. Förekomsten av malstenar tillverkade av granatglimmerskiffer ökade successivt och nådde sin kulmen under hög- och senmedeltid. Upp emot 90 % av påträffade malstenar och malstensfragment i Lund, vid tiden för ovan angivna undersökning av malstenar, bestod av granatglimmerskiffer sannolikt från Hyllestadområdet i Norge (Carelli & Kresten 1997:121). Således är det rimligt att anta att de malstensfragment som påträffats vid undersökningen i Lilla Råby är importerade från Norge.

En glasskärva tillhörande en flaska (KM98217:38), påträffades i en av fyllningarna (K369) i en avfallsgrop. I avfallsgropen påträffades även keramik såsom flintgods och yngre rödgods med dateringar till 1700–1800-tal, vilket ger samma datering till glasskärvan. En tunn glasskärva, troligen från en bägare (KM98217:62) framkom i det äldsta matjordslagret K490. Skärvan var angripen av glaspest och avfördes. Odlingsslager och fynd härifrån är överlag svåra att datera, fynden förflyttas genom odlingen uppåt eller nedåt i lagren. Glasskärvan från K490 är troligen betydligt yngre än lagret vari den påträffades och skärvan har genom odling förflyttats ned i stratigrafien. Ytterligare ett fragment av en glasflaska framkom i utjämningslagret K447. Även denna skärva (KM98217:58) avfördes på grund av dålig bevaringsgrad. Det är även troligt att skärvan vandrat nedåt i stratigrafien som en följd av odling eller yngre nedgrävningar.

Hygien

Tabell 18. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Hygien.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Kam	4	3
Pincett	1	1
Summa	5	4

Vid undersökningen påträffades fyra kamfragment, fördelade på tre fyndposter. Ingen av de tillvaratagna kammarna var intakta. En av kammarna (KM98217:15) är en så kallad långtandskam med fyra av sju tänder kvar. Kammen, som framkom i ett lager tolkat som lergolv (K251), är enkel i sitt utförande och saknar helt dekorationer. Långtandskammarnas användningsområde är omtvistat. Ibland anses kammarna höra hemma bland textiltillverksföremål (då bland annat kallade vävkam), ibland bland föremål kopplade till hygien. Denna typ av kammar tillverkades oftast av mellanfotsben av nöt och till skillnad från andra typer av kammar eller nålar, behölls den distala ledänden av mellanfotsbenet (Christoffersen 1980:26). Långtandskammen som framkom i Lilla Råby har inget borrat eller naturligt hål (*foramen*, hål för bl a blodkärl) i den centrala delen av kamhuvudet, något som alla påträffade kammar från Eketorp på Öland hade (Cinthio 1998:157f). I redovisningen av fynden framkomna vid undersökningen av PK-bankens tomt i Lund år 1974–75, anges att i de fall vävkammarna (långtandskammarna) hade ett synligt *foramen*, var de tillverkade av *os metacarpi* III–IV eller *os metatarsi* III–IV av nöt (Persson 1976:332). Långtandskammen från Lilla Råby kan således vara tillverkad av mellanhands- eller mellanfotsben av exempelvis häst, något som även förekom i Århus (Cinthio 1998:157). Från ett lergolv (K463) framkom en sammansatt dubbelkam (KM98217:59), grovt daterad till perioden ca 1200–1400. Kamfragmentet mäter ca 50 mm på längden och 30 mm på bredden. Det tredje kamfragmentet påträffades i K505, vilket undersöktes i en provruta, och som motsvarar lager K490, G15. Fragmentet (KM98217:68) utgörs endast av en ca 20×15 mm stor platta med antydning till konvex ryggbåge och rät tandradbas. Tanderna är avbrutna och i plattans ena sida finns resterna efter ett nithål. Det är oklart om fyndet härrör från en trasig enkelskenkam eller om det rör sig om spill från kamtillverkning.

Ifrån det äldsta odlingslagret K490 framkom den enda pincetten som hittades vid undersökningen. Pincetten är tillverkad av cu-leg och ca 40 mm lång med raka skänklar och resterna av en ring i ögla (KM98217:62). Pincetten tillverkades genom att ett bronsband eller -bleck veks dubbelt varvid en ögla bildades i ena änden. Oftast böjdes skänklarna för att uppnå en fjädrande effekt. Ett flertal pincetter har påträffats vid undersökningar av vikingatida och medeltida lämningar (Borg 1998:310).

Figur 50. Pincett efter konservering. Foto: Lovisa Dal, LUHM

Hästutrustning

Tabell 19. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Hästutrustning.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Hästkosöm	5	5
Remkorsningsbeslag	1	1
Summa	6	6

Fem hästkosömmar framkom vid undersökningen, detta är ett förvånansvärt litet antal med tanke på att det är en del av ett gårdsläge på en bytomt som undersökts. Sammanlagt 23 spikar och nitar har tillvaratagits och det är möjligt att det bland detta material gömmer sig fler hästkosömmar. En hästkosöm består av huvud, hals, klinga och spets med egg och kan utifrån huvudets form delas in i grupperna a–e. Gruppindelningen är hämtad från den indelning som gjorts av påträffade hästkosömmar i Eketorp på Öland (Wallander 1998:226). Grupp a–c har använts vid sommarhalvåret medan grupperna d och e har använts till vintern. Alla sommarsömmar har klingor med ett rektangulärt tvärsnitt under huvudet, klingan övergår sedan till ett nästan kvadratisk tvärsnitt närmast spetsen. Typ a-sömmen har ett rektangulärt huvud med plan ovansida, rakt avsatt mot halsen (Ibid.). Sömmarna från Lilla Råby är förhållandevis välbevarade och kan med relativ säkerhet delas in i de ovan nämnda grupperna. Inga av sömmarna bedömdes tillhöra grupp a. En av sömmarna tolkades tillhöra grupp b (KM98217:50) med ett huvud med plan ovansida och en övergång i hals och klinga. Typ c-sömmen har ett halvrunt huvud, rakt avsatt mot halsen. Huvudet i grupp c är 13–20 mm långt och 6–11 mm högt. Tre av sömmarna från Lilla Råby skulle kunna höra till denna grupp. Sömmen från K529 (KM98217:75) är korroderad och svår att mäta men huvudet har en halvrund form och är 18 mm på längden och 9 mm på höjden. Det är även möjligt att denna söm är en sliten vintersöm. Sömmarna KM98217:57 och KM98217:58 är bättre bevarade och tolkas tillhöra grupp c. En söm från K363 tolkas vara av typ d (KM98217:36) och således vara en vintersöm. Huvudet är rombiskt spetsigt med en bandformad klinga (huvudmått ca 7–19 mm långt, 9–19 mm högt). Sömmen kom att sitta på tvären i hästskon och gav ett mycket gott grepp på isiga underlag. Sömmen från Lilla Råby har ett huvud som mäter 20 mm på längden och 11 mm på höjden.

Ett beslag (KM98217:62) som hörde till hästens utrustning påträffades i K490, den äldsta matjorden. Beslaget tolkas vara ett så kallat remkorsningsbeslag eller remfördelare, vilket har suttit (två stycken) på hästens trän, nedanför öronen, och förbundet huvudlaget med pannbandet och käkremmen. Beslaget är tillverkat helt av cu-leg och är mycket välbevarat. Remfördelare av denna typ har liknande motsvarigheter i vikingatida material från Finland och Öland, dock är det ovanligt att remkorsningsbeslaget är tillverkat helt av cu-leg och inte av järn (Cinthio 1998:214f). Ett liknande beslag har påträffats vid arkeologiska undersökningar i London och tolkas ha använts där två remmar möttes i rät vinkel. Beslaget från London hade en fragmenterad ring sittande i ena korsarmen, vilket indikerar att det funnits ett hänge fastsatt i ringen (Griffiths 2004:69). Det är möjligt att detta även har varit fallet med fyndet från Lilla Råby. Att remkorsningsbeslaget var avsett att sitta fast mot något torde vara uppenbart eftersom endast ena sidan är ornamenterad, baksidan är helt slät och utan utsmyckningar.

Figur 51. Remkorsningsbeslag efter konservering. Foto: Lovisa Dal, LUHM

Klädedräkt

Tabell 20. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Klädedräkt.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Beslag	1	1
Remändesbeslag	1	1
Skivspänne	1	1
Ströning	1	1
Summa	4	4

Beslag i olika former framkom vid undersökningen, alla tillverkade av kopparlegering. Det mest framträdande fyndet är ett pressat beslag föreställande en knäböjande man i vad som skulle kunna tolkas som en skog, alternativt håller mannen i en spade med sin högra hand (KM98217:1, figur 52a). Beslaget mäter 40×31 mm, med en vikt av 3 g, och kan utifrån mannens klädedräkt dateras till tiden omkring år 1400. I vardera fyra hörn finns hål avsedda för fastsättning av beslaget. I två av hålen sitter nitar kvar. Med tanke på beslagets storlek är det osäkert om det varit avsett att nitas fast på ett bälte, snarare att det varit fastnitat på en läderväska. Fynd från arkeologiska undersökningar i London har även visat att beslag av denna storlek inte alls behövde vara dräktaccessorier utan varit avsedda att pryda möbler, bokpärmar, skrin et cetera (Egan & Pritchard 2002:162). I ett lager tolkat som utrakat material från en eldstad (K515) påträffades en ströning (KM98217:72) av tunt bleck med en pressad blomdekor (figur 52b). En ströning (ibland även påsyningsbeslag) var en dekoration tillverkad av metall, avsedd att fästas på kläder, bälten, väskor med mera. De allra flesta fästes med hjälp av en nit eller syddes fast, men det finns även exempel, bland annat från London, på ströningar som fästs med hjälp av lim. In de fall beslagen limmades är det dock mer troligt att de fästes på ett mindre rörligt föremål som exempelvis en bokpärm. Ströningarna uppträdde sällan ensamma, det var den samlade dekorativa effekten av flera ströningar på samma föremål som avsågs (Ibid. 2002:162, 238). Motivet på blecket från Gylleholm 14 utgjordes av en blomma med sex kronblad. Ströningen mäter 17 mm i diameter och väger endast 1 g. Blecket saknar nithål och kan antingen vara ofärdigt eller avsett att fästas på annat

vis. Ströningar med liknande motiv har bland annat påträffats i Fjelle (Lindberg & Schmidt Sabo 2019:135) och kv Sankt Mikael i Lund (Larsson & Lindberg 2021:271).

Figur 52a och b. Figuren till vänster är ett beslag föreställande en knäböjande man, figur till höger (52b) föreställer en ströning med blomdekor. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

I fyndmaterialet finns endast ett skivspänne (KM98217:75) tillverkat av cu-leg och dekorerat med punktcirkeldekor (figur 53). Dekoren är något ojämnt fördelad över spännets yta. Spännet, som påträffades i utjämningslagret K529, är avbrutet på mitten och kraftigt korroderat. Skivspännet väger endast 1 g och omfattar 14×22 mm. På baksidan finns rester av en nålhållare. Liknande skivspännen har påträffats i verkstadsmiljö i Lund och i närheten av hus 54, gård 1, inom Bunkeflo historiska bytomt. Ett av spännena från Lund daterades till andra halvan av 1100-talet och hus 54 i Bunkeflo anses ha varit i bruk under tidig medeltid (Stenholm 1976:296; Lövgren et.al. 2007:110, 262; Isberg 2019:33 ff). Detta ger en trolig datering av spännet till 1000–1100-tal.

Figur 53a och b. Del av skivspänne med punktcirkeldekor efter konservering. Figur 53a till vänster visar punktcirkeldekoren, figur 53b visar nålhållaren. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Vid undersökningen påträffades ett rektangulärt beslag av cu-leg (KM98217:57, figur 54) i utjämningslagret K446, daterat till slutet på 1100-talet. Beslaget är dubbelvikt och försett med fem nithål (fyra bevarade nitar med runt nithuvud) och dekoration i form av en tandad kant längs med tre av sidorna på beslagets ovansida. Beslaget omfattar 32×13 mm och väger 3 g. Innanför den tandade kanten finns två dekorativa parallella linjer, vilka löper längs tre av beslagets sidor. Liknande remändesbeslag har påträffats vid arkeologiska undersökningar i London (Egan & Pritchard 2002:158 ff). Till skillnad från många av de beslag som tillveratogs i London, är beslaget från Gylleholm endast ornerat på ovansidan, vilket kan betyda att beslagets baksida inte var avsedd att synas.

Figur 54a och b. Dekorerat remändesbeslag (KM98217:57) efter konservering. Foto: Lovisa Dal, LUHM.

Liksom Londonfynden är remändesbeslaget från Gylleholm tillverkat av ett rektangulärt bleck som vikts på mitten. Utrymmet som skapats vid bleckets veck har medvetet förstörats till en passande storlek för en sälja. Dock finns inga bevarade remändesbeslag av denna typ med en fastsatt sälja och det är oklart om de var avsedda för en sälja eller inte. Troligen har denna typ av beslag massproducerats och kunde sedan, utifrån önskad funktion, fördes med sälja eller användas som de var (ibid.). Ytterligare två beslag framkom vid undersökningen i Gylleholm; KM98217:4 och KM98217:58, båda var tillverkade i cu-leg och mätte mellan 22–32×20–22 mm med en vikt på 2 g. Beslagen var i alltför dåligt skick för att kunna konserveras och avfördes därför efter registrering. Det första beslaget framkom i en fyllning till en väggränna (K208), det andra påträffades i ett lager tolkat som gårdsplan (K447).

Metallhantering

Tabell 21. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Metallhantering.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Barr	1	1
Hantverksspill	2	2
Infodring	8	5
Järnhaltig slagg	2	1
Summa	13	9

Gruppen metallhantering består av nio (9) olika fyndposter med fynd som indikerar att ett arbete med metaller av olika slag har skett på platsen. Begreppen metallhantering innefattar allt från produktion till användning och underhåll av metallföremål och är ett vidare begrepp än metallhantverk. Arbetet med metaller spelade stor roll i det dagliga livet, men kan ibland vara svårt att belägga arkeologiskt eftersom metallhanteringen var rörlig och inte alltid krävde stora investeringar i form av fasta installationer såsom väggar, tak, ässjor och städ. Verktygen var få och lätta att ta med sig. Aktiviteterna avlöste varandra över lång tid, anläggningar ställdes i ordning och övergavs. Däremot är det rimligt att metallhantverk under utvecklade former krävde vindskydd, tillgång till värme och ljus. Byggnader såsom smedjor och andra verkstäder är vanskliga att rekonstruera utifrån arkeologiska spår. Inom många bytomter och i städerna har marken inte stått orörd sedan övergivandet av metallhanteringen utan senare tiders aktiviteter har förstört och avlägsnat de flesta spåren, det som finns kvar är oftast golvytor, stolphål och syllstenar. Vid gynnsammare lämningsituation kan även rester av härdar, ässjor, ugnar med mera finnas kvar. Hårdbränd lera som använts till infodring i ugnar påträffas relativt ofta, däremot är det mindre vanligt att rester av infodringen påträffas in situ, lerkliningarna återfinns däremot som avfall i gropar utspridda över undersökningsområdet och vittnar om destruktionen av ugnar. Olika verksamheter har haft sina speciella anläggningar. Vid smältning av metaller uppstår gjutningsspår på platsen. Dessa spår kan vara föreningar från smältan, avfall från reningsprocesser, slagg, uttjänta deglar och formar. Förekomsten av misslyckade föremål samt påbörjade men ej avslutade arbeten och råämnen i form av barrar (gjutna stänger för vidare bearbetning), kan indikera en metallhantering i närområdet. Spår av metallhantering kan även ses i eldpåverkade stenar, träkol, aska och mindre metallbitar av olika slag, vilka tappats eller ansetts som avfall. Rester från arbetet i form av klumpar av smält metall, en större mängd sand, vilken använts som flussmedel, avklippta bleck och trådar kan även indikera närvaron av en smedja exempelvis. (Trotzig 2014: 85ff).

Hantverksspill av cu-leg påträffades i lagret tolkat som utjämningslager (K447, KM 98217:58) samt i ett utbrett brukningslager (K572, KM 98217:83) i den sydvästra delen av undersökningsområdet. Fynden mätte mellan 21–23×23–25 mm och det har inte gått att bestämma vilket föremål som tillverkats. Fynd av en järnbarr (KM 98217:13) påträffades i konstruktionslagret K244. Både utjämningslagret K447 och konstruktionslagret K244 tolkas tillhöra samma byggnad, en verkstadsbyggnad belägen i undersökningsområdets nordvästra del (Hus 8). I ett brukningslager (K671) framkom en bottenskålla bestående av järnhaltig slagg. Detta brukningslager är stratigrafiskt äldre än den ovan nämnda byggnaden och den äldre byggnaden har förstörts av en brand (Hus 5). Den samlade bilden av fynden och byggnadslämningarna indikerar att flera på varandra följande verkstadsbyggnader har funnits på platsen under åtminstone tidig medeltid. Ytterligare indikationer på att metallhantverk och/eller -hantering har skett på platsen är förekomst av bränd lera vilken fungerat som infodring i ugnar (KM 98214:44, 45, 46, 58, 61). Infodringen påträffades i sekundära gropfyllningar varför datering och ursprungligt läge var svårt att bestämma.

Mångsidiga redskap

Tabell 22. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Mångsidiga redskap.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Bryne	9	9
Knivskaft, tånge	1	1
Krok	1	1
Tunna	1	1
Summa	12	12

I kategorin Mångsidiga redskap återfinns framför allt brynen av olika material (nio fyndposter inklusive en möjlig slipsten), ett järnföremål som tolkas vara en del av en kniv med endast en kort del av bladet samt tången bevarad (KM98217:34). Ett krokliknande föremål påträffades i K207, föremålet är böjt och mycket korroderat (KM98217:3). Till denna kategorin har även en lagg tillhörande en trätunna förts. I fyllningen (K562) i brunnen K561, påträffades delar av en laggstav (KM98217:82). I laggstaven fanns ett hål, tilltäppt med en träplugg. Vedartsanalys visade att laggstaven var tillverkad av bok (*Fagus sylvatica*) medan träpluggen framställts av hassel (*Corylus avellana*). Båda träslagen var allmänt förekommande i Skåne under medeltiden och tunnan och pluggen har troligen tillverkats lokalt (se vidare bilaga 9). Brunnsfyllningen ¹⁴C-daterades till perioden 1030–1199 e Kr (95,4% sannolikhet, Kal 2σ) och det är troligt att trätunnan tillverkats under samma period.

Den vanligaste bergarten som användes till brynen var skiffer (7 stycken). Ett bryne och en möjlig slipsten hade tillverkats av sandsten. Storleken varierar från ett litet hängbryne av skiffer till ett bryne i sandsten (KM98217: 58, möjligen tolkas som fragment av slipsten), som väger 251 g och är 110 mm långt. Föremålet har använts flitigt och har därför antagit formen av en kil, med den största tjockleken (28 mm) i den avbrutna änden och endast 3 mm i den avtunnande delen. Längs med den ena sidan löper ett ca 70 mm långt spår vilket troligen härrör från slipning av nålar eller andra mindre eggverktyg. Spår av nålslipning förekommer även på två andra brynen (KM98217:104 och KM98217:62).

Personliga föremål

Tabell 23. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Personliga föremål.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Kritpipa	3	3
Summa	3	3

Till kategorin personliga föremål har endast tre fragment av kritpipsskaft förts. Kritpipor tillverkades av vitbrännande stengodslera och används ofta som ledartefakt för 1600- och 1700-talen. De första kritpiporna började tillverkas i slutet av 1570-talet i främst England, men blev vanliga först under det följande århundradet. Behovet uppstod i samband med införseln av den nymodiga tobaken. I början av 1600-talet tillverkades kritpipor även i Nederländerna, de viktigaste produktionsorterna var Leiden och Gouda. Under 1700-talet tillverkades kritpipor även i Sverige (Brorsson 2002:154). Fynden från Lilla Råby framkom vid undersökning av ett utjämningslager (K231) som framkom i undersökningsområdets

nordvästra del. Från en större fyllning (K357) framkom det andra av de tre skافتen. Det tredje fyndet av kritpipsskaft insamlades från fyllningen (K480) i en avfallsgrop. Fyndomständigheterna säger inte mycket om när eller vem som nyttjade tobak, endast att det har förekommit på platsen och att gården sannolikt varit befolkad under 1600- och 1700-talen.

Textilhantverk

Tabell 24. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Textilhantverk.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Nål	1	1
Sländtrissa ben	2	2
Sländtrissa bränd lera	1	1
Sländtrissa täljsten	1	1
Vävtyngd	2	2
Summa	7	7

Till kvinnornas traditionella arbetsområde hörde framställningen av textilier till bland annat kläder, dukar, bonader och sängkläder. Några av fynden från Lilla Råby vittnar om det tids- och kunskapskrävande arbetet. Totalt sju föremål samlades in och tolkades tillhöra gruppen Textilhantverk. Fynden framkom från olika typer av kontexter såsom raseringslager, uppkastlager, utjämningslager, fyllning och bakgårdslager. Dessvärre återfanns fynden inte i sin primära kontext vilket innebär att det inte går att fastställa om textilhantverket utförts i någon för ändamålet avsedd byggnad eller del av byggnad. Mycket av arbetet har troligen inte haft en speciell plats, utan utförts utomhus dagtid och inomhus under kvällar och vinterhalvåret. Arbetet vid vävstolen har varit mer stationärt och det är möjligt att det på gården funnits en särskild vävstuga, en byggnad som ofta anses ha haft utformningen av ett grophus. Många grophus med spår efter textilhantverk har en dateringsmässig tyngdpunkt i vendel- och vikingatid. Att textilhantverk skett även i bostadshusen vittnar fynd av bland annat vävtynghar i husens bostadsdel (Håkansson 2017:69ff). Textilier till vardagskläder, dynor, säckar med mera tillverkades av kvinnorna i hushållet, först under 1500-talet finns upplysningar om manliga vävare i Danmark (Fentz 2004:156).

Övrigt

Tabell 25. Sammanfattande tabell som redovisar fynd registrerade under kategorin Övrigt.

Sakord	Antal	Antal fyndposter
Fossil	2	2
Föremål järn	8	7
Summa	10	9

Till den sista kategorien fördes föremål som inte kunde tolkas tillhöra någon av de andra grupperna. Järnföremålen var så pass korroderade att deras ursprungliga form och funktion inte kunde fastställas. Ett av fossilen (KM98217:97) påträffades i fyllningen till ett stolphål och utgjordes av en ortoceratit (bläckfisk). Stolphålet kunde inte knytas till en byggnad, men stratigrafiskt har det förts till Fas 3 (1100–1150), vilket innebär att destruktionsen av stolphålet har förts till Fas 4, daterat till andra halvan av 1100-

talet. I fält tolkades fossilen utgöra ett byggnadsoffer, vilket hade lagts ned i stolphålet vid byggnationen av huset. Det andra fossilet (KM98217:95) är troligen en sjöilja (*Crinoidea*) som framkom vid undersökningen av ett större brukningslager med stor förekomst av fiskben (K749). Även detta lager har tolkats tillhöra Fas 3 med en datering till första halvan av 1100-talet. Detta fossil tolkades inte ha utgjort ett husoffer utan varit naturligt förekommande i området.

Enligt etnologiska källor betraktades fossiler som åskviggas, tillsammans med flintyxor från stenåldern, och dessa föremål ansågs ha magiska krafter även under medeltid. Eftersom åskviggarna en gång hade skapats av blixten, placerades de i husgrunden enligt logiken att blixten aldrig slår ned på samma ställe två gånger. Åskviggarna erbjöd således ett utmärkt skydd mot åsknedslag (Falk 2008:124). Huruvida ortoceratiten medvetet placerats i stolphålet som en skyddande och avvärjande artefakt är oklart, men möjligheten finns.

Keramiken från Gylleholm

Av: dr. rer. nat. Torbjörn Brorson, Kontoret för Keramiska Studier

Inledning

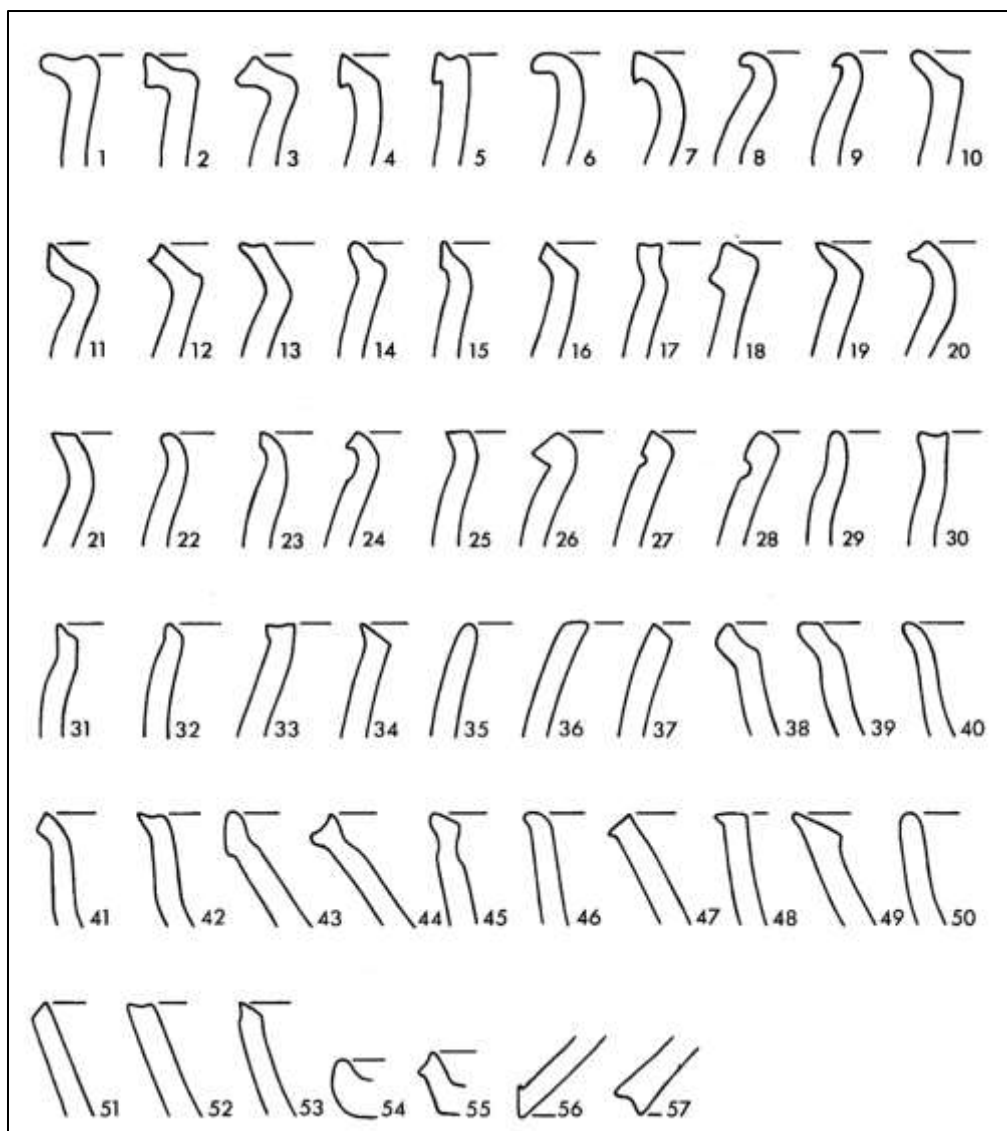
Vid arkeologiska undersökningar i Gylleholm påträffades 373 keramikskärvor som tillsammans vägde nästan 5,5 kilo (tabell 26). Keramikmaterialet har daterats från 1100-talet fram till och med 1800-talet, med en majoritet av fynd från tidig medeltid. Materialet är varierat och det utgörs av den typen av keramik som normalt påträffas i Lund. Godstyperna härrör främst från södra Skandinavien, men det finns även kärl som importerats från Tyskland, Flandern samt möjligtvis England och sammanlagt har tio olika godstyper identifierats.

Tabell 26. Keramiken från Gylleholm utgjordes av ett mycket varierat material, med dateringar från tidig medeltid till modern tid.

Godstyp	Vikt (g)	Antal	% av vikt	% av antal
Östersjökeramik	3338	200	60,3	53,6
Drejat svartgods	274	32	5,0	8,6
Äldre rödgods	694	50	12,5	13,4
Lergods	55	6	1,0	1,6
Protostengods	119	3	2,2	0,8
Stengods	218	14	3,9	3,8
Yngre rödgods	820	60	14,8	16,1
Fajans	3	2	0,1	0,5
Porslin	4	1	0,1	0,3
Flintgods	8	5	0,1	1,3
Summa	5533	373		

Keramiken har registrerats i Intrasis, och följande variabler har noterats; antal skärvor, vikt, godstyp, kärltyp, kärldel samt en preliminär datering har angivits för varje skärva. En viktig del i studien har varit att försöka proveniensbestämma skärvorna och därför har proveniensen för varje keramikskärva angivits och därmed har skärvor av olika ursprung separerats.

Det tidigmedeltida svartgodset har registrerats efter ett schema avseende mynningarna (figur 55) som har upprättats för slavisk keramik i Oldenburg i nuvarande Schleswig-Holstein (Kempke 1988). Systemet har även använts på östersjökeramik och AIV-keramik från flera vikingatida och tidigmedeltida byar i Skåne. Genom att detaljstudera mynningspartierna kan därmed östersjökeramiken från Gylleholm med enkelhet jämföras med andra platser i södra Skandinavien.

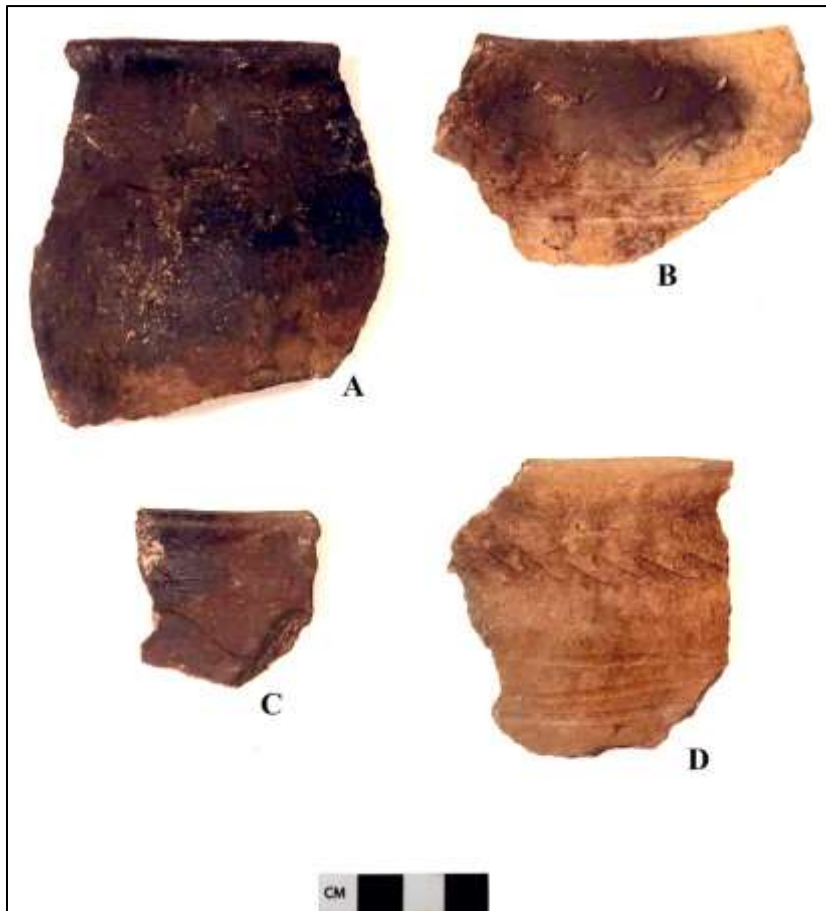
Figur 55. Schema som har utarbetats för slavisk keramik i Oldenburg, Schleswig-Holstein. Schemat har tidigare använts på flera vikingatida och tidigmedeltida material i Skåne (Kempke 1988).

Godstyper

Östersjökeramik

Den största mängden keramik från undersökningen utgörs av 200 skärvor Östersjökeramik, med en total vikt av drygt 3,3 kilo (figur 56). Detta innebär att mer än hälften av all keramik från undersökningen utgörs av Östersjökeramik. Keramiktypen har sitt ursprung i både de skandinaviska och slaviska keramiktraditionerna, där formen mer eller mindre är inhemsk medan dekor och framställningsteknik hämtats söderifrån. Från och med övergången mellan 900- och 1000-talen började man att producera denna keramiktyp i södra Skandinavien och den blev mycket snabbt dominerande. Från och med mitten av 1000-talet och drygt 100 år framåt utgör östersjökeramiken mer än 95 % av det skånska keramikinventariet. På den tidigare Östersjökeramiken användes huvudsakligen inåtböjda mynningar,

medan den senare främst består av utåtböjda mynningsformer. Kärn med inåtböjt mynningsparti dateras normalt till 1000-talet, medan det under 1100-talet var vanligare med kärn med utåtböjt mynningsparti (Roslund 1992; Brorsson 2000).

Figur 56. Östersjökeramik från Gylleholm. A). KM98217:13, K244. B) 98217:30, K334. C) 98217:8, K231. D) 98217:62, K490. Keramiken har daterats till 1100-talet. Foto: Torbjörn Brorsson, KKS.

Östersjökeramiken på Gylleholm framkom i en mängd olika kontexter och generellt kan dessa dateras från 1100-talet till en bit in i 1200-talet. Det förekommer en viss inblandning av keramik från olika tidsperioder i flera av lagren, vilket inte är ovanligt i medeltida och senare sammanhang. Några kulturlager som förefaller vara omrörda är K252 och K412, där det påträffats flera skärvor Östersjökeramik samt yngre glaserat rödgods och utvecklat stengods. I de efterreformatoriska lagren K201, K207 samt i K226 har framför allt yngre glaserat rödgods påträffats, men här finns även enstaka skärvor Östersjökeramik. Man kan även notera att flera kontexter innehåller Östersjökeramik och olika inslag av äldre glaserat rödgods och drejat svartgods, och det är K417, K495, K497, K503, K540 samt K713. Keramiken i dessa lager bör vara från slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet. I K447, K520 samt i K556 fanns även protostengods från Siegburg tillsammans med bland annat Östersjökeramik och keramiken i dessa tre lager bör vara från första hälften av 1200-talet.

Utifrån käriformerna och sammansättningen av keramiken i övrigt förefaller den äldsta Östersjökeramiken i Gylleholm vara från 1100-talet. Man kan inte utesluta en äldre datering, och bland annat dominerar krukor med inåtböjt mynningsparti, men dessa var även vanligt förekommande under 1100-talet. Lagren K417, K495 samt K556 förefaller inte vara omrörda och har funnits både Östersjökeramik med inåtböjt mynningsparti, formtyp 37, och högmedeltida godstyper, vilket tyder på att den här typen av kruka med inåtböjd mynning förekom upp i 1200-talet. Östersjökeramiken förefaller ha varit i bruk till mitten av 1200-talet och vid denna tid var mynningsformerna betydligt mera varierade.

Den absoluta majoriteten av kärilen av Östersjökeramik utgjordes av krukor i varierande storlek. Krukorna hade flat botten och en tunnformad kärilprofil med varierande form på mynningspartiet. Det har även påträffats en större skärva från en 31 mm hög skål, med intakt kärilprofil. Skålen hade en öppen form och den här typen av skål har inte tidigare identifierats i Östersjökeramik. Troligtvis är skålen från andra hälften av 1100-talet eller möjligtvis senare. Det kan noteras att det helt saknas skärvor från andra typer av skålar, hängkärl samt lampor i Östersjökeramik.

Bottenmärke har identifierats på undersidan av endast en skärva, och den framkom i K671. Det fanns endast ett litet fragment kvar av bottenmärket, och motivet var troligtvis en koncentrisk cirkel. Den här typen av bottenmärke var vanligt förekommande i Lund och troligtvis representerar olika typer av bottenmärken olika keramiker och/eller keramikverkstäder. Analyser av Östersjökeramik från bland annat Lolland-Falster i Danmark har tidigare bekräftat detta (Brorsson 2010).

Drejat svartgods

Den tidigaste keramiktypen som uppträder på Gylleholm och som med säkerhet drejats är drejat svartgods. Den reducerade bränningen medförde att keramiken blev svart och har därför även benämnts för yngre svartgods. Keramiktypen har sina rötter i det kontinentala keramikhantverket och sannolikt var Tyskland det land som initialt försåg Danmark med keramiktypen. På kv. Tegnér i Lund har det drejade reduktionsbrända godset daterats från 1100-talet till huvudsakligen 1400-talet (Gaimster 1996). I Halmstad påträffas även denna typ i förhållande rika mängder långt upp i 1400-talet (Augustsson 1985:79). Det drejade reduktionsbrända godset var klotformad, försedd med utåtböjda mynningar och användes som kokkärl. En viktig skillnad på grytorna var att de nu placerades på små tassar eller ben, vilket därmed är de första kärilen av trebensgrytor. En annan ny käriltyp som börjades användas var kannor med flat botten, och därmed uppträdde några av de tydligaste och tidigaste fynden av serveringskärl.

I Lübeck förekommer denna typ av keramik från 1150–1175 (Drenkhahn 2017: Tab. I), och från mitten av 1100-talet dominerade det drejade svartgodset keramikinventariet i staden (Gläser 1987: Abb. 2). Drejat svartgods tillverkades i både norra Tyskland och i Danmark, i exempelvis Farum Lillevang på norra Själland har det påträffats keramikugnar där man bränt både äldre glaserat rödgods och drejat svartgods (Liebgott 2001).

Vid undersökningen i Gylleholm i Lund påträffades 32 skärvor drejat svartgods, vilket motsvarar cirka 8 % av den totala mängden keramik från undersökningen (tabell 26, figur 57, A). Man kan därmed notera att det äldre glaserade rödgodset var nästan dubbelt så vanligt som det drejat svartgodset. Det förekommer skärvor från både trebensgrytor och kannor, men merparten av skärvorna har klassificerats som tillhörandes anonyma kärl. Det drejade svartgodset förekommer tillsammans med både Östersjökeramik, äldre glaserat rödgods samt protostengods och detta tyder på att godstypen kan dateras från omkring 1175 till och med in i 1300-talet, men storhetstiden förefaller ha varit under första hälften av 1200-talet. Keramiken från Gylleholm var mestadels från norra Tyskland, från städer som Hansastäderna Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund eller Greifswald, eller från andra mindre platser i regionen. Det finns dock även kärl från undersökningen som troligtvis var av dansk produktion, och då sannolikt från Själland. ICP-analys utfördes på en mynningsskärv tillhörandes en kanna från K419 (figur 57, A) och analysen visade att denna kanna var av medeltida dansk produktion och att den var tillverkad i eller i närheten av Lund (bilaga 7: Appendix 1). Analysen visar därmed på att man redan från omkring 1200 tillverkade den drejade keramiken i staden och att alla kärl av denna typ inte var importerade.

Figur 57. A) Drejat svartgods från Gylleholm. B-D) Äldre glaserat rödgods från Gylleholm. A) KM98217:51, K419. B) 98217:105, K341. C) KM98217:33, K350. D) KM98217:34, K357. Det drejade svartgods (A) och Lundakannen (C) var tillverkade i eller i närheten av Lund, medan droppannen (D) kom från Lübeck. Foto: Torbjörn Brorsson, KKS.

Äldre glaserat rödgods

Drygt var tionde skärva från undersökningen i Gylleholm utgjordes av äldre glaserat rödgods, och sammanlagt påträffades 50 skärvor (tabell 26). Denna typ av keramik dateras generellt från senare delen av 1100-talet till och med slutet av 1300-talet, men fynd i Lübeck har visat att det äldre glaserade rödgodset förekommer redan från perioden 1150–1175 (Drenkhahn 2017:233). Det högmedeltida glaserade rödgodset har liksom det reduktionsbrända godset drejats och bränts i keramikugnar. Utöver detta har kärnen glaserats på utsidan med blyglasyrer.

Det äldre glaserat rödgodset från undersökningen har tillhört flera kannor och majoriteten har med största sannolikhet haft en dansk proveniens och en betydande mängd av dessa var lokalt tillverkade. Det finns även en mynningsskärva i K357 som har tillhört en droppanna (figur 57 D), och ICP-analyser har visat att denna var tillverkad i eller i närheten av Lübeck (bilaga 7: Appendix 1). Pannans funktion var att fånga upp fett som droppade vid grillning av kött. I K244 och i K400 har vardera en buxskärva tillhörandes kannor av trolig flamländsk produktion påträffats, och det är sannolikt att dessa kannor tillverkades i närheten av Brügge.

Bottentypen har bestämts på tre kannor, och detta beror på att utformningen på kannornas botten kan vara både kronologiskt och geografiskt avgränsande. Det bästa exemplet är de så kallade Lundakannorna eller Skånekannor, som de även benämns för. Denna typ av botten hade en facetterad kant och typen har relaterats till Lund och Skåne (Mårtensson 1973). I keramiken från Gylleholm framkom tre skärvor från två sådana botten, och det kan noteras att skärvorna i K350 och i K480 har tillhört samma kanna (figur 57 C, figur 58). ICP-analyser utfördes av skärvan i K350 och analyserna visade att denna var lokalt tillverkad (bilaga 7: Appendix 1). En av de övriga bottenkantarna hade en tummad bottenkant, och denna typ var vanlig i hela norra Europa.

I Gylleholm kan godstypen med största sannolikhet dateras från omkring 1175 och troligtvis användes det äldre glaserade rödgodset fram till slutet av 1300-talet.

Figur 58. Facetterad bottenkant på en kanna i äldre glaserat rödgods från K480. Kanna var lokalt tillverkad. Foto: Torbjörn Brorsson, KKS.

Lergods

I fyra olika kontexter påträffades sex skärvor som har klassificerats som oglaserat lergods. Godstypen utgörs huvudsakligen av sentida blomsterkrukor men i K201 påträffades emellertid en skärva som har bedömts ha tillhört ett högmedeltida oglaserat kärl i rödgods.

Protostengods

Endast tre skärvor av materialet klassificerats protostengods och det är cirka 1 % av den totala mängden keramik från undersökningen. Till skillnad från det tidigare lergodset tillverkades protostengods och stengods av speciella leror, som tål mer än 1250°C, vilket gör att godset inte smälter då det utsätts för dessa temperaturer eller högre. Protostengodset avviker från det utvecklade stengodset eftersom det har ett förhållandevis poröst gods med oftast synliga bergartskorn, vilket det utvecklade stengodset saknar.

Den välkända produktionen i Siegburg, cirka 12 kilometer öst om Bonn, började redan under slutet av 1100-talet sin produktion av protostengods (Gaimster 1997:163). De tre skärvorna från Gylleholm har tillhört tre olika krus som samtliga var tillverkade i Siegburg. I K447 påträffades en större del av en botten och buk och detta krus kan dateras till första hälften av 1200-talet (figur 59 till vänster).

Figur 59. Keramik från Siegburg. Till vänster protostengods från K447, till höger stengods från K362. Foto: Torbjörn Brorsson, KKS

Stengods

Liksom protostengodset var det medeltida stengodset en importvara. Den äldsta stengodstillverkningen i Sverige kan placeras så sent som 1700-talet, trots att det finns lämpliga stengodsleror och då främst i

nordvästra Skåne. Det viktigaste medeltida och efterreformatoriska produktionscentrumet var Rhenområdet i västra Tyskland, men även Limburgområdet i Holland och Niedersachsen i Tyskland stod för betydande delar av den medeltida stengodsproduktionen.

Siegburg i Rhenområdet har ofta nämnts som den viktigaste produktionsorten på kontinenten. Det var sannolikt just i Siegburg som äkta stengods utvecklades (Gaimster 1997:35), och stengods från Siegburg kan främst dateras inom intervallet 1350 till 1630. En annan för Skandinavien viktig stengodsproduktion var Westerwald. I denna region, som ligger sydöst om Köln, fanns ett flertal mindre stengodsverkstäder som framställde likartad keramik. Westerwaldkeramiken har en huvudsaklig datering till 1600- och 1700-talen. Samtidigt med den tyska stengodsproduktionen växte sig även verkstäderna i Limburgområdet allt starkare. En av de viktigare produktionsorterna nära Limburg var Raeren i Belgien, men även Aachen och Langerwehe i Tyskland kan räknas till samma region.

Vid undersökningen i Gylleholm påträffades 14 stengodsskärvor, och sex av dessa har tillhört olika krus från Siegburg och skärorna framkom i K226, K252, K362, K490 och i K551. I K362 utgjordes skärvan av en större del av buk och botten till ett krus (figur 59 till höger). Två skärvor har bestämts som tillhörandes krus från Raeren i Belgien och skärorna framkom i K241 och i K412. I materialet ingår endast en skärva Westerwaldstengods och den påträffades i K201 och skärvan har daterats till perioden 1600 till 1750. Resterande stengods utgörs av en skärva från ett tyskt selterswasserkrus från 1800-talet och denna framkom i K476, samt av saltglaserat stengods av trolig svensk proveniens. Det saltglaserade stengodset påträffades i K201, K207 samt i K369 och även detta är sentida.

Yngre glaserat rödgods

Yngre glaserat rödgods var normalt den dominerande godstypen efter medeltidens slut och keramiken karakteriseras av ett rött lergods med en blyglasyr på insidan av kärnväggen. Generellt dateras godstypen från 1400 till omkring 1900, och under 1400-talet fanns det främst trebensgrytor, och under 1500-talet uppträdde de första faten. Först under 1700-talet uppträder de typiska krukorna, vilka hade en flat botten och två öron på vardera sida av kärnkroppen.

Det yngre glaserade rödgodset från Gylleholm var förhållandevis enhetligt och det kan fördelas på trebensgrytor, krukor, fat, skålar samt ett krus. Proveniensen var till stora delar skandinavisk och mest trolig från Skåne, men det fanns även importerad keramik från och Tyskland. Totalt påträffades 60 skärvor från undersökningen (tabell 26), och av dessa var 55 troligtvis av skandinavisk proveniens medan fem skärvor har tillhört skålar och en trebensgryta från Tyskland.

De tidigaste skärorna av yngre glaserat rödgods från undersökningen kan troligtvis förläggas till slutet av 1300-talet och bland annat framkom det en skärva från en trebensgryta i K350, som sannolikt är äldre än 1400. Det förefaller även finnas en relativt stor mängd yngre glaserat rödgods som kan dateras till 1400-talet. Merparten av godstypen förefaller emellertid vara senare och den kan dateras till 1700-talet. Det finns dock sannolikt också enstaka kärl från 1600-talet, men någon tydlig indikation på 1500-talskeramik finns inte.

Yngre glaserat rödgods användes för olika funktioner i hemmen, och oftast var det som ett komplement till krus och kannor av stengods. Rödgodset användes främst kokkärl i form av trebensgrytor, förvaringskärl i form av krukor samt serveringskärl i form av fat och skålar. Fördelningen inom Gylleholm i Lund visar att det fanns betydligt fler kokkärl/förvaringskärl än serveringskärl i materialet. Socialt antyder detta att man antingen undersökt köksdelen eller att de som deponerat materialen haft förhållandevis få bordskärl och att man därmed inte haft något behov av att manifesteras sig. Det är också viktigt att notera att andelen stengods, fajanser och porslin också var mycket låg.

Fajans

Fajans är benämningen på ett lergods som är täckt med en ljus ogenomskinlig glasyr. Under slutet av 1600-talet blev fajans vanligt i Skandinavien, och syftet med keramiken var att efterlikna porslin. Fajans var billigare än porslin och kom under 1700-talet att produceras i stor omfattning. Mot slutet av århundradet tog emellertid flintgodset över fajansens betydelse.

Antalet fajansskärvor från undersökningen uppgick till endast två och de framkom i K231 respektive som lösfynd. Fajansen kan dateras till från 1700 till 1850.

Porslin

Det påträffades endast en porslinsskärva vid undersökningen i Gylleholm. Skärvan har tillhört en skål av ett europeiskt benporcelin från 1850 till 1950. Den framkom i K201.

Flintgods

Flintgodset är en typ av keramik som börjades att tillverkas i England på 1700-talet och syftet var att efterlikna porslin. En avgörande skillnad mellan flintgods och porslin är att flintgodset är betydligt mjukare och lerorna tål inte lika höga temperaturer som porslinslerorna. I Sverige blev flintgodset på kort tid dominerande med bland annat fabriker som Marieberg, Rörstrand och Gustavsberg.

I kv Gylleholm påträffades fem flintgodsskärvor och dessa har daterats till perioden 1750 till 1900. Skärvorna framkom i K307, K241, K369 samt i K476.

Sammanfattning

Keramiken från Gylleholm kan dateras inom intervallet 1100 till omkring 1900. Den äldsta keramiken representeras endast av Östersjökeramik, och det kan noteras att det inte påträffats någon kugeltopfkeramik eller Anglo-Skandinaviska kärl. Östersjökeramiken var mycket enhetlig och den bestod främst av krukor och någon enstaka skål.

Från omkring år 1175 uppträder den första importerade keramiken i form av drejat svartgods från framför allt norra Tyskland. Det finns också äldre glaserat rödgods, men detta är till stora delar av skandinavisk proveniens. Bottenformerna antyder att merparten tillverkades i Skåne och analyser av en kanna med

facetterad botten visade att kannan var tillverkad i eller i närheten av Lund. Det har belagts en import av en droppanna från Lübeck, medan en skärva äldre glaserat rödgods samt ett drejat svartgods var lokalt tillverkat och det visar både på en import, men också att det fanns ett utvecklat keramikhandverk i eller i närheten av Lund.

Redan under första hälften av 1200-talet uppträder de första krusen i protostengods på platsen och dessa krus kom från Siegburg i Tyskland.

Därefter förefaller samtliga århundraden fram till och med 1800-talet vara representerade, förutom 1500-talet.

Materialet är förhållandevis enkelt till sin karaktär och det saknas bland annat importkeramik i form av Pingsdorf, Paffrath, äldre och yngre glaserat vitgods från Tyskland, Frankrike och Holland samt amforor som kan uppträda i Lund. Keramiken från Gylleholm är mycket likartad med materialen från Lund, men en väsentlig skillnad är avsaknaden av mera ovanliga importkärl. De som förekommer i Gylleholm finns även i byar och i andra städer i Skåne.

Kritpipor

Vid undersökningen påträffades tre skärvor från kritpipor, och de framkom i K231, K280 och i K357. Samtliga skärvor utgörs av oornerade skaft och de kan enbart dateras till 1600- och 1700-talen.

Tabell 27. Fördelning av föremål i bränd lera.

Föremål	Vikt (g)	Antal
Tegel	847	11
Pottkakel	13	1
Infodring	269	8
Lerklining	54	2
Sländtrissa	11	1
Vävttyngd	272	3
	1466	26

Tegel

Det påträffades elva bitar av tegel, och samtliga var tillverkade av rödbrännande leror. Av dessa var tre bitar murtegel och en bit var från ett taktegel, av obestämd typ. Två bitar har klassificerats som formtegel och den ena av dessa kan ha varit ett taktegel. En bit i K371 var 15 mm i tjocklek och den kan ha varit en del av ett tegellock. Den här typen av lock kan ha använts som lock till hypokauster till hus och liknande lock har bland annat påträffats på en gård i Rya utanför Helsingborg, där den daterades till 1600-talet (Brorsson 1998:78).

Det framkom även fyra bitar från olika golvtegel, och dessa hade antingen en brunaktig- eller grönaktig blyglasyr. En bit i K418 var relativt välbevarad och den mätte 32 mm i höjd (figur 60), och detta golvtegel bör vara högmedeltida. ICP-analyser utfördes av detta golvtegel och analyserna visade att det var

tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern, och att golvteglet kan ha skeppats ut från exempelvis Hansastaden Greifswald.

Figur 60. Golvkachel funnet i L418. Analyser har visat att kaklet var tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern. Foto: Torbjörn Brorsson, KKS.

Pottkachel

I K252 påträffades en bit av ett kakel och detta har bedömts vara pottkachel. Pottkaklet bör ha varit skålfformat med en öppen sida vänd mot rummet, och dateringen bör vara hög- eller senmedeltida.

Infodring

Från fem olika lager togs totalt 269 g bränd lera tillvara som tolkats vara infodring. Denna lera var upphettad till cirka 700-800°C och denna temperatur uppnås i en normal härd. Leran var relativt grov och delvis uppblandad med växtmaterial. Det är troligt att lerorna använts som packning i en härd eller i en lågtemperaturugn. I K393 och i K410 fanns det leror som delvis börjat sintra och det innebär att de varit utsatta för mer än 1000°C, vilket betyder att det funnits en hög tillgång på syre. Såvida dessa temperaturer inte uppnåtts av misstag bör lerorna snarast ha kommit i kontakt med någon form av metallhantverk.

Lerklining

Från undersökningen har 54 g bränd lera som klassificerats som lerklining tagits tillvara. Det fanns växtmaterial tillsatt i lerorna och det fanns även avtryck från vidjor, vilket innebär att leran använts som del i en konstruktion. Det kan ha varit som del i ett staket, byggnad eller i en ugn. Med tanke på att leran är upphettad är det mest sannolikt att leran ingått som en del i en vägg till en bakugn.

Sländtrissa

I K556 påträffades en bikonisk sländtrissa i en keramiklera. Dess ursprungliga vikt var cirka 13 g och sländtrissan bör dateras till 1100-talet.

Vävtyngd

I K329 och i K440 påträffades delar av oornrade vävtyngder. Dessa är sannolikt från 1100-talet och vävtyngden i K329 bör ursprungligen ha vägt cirka 1,5 kg. Detta var därmed en förhållandevis stor vävtyngd.

Resultat och diskussion

Följande kapitel ägnas en fördjupande diskussion kring några av resultaten av den arkeologiska undersökningen i Gylleholm 14. Problemområdena är kopplade till de frågeställningarna som formulerades i kapitlet *Undersökningens frågeställningar*.

Byns ursprung och etablering på platsen

Den första bebyggelsen på platsen etablerades någon gång under sen vikingatid/tidig medeltid, kring 1000-talet då tre byggnader uppförs på platsen (Hus 1, 2 & 3). Bebyggelsen utgjordes av en enskeppig byggnad och en tvåskeppig byggnad i öst-västlig orientering och en mindre ekonomibyggnad uppförd med fyra stolpar, ett så kallat fyrstolpshus. Det nordligaste huset (Hus 1) var troligen enskeppigt med takbärande jordgrävda stolpar placerade i en väggränna. Större delen av byggnaden kunde inte undersökas då den tolkas ligga direkt norr om undersökningsområdet. Det sydligare huset låg tätt intill Hus 1, dock förskjutet en aning mot öster. Hus 2 var enskeppigt, möjligen var delar av byggnaden tvåskeppig och/eller försedd med loft och eventuellt båsindelningar, med antydan till i alla fall tre rum. Söder om detta hus låg ett fyrstolpshus (Hus 3).

På undersökningsområdet fanns flera stolphål som inte kunde knytas till någon byggnad, men det tyder på att man kan ha haft flera generationer hus på platsen. Det som pekar på att etableringen skedde på platsen kring 1000-talet är att det inte återfunnits någon keramik äldre än Östersjökeramik. Typologiskt stämmer husen in på vanligt förekommande tidigmedeltida huskonstruktioner såsom enskeppiga byggnader med takbärande jordgrävda väggstolpar och tvåskeppiga hus.

Hus 1 och Hus 2 låg direkt intill varandra, vilket kan indikera att de inte legat på platsen samtidigt eller möjligen att de ingått i två olika gårdslägen, där Hus 1 var den norra gårdens sydligaste hus och Hus 2 den södra gårdens nordligaste hus. De är placerade i samma fas då det stratigrafiskt och dateringsmässigt inte gått att skilja dem åt i tid.

Utifrån undersökningen i Gylleholm 14 vet vi att en tomtreglering skedde kring år 1150–1200, Fas 4, då ett gränsdike har dokumenterats med orientering i öst-västlig riktning i södra delen av undersökningsområdet. Detta skulle kunna tyda på att byn vid denna tid är etablerad och stationär. En begynnande taxering av jorden, uppförandet av stenkyrkor, framväxandet av en tidigmedeltida godsstruktur samt mer komplexa odlingssystem har ofta ansetts vara viktiga för bebyggelsens alltmer stationära läge. Det är troligen inte fråga om en diskontinuitet i bebyggelsen från sen vikingatid till tidig medeltid, utan snarare en långdragen process där samtida bebyggelse kan ha förekommit både innanför och utanför den historiska byns marker (Carelli 2001:39ff). Det blir i förlängningen även viktigt att definiera de olika gårdarnas tofter. I danska rättskällor framgår det att gårdstofterna skulle vara inhägnade och att gårdens hägnader fungerade som gräns för de enskilda gårdarnas juridiska fred. Toften var en utpräglad nordisk bebyggelseterm och avser ett inhägnat område för gårdens bebyggelse

och ibland även omfattande anslutande åkrar. Toften var kärnan i byn har ansetts vara grund för markrättigheterna i byn, beskattning och rättslig status (Hoff 1997:81ff; Carelli 2001:40ff; Schmidt Sabo 2005:45ff; Håkansson 2017:40; Søvsø 2020). Undersökningen har visat på att det fanns bebyggelse på platsen sedan åtminstone 1000-talet och att denna förefaller ha rört på sig inom gårdsläget, men vid Fas 4 blir bebyggelsen mer stationär och kommer att ligga på ungefär samma ställe under flera hundra år.

Utifrån den aktuella undersökningen och de resultat den givit, går det inte att säga något närmare om etableringen av byn Lilla Råby. Byn torde ha etablerat sig på den historiska bytomten senast i början av 1100-talet med tanke på att Lilla Råby omnämns som ”by” år 1120 i prebendelistan. Lilla Råby kom att få sin fasta plats alldeles utanför stadens stadsvall och vallgrav, vilket antyder att byn anlades invid redan existerande befästningar. Däremot är det möjligt att en bebyggelse vuxit fram på en annan plats före 1100-talets stadsbefästningar och att den sedermera flyttats till den plats som syns på skifteskartor från andra halvan av 1700-talet. Utbredningen av fornlämningen Lilla Råby historiska bytomt har bedömts utefter hur bytomten såg ut vid tiden för storskiftet i slutet av 1700-talet. Vid denna tid var befästningsverken fortfarande i bruk, om än i begränsad omfattning.

Gårdens utveckling och funktioner

Bebyggelsen på undersökningsytan kom att ligga ungefär på samma plats under flera hundra år. Bebyggelsepåren har därför blivit perforerade av senare bebyggelse och de yngsta bebyggelseresterna är mycket fragmenterariska, troligen på grund av hårda avröjningar. Man kan säga att gårdsläget etableras under tidig medeltid och kom sedan att ligga kvar in i tidigmodern tid. Utifrån 1700-talets kartmaterial vet vi att undersökningsområdet ligger inom en tomt som vid tidpunkten för kartans upprättande tillhörde ett gatuhus. Det fanns inte längre en gårdsenhet på platsen. Möjligen är det redan vid slutet av 1300-talet som den stora förändringen sker. Undersökningsytan bebyggs inte under en tid utan ytan består av större marklager som tolkas som brukningslager som man möjligen odlar. Någon gång under 1400–1500-talen byggs en större länga i öst-västlig riktning på samma yta som tidigare bebyggelse. Den senare bebyggelsen består av någon mindre ekonomibyggnad. Någon tillhörande huvudbyggnad har inte kunnat identifieras.

Få gränsmarkeringar har dokumenterats på undersökningsområdet och detta kan bero på att de legat längre söderut. Två, kanske tre, gränsdiken har kunnat dokumenterats och de har gått i öst-västlig riktning. Det första diket är förlagt i Fas 4, år 1150–1200, då en större tomtreglering sker där tomtmarken inom Lilla Råby markeras upp. Det andra diket är förlagt till Fas 6, år 1250–1300, och var förskjutet något norrut. Diken som gränsmarkeringar förefaller ha blivit vanliga under 1000–1100-talen, även om gränser har markerats på annat vis under lång tid. Andra arkeologiska undersökningar av bytomter har visat att ägo- och gränser har markerats med vallar, stolpar eller enklare gärdar såväl som diken (Karlsson & Lenntorp 2021:106f).

Bebyggelsens första hus var helt uppförda med jordgrävda stolpar, men redan under början på 1100-talet framkom byggnader som delvis var uppförda på stensyll. Mycket av bebyggelsespåren bestod av stenavtryck och detta tyder på att stenen varit en värdefull vara och troligen återanvänts i nybyggnationer på platsen. Endast ett fåtal stolphål har tolkats tillhöra Fas 2 och framåt, vilket tyder på att även trä varit ett dyrbart material. Genom att lyfta upp huskonstruktionen från marken och placera den helt eller delvis på stensyll, förlängde livslängden för stolparna och andra byggnadsdelar av trä.

Trots närheten till staden Lund uppvisar fynden från Lilla Råby stora likheter med andra bytomtsmaterial. Importerad keramik av det mer ovanliga slaget, som är tämligen vanligt förekommande vid undersökningar i Lund, förekommer inte alls bland keramiken från Gylleholm 14. Den insamlade keramiken var av förhållandevis enkel karaktär och i materialet av yngre rödgods förekom kokkärl/förvaringskärl i större omfattning än serveringskärl.

Undersökningsytan var relativt begränsad, vilket har gjort att det som dokumenterats i fält är en liten del av vad som troligen varit ett gårdsläge, på vilket fler byggnader har stått under samma tid. Förutom bebyggelsen har där funnits ytor där man arbetat, hållit djur och haft sin hushållsnära odling. Två diken har dokumenterats i södra delen av undersökningsområdet, vilket tyder på att den ytan som undersökts låg i den södra delen av ett gårdsläge. Större delen av gårdsläget och dess bebyggelse kan därför ha varit beläget norrut.

De funktioner som bebyggelsen har haft på platsen skiljer sig åt. I den första fasen framkom två längre byggnader vilkas funktioner inte helt fastställts. Även ett fyrstolpshus påträffats, vilket var en vanlig byggnadstyp för förvaring. Under Fas 4 dokumenterades en mindre byggnad med ett ugnsfundament som tolkades ha fungerat som bakstuga på gården. Under Fas 7 förekom en del hantverksspill i form av ben och horn samt en järnbarr i och omkring Hus 8. Huset tolkades ha varit en ekonomibyggnad på gården där man bland annat arbetat med hantverk i form av husflit för eget bruk men kanske även huserat ambulering hantverkare.

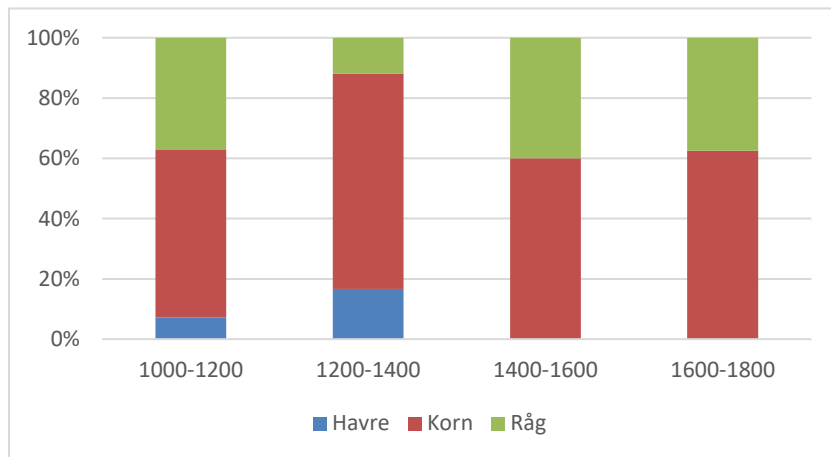
Gårdens ekologi och näring

I det makrofossila materialet var korn det vanligaste sädesslaget. Detta gäller för hela perioden i Gylleholm. På grund av urvalsprocessen skickades flera prover in från kontexter med datering före 1400-talet, vilket möjligen skulle kunna göra bilden något felaktig. Under tidig medeltid var andelen råg högre än under högmedeltiden. Efter 1400-talet kom sädesslagen korn och råg att vara mer likvärdiga (figur 60).

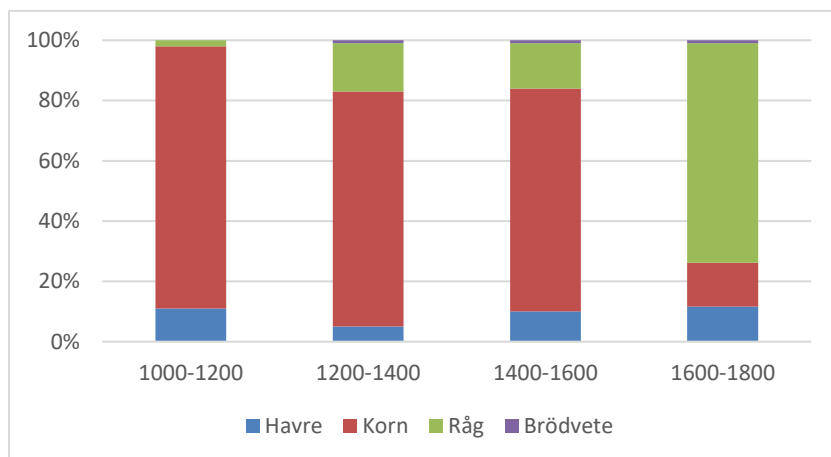
I en jämförelse med de resultat som framkom år 2016 under den arkeologiska undersökningen i Fjellie kan man se att den tidiga perioden, det vill säga under tidig medeltid, skiljde sig mycket åt mellan de två bytomterna (Lagerås & Magnell 2019, figur 60 & 61). I Gylleholm var rågen mer vanligt förekommande än i Fjellie, där korn verkligen dominerade. Under högmedeltiden var förhållandena mer lika med tonvikt på korn, men i materialet från Gylleholm 14 fanns havre medan Fjelliematerialet uppvisade en större

andel råg vid samma tid. Under tidigmodern tid återfanns inga havrekorn i proverna från Lilla Råby, medan Fjelseproverna tycks innehålla ungefär samma fördelning mellan sädeslagen som tidigare.

Under 1600–1800-talen blir råg det viktigaste sädeslaget i Fjelse, medan hushållen i Gylleholm fortfarande har tonvikt på korn. Resultaten i Gylleholmsproverna visade inga andra typer av odlade sädeslag, medan proverna i Fjelse innehöll en oansenlig del brödvete, från 1200-talet och framåt.

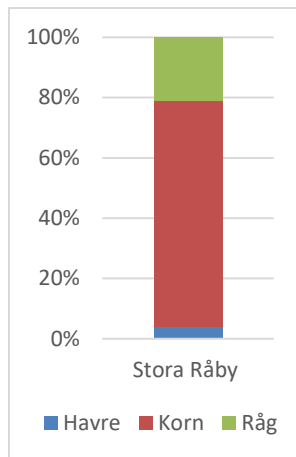

Figur 61. Fördelning av sädeslag på perioder i Gylleholm 14.

Figur 62. Ungefärlig fördelning av sädeslag på perioder i Fjelse (Lagerås & Magnell 2019).

Ett annat material som kan jämföras med resultatet från Gylleholm är från undersökningen i Stora Råby år 2011 (Billström, Kockum & Wallin *in prep*). I ett golvlager i ett grophus togs ett makrofossilprov som visade på en sammansättning av korn, råg och havre som liknar den i Gylleholm (figur 62). Provet är från perioden vikingatid/tidig medeltid och är representativ för regionen södra Skåne under denna tid. Resultaten från Gylleholm innehöll dock mer råg, medan Stora Råby hade en tydlig fokus på odling av korn.

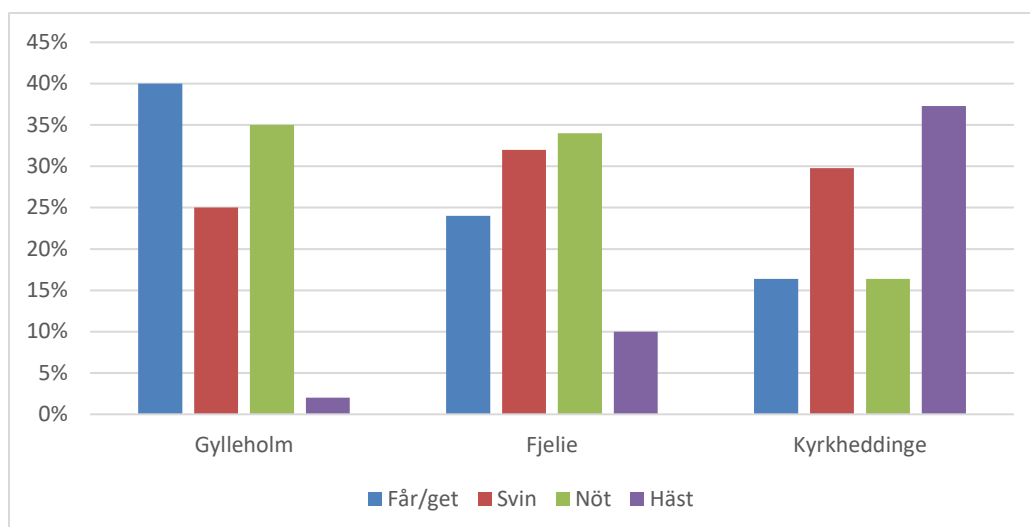

Figur 63. Fördelning av sädeslag under vikingatid/tidig medeltid, år 750–1100, Stora Råby (Billström, Kockum & wallin *in prep*).

När det kommer till djurhållningen i Gylleholm så var övervägande benmaterial från får/get, nöt, svin och sist häst (figur 64). I Gylleholm utgjorde får/get det vanligaste boskapsdjuret följt av nöt. I Fjellie var i stället nötkreatur vanligast förekommande följt av svin. Som ett jämförande material har även den osteologiska analysen från undersökningen år 2012 i Kyrkheddinge använts (Rosendahl 2013). I Kyrkheddinge var häst det vanligaste förekommande, men detta beror på en deposition av hästkadaver efter slakt och ger en något skev bild. Efter häst var svin det vanligaste förekommande benmaterialet. Utifrån detta kan man säga att resultaten från de olika byarna skiljer sig åt där Gylleholm har haft ett fokus på får/get skötsel. I Lund skedde garveriverksamhet dit man tog ungdjur för slakt, vilket skulle kunna vara vad materialet i Gylleholm speglar. Att man på gården försörjt sig på att föda upp får och get och sålt till staden.

Det finns egentligen inget som tyder på att det konsumerats hästkött i Gylleholm. De få ben som framkom i materialet speglar snarare benmaterial som användas i hantverkssyfte. Materialet från Kyrkheddinge tyder på att man där konsumerat hästkött, men motsvarande mängder kan man inte se i Gylleholmsmaterialet, som även är lägre än de från Fjellie (figur 64).

Enstaka fiskben påträffades i makrofossilproverna som tyder på att sill har varit den vanligaste förekommande fiskarten i Gylleholm. I materialet från Fjellie var sillen också den vanligaste förekommande. Sill brukar vara den dominerande fiskarten i både stad och landsbygd i sydvästra Skåne under medeltiden.

Figur 64. Fördelning av boskapsdjur och häst från Gylleholm i jämförelse med undersökningarna i Fjelie (Lagerås & Magnell 2019) och Kyrkheddinge (Rosendahl 2013).

I Gylleholm har man troligen odlat råg och korn i en växtföljd, med vårsådd korn och höstsådd råg. Ett fåtal fröer av lin och fodervicker har påträffats i proverna, vilket skulle kunna vara odlade på åkrarna intill. Rovor, vildpersilja, löktrav och bolmört har troligen odlats i kålgård respektive örtagård på gården. De tre sistnämnda arterna användes alla som medicinalväxter under medeltid, där stora mängder bolmört påträffades i brunn G52/53, som var i bruk under 1400–1500-talet. Fläderfröer förekom rikligt i proverna och indikerar att fläder kan ha odlats på gården eller trivts i miljön kring bebyggelsen. Utöver de växter som odlats på gården och på markerna intill har hushållen på gården kompletterat sina matförråd med bär och nötter samt pors till sin ölbrygging. Dessa kan antingen ha insamlats eller införskaffats på marknaden i Lund.

I två prover påträffades rikliga mängder gräsmarks- och strandväxter som tolkas vara fröer från det foder som skördats till djuren. Fröerna kommer från en rad olika växter som vuxit på torr mark, fuktig mark och även från växter som tillhör rena våtmarksväxter. Gården tolkas därför ha haft tillgång till olika typer av ängsmarker där de odlat sitt djurfoder.

Utvärdering av projektets genomförande

Vetenskaplig måluppfyllelse

Enligt Länsstyrelsens specifikation skulle undersökningens inriktning utgå från Länsstyrelsens *Handlingsprogram för uppdragsarkeologi*. I detta framhävs bland annat ett fokus på ekologiska frågeställningar. Vid arbetet med undersökningsplanen för undersökningen bestämdes frågeställningarna av de förväntade resultaten. Lämningarna bedömdes kunna bidra till diskussionen kring byns etablering och utveckling och markutnyttjandet över tid. Frågeställningarna inriktades därför mot byns etablering, utveckling, bebyggelsestrukturen och markanvändning/näring.

Detta har efterlevts genom analyser av osteologiskt och makroskopiskt material, vedartsanalys, C14-analys samt ICP-analys av keramik konsekvent har använts och resultaten har tillsammans med det arkeologiska materialet bidragit till den stratigrafiska och sedermera den populärvetenskapliga berättelsen om gårdsbebyggelse inom Lilla Råby historiska bytomt.

Ytor och undersökning

Inför undersökningen fanns mycket knapphändig information om vad som skulle kunna tänkas hittas på undersökningsområdet. Vid tidigare undersökningar i Lilla Råby har man inte hittat lämningar från tiden innan 1200-talet. Vid den avgränsande arkeologiska förundersökningen på platsen år 2019 kunde dock konstateras att välbevarade kulturlager fanns på platsen och att tidigmedeltida keramik påträffades och platsen bedömdes ha hög arkeologisk potential. Bland annat för att kunna svara på frågor kring byns etablering. Den arkeologiska undersökningen som genomfördes år 2020 var riktad till det område där den nya fastigheten skulle förläggas. Samtidigt skulle en arkeologisk kontroll genomföras så att den övriga ytan ej tog mer skada innan markduk och ny matjord påfördes. Undersökningsområdet hade påverkats av enstaka moderna nedgrävningar som inverkat på kulturlagren negativt och hela den östra delen var berörd av en hårdgjord yta som tolkas ha tillkommit vid uppförandet av grannfastigheten i öster.

Fältarbetet

Undersökningen skulle genomföras med begränsad ambitionsnivå vilket medförde att fältarbetet bestod av en kombination av hand- och maskingrävning. Den avgränsande arkeologiska förundersökningen hade visat på att den norra delen av undersökningsområdet hade mer komplexa lämningar och att anläggningar föreföll glesas av mot söder. Fokus lades därför på norra delen av undersökningsområdet, där de flesta kontexterna handgrävdes. I södra delen användes maskinen för att bana av större odlingsjordar och att snitta brunnar.

Fältarbetet utfördes under perioden 2020-11-09 – 2020-12-01 vilket medförde att vädret till och från var mycket regnigt, men även innebar någon enstaka frostnatt. Den största utmaningen av att utföra arbetet i november var de få ljusa timmarna som årstiden innebar (figur 65).

Figur 65. Fotot är taget kl. 8 på morgon den 1 december, arkeolog Linda Billström leder maskinisten i schaktningsarbetet.

Det schaktningsarbete som påbörjades redan under hösten år 2018 har till viss del försvårat arbetet med stratigrafin, vilket inte kunde fångas upp i sin helhet. Det är främst de yngsta lämningarna som varit svåra att bedöma i relation till varandra rent stratigrafiskt då tomtmarken verkar ha sluttat från den högsta punkten i fastighetens nordvästra hörn där de yngsta lagren påverkats mest av markarbetet.

Den 2022-08-19 gjordes ett kompletterande schaktarbete mellan schaktet för huskroppen och den stående fastighet för att kunna koppla på nya rör. Ytan var en del av undersökningsområdet men hade vid den arkeologiska undersökningen inte grävts på grund av den cortenstål som låg i vägen. Schaktet blev 0,75 m brett, 2,80 m långt och 1,0 m som djupast. En spillvattenledning låg intill fastigheten och påverkade de 0,95 m massorna närmast fasaden ner till ca 0,90 m djup. I det understa lagret -0,65 till -1,00 m framkom enbart Östersjökeramik.

Arkeologisk kontroll

Den arkeologiska kontrollen av markarbetena skedde vid två tillfällen. Vid det första tillfället, 2021-02-22, uppmärksammades Kulturen på att någon typ av schaktningsarbete skedde på fastigheten, utan att detta informerats. Schaktningsarbetet berörde då enbart de massor som schaktats bort vid

undersökningen år 2020 och som skulle transporteras bort. Dock användes inga körplåtar varvid både grävmaskin och lastbil körde på den blottlagda fornlämningsytan (figur 66). Detta resulterade i att de översta kulturlagren påverkats, till vilken utsträckning var oklart. Länsstyrelsen blev informerad om situationen. Åtgärder vidtogs varvid körplåtar införskaffades av entreprenören för vidare arbeten.

Figur 66. Bilden visar den åverkan som grävmaskinen hade på den blottade fornlämningen.

Den 2022-09-05 påbörjades det slutgiltiga markarbetet på ytan för den blottade fornlämningen. Enligt platschefen hade körplåtar använts under tiden för uppförandet av fastigheten, men var vid tiden för kontrollen borttagna. På marken låg istället en del grus som enligt uppgift legat på plåtarna men blivit kvar på plats vid bortforsling av plåtarna. Detta grus krattades undan innan geotextil lades på plats inför återfyllnad av matjord.

Analyser

Med resultaten från den avgränsande arkeologiska förundersökningen gjordes en uppskattning av hur mycket fynd som skulle kunnat insamlas och förutsättningar för analyser. Då inga prover tagits under förundersökningen fick specialisterna vara med och uppskatta baserat på andra undersökningar i Lund och andra bytomter. Mängden fynd var mycket svår att uppskatta, där erfarenhet av andra bytomtsundersökningar och undersökningens ambitionsnivå fick styra medel avsatta för registrering,

keramikanalys och osteologisk analys. Den osteologiska analysen var begränsad till maximalt 5 kg ben, där ca 9,5 kg ben togs till vara ute i fält varvid ett urval fick göras inför analysen.

I samband med undersökningen insamlades träkolsprover från låsta kontexter och vid analys av makrofossilmaterial plockades sädeskorn ut till ¹⁴C-analys. Tre träkolsprover och två fröer plockades och skickades in för datering. Att skicka material för datering är alltid vanskligt, då det många gånger inte är helt klart vad som dateras. Träkol från stora brukningslager kan vara flera hundra år gammalt när det hamnar i kontexten, detsamma gäller träkol från exempelvis stolphålsfyllning. För att datera en byggnad krävs prov från själva konstruktionen exempelvis en brunnen stolpe, dock bör träets egenålder klargöras med hjälp av vedartsanalys och/eller dendrokronologiska analyser. Provet även kan bli kontaminerat vid insamlingen av materialet.

Under arbetet i Gylleholm 14 var det dagar med mycket regn och det blev snabbt lerigt och stående vatten, under dessa förhållanden kan det vara extra svårt att ta bra prover. Analyssvaren från de inskickade proverna gav blandat resultat, där två av proverna gav järnåldersdateringar. Båda dessa prover var träkolsprover som skickats in utan vedartsanalys innan. Nu gav de sådana datering att oavsett egenåldern på träet i fråga så ger de tidiga datering. Sedan har vi även ett av de fröproverna som skickades in på datering som gav ett av de äldsta stolphålen på plats en datering till senmedeltid, vilket indikerar att provet möjligen blivit kontaminerat. Som en sammanfattning är lärdomen av dessa resultat att vara mer noggrann med provtagning i fält och tänka till vad det är man tar prov på och vad som blir daterat.

Rapportarbetet

Dokumentationen och de insamlade arkeologiska data som producerades i samband med undersökningen var omfattande, vilket avspeglas i rapportarbetet. I ett första steg bearbetades de komplexa relationerna mellan kontexterna med hjälp av Intrasis 3.2 och ArcMap. Den förväntade stratigrafien hade inte varit så komplex som den visade sig vara under fältarbetet, vilket har gjort att mycket av efterarbetet behövt läggas på det stratigrafiska arbetet. Utifrån stratigrafien skapades en relativ datering och tillsammans med de arkeologiska fynden och analysresultaten kunde lämningarna knytas till en berättelse om platsen och dess historia.

Utvärdering av undersökningsplanen

Undersökningsplanen upprättades utifrån de utgångspunkter som angavs i Länsstyrelsens förfrågningsunderlag. Undersökningen kunde till stor del följa planen utifrån de teoretiska och metodiska utgångspunkter, frågeställningar och prioriteringar som definierats.

Under fälttidens gång blev det klart att stratigrafins komplexitet innebar att mer maskintid var nödvändig för att hinna med inom avsatt tid. Därför gjordes en omfördelning av medel för att få tillgång till grävmaskinen de sista två dagarna i fält. Detta avstämde med Länsstyrelsen.

Potential för vidare forskning och bearbetning

Resultaten från den arkeologiska undersökningen i kv Gylleholm 14 har god potential för vidare forskning. Undersökningen har bidragit till att delvis kunna belysa Lilla Råbys etablering och utveckling över tid, vilken man tidigare inte har kunnat dokumentera någon annanstans. De tidigaste fynden som gjorts i Lilla Råby innan aktuell undersökning, har varit daterade till efter 1200-tal. På undersökningsområdet har vi kunnat påvisa bebyggelse lämningar som sträcker sig från sen vikingatid/tidig medeltid upp till 1900-talet. Platsen vittnar om kontinuitet under en lång tid.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-10886-2020
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 175:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5060
Kulturens projektnr	A_2020_0082
Trakt/kvarter/fastighet	Gylleholm 14, Lund
Socken	Lund
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Nybyggnation
Uppdragsgivare	Kudo AB
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Lind Billström
Övrig personal	Linnea Lidh, Niclas Lindberg, Adam Hultberg, Sofia Lindberg, Imelda Bakunic Fridén
Fältarbetstid	2020-11-09 – 2022-09-19
Fälttid, arkeolog, tim	388 h
Fälttid, maskin, tim	80 h
Yta, m ²	237 m ²
Kubik, m ³	240 m ³
Schaktmeter, m	- m
Fyndmaterial	KM 98217:1–108. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen
Ritning, dokumentation	6 st A3 ritfilm: 5 sektionsritningar skala 1:20, 1 planritning skala 1:200, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS, Intrasis 3.2.
Foto	154 digitala fotografier
Analyser	Makrofossilanalys, ¹⁴ C-analys, osteologisk analys, vedartsanalys, ICP-analys
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Gylleholm 14

Referenser

- Andersson, Karin & Hildebrand, Agneta. 1988. *Byggnadsarkeologisk undersökning. Det murade huset. Underrättelser från Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer 1988:1*, Stockholm: Riksantikvarieämbetet.
- André, Annika & Högstedt, Christina. 1990. *Kartornas Lund: 1580-talet till 1950*. Lund: Gamla Lund.
- Andrén, Anders. 1980. *Lund. Medeltidsstaden 26*. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.
- 1985. *Den urbana scenen. Städer och samhälle i det medeltida Danmark*. Acta Archaeologica Lundensia. Series in 8°, Nr 13. Bonn/Malmö: Rudolf Habelt Verlag/CWK Gleerup. (Diss.).
- Anglert, Mats. 2012. Byar, torp och inre kolonisation. I: Peter Carelli (huvudförfattare). *Lunds historia – staden och omlandet. 1. Medeltiden. En metropol växer fram (990–1536)*.
- Augustsson, Jan-Erik. 1985. *Keramik i Halmstad ca. 1322–1619. Produktion – Distribution – Funktion*. Hallands Läns museers Skriftserie Nr.2. Halmstad. (Diss.).
- Balic, Ivan. 1999. Kv Krusbäret 9, Lilla Råby. Arkeologisk undersökning 1999. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund*, nr 83.
- 2011. Kv Trädgården 11. Fornlämning 73. Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk slutundersökning 2011. *Kulturens rapporter nr 7*.
- Bevaringskommittén. 1996. *Lund utanför vallarna: bevaringsprogram. D. 2*, Lund.
- Billström, Linda, Kockum, Jan & Wallin Johan. *In prep.* Stora Råby 34:7. Fornlämning L1988:6568/ RAÄ Stora Råby 10:1. Bytomt/gårdstomt, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk slutundersökning 2011. *Kulturen, Kulturmiljörapport*.
- Billström, Linda. 2015. Kyrkheddinge 8:37. Gård 8 och 9 i Kyrkheddinge by. Skåne, Staffanstorps kommun, Kyrkheddinge socken, Kyrkheddinge 8:37, fornlämning Kyrkheddinge 6:1. Arkeologisk undersökning 2013. Riksantikvarieämbetet, *Arkeologiska uppdragsverksamheten, Rapport 2015:18*.
- 2020a. Gylleholm 14, Lilla Råby, RAÄ Lund 175:1, L1988:5060, Lunds stad och kommun, Skåne län. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2019. *Kulturen Kulturmiljörapport 2020:6*.
 - 2020b. Kv Gylleholm 14. Fornlämning RAÄ Lund 175:1/Lämningsnummer 1988:5060. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll 2020. *Kulturen Kulturmiljörapport 2020:40*.

- 2021. Kryptan 10. Fornlämning RAÄ Södra Sandby 93:1/Lämningsnr L1988:6337 Södra Sandby bytomt, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. *Kulturen, Kulturmiljörapport 2021:15*.

Blomqvist, Ragnar. 1941. *Tusentalets Lund*. Föreningen Det Gamla Lund, Lund.

- 1951. *Lunds historia 1 Medeltiden*. Lund: LiberLäromedel.
- 1978. *Lunds historia, del 2. Nyare tiden*. Lund: LiberLäromedel.
- 1985. Stadsvallen i Lund. Ett unikt byggnadsminne. Gamla Lund, föreningen för bevarande av stadens minnen. *Årsskrift 67:2*. Lund.

Borg, Kaj, 1998. Hygien. Pincetter. I: Kaj Borg (red.). *Eketorp-III. Den medeltida befästningen på Öland. Artefakterna*, sid. 287–310. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.

Bringéus, Nils-Arvid. 1991. *Arbete och redskap*. Stockholm: Carlssons.

Brorsson, Torbjörn. 1998. Keramiskt material. I: Magnus Artursson. *Rya – En medeltida bytomt och förhistorisk boplats*, sid. 72–82. Riksantikvarieämbetet. *UV Syd Rapport 1998:21*.

- 2000. Keramik från yngre järnålder och tidig medeltid. I: Fredrik Svanberg & Bengt Söderberg (red.). *Porten till Skåne*, sid. 188–224. Lund.
- 2002. Kritpipor. I: Anders Lindahl, Deborah Olausson & Anne Carlie (red.). *Keramik i Sydsverige – en handbok för arkeologer*, sid. 154–155. Keramiska forskningslaboratoriet: Monographs on Ceramics 1. University of Lund, Institute of Archaeology: Report Series no. 81. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Syd Rapport 2002:6. Lund.
- 2010. Bottenmärke på östersjökeramik från Aagebygård, Pallerup och Vejleby, Lolland, Danmark. Ett bidrag till tolkningen av keramiken och dess sociala miljö. *Rapport Kontoret för Keramiska Studier* nr. 56. Landskrona.

Carelli, Peter. 2001. *En kapitalistisk anda. Kulturella förändringar i 1100-talets Danmark*. Lund Studies in Medieval Archaeology 26. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. (Diss.).

- 2004. Individualisering, privatisering och kommersialisering. Framväxten av en kapitalistisk anda i 1100-talets Danmark. I: Peter Carelli, Lars Hermanson & Hanne Sanders (red.). *Ett annat 1100-tal. Individ, kollektiv och kulturella mönster i medeltidens Danmark*. Centrum för Danmarksstudier 3, sid. 24–60. Göteborg/Stockholm: Makdam förlag.

- 2012. *Lunds historia: staden och omlandet. 1 Medeltiden: en metropol växer fram (990–1536)*. Lund kommun: Lund.
- Carelli, Peter & Kresten, Peter. 1997. Give Us This Day Our Daily Bread. A Study of Late Viking Age and Medieval Quernstones in South Scandinavia. *Acta Archaeologica*, Vol. 68, 1997, sid. 109–137.
- Christophersen, Axel. 1980. *Håndverket i forandring. Studier i horn- og beinhåndverkets udvikling i Lund c: a 1000–1350*. Acta Archaeologica Lundensia, Series in 4º, N° 13. Bonn/Lund: Rudolf Habelt Verlag/CWK Gleerup. (Diss.).
- Cinthio, Hampus. 1998. Hästmundering. Betsel. I: Kaj Borg (red.). *Eketorp – III. Den medeltida befästningen på Öland. Artefakterna*, sid. 212–222. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Textil- och läderhantverk. Vävkammar. I: Kaj Borg (red.). *Eketorp – III. Den medeltida befästningen på Öland. Artefakterna*, sid. 152–159. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Diplomatarium Danicum* (DD). Utgiven av Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1938–2002. København.
- Drenkhahn, Ulrik. 2017. Die Keramik der archäologischen Untersuchungen im „Lübecker Handwerkerviertel“. *Studien zum Bronzeguss und zur Keramik im mittelalterlichen Lübeck*, sid. 301–354. Lübecker Schriften zu Archäologie und Kulturgeschichte 31. Verlag Marie Leidorf GmbH. Rahden/Westf.
- Egan, Geoff & Pritchard, Frances. 2002. *Dress Accessories c. 1150–c. 1450*. Medieval Finds From Excavations in London 3. The Museum of London. London: Woodbridge: The Boydell Press.
- Ericsson, Gertie, Gardelin, Gunilla, Karlsson, Mattias & Magnell Ola. 2019. Kv Blekhagen 10, 11, 12. Fornlämning nr 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk slutundersökning 2003–2004. *Kulturens rapporter* Nr 5.
- Falk, Ann-Britt. 2008. *En grundläggande handling. Byggnadsoffer och dagligt liv i medeltid*. Vägar till Midgård 12. Lund: Nordic Academic Press. (Lic.).
- Fentz, Mytte. 2004. Dragter. Dragtstudiet. Tekstiler. Dragtskik. Sko, smykker og bæltter. I: Else Roesdahl, (red.). *Dagligliv i Danmarks middelalder: en arkæologisk kulturhistorie*. sid. 150–171. 2. udg. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag
- Gaimster, David. 1996. The pottery and the stove-tiles. I: Peter Carelli (red.). På Kulturens bakgård, s. 80–92. *Kulturen, Arkeologiska rapporter från Lund* nr. 18.

- 1997. *German Stoneware 1200–1900: Archaeology and cultural history: containing a guide to the collections of the British Museum, Victoria & Albert Museum and Museum of London*. London: British Museum Press.

Gardelin, Gunilla, Ericsson, Gertie & Karlsson, Mattias. 2007. *Städernas kulturlager. En värdering av ett hotat källmaterial med utgångspunkt i exemplet Lund*. Malmö: Länsstyrelsen i Skåne län.

Gardelin, Gunilla, Goksör, Sebastian, Johansson Hervén, Conny & Larsson, Stefan. 1997. Askallén, Lundagård. Arkeologisk förundersökning 1996. *Kulturen, Arkeologiska rapporter från Lund*, nr 19.

Gläser, Manfred. 1987. Keramikchronologie des 12. und 13. Jahrhunderts in Lübeck, sid. 387–399 *Archäologisches Korrespondenzblatt 17*. Mainz: Von Zabern,

Griffiths, Nick. 2004 (1995). Harness pendants and associated fittings. In: John Clark (ed.). *The Medieval Horse and its Equipment c. 1150–c. 1450*, sid. 61–71. *Medieval Finds From Excavations in London*: 5. Woodbridge: The Boydell Press.

Guldåker, Aja. 2013. Kv. Gylleholm 11 – Innerstaden 2:1, fornlämning 73, fornlämning 175, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2013. *Kulturen Kulturmiljörapport 2013*:25.

Hellgren, Felicia. 2023 Osteologisk analys av kvarteret Kulturen 4 i Lund. I: Boström, Sebastian. *Kulturen 4. L1988:5459/Lund 73:1. Kulturen 4, Lund, Skåne län. Arkeologisk slutundersökning, schaktningsövervakning och arkeologisk kontroll 2021. Kulturen, Kulturmiljörapport 2023*:2.

Hoff, Annette. 1997. *Lov og Landskab. Landskabslovenes bidrag til forståelsen af landbrugs- og landskabsudviklingen i Danmark ca. 900–1250*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.

Håkansson, Anders. 2017. *Bebyggelsehierarkier och bylandskap. Om övergången mellan vikingatid och tidig medeltid ur ett halländskt perspektiv*. Hallands Läns museers Skriftserie No 13, Lund Studies In Historical Archaeology 20. Halmstad och Lund. (Diss.).

Isberg, Anna. 2019. *Dress brooches and identities. A comparative study of collective identities and dress brooches in early medieval urban and rural sites in south west Scania*. Lund University, department of archaeology and ancient history. Master's thesis in historical archaeology (ARKM22). Lund University.

Karlsson, Mattias. 2018a. Kv Källan 10. Fornlämning nr 175:1 (Lilla Råby), Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2018. *Kulturen Kulturmiljörapport 2018*:28.

- 2018b. Kv Stenkrossen 2, kv Råbykungen 3. Lund fornlämning 175:1, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk utredning 2018. *Kulturen Kulturmiljörapport 2018*:50.

Kempke, Torsten. 1988. Zur Chronologie der Keramik von Starigard/Oldenburg. *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission, band 69*. Mainz am Rhein.

- Krongaard Kristensen, Hans & Velle, Jens. 2004. Teknik. I: Else Roesdahl (red.). *Dagligliv i Danmarks middelalder – en arkæologisk kulturhistorie*. sid. 206–237. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Kronroth, Nicklas. 2017. Innerstaden 2:1, Lilla Råby bytomt, fornlämning nr 175, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2013. *Kulturen Kulturmiljörapport 2017:37*.
- Lagerås, Per & Magnell, Ola. 2019. Arkeobotanisk och osteologisk analys – agrara verksamheter och försörjningsbas. I: Sofia Lindberg & Katalin Schmidt Sabo (red.). Bytomt och boplats i Fjelie, inför ombyggnad av väg E6.02. *Arkeologerna rapport 2019:10*.
- Larsson, Inger. 2009. *Millefolium, rölika och näsegräs: medeltidens svenska växtvärld i lärd tradition*. Stockholm: Kungliga Skogs- och lantbruksakademien.
- Larsson, Stefan. 1995. *Nedbrytningen av urbana kulturlager*. En förstudie. Arkeologiska Rapporter från Lund, nr 10. Kulturen, Lund. Stadshistoriska avdelningen i samarbete med Riksantikvarieämbetet. Lund.
- Larsson, Stefan & Lindberg, Sofia (red.). 2021. Kvarteret Sankt Mikael 16. Lämningsnr 1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. *Kulturens rapporter nr 10*.
- Leibgott, Niels-Knud. 2001. Keramikken fra Farum Lillevang. *Middelalderlige Pottermagerovne i Danmark*. Hikuin 28, sid. 127–138.
- Liber daticus lundensis velustior* (LDVD), utgiven i *Libri memorials capituli Lundensis*, Lunde domkapitels gaveböcker og Nekrologium. Utgiven av C. Weeke af Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie. 1884–1889. København.
- Lindberg, Sofia. & Schmidt Sabo, Katalin. 2019. Bytomt och boplats i Fjelie, inför ombyggnad av väg E6.02. *Arkeologerna rapport 2019:10*.
- Lövgren, Karin, Heimer, Olle, Ifverson Patric, Ingwald, Johan, Koch Helene & Svensson, Magnus. 2007. Bunkeflo – delområde 2 och Bunkeflo bytomt. Rapport över arkeologisk slutundersökning. Citytunnelprojektet. *Malmö Kulturmiljö Rapport nr 40*.
- Mårtensson, Anders W. 1973. En krukmakeriprodukt från det medeltida Lund. *Kulturen 1973*. Lund, s. 37–48.
- Necrologium Lundense* (NL), Lunds domkyrkas nekrologium. Utgiven av Lauritz Weibull. 1923. Lund.
- Ohlsson, Anders. 1954. *Stora Råby socken. Några anteckningar ur dess historia*. Lund: Förf.
- Persson, Jan. 1976. Kammar. I: Anders W. Mårtensson (red.). *Uppgrävt förflutet för PKbanken i Lund. En investering i arkeologi*. Archaeologica Lundensia. Investigationes de Antiquitatibus Urbis Lundae VII, sid. 317–332. Lund: Kulturhistoriska museet i Lund.

- Rosén, Christina. 2004. *Stadsbor och bönder. Materiell kultur och social status i Halland från medeltid till 1700-tal*. Riksantikvarieämbetet arkeologiska undersökningar skrifter 53. Lund Studies in Medieval Archaeology 35. Mölndal: Lunds universitet, UV Väst, Riksantikvarieämbetet. (Diss.).
- Rosendahl, Linda. 2013. Fördjupad arkeologisk förundersökning 2012. Kyrkheddinge 8:37. Kyrkheddinge bytomt. Skåne, Staffanstorps kommun, Kyrkheddinge socken. Kyrkheddinge 8:37, RAÄ Kyrkheddinge 6:1. *UV rapport* 2013:72.
- Roslund, Mats. 1992. Baltic Ware – a Black Hole in the Cultural History of Early Medieval Scandinavia. In: Birgitta Hårdh & Bozena Wyszomirska-Werbarb (eds). *Contacts across the Baltic Sea during the Late Iron Age (5th-12 centuries)*. Baltic Sea Conference, Lund October 25–27, 1991. University of Lund. Institute of Archaeology. Report Series No. 43. Lund.
- Schmidt Sabo, Katalin. 2001. *Vem behöver en by?* Kyrkheddinge, struktur och strategi under 1000 år. Riksantikvarieämbetet. Skrifter No 38.
- 2005. *Den medeltida byns sociala dimensioner*. Lund Studies in Historical Archaeology 1. Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersökningar skrifter 67. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. (Diss.).
- Sten, Sabine. 2000. Osteologisk analys av benmaterialet från kvarteret Domen 1981, Bilaga 4. I: Lena Beronius Jörpeland (red.). *Vid Fyrisån: arkeologi i Östra Aros*, sid. 115–116. Stockholm: Riksantikvarieämbetet.
- Stenholm, Leifh. 1976. Dräktillbehör och smycken. I: Anders W. Mårtensson (red.). *Uppgrävt förflutet för PKbanken i Lund. En investering i arkeologi*. Archaeologica Lundensia, Investigationes de Antiquitatibus Urbis Lundae VII, sid 293–305. Lund: Kulturhistoriska museet i Lund.
- Søvsø, Morten. 2020. Frie og ufrie bønder. Landsbyer, gårde og socialstruktur på den jyske vestkyst i la longue durée. *KUML 2020. Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab*, sid. 109–169.
- Trotzig, Gustaf. 2014. *Metaller, hantverkare och arkeologi. Från nutid till forntid*. Stockholm: Hemslöjdens förlag.
- Wahlberg, Mats (red.). 2003. *Svenskt ortnamnslexikon*. Uppsala: Språk- och folkminnesinstitutet (SOFI).
- Wallander, Anders. 1998. Hästkosöm. Hästmundering. I: Kaj Borg (red.). *Eketorp-III. Den medeltida befästningen på Öland. Artefakterna*, sid. 226–227. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Welinder, Stig. 1992. *Människor och artefaktmönster*. Occasional Papers i Archaeology 5. Societas Archaeologica Upsaliensis. Uppsala.

Kartor och arkiv

Kulturens LA-arkiv, Kv. Gylleholm 14, Lilla Råby.

Lantmäteristyrelsens arkiv

1785/86 – Charta Öfwer Storskiftesdelningen Till Ste Peders Closter Hospitals Gården och Lilla Råby, Belägne Uti Hertigdömet Skåne, MalmöHus Län, Torna Härad och Lunds Socknar, Hans Christoffer Klerck. Aktbeteckning: L130-9:2.

Rikets allmänna kartverks arkiv

1910–15 - Häradsekonomisk karta, bladnr Lund, 1–40, Aktbeteckning: J112-1-40.

Bilagor

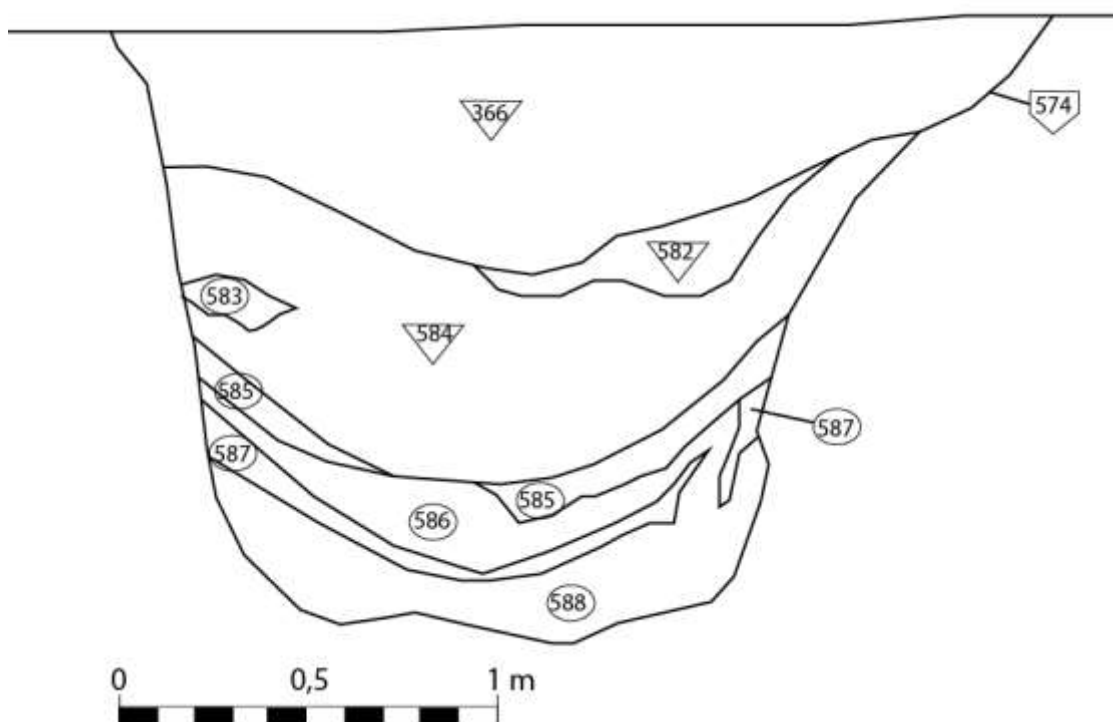
1. Plan- och sektionsritningar
2. Kontextlista
3. Husbeskrivningar
4. Fyndlista
5. Makrofossilanalys
6. ^{14}C -analys
7. Keramikanalys
8. Osteologisk analys
9. Vedartsanalys
10. Konserveringsrapport
11. Numismatik

1. Sektionsritningar

Symbolförklaringar

	Lager
	Fyllning
	Stolphål
	Konstruktion
	Nedgrävning
	Det stratigrafiska objektets begränsning
	Schaktbegränsning
	Skuren av yngre nedgrävning
	Osäker begränsning
	Släntpilar

Sektion C574

Sektion C574, sett mot öster.

366. Grått, torrt, kompakt. Översta fyllningen i brunn.

574. Nedgrävning för brunn. Något oregelbundna sidor, nedgrävningskant skarp.

582. Brun homogen, kompakt lera. Fyllning. Inslag av lera och mycket bränd lera och träkol

583. Brun homogen, kompakt lera. Lager. Rikligt inslag av bränd lera och träkol. Utgör en koncentration i lager 584.

584. Brun kompakt torr lera. Innehåller enstaka prickar av bränd lera och träkol och sparsamt med djurben.

585. Brun och gul lera i flera horisonter. Inslag av grus. Lagret tolkas som ett avsatt lager under brunnens brukningstid.

586. Brun kompakt torr och smulig lera. Sparsamt med träkol. Tolkas vara äldre svämlager från när brunnen stod öppen.

587. Gul kompakt lera. Tolkas vara inrasat material från brunnens vägar under dess brukningstid.

588. Brun kompakt, homogen, fuktig, humöst lager. Tolkas vara tillkommer vid brunnens brukningstid.

Sektion C782

Sektion C782, sett mot väster.

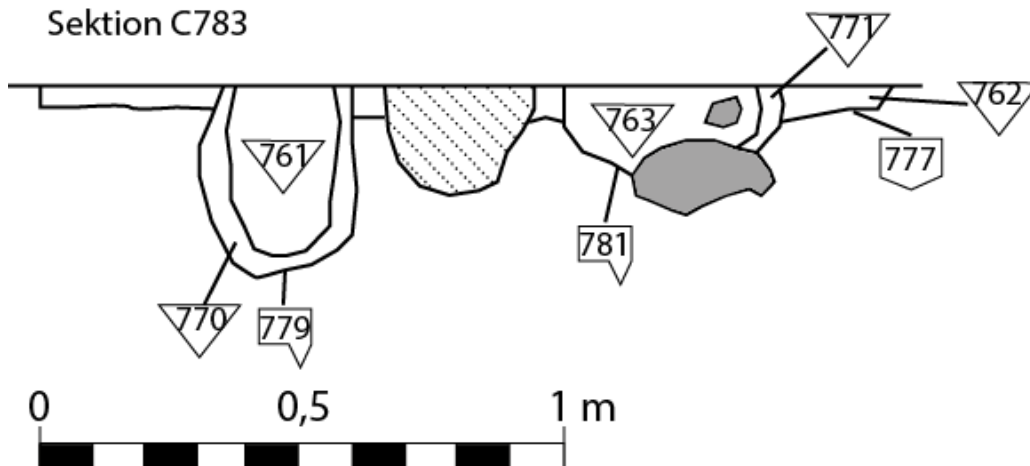
760. Grå kompakt lera. Fyllning i stolphål.

762. Brungrå kompakt fuktig silt. Homogen med visst inslag av träkolsprickar. Fyllning i väggarna.

776. Nedgrävning för väggstolpe. Gul moränlera tycks ha tryckts upp när stolpen drogs ur.

777. Nedgrävning för väggränna i Ö-V riktning.

Sektion C783

Sektion C783, sett mot norr

761. Brungrå kompakt, fuktig silt. Fyllning i stolphål. Innehåller enstaka träkolsprickar.

762. Brungrå kompakt fuktig silt. Homogen med visst inslag av träkolsprickar. Fyllning i väggarna.

763. Grå kompakt silt. Fyllning i stolphål.

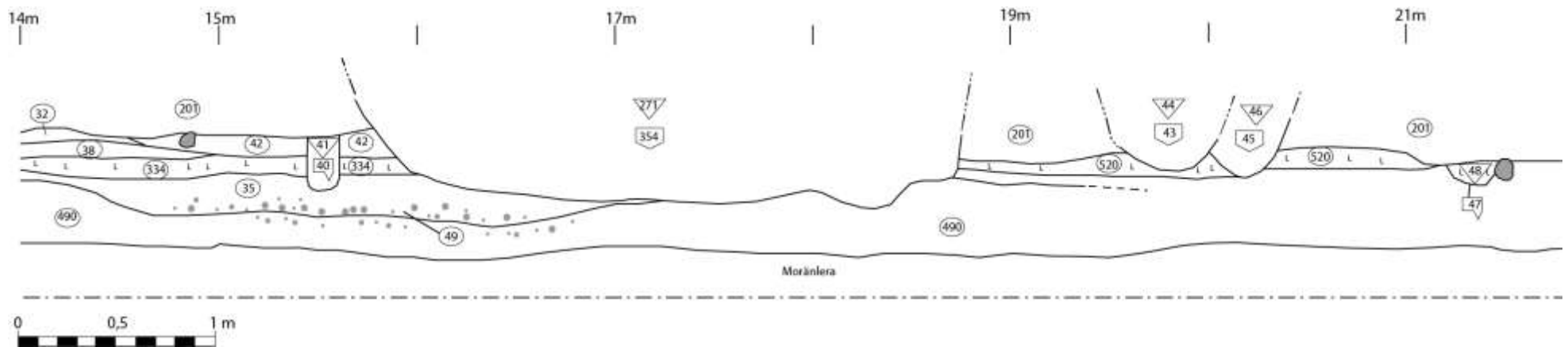
770. Gulgrå kompakt lera. Fungerat som skoning i stolphålen.

771. Gulgrå kompakt lera. Fungerat som skoning i stolphålen.

779. Stolphål. Skarp nedgrävningskant, vertikala sidor, något ojämn bottenkant och plan botten. Väggstolpe.

781. Stolphål. Mjuk nedgrävningskant, konkava sidor, oklar bottenkant och botten. Stenskonning i botten.

777. Nedgrävning för väggränna i Ö-V riktning.

1. Svart lager med träkol och sot.
2. Mörkt gråbrun silt. Fyllning i väggränna.
3. Brungrå silt. Enstaka prickar va bränd lera och träkol.
4. Gråbrun kompakt lera. Inslag av gula lerfläckar och småsten.
5. Möjligt stenavtryck.
6. Gul och rödbränd lera. Innehåller bränd lera och träkol. Tolkas vara rester av ett lergolv.
7. Koncentration av bränd lera. Fyllning i stenavtryck.
8. Gråbrun, kompakt lerig silt. Tolkas som utjämningslager.
9. Gråbrun lera, koncentrationer av gul lerprickar och bränd lera i toppen. Möjligen fyllning.
10. Modern nedgrävning med fyllning. Mörkbrun homogen lera med tegel.
11. Mörkgult kompakt lerlager med en del bränd lera. Golv?
12. Stor nedgrävning. Möjligen modern trädgrop.
13. Bränd och obränd lera. Innehåller sot och träkol i skift. Tolkas vara brandlager.
14. Fyllning i stolphål. Gråbrun kompakt silt.
15. Sot och kollager, innehåller en del träkol.
16. Stolphål.
17. Kol, sot, aska och sten. Resterna efter en härd.
18. Nedgrävning för väggstolpe.
19. Gul kompakt lera, uppblandat med gråbrun lera. I öster finns inslag av strimmor med träkol och sot. Utjämningslager?

20. Gråbrun lera, inslag av prickar med träkol, bränd lera och småsten. Innehåller även en del djurben. Utjämningslager?
21. Stolphål i understa matjordslagret, fyllningen är mycket lik 490, något mer grå i färgen.
22. Stolphål i understa matjordslagret, fyllningen är mycket lik 490, något mer grå i färgen.
23. Gråbrun lera med inslag av gul lera och träkol. Mycket trädrötter, fyllning i trädgrop.
24. Avröjning. Möjligen har man försökt jämna till ytan efter en brand. Eller för att ta bort en tidigare byggnad på platsen.
25. Fyllning i avröjning. Brungrå lera med inslag av gul lera, stenar, bränd lera, träkol.
26. Mycket träkol, och bränd lera. I botten låg ett lager aska. Liten härdrest?
27. Lager med orangeröd bränd lera.
28. Brungrått kompakt lerlager. Brukningslager, utemiljö.
29. Gul smulig och torr lera. Lagning av äldre golv?
30. Trädgrop.
31. Recent nedgrävning.
32. Lager som innehåller både bränd och obränd lera. Leran är både gul och brun. Tolkas vara ett utjämningslager med inslag av äldre material.
33. Gul kompakt lera. Lergolv, eller möjligen lersyll.
34. Mörkt brungrå siltig lera. Möjligen utjämningslager.
35. Brungrått siltigt lerlager. Möjligen utjämnning inför lergolv.
36. Träkol och sot och en del bränd lera. Utrakat material i ett möjligt stenavtryck.
37. Brungrå matjord. Innehåller mycket rötter.

38. Brungrå silt lager med rikligt med bränd lera och lerklining. Raserad ugnskappa. 39. Fyllning i nedgrävning. Matjord. Innehåller mycket rötter. 40. Stolphål. 41. Brungrå siltlager. Lerig mot botten. Fyllning i stolphål. 42. Ljust brungrå kompakt lera. Möjligen ett utjämningslager. 43. Recent nedgrävning. 44. Fyllning i nedgrävning. Omblandad brungrå matjord. 45. Recent nedgrävning. 46. Fyllning i nedgrävning. Omblandad brungrå matjord. 47. Stenskott stolphål. 48. Brungrå silt med inslag av gul lera. Fyllning i stolphål. 49. Område med mycket småsten. Möjligen en knadderyta. 201. Brunt matjordlager. Yngsta matjorden. 241. Brungrå silt. Mycket rötter. Fyllning trädgrop. 250. Gult kompakt lergolv.	271. Brungrå silt, omblandat matjordlager i trädgrop. 334. Gul kompakt lera. Lergolv. 354. Trädgrop. 375. Trädgrop. 490. Äldsta markhorisonten. Brungrå lera. Fuktig med inslag av grus och några enstaka träkolsprickar. 538. Bränd lera och lerklining. Raserad vägg. 556. Grågult kompakt lerlager. Tolkas som konstruktionslager i ett hus. 758. Gult kompakt lergolv. 814. Grått silt lager med aska, sot och träkol. Inblandad med grus och bränd lera. Fyllning i härd. 816. Nedgrävning för härd. 843. Gråbrun lerig fyllning i väggränna.

2. Kontextlista

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
201	Yngre matjord	Lager fyllning	Brukning	Tolkas som yngre matjord.
202	Morän	Lager fyllning	Konstruktion	Moränleran. Gul, kompakt och smått fuktig lera.
203	Gul lera	Lager fyllning	Konstruktion	Fläck med gul lera, oklar kontext, ej beskriven i fält /LL
204	Bränd lera	Lager fyllning	Destruktion	Fläck med bränd lera, oklar kontext, ej beskriven i fält /LL
205	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning. består huvudsakligen av småsten och tegelbitar och modernt stengods. väldigt poröst.
206	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. inslag av tegelflis och djurben så fyllningen kommer nog från intilliggande lager
207	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Modern fyllning med moderna krokar samt koks.
208	Rest av lervägg	Lager fyllning	Destruktion	Resterna av en lervägg. inslag av lerklining i fyllningen. fortsätter i västlig riktning då den inte är riktigt framgrävd under schaktning
210	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Troligt stolphål men fyllning var modern.
211	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Troligt stolphål. kan inte i nuläget knytas till någon konstruktion
212	Lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Gul lerrand. möjligen en lersyll? eller bara en kladd. Går att länka till 208?
213	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning med tegelflis, småsten och även modernt glas. nedgrävning ej inmätt
214	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
215	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	EJ undersökt, nedgrävning direkt under matjorden vid schaktstatart.
216	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i större stolphål, grunt. mycket heterogen fyllning.
217	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Möjligen stenavtryck, men var bara ett tunt lager. Utgår
218	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Möjligen stenavtryck, men var bara ett tunt lager. Hör ihop med 214, 215, 217. Utgår.
219	Del av syll	Lager fyllning	Destruktion	Gul lerfläck, del av lersyll.
220	Brandlager	Lager fyllning	Destruktion	Brandlager. Troligen har pinnen som lagret omsluter brunnit. Mycket bränt mtrl som lera och träkol.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
221	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, dock något osäkert om detta istället ska ses som konstruktionslager som legat under en nu bortplockad syllsten. Jämför t ex 220 och 237.
222	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
223	Fyllning i ränna	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ränna till huskonstruktion. Destruktion av huset.
224	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej undersökt stolphål.
225	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej grävt stolphål.
226	Marklager	Lager fyllning	Konstruktion	Lagret bedöms vara del av lager 201.
227	Gult lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Smetigt lerlager med klumpar/fläckar av gul lera. Lagret är svårtolkat, ligger över 201. Kan möjligen vara en del av tidigare bortschaktat överliggande lager eller tidigare uppgrävt material som jämnats ut.
228	Utgår	Lager fyllning	Konstruktion	Utgår vid undersökning, endast lagerrest, ej stenavtryck.
229	Lagerrest med träkol	Lager fyllning	Destruktion	Lagerrest i svacka eller rest av grov rot.
230	Fyllning i trädgrop	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i modern trädgrop.
231	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Stort utjämningslager över ett större lerlager/golv. huvudsakligen homogent innehåll med utspritt inslag av tegelflis, djurben men längst åt väster var det en större koncentration av träkol.
233	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Sten med flat ovalsida, tolkas utgöra en syllstensrad tillsammans med 234 o 235.
234	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllsten ingående i öst-västlig rad tillsammans med 233 och 235. Flat ovan- och undersida. Ej satt i lera utan verkar sitta direkt i underliggande lager.
235	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllsten ingående i öst-västlig rad tillsammans med 233 och 234. Intill ligger 2 mindre stenar. Kan mö kopplas ihop med raden av stolphål/stenavtryck i samma linje. + 298 och 299.
236	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
237	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning efter stenavtryck, sekundär fyllning men komponenter som inte finns i angränsande ytor. Kan kopplas ihop med 220, 221 och 303
238	Kollfläck	Lager fyllning	Destruktion	Utkastlager, utrakat material från värmekälla i närheten.
239	Fyllning stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
240	Fyllning stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
241	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Sekundär fyllning i trädgrop. Mycket infiltration av rötter, ställvis inte möjligt att gräva med spade eller norgehacka utan att använda sekator dessförinnan. Tolkas som relativt modern, jämför 271
242	Fyllning i grop	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning som kan vara en tidigare fas i det stora utjämningslager 231. relativt fyndfattigt med inslag av keramik, djurben och tegelflis.
243	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	en grop eller nedgrävning med oklar härkomst eller funktionen. botten består bitvis av lera vilket även intilliggande lager består av. detta kan indikera på att nedgrävningen kan vara en större sättning. gropen sluttar från söder mot nordost där djupet är som störst men även åt nordväst. detta ger en distinkt kant. 2023-02-10 LL - Är det en grop för att plocka upp syll i nedgrävning 766?
244	lera under 231	Lager fyllning	Konstruktion	Kletigt siltlager med gul och rödbränd lera, lite oklart om detta är samma som 355 eller om de inte ligger på samma nivå? Kan vara rester av ett konstruktionslager eller med tanke på den rödbrända lera ett raseringslager.
245	Fyllning i ränna	Lager fyllning	Destruktion	Rännfyllning.
246	Stenar i 245	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	Syllstenar.
247	Stenar i 244	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllstensrad bestående av 8 stenar av varierande storlek. ingår troligen i huskonstruktionen åt öster.
248	Uteplats	Lager fyllning	Konstruktion	Modern uteplats hörande till grannfastigheten.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
249	Lagerrest	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i trädgrop. omrörda kulturlager.
250	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Välbevarat lerlager tolkat som ett golv. Längs lagrets södra begränsning blir det tjockare, vilket tolkas som att denna delen kan ha haft en bärande funktion, alternativt angränsar en vägg.
251	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Gult lerlager tolkat som konstruktionslager, golv. Den översta delen var infiltrerad av brungrå lera och var den som först mättes in som 251. Vid undersökningen visade det sig att det under det översta skiktet framkom ren gul lera, i vilken det låg några stenar. Egentligen borde de två lagren separeras, men pga tidspress slås de samman och det översta brungula lagret blir en horisont i 251. Detta innebär också att 251 skulle kunna vara samtida med 250.
252	Brukning utomhus	Lager fyllning	Brukning	Fina bruna lite sandiga lagret som ligger söder om lerlagren och även under bla 251. Tolkas som brukning utomhus, möjligen odling?
253	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning efter stenavtryck. fyllningen påminner om innehållet i omkringliggande lager, bara lite mörkare i färgen
254	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning efter stenavtryck. fyllning påminner mkt om intilliggande lager, bara mörkare i färgen
255	Utjämning	Lager fyllning	Konstruktion	Utjämningslager. fyllningen är mörkare och innehåller mer mtrl än omkringliggande ytor.
256	Illerbo	Lager fyllning	Konstruktion	Lager som möjligen är samma som 252 men där en groda eller fem har krupit in. Bästa tolkning är troligen illerbo.
257	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Möjligen fyllning i stolphål.
258	Stolphål	Nedgrävning	Destruktion	Möjligen stolphålsfyllning. Ej undersökt
259	Byggnadsrest	Lager fyllning	Destruktion	Innehöll mkt kalk o gul lera. kom fram i schaktning. kan vara ett utspill när man fraktade byggmtrl.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
260	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Rest av lager efter schaktningen. påminner om 261, kan vara rest av gårdsplan.
261	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Tolkas som fyllning i planteringsgropar kopplade till koloniträdgården.
262	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning med huvudsakligen tegelbrockor, tegelkross och flis samt en glaserad Höganäsplatta intakt. en flisa äldre rödgods samt lite djurben hittades också.
263	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. övre ytan utgjordes av ett uttrampningslager, främst åt NO. Själva fyllningen utgjordes främst av gul lera, längs kanterna fanns flera småstenar. Troligt stolphål med ler- och stenskonig.
264	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål. med tanke på fyllningens sammansättning med recent innehåll är det troligt att hålet tillkom ganska nyligen, kanske när ytan utgjordes av en trädgård
265	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Troligen den primära fyllningen i ett stolphål, är avgrävt av 278. Kan kopplas ihop den med de tre andra fyllningarna/stolphålen, 280, 266 och 267.
266	Fyllning	Lager fyllning	Konstruktion	Den ursprungliga fyllningen i stolphålet. Består uteslutande av kalkbruk och tegelkross.
267	Fyllning	Lager fyllning	Konstruktion	Fyllning i stolphål när den avlägsnades. den ursprungliga fyllningen blev kvar, 280. se även 266 och 267 som hade samma konstruktion.
268	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för stolphål, möjligen kommer den högre uppifrån. Innehållet i fyllningen känns ganska modernt.
269	Kokgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Grop el avtryck efter möjlig kokgrop /kokplatta.
270	Uppgrävda massor	Lager fyllning	Konstruktion	Kompakt och ställvis smetigt lerlager. Recent och kan möjligen kopplas till uppförandet av Parentesen och det underjordiska garaget. Uppgrävda massor blandade med moränlera som

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				sedan jämnats ut och kompakterats. Grävs med maskin.
271	Trädgrop	Lager fyllning	Konstruktion	Fyllning i trädgrop, omblandat lager. Innehåller modernt avfall och keramik av olika typer.
272	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål. funktion just nu oklar
273	Recent lager	Lager fyllning	Destruktion	Recent lager, ej undersökt.
274	Recent fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning bestående av grus på ca 5 mm. den typen som brukar användas vid anläggningsarbete.
275	Recent lager	Lager fyllning	Brukning	Recent odlingslager. troligen från den senare trädgårdsodlingen. Aluminium kapsyl hittades.
276	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning efter ett stenavtryck. inslaget av lera tyder på att det transporteras dit då det inte finns på platsen
277	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck. möjlig del av konstruktion
278	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Troligt utjämningslager för att jämna ut en avlång svacka. Fyndfattiga massor. Hela ytan ej handgrävd endast ett schakt i mitten. Fyllningen utgör östra delen av en avlång nedgrävning. Västra delen 359.
279	Modern trädgårdsgång	Lager fyllning	Konstruktion	Resterna av en modern trädgårdsgång som leder från porten på byggnaden mot Kastanjegatan, tvärs över UO och sedan svänger av mot den lilla asfalterade vägen mellan Parentesen och Smålands. Består delvis av mycket hårt packad svartgrå singel.
280	Fyllning	Lager fyllning	Konstruktion	Den ursprungliga fyllningen i stolphålet. består uteslutande av kalkbruk och tegelkross.
281	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, kan ev knytas till samma konstruktion som 285.
284	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål När stolpen avlägsnades, blev ursprungliga fyllningen kvar, 280. se även 266 och 267 som hade samma uppbyggnad.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
285	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål som eventuellt kan knytas till samma konstruktion som 290 och 267 då fyllningarna kring den ursprungliga stolpen är desamma.
286	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. innehåller murbruk och fönsterglas som känns något modern.
287	Kokplatta	Lager fyllning	Konstruktion	Lager med lera som delvis är bränt. innehöll några fåtal stenar. möjligen en kokplatta. leran under var värmepåverkad så det verkar ha varit eldat på plats,
289	Sekundär fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål När stolpen avlägsnades, blev ursprungliga fyllningen kvar, 280. se även 266 och 267 som hade samma uppbyggnad.
290	stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål som kan knytas ihop med 285 och 295 detta pga fyllningens likheter
291	Trädgrop	Nedgrävning	Destruktion	Modern trädgrop.
292	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck efter möjlig stenlagd yta.
293	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, ingår i G98 Sten- och lersyll.
294	Sekundär fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning.
295	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål som eventuellt kan knytas till samma konstruktion som 290 och 267 då fyllningarna kring den ursprungliga stolpen är desamma. Ej undersökt.
296	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Större stolphål, dock grunt. möjligen kommer den högre uppifrån.
297	Väggränna	Nedgrävning	Konstruktion	Liten väggränna, möjligen hörande till stolprad norr om. nr 220 och 221 med flera.
298	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllsten ingående i öst-västlig rad tillsammans med 233, 234, 235, 299. Sitter som en kil intill 235.
299	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllsten ingående i öst-västlig rad tillsammans med 233, 234, 235 och 298.
300	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Mindre stenavtryck som ev kan höra till en byggnad i öst-västlig riktning.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
302	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stort stenavtryck som ligger i samma öst-västliga riktning som 220 och 237. Tolkas som rest av vägglinje.
303	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Troligt avtryck efter sylsten.
304	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning i stolphål med kalkbruk. ej undersökt.
305	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning med kalkbruk, ej undersökt.
306	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphålsfyllning, innehåller en del kalkbruk, färg: grå. Ej undersökt.
307	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning i stolphål, ej undersökt.
308	Lagerrest	Lager fyllning	Destruktion	en lagerrest efter schaktningen
309	Modernt avloppsschakt	Lager fyllning	Konstruktion	Modernt avloppsschakt.
310	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt fyllning i nedgrävning.
311	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ojämn nedgrävning. ej undersökt.
312	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning i stolphål. ej undersökt.
313	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Trolig stenavtryck efter sylstensrad. Kan kopplas ihop med 220, 221 314 och 315.
314	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck som kan vara del av sylstensrad. Kopplas ihop med 220, 221, 313 och 315
315	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Troligen del av sylstensrad, kopplas ihop med 220,221,313,314T
317	Illerbo	Nedgrävning	Konstruktion	liten grop/hålan för grodbo. möjligen är det samma som 252, vilket är lagret den ligger på/i. Tolkas vara ett illerbo.
318	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ett pinnhål. verkar som den har utsatts för hög värme då det förekommer kol i fyllningen.
319	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Pinnhål. kan i nuläget inte knytas till någon konstruktion
320	Fyllning	Lager fyllning	Brukning	Tolkas som resterna av 278, som är fyllning till ett större recent dike eller grop för trädgårdshäck.
321	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
322	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck
323	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
324	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ränna mellan lergolven. Troligen tillkommen vid destruktion av byggnad.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
325	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Sten i sektionen, möjligen kan den kopplas till stenen som legat i lergolvet 334, men denna har hamnat högre och vid destruktionsstillfallet.
326	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Sten som möjligen hör ihop med konstruktionen av lergolvet 334. denna sten ligger högre upp och kan vara störd vid destruktions av golvet.
327	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, ej undersökt.
328	Uppbrutet golv	Lager fyllning	Destruktion	Lerlager med inslag av gula lerkuddar. Destruktion av lergolv som det ligger på. Tycks som den kollapsade ugnskappan sticker in under i norr.
329	Raserad ugnskappa	Lager fyllning	Destruktion	Rasering efter en ugnskappa, bestod av massa lerklining och en del grå lera.
330	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	fyllning i stenavtryck.
331	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Sekundär återfyllning i stenavtryck efter det att stenen tagits bort och ytan förberetts för en ny byggnad.
332	Lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Lersyll under 334.
333	Raserad ugnskappa	Lager fyllning	Destruktion	Raseringslager efter ugnskappa. Innehåller massa lerklining i olika koncentrationer. mest åt öster runt stenarna. under kommer tydligt svart sot/kollager som är brukningen efter ugnens användning.
334	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv. Ojämn i tjockleken. Har en lersyll åt söder.
335	Brukning	Lager fyllning	Brukning	Tunt lager brun lera med visst sotinslag. Brukningslager eller möjligen lager som tillkommit vid destruktions av ugnskappan. se lager 329
336	Raserad ugnskappa	Lager fyllning	Destruktion	Lager med mycket bränd lera och sot. Möjligen samma som 333, då rester efter en ugnskappa.
337	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Ensamliggande syllsten, kopplas till G78 Lergolv 334 och 332.
338	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Ensamliggande syllsten, kopplas till G78 Lergolv 334 och 332.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
339	Takdropp	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Knadderyta av sten i varierande storlek, men inte större än 0,15 i diameter. Inmätt i två koncentrationer och tillhör troligen en och samma konstruktion men har blivit förstörd. Ligger under eller intill rad med större sten och därför känns ytan som en del av en huskonstruktion, möjligen en yta för takdropp. kontext 460 är möjligen också en del av en stenlagd yta.
340	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i en ränna, möjlig väggränna?
341	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
342	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
343	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck
344	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	fyllning i stenavtryck
345	Byggnationslager	Lager fyllning	Brukning	Byggnationslager med kalk och gula lera. Rest efter uppförande av hus i närheten. Troligen del av större lager tillsammans med 259. Ej undersökt. Obs att undre relation är osäker.
346	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning. Relativt modern, fynd av gult taktegel. Del av 260. Tolkas som fyllning i planteringsgrop eller dylikt, kopplad till koloniträdgården.
347	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning, oklar typ av nedgrävning. Kan vara botten av planteringsgrop, svårt att avgöra från vilken nivå den kommer. Del av 261 som ej var grävd i botten. Tolkas som fyllning i en planteringsgrop kopplad till koloniträdgården.
348	Modernt lager	Lager fyllning	Destruktion	ej grävd, möjligen recent. ej tydlig.
349	Lagerrest	Lager fyllning	Destruktion	Koncentration med bränd lera, djurben, natursten och enstaka tegelbitar. Ej undersökt och svårtolkad. Fynd av äldre rödgods.
350	Gårdsplan?	Lager fyllning	Konstruktion	Ett lager med en del stenavtryck i. möjligen ett konstruktionslager för en stenlagd yta som delvis är avröjd från sten. Gårdslager.
351	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck
352	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
353	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck
354	Trädgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för träd, kommer troligen högre upp i stratigrafien.
355	Bränd lera	Lager fyllning	Destruktion	Bränd lera, oklar tillkomst och funktion. Skulle kunna vara del av överliggande 350.
356	Uppkastlager	Lager fyllning	Brukning	Lager, brun smetig lera uppblandat med gula lerfläckar. Förekomst av träkol, bränd lera, enstaka tegelbitar. Uppkastlager från intilliggande nedgrävning. 23-02-09 LL lagret har tydligt blivit skuren av nedgrävningen. Äldre än syllen G98
357	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i grunt dike eller någon sorts planteringsgrop. Mycket svårt att avgöra från vilken nivå nedgrävning är nedgrävd från början.
358	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Otydlig kontext, kan vara rotgång eller bara skiftning i lagret. 23-02-01 LL - utgår.
359	Dike	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning i öst-västlig riktning, oklar funktion. Kan vara botten av en tomträna/gränsdike eller någon sorts nedgrävning för plantering av buskar eftersom det ser ut som att det i botten av nedgrävningen finns mindre fördjupningar på rad. Det har inte gått att avgöra från vilken nivå denna är nedgrävd.
360	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Grund nedgrävning som hör samman med 359 på den östra sidan av FU-schaktet. Aningen svårtolkad, kan vara del av en tomträna/gränsdike eller en rest av en nedgrävning med syfte att plantera buskar, kopplat till användandet av området som koloniträdgård eller innergård till fastigheten. I den västra delen är nedgrävningen djupare och når ända ned till det understa ljusbruna siltiga lerlagret.
361	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Relativt modern nedgrävning, tolkas som odlingsbädd eller planteringsgrop. Kan möjligen kopplas till tiden för koloniodling

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				på platsen. Mycket svårt att se varifrån kontexten är nedgrävd.
362	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Fynd av Siegburgkanna. Ej undersökt.
363	Utjämningslager	Lager fyllning	Destruktion	troligt utjämningslager då underliggande yta är ojämn
364	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Utjämningslager bestående av brunrå lera uppblandad med bränd lera, gul obränd lera, träkol. Förekomst av djurben varav en del fiskben. Kan ev tolkas som utsmetat avfallslager, men funktionen tycks ha varit utjämning.
365	Hårdgjort område	Lager fyllning	Konstruktion	Område med mycket kompakt lera, tolkas som hårdgjord yta möjligen i samband med uppförandet av Parentesen och det underjordiska garaget. Grävt med maskin.
366	Brunn fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Översta lagret i brunn se sektion i nedgrävning 574
367	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. troligen den ursprungliga lerskoningen sedan när stolpen drogs upp föll tegelkross och kalkbruksklumpar ner i hålet. kalkbruksputsen förekommer i större bitar på 3-4 cm.
368	Bakgårdslager	Lager fyllning	Destruktion	Bakgårdslager.
369	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Ett tjockt lerlager som kan ha varit ett lock.
370	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Den första av 4 fyllningar i nedgrävningen.
371	Raseringslager	Lager fyllning	Destruktion	utjämningslager med blandat innehåll med koncentrationer av gula klumpar av lera. underliggande lager är ojämnt med en förhöjning som sträcker sig längs med mitten i N-S riktning. fynden var blandade, ganska mkt metall, keramik och glas. även vad vi tror var slagg hittades. detta kan tyda på att mtrl som används för att jämna ut ytan kommer från ett område med mkt aktivitet. 23-08-18 Omtolkat till raseringslager pga

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				bränd lera och mycket material i lagret.
373	Lagerrest	Lager fyllning	Destruktion	Ligger under matjorden, recent nedgrävningsfyllning
374	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål.
375	Trädgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för träd eller buske.
376	Trädgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Möjligen samma/tillhör trädgropen väster om, 375.
377	Fyllning.	Lager fyllning	Destruktion	En fyllning som är lilafärgad och består av smågrus, tegelkross och kalkbruksklumpar. verkar som det var det sista som slängdes i ner i gropen innan den förslöts av 369. makroprov har tagits 378
379	Sotigt lager	Lager fyllning	Destruktion	Tunn sot som delvis finns bevarat under 364. Kan vara utrakat material som kastats ut och jämnats till. Varierande tjocklek.
380	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Tunt gråbrunt siltlager jämnt fördelat över ytan. svårtolkat men det kan vara något som blåst in innan lagret täcktes över.
381	Sotlager	Lager fyllning	Destruktion	Tunn svart organisk fyllning. inget kol i mtrl som kan förklara dess färg. prov tagits
385	Plundringgrop	Nedgrävning	Destruktion	Nedgrävning i lergolv. möjligen rovgrävning efter sten i leran.
386	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ett metallkärl. prov tagits pm382.
387	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Gjort en rejäl grop som man sedan täckt med 4 olika lager. nedsänkt i ett av dessa nedersta var ett metallkärl som kan haft något innehåll. (foto har tagits), prov har tagits på detta innehåll samt på 2 andra fyllningar. som sista fyllning har man lagt över ett tjockt lager lera som för att innesluta allt. själva syftet med allt detta är oklart.
388	Utjämningslager	Lager fyllning	Destruktion	Lagerrest efter schaktning.
391	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Utgår - rest av överliggande kontext 237, ej grävd i botten.
392	Lergolvsrest	Lager fyllning	Konstruktion	Rest av lergolv.
393	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i avfallsgrop.
394	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
395	Uppkastlager	Lager fyllning	Destruktion	Resterna efter destruktionsen av lergolv när man grävt en trädgrop el dylikt genom golvet. Detta är det understa lagret i nedgrävningen.
396	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
397	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning
398	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning
399	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenvtryck.
400	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv.
401	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
402	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
403	Stenvtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvtryck.
404	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
405	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
406	Modernt stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Modernt stolphål
407	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenvtryck efter bortplockad sten. Ligger under lera 251 och representerar en ny byggnadsfas tillsammans med 251, 405, 404, 338 mfl.
408	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkbrun fyllning i stenvtryck, utgörs troligen av 252 som lagts ut över yran när syllstenarna tagits bort.
409	Fyllning	Nedgrävning	Destruktion	Mörkbrun fyllning i stenvtryck, utgörs troligen av 252 som lagts ut över yran när syllstenarna tagits bort.
410	Uppkastade massor från grop	Lager fyllning	Destruktion	Uppkastade massor som härrör från grävandet av en grop, alternativt tömning av en grop.
411	Uppkastade massor från grop	Lager fyllning	Destruktion	Uppkastade massor från en nedgrävning.
412	Lager m stenar o lera	Lager fyllning	Destruktion	Lagerrest. Otydlig utsträckning. Möjligen destruktionsen efter uppbrytning av lerlager efter konstruktion.
413	Stenkonzentrationer i 412	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	Sten och koncentrationer av mindre sten.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
414	Brukninglager	Lager fyllning	Brukning	Ett värmepåverkat lager med koncentrationer av både obränd men framför allt bränd lera. den brända ytan är koncentrerad till den södra och östra delen för att tunnast ut mot väster. avskuret av recent nedgrävning åt väster samt schaktkanten. fläckar av kol förekom också. tolkas som brukninglager ute.
415	recent fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning i stolphål. kan troligen grupperas tillsammans med 274. ej undersökt.
416	Stenar i 251	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Två stenar i lergolvet 251. Kan möjligen vara rester av något slags fundament. Det låg ett gulbrunt lerigt lager över stenarna också. det var ursprungligen detta lager som mättes in som 251 och som tolkades ligga något högre i stratigrafien än 250 och således togs bort först. Det är troligen frågan om två olika lager eftersom stenarna framkom under det brungula lagret.
417	Gårdsplan	Lager fyllning	Brukning	Stort brunt lager som bara delvis är undersökt, närmast åt norr. Tolkning är att detta utgjort en gårdsplan.
418	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Möjligen utjämningslager mellan stenläggning 413 och stenkonstruktion 444. Otydlig och svåravgränsad, under kommer en ojämn stenläggning eller stenkonstruktion som ser uppbruten ut. Ben står rakt upp i lagret vilket antyder att det är påfyllda massor, alternativt att stenar plockats och därmed rubbat ytan.
419	Raseringslager	Lager fyllning	Destruktion	En liten trekantig rest av ett hårt bränt lerlager. Ligger ungefär på samma nivå som 355 som påminner mycket om varandra. Kan vara ett raseringslager.
420	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad sten som legat i nordvästlig-sydöstlig riktning.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
421	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad syllsten som ingått i mellanvägg.
422	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, fyllt med lager 252.
423	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad syllsten som ingått i mellanvägg.
424	Syllsten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllsten ingående i mellanvägg tillsammans med stenavtryck 420, 421, 423 mfl.
425	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
426	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	fyllning i stenavtryck, se även 427, 428, 429 mfl.
427	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, i botten ligger 3 mindre stenar.
428	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, tolkas vara 252 som är utlagt över håligheter efter det att några syllstenar plockats bort.
429	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, se även 427, 430 mfl,
430	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, se även 429, 428, 427 mfl.
431	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllningen i stenavtrycket var grå.
432	Fyllning i stenavtryck	Nedgrävning	Destruktion	Fyllningen i stenavtrycket var grå.
433	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllningen i stenavtrycket var grå.
434	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
435	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
436	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
437	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
437	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
437	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
437	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
439	Bakgårdslager	Lager fyllning	Brukning	Smetig brun lera som egentligen täcker stora delar av södra undersökningsområdet. Endast undersökt i provruta. Tolkning som bakgårdslager?

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
440	Gul och brun lera	Lager fyllning	Konstruktion	Lager med brun lera uppblandad med gul lera. Framkommer i grävenhet och under 439. Kan möjligen vara del av ett uppkastlager från när Niclas pottgrop grävdes. Osäker stratigrafi eftersom lagret endast rensats fram i en provruta.
441	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Trolig rest av ett lergolv. kan vara en del av konstruktionen som 355 utgör.
442	Utjämningslager	Lager fyllning	Destruktion	Troligt utjämningslager som innehöll en hel del bränd lera samt kol och en mindre frekvens av lera och djurben. det fanns tecken på att mtrl är omrört då vissa ben var vertikala.
444	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar i olika storlekar, från 0,15 till 0,35 m i diameter. ligger under ett större lager som tolkas som utjämningslager. dessa stenar kan möjligen kopplas till stenarna 413
445	Lera och lerklining	Lager fyllning	Konstruktion	Klack med gul lera och en hel del rödbränd lerklining.
446	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Lager under stenar 413 och 444. möjligt konstruktionslager/utjämningslager för stensyll och droppstensläggning.
447	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Större utjämningslager innehållande mycket keramik av typen östersjö, en del keramik ligger i botten mot lerklining under. Lagrets sträckning åt väster är oklar. bryts troligen av en nedgrävning som kommer högre uppifrån.
448	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck.
449	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck
450	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck efter bortplockad syllsten.
451	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck
452	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck efter bortplockad syllsten.
453	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck.
454	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck efter bortplockad syllsten.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
455	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning, liknar fyllningen 357. Igenfyllningen då nedgrävningen inte längre användes.
456	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning med oklar funktion, nedgrävd genom lergolvet 250, de massor som grävdes upp kastades upp på båda sidor om gropen och har blandats med brunrå lera. Gropen grävd ned i det underliggande fina bruna och således ingen lertäktsgröp.
457	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Sekundär återfyllning av stenavtryck efter det att stenen tagits bort och ytan förberetts för nybyggnation.
458	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad sten, som eventuellt ingått i någon sorts väggkonstruktion.
459	Stenavtryck	Nedgrävning	Destruktion	Stenavtryck.
460	Takdropp	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Ojämn stenläggning som möjligen är takdroppstensläggning intill hus. Stenarna hör möjligen samman med 339. några större stenar ligger i konstruktionen och hör kanske snarare samman med 413 och 444, se separata inmätningar.
461	Avfallsgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning i syfte att göra sig av med avfall eller snarare flera mindre sammanhängande gropar med samma fyllning 393. Relativt mycket större djurben i fyllningen gör att tolkningen i fält blir avfallsgrop eller avfallsdeponi.
462	Syllstenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Två stenar som troligen utgör rester av en syllstensrad.
463	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	lergolv samt en del av sättleran upp mot 247. är tjockt mot schaktkanten i norr för att tunnas ut mot öster. mycket fyndrikt närmast syllstenarna. detta kan tyda på att man sopat rent ut mot väggränna.
464	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävt.
465	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	ej grävt.
466	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävt.
467	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävt.
468	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävd.
469	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävd.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
470	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävd.
471	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck
472	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej grävd.
473	Stenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenkonstruktion.
474	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck i lergolv 334.
475	Väggränna	Nedgrävning	Konstruktion	Ränna mellan lergolv, tolkas som väggränna.
476	Recent fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning. troligen från den tidigare trädgårdsodlingen.
477	Recent nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Recent nedgrävning, troligen från trädgården. fanns modern keramik i fyllningen.
479	Syllstenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Kluster av större sten, stenarna ligger plant och är möjligen en syll eller liknande konstruktion. Ligger över ett utjämningslager.
480	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i mindre grop, svårtolkad och endast urskiljningsbar i plan pga stora djurben och keramik i toppen. Mot botten ökar inslaget träkol och bränd lera, fortsatt relativt stora djurben, bla käkar. Tolkas som avfall som deponerats i grop. PM taget.
481	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Golvkonstruktion
482	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Golvkonstruktion
483	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Golvkonstruktion
484	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Golvkonstruktion
485	Avfallsgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Avlång grund grop som är svårtolkad, men som pga fyllningen möjligen skulle kunna vara rester av en avfallsgrop.
488	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck
489	Stenavtryck i lera	Lager fyllning	Konstruktion	Del av lergolv 334? Ligger flera stenavtryck i leran.
490	Understa matjordslagret	Lager fyllning	Brukning	Stora bruna äldre matjorden på gårdsplanen. Ganska steril med grus och småsten. Övergång mot morän fladdrig och de båda lagren är blandade med varandra. I grävenheten är detta lager ca 0,18 m tjockt. Morän kommer högt upp vilket tyder på att den ursprungliga topografin varierar mycket i ytan med förhöjningar och försänkningar som har försökts jämnas ut under

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				tidens lopp. Lagret ligger över hela UO.
491	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, utgörs av ovanliggande utjämningslager 503.
492	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck efter bortplockad syllsten.
493	Lera	Lager fyllning	Konstruktion	Ingår i uppbruten lerkonstruktion med andra kontexter?
494	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Ett lerlager som kan vara resterna av ett golv.
495	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Ett möjligt lergolv som försvinner i sektionen.
496	Sten	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Sten som hör ihop med ett lergolv.
497	Raseringslager	Lager fyllning	Brukning	Mycket bränd lera och lerklining med distinkt kant mot norr. uttunnande mot syd. fortsätter i sektionen åt både öster och väster. kan vara ett raseringslager.
498	Uppbrutet golv	Lager fyllning	Destruktion	Omrört lager tolkat som en del av golvet 250 som brutits upp. Fläckvis gul lera och knytnävsstora stenar.
499	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	En möjlig väggränna som försvinner i sektionen åt öster och väster.
500	Gårdsplan	Lager fyllning	Brukning	Trolig gårdsplan. lite smått och gott som ligger utspritt såsom ben, tegelflis och bränd lera.
501	Träkolslager	Lager fyllning	Destruktion	Ett träkolslager, kan vara ett utkastlager då det är tunt. Förstärker tolkning som gårdsplan.
502	Lagerrest	Lager fyllning	Destruktion	Liten gul lerrest som försvinner i sektionen åt väster, svårtolkat. Kan vara resterna av ett golv men kan även vara tappat eller utkastat på gårdsplanen
503	Gårdsplan/utjämning	Lager fyllning	Brukning	Kan möjligen vara samma som 447. Kompakt gårdsplan alternativt utjämningslager.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
504	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Troligen rest efter stenavtryck 303, utgår.
505	Brukningsslager	Lager fyllning	Brukning	brukningsslager utomhus, trolig gårdsplan
506	Stenkonsentration	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Ansamling av stenar i storleken 0,1 - 0,3 m. Ingen anmärkningsvärd förekomst av kol eller annat material som kan antyda funktionen.
507	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Troligt utjämningslager på en gårdsplan då ytan under är ojämn.
509	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lerlager som troligen kan kopplas samman med 400 längre österut, de har samma raka avslut i söder, se foto 44 och 45. Kan möjligen även hänga ihop med 392. Över leran ligger ett antal stenavtryck och/eller stolphål som representerar en avröjning. Över dessa ligger ett utjämningslager 503 (447). Tolkas som lergolv.
510	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
511	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
512	Stenskoning	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenskoning i stolphål.
513	Äldsta matjord	Lager fyllning	Brukning	Del av det äldsta matjordslagret 490.
515	Utrakat material	Lager fyllning	Brukning	Fyllning i grop, bestående av bränd lera och träkol. Kan vara utrakat material från närliggande eldstad. Fynd av djurben, keramik, cu-leg, mest troligt sekundära deponier.
516	Stolphål	Nedgrävning	Destruktion	Stolphål, Hus 2.
517	Fyllning	Lager fyllning	Konstruktion	Stolphålsfyllning.
518	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck.
519	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Grop fylld med utrakat material från eldplats.
520	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv.
521	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck. Innehåller ben, kol lerfläckar samt en del keramik och metall.
522	Stenavtryck	Nedgrävning	Destruktion	Stenavtryck med en tunn rest av 418 som låg kvar i en liten fördjupning.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
523	Ugnskonstruktion	Lager fyllning	Konstruktion	Tjockt, kompakt lerlager som ligger i en kvadratisk nedgrävning. Oklar tolkning, fundament eller annan förstärkning av något slag? Fortsätter in i sektionen åt norr. Bränd/värmepåverkad lera i toppen.
524	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Troligt stenavtryck som kan utgöra en del av en större stenansamling åt SV, K528
525	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck.
526	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck.
527	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar, en del större och en del mindre i kluster över väggrasering. Konstruktion? möjligen tillhörande något som kommer högre upp, stolphål? några stensamlingar hade även lerkladdar intill.
528	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	En utspridd ansamling av stenar, kan vara någon rest av en konstruktion som inte avlägsnades när den revs, kanske för att stenarna inte var stora nog för att utgöra ett hinder när ytan användes på nytt. Kan möjligen vara rest av en plundrad stenläggningen eller någon typ av syllstenskonstruktion.
529	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Tolkas som utjämningslager.
530	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenkonstruktion bestående av tre stenar.
531	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stort stolphål som har tillkommit i hast då flera ben stod upp. Snabb rivningsfas.
532	Lerskoning	Lager fyllning	Konstruktion	Lerskoning bestående av gul lera runt stolphålets väggar, stabiliserande funktion.
533	Brukninglager	Lager fyllning	Brukning	Lager under fint brunt mellan lerlager. Något fläckig av gul lera och en del koncentrationer av kolfläckar. brukninglager?
534	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stort stolphål med sten- och lerskoning.
535	Stenskoning	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenskoning bestående av 2 stenar en större och en mindre (14+12+8 cm) placerad i nedgrävningens östra sida.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
537	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning, kan vara rest av förvaringsgrop, kanske har det stått en träkar här.
538	Raserad vägg	Lager fyllning	Destruktion	Rester efter en brunnen och inrasad lerklinad vägg. I den östra delen hårt bränd med stora klumpar bränd lerklining. Vissa bitar uppvisar tydliga avtryck efter flätverkskonstruktionen varpå leran sedan klinats. Några av dessa bitar tas in som referens, några tas in till Kulturens timmerman. I den västra delen är leran mindre hårt bränd. Här finns ett lager träkol mellan bränd lera, vilket härrör från bränd, men inte helt försvunnen flätverkskonstruktion. Två bitar förkolnat trä har tagits in som vedartsprov. Frågan är om huset har brunnit som följd av en olyckshändelse eller om man medvetet har tänt fyr på byggnaden. Detta går troligen inte att utläsa ur materialet. Att det är en bränd vägg råder det dock inga tvivel om och väggen täcker hela det underliggande brukningslagret 671 samt lergolvet därunder. Över den inrasade väggen har sedan ett utjämningslager (447) lagts ut.
539	Syllstensrad	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllstensrad.
540	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Möjligt lergolv.
541	Ugnsplatta	Lager fyllning	Konstruktion	Rödbränd ugnsplatta av lera, utlagd över stenar som del av ett spisfundament.
543	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Flera stenavtryck i lergolv.
544	Syllstenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Större stenar i lergolv, syll. Den översta rubbad ur sitt läge vid schakt, under denna ytterligare en sten i möjlig syllränna. Ligger under 540.
545	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Lite oklart vad fyllningen representerar, kanske bara en enkel återfyllning av en grop för att jämna till en yta. Se foto 51 och 52. Ligger under två stenavtryck (med fyllning 503) och det övre lerlagret

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				540. Endast en liten del undersökt pga tidsbrist. PM 557 taget
546	Spisfundament	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Spisfundament i lera. Består av knytnävsstora stenar lagda i underliggande lager 547. Bildar rest av spisfundament tillsammans med den rödbrända lerplattan 541.
547	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv i bakstugan. Gul och mörkgul lera, smutsig med inblandning av brungrå lera. Första bebyggelsefasen i bakstugan.
548	Syllstenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar ingående i en syllstensrad.
549	Utgår	Lager fyllning	Konstruktion	Lerkladd uppblandat med matjorden. Möjligen en del av dikesfyllning. Ej undersökt, utgår.
550	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt, tolkas vara del av dikefyllning.
551	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Stor leryta, troligt lergolv som försvinner i sektionen åt väster, uttunnande åt öster. Är avgrävd av modern nedgrävning. Ligger under brunnen G49.
552	Fyllning stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning stenavtryck
553	Fyllning stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning stenavtryck
554	Stenavtryck	Nedgrävning	Destruktion	Stenavtryck.
555	Stenavtryck	Nedgrävning	Destruktion	Stenavtryck.
556	Fläckigt lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Fläckigt lager med gul lera och inblandning av grå lera, konstruktionslager, golv.
558	Avröjning	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning där det i dess norra del kan finnas ett stolphål, se foto 51 och 52. Kan antingen vara en plundringsgrop/avröjning eller förvaringsgrop. Slarvigt grävd, troligen inte förvaringsgrop. Ligger under fyllning 545, som ligger under stenavtryck 543.
559	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål som ingått i väggkonstruktion i bakstugan.
560	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål som ingått i väggkonstruktion i bakstugan.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
561	Brunn	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning till en brunn. Grävd djupt ner i moränen. vertikala sidor som spetsar lite nedåt med plan botten. fyllningen kollapsade ner i schaktet vilket ledde till att vi återfyllde schaktet
562	Fyllning brunn	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning till en brunn. mkt organiskt material såsom djurben och trä. Fyllningen var 3 m tjock och ju djupare man kom desto fuktigare blev fyllningen och det organiska mtrl var bättre bevarat. 2 makroprov har tagits på en övre, pm567, och en lägre nivå, pm568. Dateras med 14C till AD 1030–1199 (95.4 % sannolikhet)
563	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Fyra mindre stenar på rad, ingår i G176 Stenkonstruktion.
564	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Sekundär återfyllning i nedgrävning inför utläggandet av lerlager 540.
565	Recent nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Något mer modern nedgrävning som först antogs tillhöra bakstugan 540 mfl, men vars fyllning innehöll yngre rödgods, planglas och porslin. Det finns en möjlighet att det recenta inslaget i fyllningen beror på trädrötter.
566	Recent fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Recent fyllning med innehåll av yngre rödgods, porslin och planglas. Mycket svår att urskilja i plan och antogs först tillhöra bakstugan lämningar. Hur ligger trädgropen i förhållande till denna?
569	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck eller stolphålsbotten som representerar en äldre bebyggelsefas i bakstugan.
570	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, utjämning i hålighet innan lerlager 540 lades ut. Hör bla samman med 564.
571	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck efter bortplockad sten. Hör samman med 569 mfl.
572	Brukninglager i sydväst	Lager fyllning	Brukning	Större lager som tolkas som ett brukninglager utomhus. Kommer en del ben och keramik i lagret.
574	Brunnsnedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Brunnsnedgrävning.
575	mystiskt stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
579	Fyllning i nedgrävning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning.
580	Nedgrävning syll?	Nedgrävning	Konstruktion	Syllränna tillhörande G28 i bakstugan.
581	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Utgår, ej undersökt.
582	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Nedkastlager i brunnen vid destruktionsen.
583	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fläck i fyllningen. Möjligen tillkommen samtidigt som 582, då de är väldigt lika.
584	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Brunnsfyllning.
585	Svämlager	Lager fyllning	Brukning	Grusigt och smuligt lager. Något åt det gröna hållet, möjligen svämlager från när brunnen stod öppen.
586	Svämlager	Lager fyllning	Brukning	Grå kompakt smuligt lager som troligen är en del av svämlager från när brunnen stod öppen.
587	Vattenpåverkat lager	Lager fyllning	Brukning	Lerlager som möjligen rasat ner i brunnen vid något tillfälle. Färgen är något grön vilket tyder på att brunnen stått öppen.
588	Brukninglager	Lager fyllning	Brukning	Understa lagret i brunnen, känns väldigt homogent och något humöst. möjligen tillkommen vid brunnsbrukningstid.
591	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, utjämning inför utläggande av lerlager 540
592	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad sten, som ingått i konstruktion i norra delen av bakstugan.
593	Spisfundament	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Undre nivå av stenpackning i ugnskonstruktion. Består av knytnävsstora stenar satta i gul lera.
595	Ev ränna	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning fylld med lerkladdar. Möjligen hör den till ränna i ö-v riktning.
596	Värmepåverkat lager	Lager fyllning	Brukning	Värmepåverkat lager som legat under spisfundamentet.
597	Utkastlager	Lager fyllning	Destruktion	Ett lager av träkol och aska i flera horisonter samt koncentrationer av bränd lera. Kan vara ett utkastlager samt som fyllning i gränsdike 608
598	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Lager, ej undersökt. Hör möjligen samman med diket i ö-v riktning. se även 550.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
599	Syllstenar	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Under 540 över 547. Större syllstenar som hör samman med flera stenavtryck och bildar en syllstenskonstruktion och möjligen ett nordvästligt hörn i bakstugan. Några förefaller ligga i 547 och några direkt på det underliggande bruna lagret. Några kom inte fram förrän ett tjockt lager lera togs bort (540).
600	Lergolv centralt	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv centralt på ytan. ligger under lergolv 400 och ett tunt brukningslager. Detta är alltså första generationens golv.
601	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej undersökt stolphål.
602	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyll stolphål, ej undersökt
603	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	fyll stolphål, ej undersökt. över dike
604	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	fyll stolphål över dike, ej undersökt.
605	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	fyll stolphål över dike, ej undersökt.
606	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	fyll stolphål, hör ihop med 3 föregående nr. ej undersökt
607	Lager	Lager fyllning	Konstruktion	Lager över dike, ej undersökt.
608	Dikesfyllning	Lager fyllning	Destruktion	Dike i söder. Ö-v riktning. Ses tydligt mot moränen. Kommer högre uppifrån.
609	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej undersökt stolphål.
610	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej undersökt stolphål.
611	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ej undersökt stolphål.
612	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål under dike, ö om ev gropus.
613	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	En brunn? Ej grävd till botten pga tidsbrist. Finns foto av profil nedgrävd ca 1 meter.
614	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning, ej undersökt vidare, snittad med maskin. Fotad.
615	Brunn	Nedgrävning	Konstruktion	Brunnsnedgrävning.
616	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Grop nedgräv delvis i brunn. ej undersökt vidare, snittat med maskin.
618	Brukninglager	Lager fyllning	Brukning	Brukninglager mellan de båda lergolven 400 och 600.
620	Fyllning i norra diket	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ett öst-västligt dike. Diket har skurit lergolven 400, 600 och 493 i norr och 540 och 547 i söder. Framträdde inte förrän i morän längst i öster.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
621	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål som framkom vid schaktning och följde med ca 20 cm. Ej undersökt.
622	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenvavtryck.
623	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
624	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
625	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
626	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
627	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
628	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
629	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
630	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
631	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenvavtryck i lergolv
632	Brunnsfyllning	Lager fyllning	Destruktion	Igenfylld vid omgångar, inga avsatta lager. En sekvens av korta upprepade återfyllnader.
633	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
634	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
635	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
636	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
637	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
638	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
639	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen, ej undersökt.
640	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
641	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
642	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
643	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
644	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
645	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck.
646	Stenvavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenvavtryck efter bortplockad syllstensrad, öst-västlig riktning. Grupperas med 640, 641, 642, 643, 644 och 645.
647	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
648	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
649	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
650	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
651	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, urlakat, flammig, ljust brungrå.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
652	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, mörkare brungrå än många av de andra i moränen. Sten i fyllning, ev stenskonig.
653	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphål snittat och ritat. ligger i ö-v linje med 648.
654	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
655	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning.
656	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
657	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
658	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
659	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
660	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
661	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
662	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
663	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning, ej undersökt.
664	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
665	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
666	Stensamling	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	Stensamling av varierande stenstorlek. Ser närmast nedslängt ut. Yngre än diket som finns i samma område. Matjord 490 fanns ner mellan stenarna. Oklar tolkning, stendump?
667	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
668	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv i byggnad som fortsätter utanför schaktet i söder. Kan ha samband med det södra huset, anlagt på samma nivå. Brukningslager tillhörande golvet i 668.
669	Brukningslager	Lager fyllning	Brukning	Brukningslager på lergolv 668. Fortsätter utanför schaktet i söder.
671	Brukningslager	Lager fyllning	Brukning	Tunt brukningslager mellan lergolvet och den inrasade väggen. Detta lager utgör den faktiska golvytan. Ytan är förhållandevis jämn, vid upprepning påträffades ett fåtal djurben. Kommer att handgrävas. Ett PM taget.
673	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål nergrävt i moränen. Ett av de större stolphålen på ytan så det kan vara en bärande konstruktion.
675	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 679, 678, 677, 676, 681. Del av en nord-sydlig hägnad.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
676	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 679, 678, 677, 681, 675.
677	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 679, 678, 681, 676, 675.
678	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 679, 681, 677, 676, 675.
679	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 681, 678, 677, 676, 675.
680	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 681, 679, 678, 677, 676, 675.
681	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål/pinnhål, grupperas tillsammans med 680, 679, 678, 677, 676, 675.
682	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i större stolphål. En sten låg i fyllningen, vilket troligen varit del av en skoning. insamlat makro. Dateras med 14C till AD 1327–1441 (95.4 % sannolikhet)
683	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
684	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Resterna av stolphål 516/517, utgår.
685	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
686	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. möjligen bärande takstolpe. Träkol framträdde närmare botten i fyllningen. Fyllningen var mycket kompakt och urlakad. Dateras med 14C till BC 393–178 (95,4 % sannolikhet)
687	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i morän.
688	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen.
689	Dike	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för dike i ö-v riktning.
690	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i morän.
692	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Större stolphål. troligen takbärare med tanke på dess storlek.
693	Gul lerkladd	Lager fyllning	Konstruktion	Gul lerkladd, ej undersökt.
694	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål, ej undersökt.
695	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Större stolphål. Troligen för takbärande konstruktion. Se kontext 692, möjligen tillhör de samma hus.
697	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenkonstruktion, ej undersökt..

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
698	Träkolslager	Lager fyllning	Brukning	Tunt lager träkol. möjligen ett utrakningslager.
699	Bränd lera	Lager fyllning	Konstruktion	Fläck med bränd lera. troligen. troligen en del av 392 fast blivit bränd. Härd? Begränsat i norr av knytnävsstora stenar, stenavtryck sam stenavtryck i väster. På andra sidan stenarna ligger utrakningslagret 698. Samtida med 392 och 392.
700	Gul lera	Lager fyllning	Konstruktion	Möjligt lerlagerrest. Gul lera med fläck av gråbrun lera överst.
701	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	2 stenar med något oklara relationer till omgivande lager, kan ev vara rest av ett fundament eller en syll. Södra stenen: 0,19×0,17×0,07 m, norra stenen: 0,21×0,15×0,08 m.
702	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Under 632. Förvaringsgrop?
703	Fyllning i grop	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i 704, möjligen över 490. En massa fiskben och träkol, avfallsgrop. Mycket sot, en flat sten mot botten i västra sidan. Möjlig kokgrop.
704	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	nedgrävning. möjligen en liten kokgrop. Fint utgrävd och sedan igenlagd av avfall.
706	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, Ej undersökt.
707	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Avtryck efter bortplockad sten. Fyllt av rester från den brända väggen, vilket innebär att stenen hade plockats bort innan väggen brann och rasade. Frågan är om man har satt fyr på huset medvetet?
708	Lerkladd	Lager fyllning	Konstruktion	Ovalt formad lerkladd med gul obränd lera uppblandad med röd bränd lera. Kan ha fungerat som fundament till sten. möjligen rest av lergolv.
709	Fläck med kalkbruk	Lager fyllning	Brukning	Mindre fläck med vitt kalkbruk (?) eller bara vanlig kalk. Kan ha hamnat här vid uppförandet av huset om man kalkade de lerklinade väggarna.
710	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Inmätt som 3 små störhål. bara den längst åt väst är något. inte undersökt vidare pga tidsbrist.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
711	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Stenavtryck, rester av lergolv. Fläckigt lager. Utgår då detta troligen är samma som 161/168.
712	Träkolslager	Lager fyllning	Destruktion	Tunt lager kol och sot. Ligger under lergolv. Utkastlager.
713	Utjämningslager	Lager fyllning	Konstruktion	Möjligen ett utjämningslager under lergolv. Något otydlig avgränsning. innehåller mycket keramik. Lite gula lerkladdar skiljer lagret från lagret söder ut.
714	Lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Rester av lersyll. Har en del stenavtryck i sig. Brun lera uppblandat med gul moränlera. Tillhör lergolvskonstruktion.
715	lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Lersyll.
716	Stolphål	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen. Ej undersökt.
717	Stolphål	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning i moränen. Ej undersökt.
718	Gropfyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i grop med oklar funktion. Nedgrävd i dikesfyllningen 620. Syntes inte förrän 503 schaktades av, men har möjligen kommit uppifrån.
719	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning med oklar funktion, relativt grund. Nedgrävd i dikesfyllningen 620
720	Utgår	Nedgrävning	Destruktion	Utgår. Ej undersökt.
721	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck
722	Lergolv	Lager fyllning	Konstruktion	Lergolv som är genomgrävt av grop med fyllningen 723. I söder är leran fläckigare och uppbruten. Blandat med gråbrun lera.
723	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning som skadat lergolvet 722.
725	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenkonstruktion.
726	Asklager	Lager fyllning	Brukning	Lager av grå aska, svart sot och träkol. En del djurben. Utrakning? Prov 784.
727	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning bestående av överliggande lager, mörkt brunrå med gula lerfläckar, se även 728. Undersöks ej
728	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, ej undersökt.
729	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Stenavtryck som hör ihop med stensyllsraden. En del av en syllkonstruktion. Lera och sten.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
730	Passage	Lager fyllning	Konstruktion	Ljusbrun silt med inblandning av lera, ligger som en korridor mellan de två syllraderna 548, 539. Kan möjligen representera ett mellanrum mellan två byggnader, en passage.
731	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, efter stenar som ingått i syllstensrad 548. Ej undersökt
732	Fyllning i stenavtryck	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, se 731. Ej undersökt
733	Fyllning i ränna	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i öst-västlig ränna. Ljust gråbrun lite sandig silt med inslag av lera.
734	Fyllning stolphål	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i morän.
735	Fyllning stolphål	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i morän. Brungrå lera uppblandad med gul lera. Oval till formen.
736	Fyllning störhål	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i morän, avvikande färg än 733, 734, 735. Mörkt grå.
737	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, ej undersökt.
738	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning i stenavtryck, ingående i öst-västlig rad tillsammans med ex 737, 739, 641 mfl.
739	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, ej undersökt.
740	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stenavtryck, ej undersökt.
741	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i moränen
742	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i moränen
743	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllningen är mörkare grå än i andra fyllningar i stolphål nedgrävda i morän.
744	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllningen mörkare grå än annan stolphålsfyllning i morän. Gäller även 742, 743, 745, 747, 748.
745	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllningen är mörkt grå.
746	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål i moränen.
747	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkgrå fyllning, Fyllning i stolphål i moränen.
748	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkgrå fyllning. Fyllning i stolphål i moränen
749	Brukninglager	Lager fyllning	Brukning	Brukninglager med relativt mycket fiskben. Kan möjligen vara en brukningsyta utomhus. En del sten framkommer, med ev stabiliserande funktion. Fundament? Ingen

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
				regelrätt knadderyta eller stenläggning.
750	Lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Lersyll eller sättlager av smutsig gulgrå lera, uppblandad med grå lera. Har legat under de bortplockade syllstenarna som bl a representeras av stenavtrycken 640, 641, 642 mfl.
752	Spisfundament	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar i spisfundament, ej undersökt.
753	Stenavtryck vid härd	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck vid härd, ej undersökt.
754	Lager	Lager fyllning	Konstruktion	Lager som är uppblandat med gul lera. fläckigt. 755 ligger över.
755	Utrakat material	Lager fyllning	Destruktion	Lager som bestod av mycket träkol. Utkastlager.
756	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	stolphålsfyllning under utjämningslager. grå lera uppblandat med gul lera. Destruktionslager. Fossilt husoffer.
757	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	stolphål.
758	Lergolv i väst	Lager fyllning	Konstruktion	Uppbrutet lergolv. Stora delar av golvet är borta, om en del är stenavtryck är oklart. Golvet är uppbrutet åt väst av en recent nedgrävning. I öst är det möjligen också borttaget.
759	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ej undersökt.
760	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ej undersökt.
761	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, som ingår i öst-västlig rad.
762	Fyllning i ränna	Lager fyllning	Destruktion	Blek brungrå fyllning i ränna, urlakad. Gick inte att se förrän i morän, men kan ha kommit högre uppifrån. Samma som 817 och 843. Dateras med 14C till AD 1457–1634 (95.4 % sannolikhet)
763	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ej undersökt.
764	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ej undersökt.
765	Lersyll	Lager fyllning	Konstruktion	Lersyll med trasigt bränt tegel i. Hör möjligen ihop med recent nedgrävning 243. Lersyll i nordsydlig riktning. Samma som fyllning 242?
766	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för tegel och lersyll. Samma som recent nedgrävning. 243?
767	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Lerlager, ej undersökt.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
768	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Lerlager, ej undersökt.
770	Lera under 761	Lager fyllning	Konstruktion	Gulgrå kompakt lera. Skoning.
771	Lera under 763	Lager fyllning	Konstruktion	Gulgrå kompakt lera. Skoning.
773	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Lerkladdar. Del av lergolv? Annan konstruktion?
774	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar under fisklagret 749 och under leran 773. Flera mindre stenar, möjligen en ugnskonstruktion eller spishäll.
775	Utrakningslager	Lager fyllning	Brukning	Sot och träkolsfläckar över sten och lera. Utrakning från ugnskonstruktion?
776	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål, ej undersökt.
777	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ränna i öst-västlig riktning. I rännans fyllning är ett antal stolphål nedgrävda vilket för tankarna till en väggränna.
778	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål, ej undersökt.
779	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i väggränna. Skarp nedgrävningskant, vertikala sidor, ojämn bottenkant och plan botten.
780	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål, ej undersökt.
781	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Mjuk nedgrävningskant, konkava sidor, oklar bottenkant och botten. Stenskoning i botten.
786	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i litet störhål. ej undersökt.
787	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt.
788	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt.
789	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt.
790	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i störhål, möjligen två störrar, eller omgrävning. Ej undersökt.
791	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt.
792	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
793	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
794	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
795	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
796	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
797	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
798	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
799	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
800	Fyllning	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning, ej undersökt.
801	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
802	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
803	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
804	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
805	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
806	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
807	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
808	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
809	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
810	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	stolphål med bränd lera, träkol och lerkattar i.
811	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål.
812	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
813	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar i ugnskonstruktion, eller härd. Ligger på ett lager med aska.
814	Aska i härd	Lager fyllning	Brukning	Aska i härd, ej undersökt
815	Stenkonstruktion	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Stenar, ej undersökt.
816	Nedgrävning härd	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning härd, ej undersökt.
817	Fyllning i ränna	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i ränna, i västra delen karaktär av avfallshantering, i östra delen mer ljusbrun, utan komponenter och mycket lik delar av fyllningen 762
819	Ränna	Nedgrävning	Konstruktion	Ränna i öst-västlig riktning. Kan möjligen vara fortsättning på rännan 777.
820	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ligger under rännan 819. Färgen är mörkt gråbrun. Kan utgöras av 817.
821	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkt gråbrun fyllning, som 820. Kan utgöras av överliggande 817
822	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål, ligger under 817 och 819. Kan utgöras av rännfyllning. Mörkt gråbrun.
823	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkbrun fyllning, endast stolphålsbotten. Har syntts en bit upp och kan vara grävd igenom 490. jfr fyll 819? skarpa nedgrävningskanter, konkava sidor, mjuk bottenkant, plan botten. Djup 0,05 m.
824	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	grå, urlakad.
825	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Grå, urlakad. En sten i fyllningens övre del.
826	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkt gråbrun fyllning. Liknar 821 och 820. Kan utgöras av rännfyll 817.
827	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål. innehållet kändes något humöst.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
828	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
829	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
830	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
831	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stөрhåll, ej undersökt.
832	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
833	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Stolphålsfyllning, ej undersökt.
834	Fyllning	Nedgrävning	Konstruktion	Fyllning, ej undersökt.
835	Utgår	Lager fyllning	Destruktion	Ej undersökt. Otydlig och fladdrig. Möjligen rest efter räna 777.
838	Syllstensrad	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Syllstensrad. Består av både stora och lite mindre sten.
839	Lerlager	Lager fyllning	Konstruktion	Lerkladdar, möjligen hör de ihop med stensyll 838. Ligger över kollager.
840	Avfallslager träkol	Lager fyllning	Destruktion	Svart kollager, möjligen utkastlager eller tillkommit vid destruktionsfall.
841	Stensyll	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	Tre mindre stenar, under lera. Möjligen är de syllstenar eller tillhör golvkonstruktion?
842	Raseringslager	Lager fyllning	Destruktion	Raseringslager av bränd lera. Kom under kollagret.
843	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Mörkt brungrå lerig fyllning, liknar 817 bla. Troligen del av samma igenfyllning.
844	Räna	Nedgrävning	Konstruktion	Räna, troligen västligaste delen av 819.
845	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
846	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
847	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
848	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
849	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
850	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
851	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphåll i moränen.
852	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning stolphåll, ej undersökt.
853	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
854	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
855	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
856	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
857	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
858	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
859	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
860	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
861	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	stenavtryck i lergolv
862	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
863	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
864	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
865	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
866	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
867	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
868	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
869	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
870	Nedgrävning	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
871	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
872	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
873	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
874	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
875	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
876	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
877	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål i moränen
984	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
988	Ränna	Nedgrävning	Konstruktion	Tomträdda, ej undersökt.
989	Brunn	Nedgrävning	Konstruktion	Brunn. Ej undersökt.
991	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
992	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
993	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
994	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
995	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
996	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
997	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
998	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
999	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1000	Väggränna	Nedgrävning	Konstruktion	Väggränna.
1002	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1003	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1004	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1005	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1006	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1007	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1008	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1009	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1010	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1011	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1012	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1013	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1014	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1015	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1016	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.

Kontext	Namn	Subklass	Tillkomst	Tolkning
1017	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1018	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1019	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1020	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1021	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1022	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1023	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1024	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1025	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1026	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1027	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1028	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1029	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1030	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1031	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1032	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1033	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1034	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1037	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1038	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1039	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1040	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1041	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1042	Pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1043	Utgår	Nedgrävning	Konstruktion	Utgår då detta troligen är samma som 161/168.
1044	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1045	Väggränna	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning med avsikt att konstruera en väggränna, låg i ungefärlig öst-västlig riktning.
1046	Väggränna	Nedgrävning	Konstruktion	Väggränna, ej undersökt.
1047	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1048	Grop	Nedgrävning	Konstruktion	Avfallsgrop, ej undersökt.
1050	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1051	Stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Ej undersökt.
1052	Litet pinnhål	Nedgrävning	Konstruktion	Litet pinnhål, ej undersökt.
1053	Stolphål	Nedgrävning	Konstruktion	Stolphål, ej undersökt.
1054	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
1055	Fyllning	Lager fyllning	Destruktion	Fyllning, ej undersökt.
1061	stenavtryck	Nedgrävning	Konstruktion	Stenavtryck, ej undersökt.

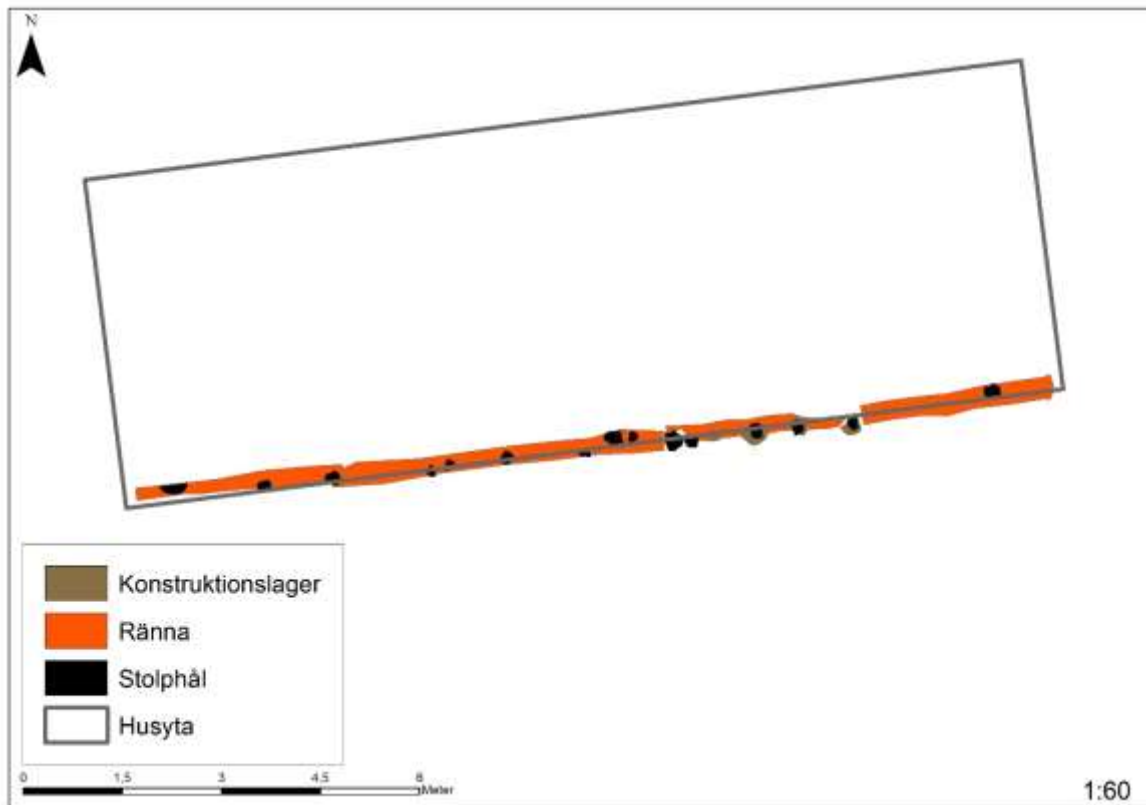
3. Husbeskrivningar

Hus 1

Fas	Fas 1
Ingående grupper	G2
Datering	Ca år 1000
Dateringsunderlag	Typologi, stratigrafi
Orientering	Ö-V
Typ	Stolpbyggt
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Jordgrävda stolpar och rännor
Ingång	-
Längd	Ca 14,0 m
Bredd	-
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Östersjökeramik (KM 98217:98, 101, 103)
Typ av ingående kontexter	Stolphål, rännor, konstruktionslager
Analys	Makrofossilanalys PM785, PM818 & PM836, ¹⁴ C-analys PK769 (Ua-71003)

Beskrivning och tolkning

Hus 1 utgjorde en öst-västlig orienterad byggnad där enbart ena långväggen kunde dokumenteras. Den största delen av byggnaden låg norr om undersökningens begränsning, därför är den föreslagna husytan inte säker. Husets södra långsida var uppbyggt av jordgrävda stolpar i en ränna. Huru vida huset varit uppbyggt med takbärande bockpar eller om ytterväggarna varit takbärande har inte kunnat dokumenteras. Makrofossilprover i två av stolphålen och i en bit av rännan gav en del förkolnade sädeskorn, med tonvikt på skalkorn, och enstaka frön från ogräs. Ett ¹⁴C-prov skickades in från rännan som gav en datering till år 1457–1634 (95,4% sannolikhet, Kal 2σ). Provet togs ur träkol som kan ha haft hög egenålder. Se sektion C782 och C783 i bilaga 1.

Figur 1. Hus 1, under Fas 1, skala 1:60.

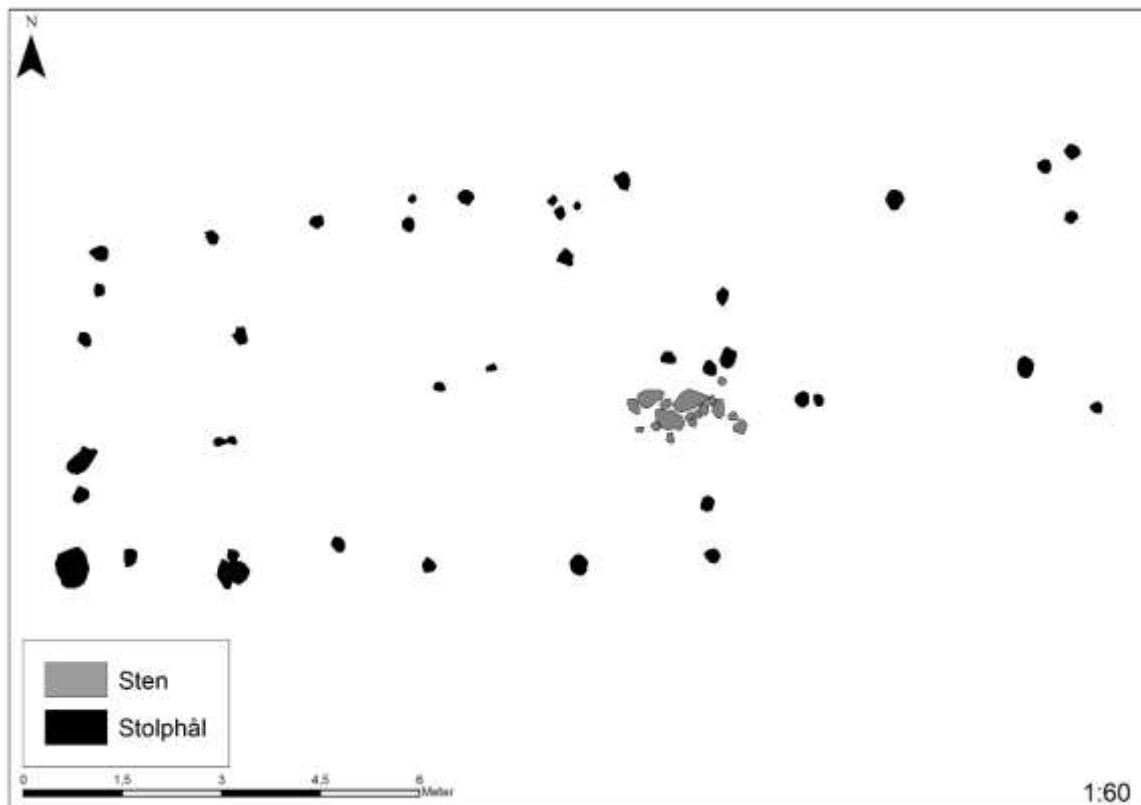
Hus 2

Fas	Fas 1
Ingående grupper	G4, G14
Datering	Ca år 1000
Dateringsunderlag	Typologi, stratigrafi
Orientering	Ö-V
Typ	Tväskeppigt stolpburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	Takbärande stolpar i mesularad
Väggkonstruktion	Jordgrävda stolpar
Ingång	-
Längd	15,40 m
Bredd	5,60 m
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	3,40 – 2,1 – 2,6 – 0,9 m
Fynd	-
Typ av ingående kontexter	Stolphål, sten
Analys	Makrofossilprov PM696, ¹⁴ C-analys PK987 (Ua-71000) & PK686 (Ua-71002)

Beskrivning och tolkning

byggnaden var uppförd med jordgrävda stolpar och omfattade omkring 15,40×5,60 m. Formen var inte helt rektangulär utan hade viss bågad form. Huset hade en mesularad som höll upp taket och möjligen fanns där två rumsindelningar i huset. En litet mindre rum i den östra delen och den västra delen var uppdelat i två lika stora rum. Centralt i huset dokumenterades en samling natursten som möjligen ingått

i en konstruktion i huset. Stenen varierade i storlek och kan möjligen varit det understa lagret i en hårdkonstruktion. Dock var stenen inte värmepåverkad. Utan hård är det mer troligt att byggnaden varit en ekonomibygnad på gården, med en hård konstruerad av sten är det mer troligt att byggnaden varit ett boningshus för gårdens familj. I stolphål K682 togs ett makrofossilprov och ur det plockades ett ^{14}C -prov. Makrofossilprovet innehöll en del sädeskorn med störst andel skalkorn och några ogräsfröer. ^{14}C -provet gav en datering till år 1327–1441 (95,4% sannolikhet, Kal 2σ).

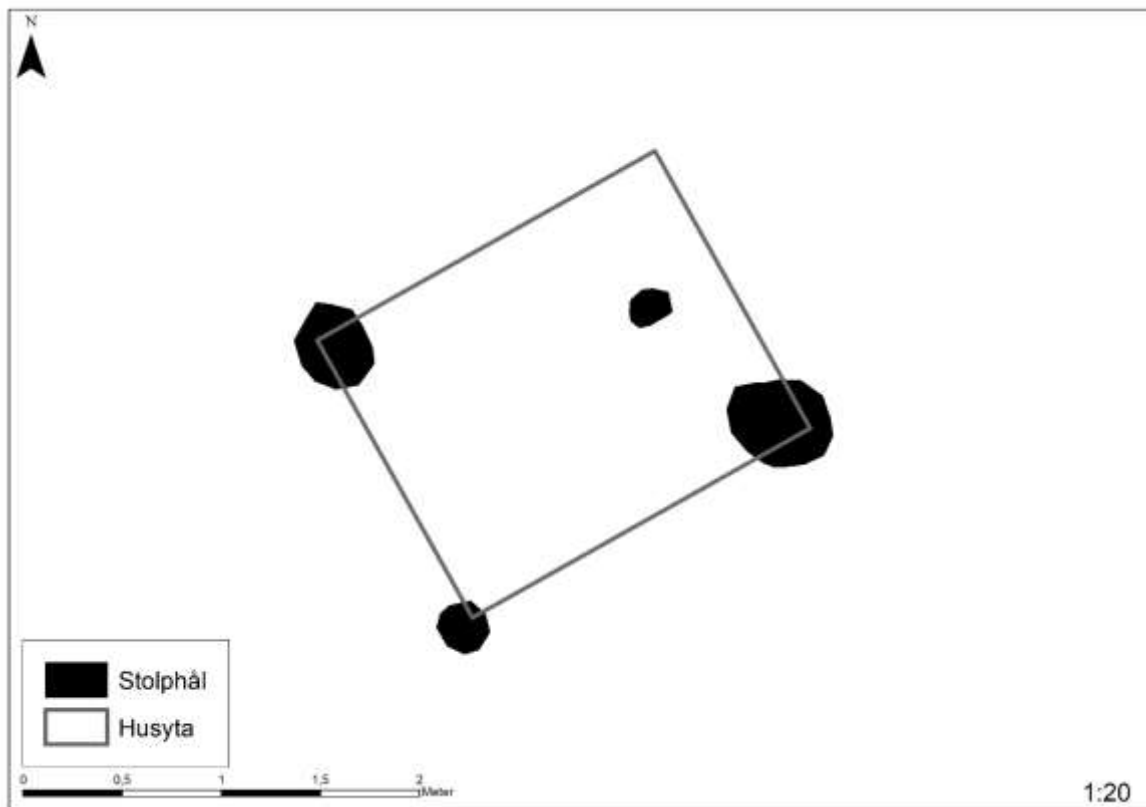
Figur 2. Hus 2, under Fas 1, skala 1:60.

Hus 3

Fas	Fas 1
Ingående grupper	G6
Datering	Ca år 1000
Dateringsunderlag	Stratigrafi
Orientering	NV-SÖ
Typ	Fyrstolpigt stolpburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	Takbärande stolpar
Väggkonstruktion	Jordgrävda stolpar
Ingång	-
Längd	2 m
Bredd	1,60 m
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	-
Typ av ingående kontexter	Stolphål
Analyser	-

Beskrivning och tolkning

En minde fyrstolpig byggnad sydväst om de två övriga byggnaderna under denna fas. Endast tre av stolparna var bevarade. En stolpe, som låg något indraget, tillkom möjligen vid någon ombyggnation av huset. Huset omfattade omkring 2,00×1,60 m. Byggnaden utgjorde en ekonomibyggnad där mat eller utfodring till djuren förvarades.

Figur 3. Hus 3 under Fas 1, skala 1:20.

Hus 4

Fas	Fas 3
Ingående grupper	G33, G34
Datering	Ca år 1100–1150
Dateringsunderlag	Fyndmaterial och stratigrafi
Orientering	Ö–V
Typ	-
Yttre form	-
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Syll?
Ingång	-
Längd	> 4,3 m
Bredd	-
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Silvermynt (KM 98217:108)
Typ av ingående kontexter	Lergolv, brukningslager
Analyser	Makrofossilanalys PM670

Beskrivning och tolkning

Bevarat av byggnaden var en bit av ett lergolv och ett brukningslager som till stor del legat utanför undersökningsområdet. Den föreslagna husytan är hypotetisk då enbart en liten del har kunnat dokumenteras. Det är möjligt att byggnaden var orienterade i en nord-sydlig riktning. I brukningslagret framkom ett silvermynt med datering till år 1104–1134, präglat i Lund av myntherre kung Niels. Detta ger golvet en tidigast datering till början av 1100-talet.

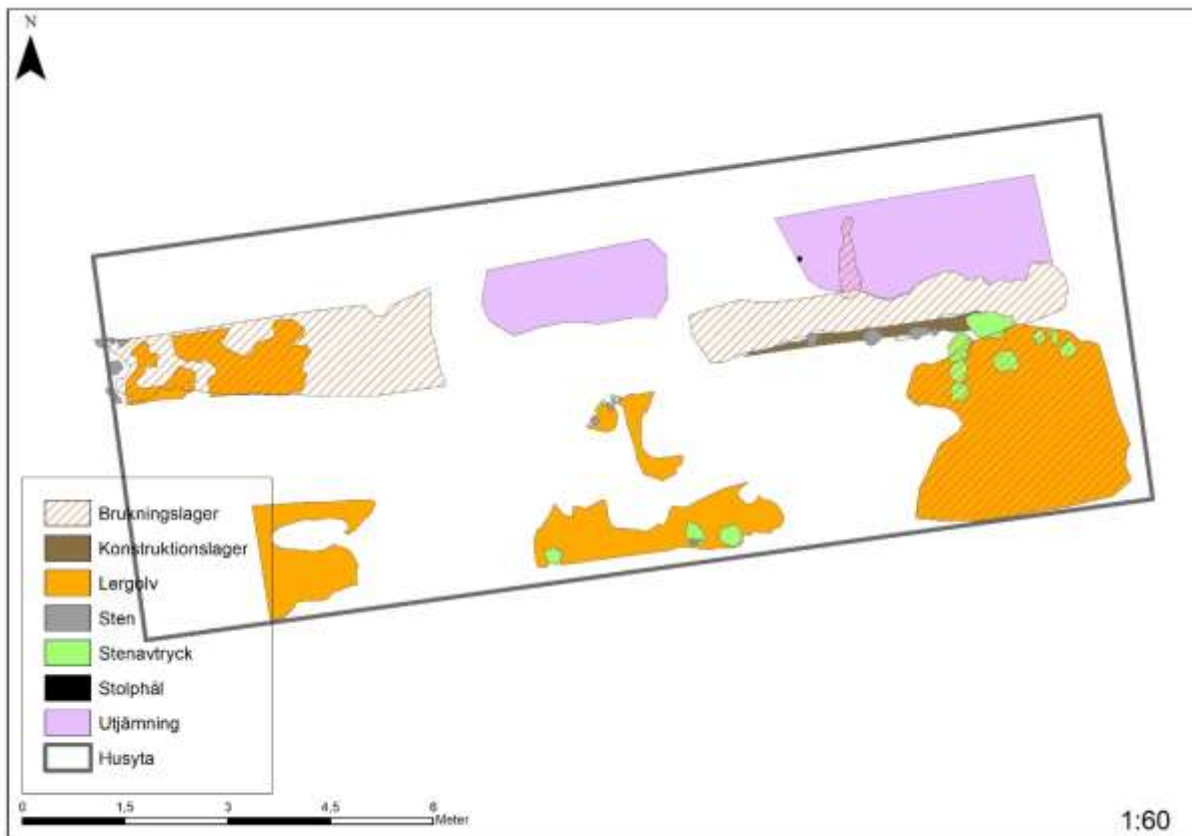
Figur 4. Hus 4, i Fas 3, skala 1:40.

Hus 5

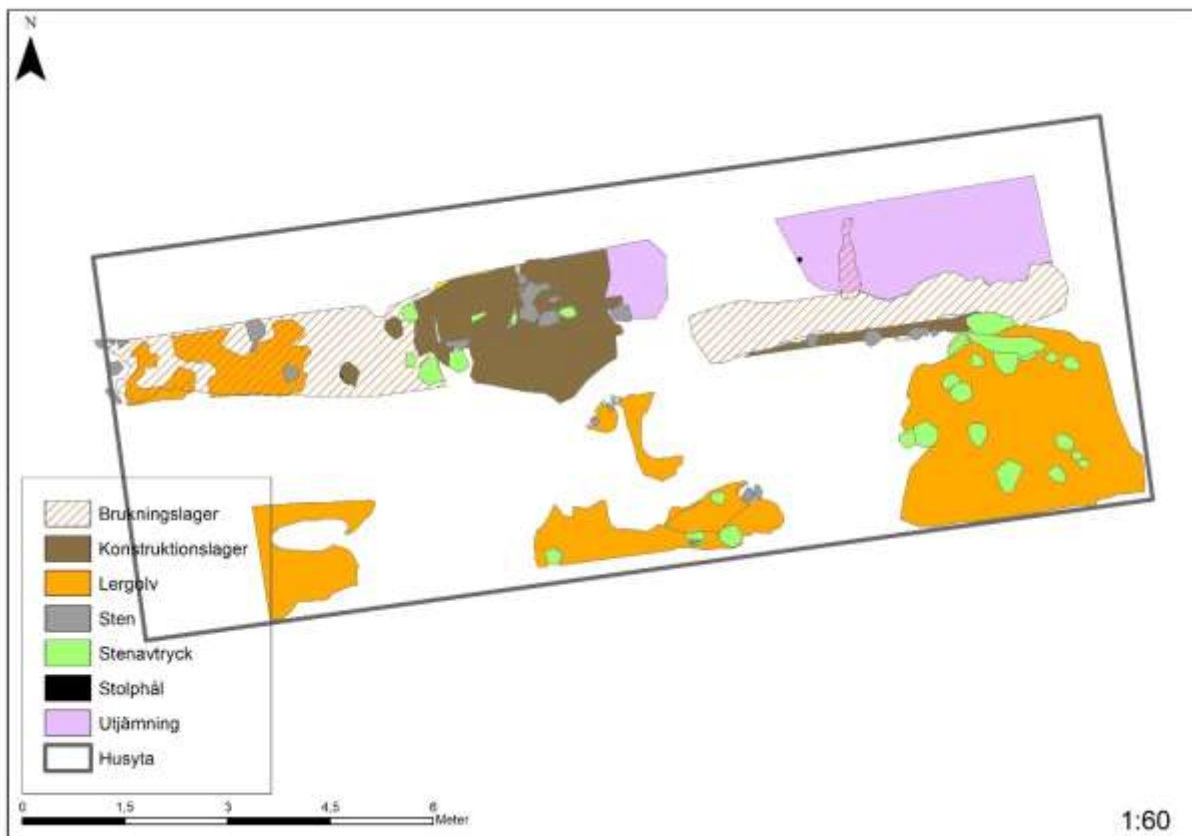
Fas	Fas 4 & 5
Ingående grupper	G13, G17, G18, G19, G21, G23, G42, G46, G60, G61, G63, G64, G65, G69, G71, G72, G76, G146, G160, G161, G168, G176
Datering	År 1150–1250
Dateringsunderlag	Fyndmaterial och stratigrafi
Orientering	Ö–V
Typ	Tvåskeppigt syllburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	Takbärande stolpar i mesularad
Väggkonstruktion	Stensyll
Ingång	-
Längd	>4,3 m
Bredd	>2,1 m
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	
Typ av ingående kontexter	Lergolv, stenar, stenvtryck, lersyll, brukningslager, konstruktionslager.
Analys	Makrofossilanalys PM619 & PM672, osteologisk analys

Beskrivning och tolkning

Hus 5 utgjorde en byggnad i öst-västlig orientering i norra delen av undersökningsområdet. Delar av byggnaden sträcker sig norr och väster om schaktets begränsning. Huset var uppbyggt på syll, troligen en stensyll men kanske även en träsyll. Byggnaden var troligen tvåskeppig då resterna efter en ler- och stensyll dokumenterades i byggnadens östra del. Delar av lergolv fanns bevarat i huset och även två ytor som tolkas vara utjämningslager som fungerat som golvyta i delar i huset. Byggnaden tolkas därför ha haft flera funktioner där vissa ytor inte var belagda med ett ordentligt golv. Under Fas 5, lades ett nytt golvlager över den sydvästra golvytan och en konstruktion byggdes centralt längst byggnadens norra långsida. Konstruktionen bestod av ett fläckigt lager i vilket man grävt en fyrkantig nedgrävning med oklart syfte. Möjligen har där stått ett träkärl för förvaring som efter en tid plockats bort. Längst södra delen av nedgrävningen hade en sten- och lersyll lagts ut, troligen som en vägg i huset. Syllen hade sedan länsats på sten, nya stenar hade lagts ut i en något mer upprättad vägglinje och nedgrävningen fylldes igen med ett lerlager, vilket tyder på att behoven i huset har ändrats efter tid.

Figur 5. Hus 5, fas 4, skala 1:60.

Figur 6. Hus 5, fas 5, skala 1:60.

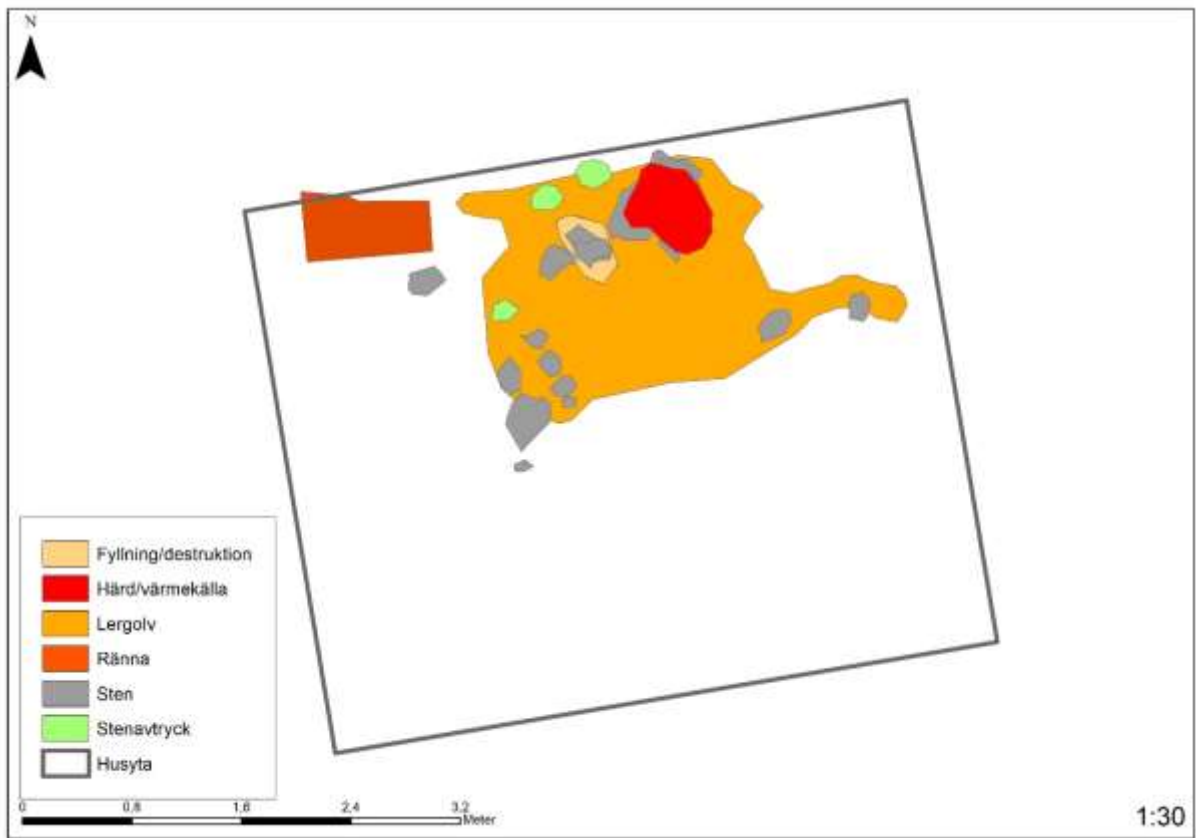
Hus 6

Fas	Fas 4 & 5
Ingående grupper	G28, G29, G30, G85
Datering	Ca 1150–1250
Dateringsunderlag	Fyndmaterial, stratigrafi
Orientering	-
Typ	Syllburet hus
Yttre form	Rektangulärt?
Takkonstruktion	Takbärande väggar
Väggkonstruktion	Stolpar på syll
Ingång	-
Längd	5 m?
Bredd	4 m?
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Östersjökeramik, drejat svartgods (KM 98217:78)
Typ av ingående kontexter	Lergolv, stenar, stenvtryck, väggränna, ugnskonstruktion, konstruktionslager
Analys	Makrofossilanalys PM542, osteologisk analys

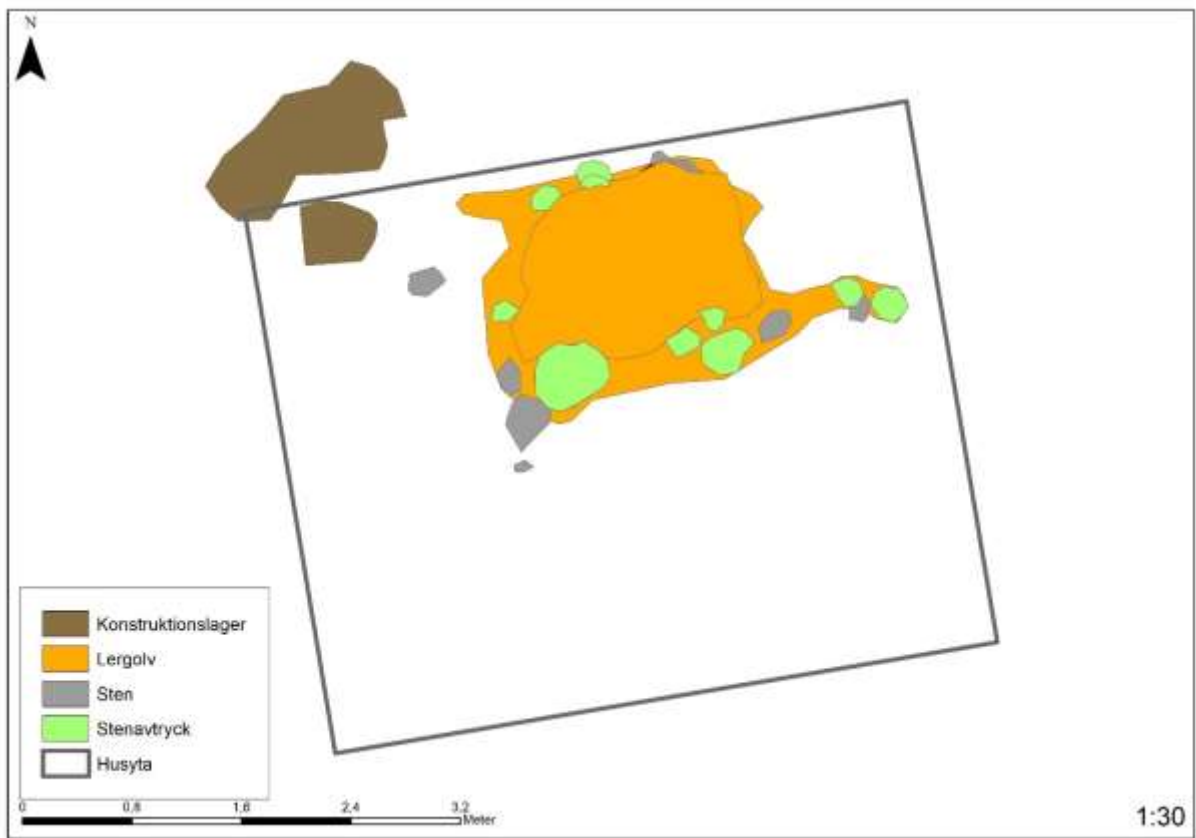
Beskrivning och tolkning

Ett hus i sydvästra delen av undersökningsområdet som tolkas vara en mindre ekonomibyggnad på gården. Husets föreslagna sträckning är hypotetisk. Byggnaden var uppförd på syll och med ett lergolv i hela eller möjligen delar av huset. Väster om huset påträffades en del av en möjlig väggränna som tolkades ha utgjort en del av huskonstruktionen. På lergolvets nordöstra del låg två generationer ugnskonstruktioner, uppbyggda av stenar och lera. Den äldsta konstruktionen bestod utav ett lerlager som blivit värmepåverkat och över den har en stenpackning lagts ut, vilket har fungerat som själva ugnsplattan. Den övre ugnskonstruktionen bestod av en stenpackning som lagts direkt över den tidigare konstruktionen och utöver stenen har man lagt ut ett lerlager som blivit hårt påverkat av värme. Ugnen och den mindre byggnaden tolkades ha utgjort en bakstuga på gården.

Efter en tid, under Fas 5, har huset bytt funktion och ett nytt lergolv hade lagts ut över spisfundament och tidigare lergolv. Även nya stenar för syll lades ut i golvets södra del.

Figur 7. Hus 6, fas 4, skala 1:30.

Figur 8. Hus 6, fas 5, skala 1:30.

Hus 7

Fas	Fas 6
Ingående grupper	G43, G67, G77, G78, G79, G81, G140
Datering	Ca år 1250–1300
Dateringsunderlag	Fyndmaterial, stratigrafi
Orientering	Ö–V
Typ	Syllburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Syllburna stolpar
Ingång	-
Längd	13,50 m
Bredd	>1,30 m
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Östersjökeramik, drejat svartgods, nästanstengods, bryne, spik (KM 98217:14, 30, 73)
Typ av ingående kontexter	
Analys	Makrofossilanalys PM389, ¹⁴ C-analys P329 (Ua-71001), osteologisk analys

Beskrivning och tolkning

Hus 7 låg i undersökningsområdets norra del och större delen av byggnaden låg utanför schaktets begränsning. Byggnaden var troligen uppförd med stolpar på syll och i huset låg lergolv. En liten väggränna centralt i huset tyder på att byggnaden haft minst en vägg som delat upp byggnaden i flera rum. I den östra delen påträffades ett brukningslager med mycket träkolsrester och som en del av raseringen framkom resterna av vad som tolkas vara en ugnskappa. Byggnaden tolkades ha haft en ugn i östra delen.

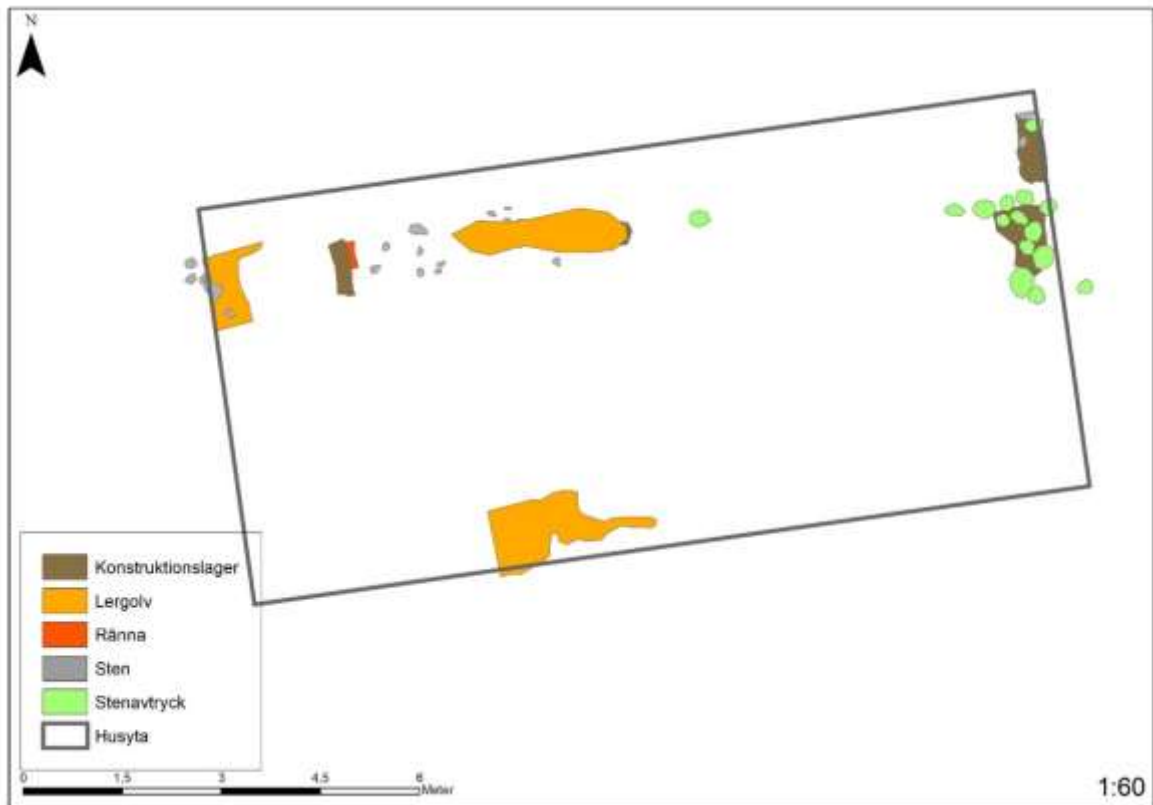
Figur 9. Hus 7, fas 6, skala 1:60.

Hus 8

Fas	Fas 7
Ingående grupper	G57, G83, G107, G118, G125, G148, G149, G154
Datering	Ca år 1300–1350
Dateringsunderlag	Fyndmaterial, stratigrafi
Orientering	Ö–V
Typ	Syllburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Syllburna stolpar
Ingång	-
Längd	13,00 m
Bredd	>5,80 m
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Östersjökeramik, drejat svartgods, äldre rödgods, yngre rödgods, kam, bryne, spik, nit, barr (KM 98217: 13, 27, 59)
Typ av ingående kontexter	Konstruktionslera, lergolv, stensyll, stenavtryck, väggränna
Analyser	

Beskrivning och tolkning

Hus 8 utgjorde en byggnad i öst-västlig orientering. Mycket få lämningar var kvar av byggnaden som påverkats starkt av senare aktivitet på ytan. Lera och stenavtryck i östra delen har utgjort byggnadens östra begränsning och i väst framkom en syllrad och delar av ett lergolv. I västra delen av byggnaden framkom även en del av en väggränna med lerpackning i som kan ha utgjort en innervägg för att dela upp byggnaden i flera rum. Möjligen har byggnaden varit uppförd på en kombination av sten och träsyll, vilket har avsatt mindre byggnadsspår. Då byggnadslämningarna är mycket fåtaliga är det svårt att säga något om byggnadens funktion.

Figur 10. Hus 8, fas 7, skala 1:60.

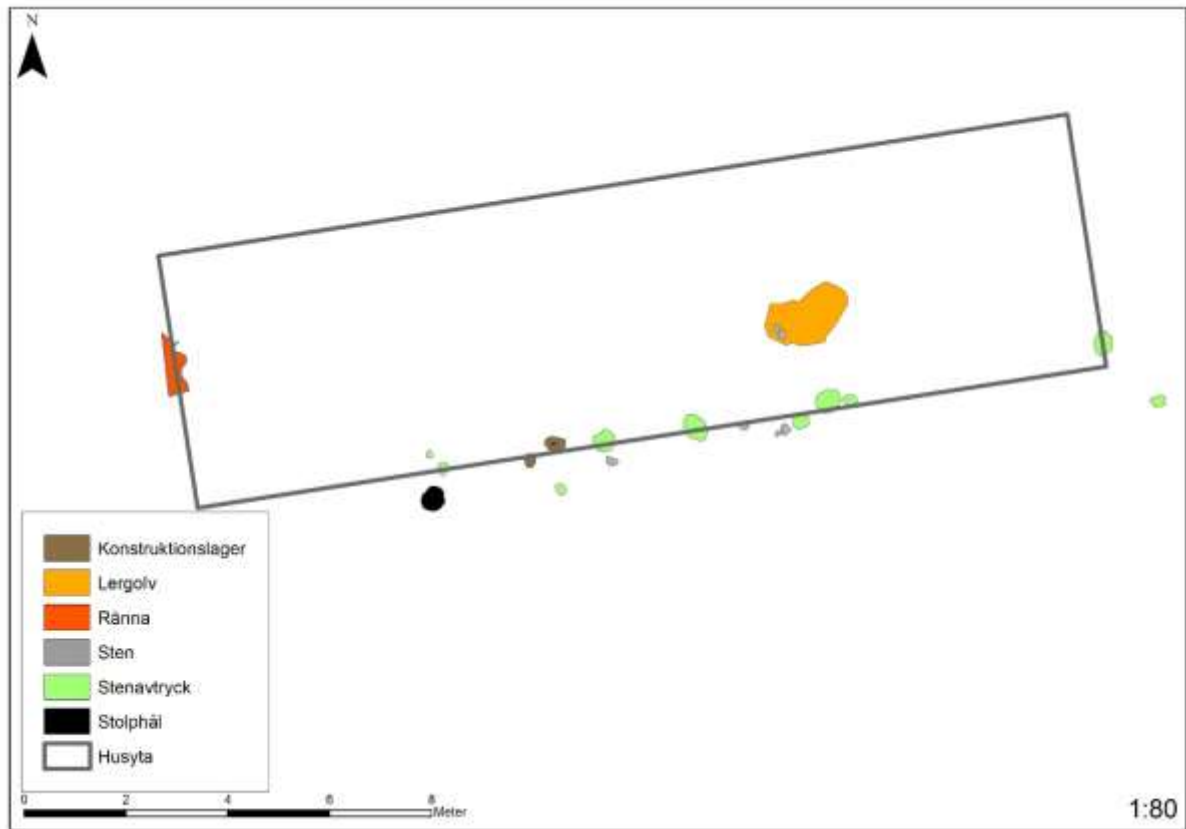
Hus 9

Fas	Fas 9
Ingående grupper	G98, G110, G126, G129, G151
Datering	1400–1500-tal
Dateringsunderlag	Fyndmaterial, stratigrafi
Orientering	Ö–V
Typ	Syllburet hus
Yttre form	Rektangulärt
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Syllburna stolpar
Ingång	-
Längd	18,00 m
Bredd	-
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	Östersjökeramik, drejat svartgods, kam, bit av malsten av granatglimmerskiffer (KM 98217:15)
Typ av ingående kontexter	Lergolv, konstruktionslager, stolphål, sten, stenavtryck, väggränna
Analys	Osteologisk analys

Beskrivning och tolkning

Hus 9 bestod av några få byggnadslämningar i form av stenavtryck och sten efter en syllstensrad i öst-västlig orientering, ett stolphål som kan ha ingått i konstruktionen samt en del av ett lergolv. I väster påträffades en väggränna med sten i, vilket kan ha utgjort byggnadens västra avgränsning.

Syllstensraden har utgjort byggnadens södra begränsning. Då resterna av byggnaden är mycket fåtaliga är det svårt att säga något vidare om dess funktion och fulla utsträckning. Den uppritade husytan är ett förslag på husets sträckning.

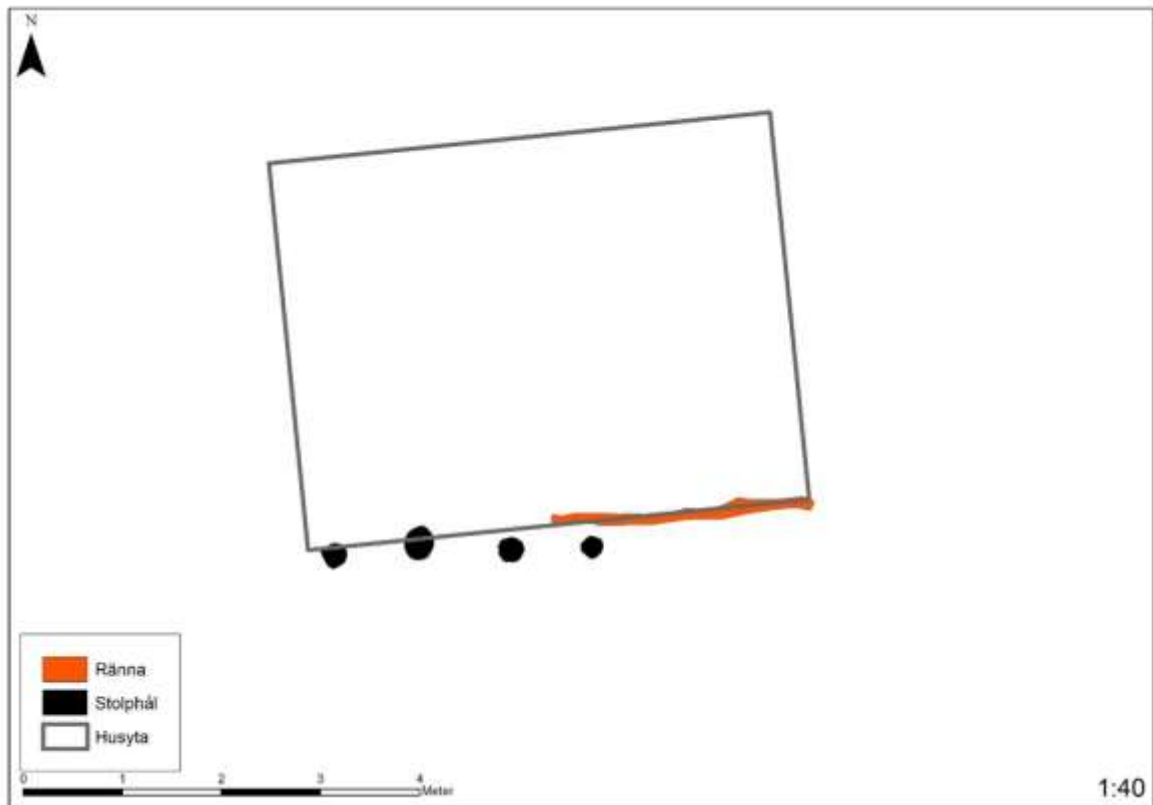
Figur 11. Hus 9, fas 9, skala 1:80.

Hus 10

Fas	Fas 10
Ingående grupper	G111, G170
Datering	1600–1700-tal
Dateringsunderlag	Stratigrafi
Orientering	-
Typ	Syllburet hus
Yttre form	-
Takkonstruktion	-
Väggkonstruktion	Stolpar och plank
Ingång	-
Längd	5 m
Bredd	-
Bockbredd (fr V)	-
Spannlängd (fr V)	-
Fynd	
Typ av ingående kontexter	Stolphål, väggränna
Analys	

Beskrivning och tolkning

I norra delen av undersökningsområdet dokumenterades en rad med stolphål och en smal väggränna under fas 10 som skulle kunnat utgjort en vägg i öst-västlig orientering. Möjligen har byggnadslämningarna ingått i en mindre ekonomibyggnad.

Figur 12. Hus 10, fas 10, skala 1:40.

4. Fyndlista

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
1	Keramik	Trebensgryta	2	71	Yngre rödgods (BIIb)	Fot Buk	1400-1750	201		
1	Järn	Spik	2	17				201	Avförd	
1	Glas	Fönsterglas	1	6				201	Avförd	Mönstrad med växter.
1	Keramik	Skål	1	4	Porslin	Mynning	1850-1950	201		Benporcelain.
1	Keramik	Krus	2	13	Stengods (CII)	Botten Buk	1700-1850	201		Saltglaserat.
1	Keramik	Krus	1	7	Stengods (CII)	Öra	1600-1750	201		Westerwald.
1	Keramik	Skål	4	46	Yngre rödgods (BIIb)	Buk Botten	1700-1850	201		
1	Keramik	Skål	1	2	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	201		Grönglaserad.
1	Keramik	Fat	1	4	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1600-1850	201		
1	Keramik	Trebensgryta	1	3	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	201		
1	Keramik	Kärl	1	4	Lergods oglaserat	Buk	1200-1400	201		Rödgods.
1	Keramik	Kanna	3	65	Äldre rödgods (BIIa)	Mynning Buk	1200-1400	201		Lundskanna.
1	Keramik	Kärl	1	12	Östersjö (All)	Buk	1100-1200	201		
1	Cu-leg	Beslag	1	3			1400-1500-tal?	201	Konserverad	Senmedeltida beslag.
2	Keramik	Fat	3	14	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1600-1750	206		
2	Keramik	Trebensgryta	2	14	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	206		
3	Keramik	Trebensgryta	1	10	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	207		
3	Keramik	Skål	1	14	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	207		
3	Keramik	Kruka	1	4	Lergods oglaserat	Buk	1700-1850	207		Blomsterkruka.
3	Keramik	Krus	1	22	Stengods (CII)	Buk	1700-1850	207		Saltglaserat.
3	Keramik	Kruka	1	12	Lergods oglaserat	Botten Buk	1600-1850	207		
3	Keramik	Kärl	2	4	Flintgods	Botten Buk	1750-1900	207		
3	Keramik	Kruka	3	18	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	207		
3	Tegel	Golvtegel	2	38				207		
3	Järn	Spik	1	4				207	Avförd	
3	Järn	Krampa	1	31				207	Avförd	Kroklänkande.
3	Järn	Föremål	1	4				207	Avförd	Modern krok.
4	Keramik	Kärl	1	1	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	208		
4	Cu-leg	Beslag	1	2				208	Avförd	

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
5	Ben	Djurben	3	5				221		
6	Ben	Djurben	3	21				223		
6	Keramik	Trebensgryta	2	108	Yngre rödgods (BIIb)	Skaft Mynning	1400-1750	223		
6	Tegel	Mursten	1	363				223		Marktegel?
7	Järn	Nit	1	10				226	Avförd	
7	Keramik	Krus	1	9	Stengods (CII)	Buk	1350-1600	226		Siegburg.
7	Keramik	Trebensgryta	1	5	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	1400-1750	226		
7	Keramik	Kanna	2	5	Äldre rödgods (BIIa)	Buk Hänkel	1175-1400	226		
7	Keramik	Kärl	1	11	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	226		
7	Keramik	Kärl	1	7	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	226		
8	Keramik	Skål	2	38	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	231		
8	Keramik	Kruka	2	38	Östersjö (All)	Buk Mynning	1100-1200	231		Formtyp 29.
8	Keramik	Fat	1	2	Fajans	Botten	1750-1850	231		
8	Bränd lera	Kritpipa	1	3		Skaft	1600-1800	231		
9	Keramik	Kärl	1	15	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	236		
10	Ben	Hantverksspill	1	33				240		Sågat.
11	Keramik	Krus	1	3	Stengods (CII)	Buk	1600-1750	241		Raeren.
11	Keramik	Fat	1	1	Flintgods	Botten	1750-1900	241		Svart dekor. Stroke- On-Trent?
11	Keramik	Krus	1	1	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	1750-1900	241		
11	Keramik	Kruka	1	18	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	241		
11	Keramik	Kärl	1	8	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	241		
12	Ben	Djurben	4	23				242		
13	Keramik	Kärl	4	24	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	244		
13	Keramik	Kanna	1	3	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	244		Flandern.
13	Keramik	Kanna	1	7	Äldre rödgods (BIIa)	Mynning	1175-1400	244		
13	Keramik	Kanna	1	6	Äldre rödgods (BIIa)	Hänkel	1175-1400	244		Rörformigt skaft, engelskt.
13	Keramik	Trebensgryta	1	15	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	1400-1750	244		
13	Keramik	Kruka	13	183	Östersjö (All)	Buk	1100-1200	244		Formtyp 29, 32.
13	Skiffer	Bryne	1	37				244		
13	Järn	Spik	1	20				244	Avförd	
13	Järn	Nit	1	6				244	Avförd	

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
13	Järn	Föremål	1	32				244	Avförd	Barr?
14	Keramik	Kruka	1	10	Östersjö (All)	Mynning	1000-1200	250		Formtyp 37.
14	Keramik	Kärl	2	10	Drejat svartgods (Bl)	Buk	1175-1350	250		
15	Ben	Djurben	17	306				251		
15	Ben	Kam	1	22	Långtandskam			251		150 mm lång.
15	Granatglim merskiffer	Malsten	1	8				251		
15	Keramik	Kärl	1	4	Drejat svartgods (Bl)	Buk	1175-1350	251		
15	Keramik	Kruka	4	23	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	251		
16	Ben	Djurben	34	314				252		
16	Keramik	Kanna	2	20	Äldre rödgods (BlIa)	Buk	1175-1400	252		
16	Keramik	Kärl	2	17	Drejat svartgods (Bl)	Buk	1175-1350	252		
16	Keramik	Skål	1	34	Yngre rödgods (BlIb)	Buk Botten	1550-1700	252		Ovanlig.
16	Keramik	Trebensgryta	1	4	Yngre rödgods (BlIb)	Buk	1400-1750	252		
16	Keramik	Trebensgryta	3	52	Yngre rödgods (BlIb)	Buk	1400-1750	252		
16	Keramik	Krus	1	7	Stengods (ClI)	Buk	1250-1400	252		Siegburg.
16	Keramik	Kruka	12	124	Östersjö (All)	Buk Botten Mynning	1000-1200	252		Formtyp 37.
16	Järn	Föremål	1	12				252	Avförd	
16	Järn	Spik	1	11				252	Avförd	
16	Kakel	Ugnskakel	1	13				252		Pottkakel?
16	Silver	Mynt	1	0,52			1286 - 1319	252	Konserverad	Erik Menved, myntort Lund.
17	Keramik	Trebensgryta	1	9	Yngre rödgods (BlIb)	Buk	1400-1750	255		
17	Keramik	Kanna	1	23	Äldre rödgods (BlIa)	Buk	1175-1400	255		Bladfjäll.
18	Keramik	Kanna	1	19	Äldre rödgods (BlIa)	Botten	1175-1400	260		
19	Keramik	Kärl	1	1	Yngre rödgods (BlIb)	Buk	1400-1750	261		
20	Keramik	Kanna	1	1	Äldre rödgods (BlIa)	Buk	1175-1400	262		
21	Keramik	Trebensgryta	2	7	Yngre rödgods (BlIb)	Buk	1400-1750	271		
21	Keramik	Kruka	1	5	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	271		
21	Järn	Spik	1	12				271	Avförd	
22	Keramik	Kärl	1	1	Äldre rödgods (BlIa)	Buk	1200-1400	278		Lergods?
22	Keramik	Kanna	2	4	Äldre rödgods (BlIa)	Buk	1175-1400	278		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
22	Keramik	Kärl	1	8	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	278		
23	Bränd lera	Kritpipa	1	3	Skaft		1600-1800	280		
24	Ben		3	7				286		
24	Glas	Fönsterglas	1	2				286	Avförd	
24	Kalksten	Byggnadssten	3	69				286		Byggnadsmaterial.
25	Ben	Djurben	3	26				287		
25	Keramik	Kärl	1	2	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	287		
26	Keramik	Trebensgryta	5	24	Yngre rödgods (BIIb)	Buk Mynning	1400-1750	308		
27	Keramik	Kärl	1	6	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	328		
28	Ben	Djurben	3	15				329		
28	Keramik	Kärl	3	16	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	329		
28	Bränd lera	Vävtyngd	1	239			1000-1200	329		
28	Bränd lera	Lerklining	22	308				329		
29	Ben	Djurben	2	112				333		
29	Skiffer	Bryne	1	118				333		
29	Keramik	Kruka	1	4	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	333		
29	Bränd lera	Lerklining	43	2940				333		
30	Keramik	Kruka	1	59	Östersjö (All)	Mynning Buk	1000-1200	334		Formtyp 35.
31	Keramik	Kruka	1	4	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	336		
31	Bränd lera	Lerklining	1	4				336		
31	Järn	Föremål	1	4	Odef.			336	Avförd	
32	Ben	Djurben	9	72				349		
32	Keramik	Kanna	3	59	Äldre rödgods (BIIa)	Botten Buk	1175-1400	349		Tummad botten.
33	Keramik	Kanna	2	80	Äldre rödgods (BIIa)	Buk Botten	1175-1400	350		Lundakanna. Speciell botten, ovanlig.
33	Keramik	Trebensgryta	1	36	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1350-1500	350		
33	Granatglim merskiffer	Malsten	2	412				350		
34	Ben	Djurben	10	30				357		
34	Järn	Föremål	1	8		Skaft?		357	Avförd	
34	Bränd lera	Kritpipa	1	2		Skaft	1600-1800	357		
34	Keramik	Kanna	1	8	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	357		
34	Keramik	Droppanna	1	20	Äldre rödgods (BIIa)	Mynning	1175-1400	357		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
34	Keramik	Kruka	2	28	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning Buk	1700-1850	357		
34	Keramik	Kärl	2	6	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1550-1700	357		
35	Keramik	Krus	2	121	Stengods (CII)	Botten Buk	1350-1600	362		Siegburg.
36	Järn	Hästkosöm	1	6				363	Avförd	
36	Ben	Bearbetat	1	21				363		Sågat.
37	Ben	Djurben	8	55				364		
38	Glas	Flaska	1	7			1700-1800-tal?	369		
38	Keramik	Kärl	1	1	Flintgods	Buk	1750-1900	369		
38	Keramik	Krus	1	4	Stengods (CII)	Buk	1750-1900	369		Saltglaserat.
38	Keramik	Kärl	1	4	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	369		
39	Keramik	Trebensgryta	5	38	Yngre rödgods (BIIb)	Botten Buk Fot Mynning	1500-1750	370		
39	Keramik	Skål	1	1	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1500-1750	370		Grönglaserad.
39	Keramik	Skål	1	2	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1550-1750	370		
39	Glas	Fönsterglas	1	1				370	Avförd	Plant, grönt glas.
39	Järn	Föremål	4	24				370	Avförd	
40	Järn	Nit	3	30				371	Avförd	
40	Järn	Spik	2	22				371	Avförd	
40	Granatglim merskiffer	Malsten	1	5				371		
40	Glas	Fönsterglas	1	3				371	Avförd	
40	Tegel	Formtegel	1	71				371		Tegellock?
40	Keramik	Kruka	1	4	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1750-1900	371		
40	Keramik	Skål	1	2	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1650-1800	371		
40	Keramik	Trebensgryta	3	14	Yngre rödgods (BIIb)	Buk Mynning	1400-1750	371		
40	Keramik	Kärl	1	4	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	1550-1700	371		
40	Keramik	Kanna	1	7	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	371		
40	Keramik	Trebensgryta	1	26	Drejat svartgods (BI)	Fot	1175-1350	371		Grovt gods.
40	Keramik	Kruka	2	15	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	371		
41	Ben	Djurben	15	422				373		
41	Keramik	Kruka	1	4	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	373		
42	Ben	Djurben	6	183				379		
42	Keramik	Kruka	2	38	Östersjö (All)	Mynning Buk	1000-1200	379		Formtyp 32.

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
43	Keramik	Trebensgryta	1	10	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400–1750	388		
43	Keramik	Skål	1	38	Yngre rödgods (BIIb)	Botten Buk	1550–1700	388		
43	Granatglim merskiffer	Malsten	1	47				388		
43	Tegel	Mursten	1	3				388		
44	Ben	Djurben	42	501				393		
44	Bränd lera	Infodring	1	17				393		Sintrad, uppblandat med organiskt material.
44	Keramik	Kanna	1	10	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175–1400	393		
45	Ben	Djurben	46	295				410		
45	Keramik	Kruka	10	189	Östersjö(All)	Botten Buk Mynning	1100–1200	410		Formtyp 29.
45	Bränd lera	Infodring	3	216				410		Delvis sintrat. Växtmaterial.
45	Horn	Bearbetat	1	48				410		Sågat.
46	Ben	Djurben	28	222				411		
46	Ben	Bearbetat	1	15	Sländtrissa?			411		
46	Järn	Spik	2	4				411	Avförd	
46	Bränd lera	Infodring	1	5				411		
46	Keramik	Kärl	1	1	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1500–1750	411		
46	Keramik	Kruka	8	92	Östersjö (All)	Buk Mynning	1100–1200	411		Formtyp 34.
47	Keramik	Kruka	4	35	Östersjö (All)	Botten Buk	1100–1200	412		
47	Keramik	Kruka	1	35	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700–1850	412		
47	Keramik	Skål	1	35	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700–1850	412		
47	Keramik	Krus	1	4	Stengods (CII)	Buk	1650–1800	412		Raeren.
47	Keramik	Kärl	1	2	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175–1350	412		
47	Tegel	Mursten	1	10				412		
47	Granatglim merskiffer	Malsten	1	49				412		
48	Järn	Föremål	1	5				414	Avförd	
48	Tegel	Taktegel	1	9				414		
49	Ben	Djurben	29	472				417		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
49	Granatglim merskiffer	Malsten	1	8				417		
49	Järn	Spik	1	5				417	Avförd	
49	Järn	Nit	1	4				417	Avförd	
49	Keramik	Kärl	1	2	Drejat svartgods (Bl)	Buk	1175–1350	417		
49	Keramik	Kanna	7	63	Äldre rödgods (Blla)	Botten Buk Hänkel	1175–1400	417		Bandhänkel.
49	Keramik	Kruka	1	9	Lergods oglaserat	Buk	1100–1400	417		
49	Keramik	Kruka	1	20	Östersjö (All)	Mynning	1000–1200	417		Formtyp 37.
49	Silver	Mynt	1	0,31			1259 – 1286	417	Konserverad	Erik Glipping, myntort Lund.
50	Ben	Djurben	1	7	Häst	Metapod häst		418		
50	Keramik	Kruka	8	94	Östersjö (All)	Botten Buk	1000–1200	418		
50	Keramik	Kärl	5	31	Drejat svartgods (Bl)	Fot	1175–1350	418		
50	Tegel	Golvtegel	2	255				418		En med grön glasyr, en med brun glasyr. Holland?
50	Bergart	Täljsten	1	64				418		
50	Järn	Hästkosöm	1	4				418	Avförd	
50	Järn	Föremål	1	3	Bleck			418	Avförd	
50	Silver	Mynt	3	0,37			1137 – 1146	418	Konserverad	Erik Lam, myntort Lund
51	Keramik	Kanna	1	16	Drejat svartgods (Bl)	Mynning	1175–1350	419		
52	Keramik	Kruka	1	5	Östersjö (All)	Buk	1000–1200	427		
53	Ben	Djurben	3	3				430		
54	Ben	Djurben	22	364				439		
54	Keramik	Trebensgryta	1	3	Yngre rödgods (BlIb)	Mynning	1400–1750	439		
54	Ben	Bearbetat	1	6	Sländtrissa?			439		
55	Ben	Djurben	17	298				440		
55	Bränd lera	Vävt yngd	2	33				440		
55	Keramik	Kanna	1	12	Äldre rödgods (Blla)	Buk	1175–1400	440		
55	Keramik	Kruka	1	6	Östersjö (All)	Buk	1000–1200	440		
56	Keramik	Kruka	4	62	Östersjö (All)	Botten Buk Mynning	1000–1200	442		Formtyp 34.

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
56	Järn	Spik	1	13				442	Avförd	
57	Ben	Djurben	20	707				446		
57	Järn	Nit	3	17				446	Avförd	Varav 1 hästkosöm.
57	Keramik	Kruka	5	37	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	446		
57	Cu-leg	Föremål	1	3				446	Konserverad	
58	Ben	Djurben	78	1110				447		
58	Keramik	Kanna	9	65	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	447		
58	Keramik	Kruka	89	1237	Östersjö (All)	Mynning Botten Buk	1000-1200	447		Formtyp 32, 34.
58	Keramik	Krus	1	115	Nästanstengods (CI)	Buk Botten	1200-1350	447		
58	Bränd lera	Infodring	2	27				447		
58	Järn	Hästkosöm	1	7				447	Avförd	
58	Glas	Flaska	1	2				447	Avförd	
58	Ben	Hantverksspill	1	77				447		
58	Granatglim merskiffer	Malsten	1	161				447		
58	Skiffer	Bryne	1	14	Hängbryne			447		
58	Sandsten	Slipsten	1	251				447		
58	Cu-leg	Beslag	1	2				447	Avförd	
58	Cu-leg	Hantverksspill	1	2				447	Avförd	
59	Horn	Kam	1	8	Sammansatt dubbelkam	Skena Tand	1200-1400-tal	463		
59	Cu-leg	Beslag	1	4				463	Konserverad	
60	Keramik	Kopp	1	2	Flintgods		1800-1900	476		
60	Keramik	Krus	1	21	Stengods (CII)	Buk	1800-1900	476		
60	Keramik	Kärl	1	3	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1700-1850	476		
61	Ben		33	209				480		
61	Keramik	Kanna	4	98	Äldre rödgods (BIIa)	Botten Buk Mynning	1175-1400	480		
61	Keramik	Kruka	5	18	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	480		
61	Bränd lera	Infodring	1	4				480		
62	Ben		5	59				490		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
62	Bränd lera	Lerklining	1	50						
62	Skiffer	Bryne	1	137				490		
62	Glas	Bägare	1	1				490	Avförd	
62	Keramik	Trebensgryta	1	1	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	490		
62	Keramik	Krus	1	4	Stengods (CII)	Buk	1350-1600	490		
62	Keramik	Kruka	2	60	Östersjö (All)	Mynning	1000-1200	490		
62	Keramik	Kruka	3	49	Östersjö (All)	Buk Mynning	1000-1200	490		Formtyp 37.
62	Keramik	Kruka	1	6	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	490		
62	Järn	Spik	1	5				490	Avförd	
62	Cu-leg	Pincett	1	3				490	Konserverad	
62	Cu-leg	Beslag	1	57	Remkorsnings-beslag			490	Konserverad	
63	Ben	Djurben	6	83				495		
63	Keramik	Kruka	1	11	Östersjö (All)	Mynning	1000-1200	495		Formtyp 37.
63	Keramik	Kanna	1	4	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	495		
63	Keramik	Kärl	2	5	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	495		
63	Järn	Spik	1	5				495	Avförd	
64	Ben	Djurben	2	12				497		
64	Bränd lera	Lerklining	1	271				497		Vidjeavtryck.
64	Keramik	Kruka	1	6	Östersjö (All)	Botten	1000-1200	497		
64	Keramik	Kanna	1	3	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	497		
65	Ben	Djurben	8	118				498		
66	Ben	Djurben	10	159				500		
67	Ben	Djurben	62	595				503		
67	Keramik	Kanna	5	49	Äldre rödgods (BIIa)	Buk Hängel	1175-1400	503		
67	Keramik	Kruka	8	69	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	503		
67	Keramik	Kärl	4	10	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	503		
67	Järn	Spik	2	20				503	Avförd	
67	Glas	Fönsterglas	1	2				503	Avförd	
67	Granatglim merskiffer	Malsten	1	104				503		
67	Sandsten	Bryne	1	131				503		
68	Ben	Djurben	14	112				505		
68	Ben	Kam	1	2				505		Tandad.

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
69	Ben	Djurben	11	53				507		
69	Keramik	Kärl	1	3	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	507		
70	Keramik	Kärl	1	15	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	509		
71	Ben	Djurben	2	132				513		
71	Keramik	Kärl	1	4	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	513		
72	Ben	Djurben	10	113				515		
72	Keramik	Trebensgryta	1	3	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	515		
72	Ben	Hantverksspill	1	26				515		
72	Cu-leg	Ströning	1	1				515	Konserverad	Med stämplad blomma.
73	Järn	Spik	1	6				520	Avförd	
73	Skiffer	Bryne	1	137				520		
73	Keramik	Kärl	1	11	Drejat svartgods (BI)	Mynning	1175-1350	520		Grovt gods.
73	Keramik	Krus	1	3	Nästanstengods (CI)	Buk	1200-1350	520		Siegburg.
73	Keramik	Kruka	2	17	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	520		
74	Keramik	Kruka	1	12	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	521		
74	Keramik	Kruka	1	18	Lergods oglaserat	Buk	1700-1900	521		Blomsterkruka.
74	Keramik	Kruka	1	8	Lergods oglaserat		1700-1900	521		
74	Granatglim merskiffer	Malsten	1	3				521		
75	Ben	Djurben	28	416				529		
75	Bergart	Föremål	1	37	Golvsten?			529		Röd fältspat.
75	Järn	Hästkosöm	1	5				529	Avförd	
75	Keramik	Kanna	1	3	Äldre rödgods (BIIa)	Buk	1175-1400	529		
75	Keramik	Kruka	10	73	Östersjö (All)	Botten Buk Mynning	1000-1200	529		Formtyp 32, 37.
75	Cu-leg	Spänne	1	1				529	Konserverad	Punktccirkeledekor.
76	Keramik	Kärl	1	7	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	531		
77	Bränd lera	Lerklining	5	1423				538		
78	Ben	Djurben	11	105				540		
78	Keramik	Kärl	1	13	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	540		
78	Keramik	Kruka	4	33	Östersjö (All)	Buk	1175-1350	540		
79	Ben	Djurben	10	24				545		
80	Keramik	Kruka	1	9	Östersjö (All)	Buk	1100-1200	551		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
80	Keramik	Krus	1	2	Stengods (CII)	Buk	1350–1500	551		Siegburg.
81	Ben	Djurben	41	571				556		
81	Keramik	Krus	1	1	Nästanstengods (CI)	Buk	1200–1350	556		Siegburg.
81	Keramik	Kruka	10	96	Östersjö (All)	Botten Buk Mynning	1100–1200	556		Formtyp 29, 34, 37.
81	Bränd lera	Sländtrissa	1	11				556		Bikonisk.
81	Horn	Hantverksspill	2	20				556		Sågat.
81	Järn	Spik	1	24				556	Avförd	
82	Järn	Spik	1	23				562	Avförd	
82	Skiffer	Bryne	1	9				562		
82	Tegel	Formtegel	1	16				562		Kan vara taktegel.
82	Keramik	Kruka	4	52	Östersjö (All)	Buk Mynning	1000–1200	562		Formtyp 37.
82	Trä	Tunna	1	720		Lagg		562	Avförd	
83	Keramik	Kruka	4	72	Östersjö (All)	Buk Botten Mynning	1000–1200	572		Formtyp 37.
83	Järn	Spik	1	5				572	Avförd	
83	Cu-leg	Hantverksspill	1	2				572	Avförd	
84	Keramik	Kruka	5	51	Östersjö (All)	Botten Buk Mynning	1100–1200	586		Formtyp 29.
85	Ben	Djurben	22	352				596		
86	Keramik	Kanna	1	39	Äldre rödgods (BIIa)	Botten Buk	1175–1400	620		
86	Keramik	Kärl	1	27	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning	1700–1900	620		
86	Cu-leg	Mynt	1	0,71	Penning/ kopparsterling		1280 – 1435	620	Konserverad	Danmark
87	Ben	Djurben	47	512				671		
87	Keramik	Kruka	4	32	Östersjö (All)	Buk Botten	1000–1200	671		Bottenmärke, cirkelformad.
87	Horn	Hantverksspill	2	17				671		Sågat.
87	Slagg	Järnhaltig slagg	2	103	Skålla?			671		
88	Keramik	Kärl	1	4	Östersjö (All)	Buk	1000–1200	698		
89	Keramik	Kruka	2	22	Östersjö (All)	Botten Buk	1000–1200	712		
90	Ben	Djurben	8	142				713		
90	Keramik	Kruka	9	87	Östersjö (All)	Botten Buk	1000–1200	713		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
90	Keramik	Kärl	3	36	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	713		
90	Järn	Föremål	1	2				713	Avförd	
90	Ben	Nål	1	5				713		
91	Ben	Djurben	10	65				722		
92	Keramik	Kruka	1	14	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	723		
93	Ben	Djurben	1	3				726		
93	Keramik	Kruka	4	31	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	726		
94	Keramik	Kruka	2	8	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	748		
94	Järn	Spik	1	3				748	Avförd	
95	Ben	Djurben	9	64				749		
95	Keramik	Kruka	2	20	Östersjö (All)	Botten Buk	1000-1200	749		
95	Fossil	Fossil	1	1				749		
96	Ben	Djurben	6	20				755		
97	Ben	Djurben	2	16				756		
97	Tegel	Golvtegel	1	82				756		
97	Fossil	Fossil	1	17	Ortoceratit, bläckfisk			756		
98	Keramik	Kruka	1	5	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	764		
99	Ben	Djurben	3	32				773		
100	Järn	Föremål	2	25				775	Avförd	
101	Keramik	Kruka	6	46	Östersjö (All)	Buk Mynning	1000-1200	817		
102	Ben	Djurben	1	5				823		
103	Keramik	Kruka	1	2	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	827		
104	Skiffer	Bryne	1	62				Lösfynd		
104	Horn	Hantverksspill	1	154				Lösfynd		
104	Ben	Djurben	1	14				Lösfynd		
104	Keramik	Kruka	2	40	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning Botten	1700-1850	Lösfynd		
104	Keramik	Kruka	1	10	Östersjö (All)	Buk	1000-1200	Lösfynd		
104	Keramik	Kanna	1	20	Äldre rödgods (BIIa)	Mynning	1175-1400	Lösfynd		
104	Keramik	Kärl	1	6	Drejat svartgods (BI)	Buk	1175-1350	Lösfynd		
104	Keramik	Trebensgryta	2	8	Yngre rödgods (BIIb)	Buk	1400-1750	Lösfynd		
104	Keramik	Krus	1	1	Stengods (CII)	Buk	1400-1600	Lösfynd		Siegburg.
104	Keramik	Kärl	1	1	Fajans	Buk	1700-1850	Lösfynd		

KM-nr KM98217:	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt (g)	Typ	Del	Datering	Påträffas i	Fyndstatus	Kommentar
105	Keramik	Kanna	1	7	Äldre rödgods (Blla)	Buk	1175-1400	400		Aardenburg, med rullstämpel.
106	Keramik	Skål	1	47	Östersjö (All)	Botten Buk Mynning	1000-1200	422		Ovanlig.
108	Silver	Mynt	2	0,25			1104 - 1134	669	Konserverad	Niels, myntort Lund.

5. Makrofossilanalys

Gylleholm 14 (Lilla Råby) Makrofossilanalys

Lund, Skåne

Per Lagerås

Rapport, 2021-05-28

Arkeologerna
Statens historiska museer

Våra kontor

Linköping

Lund

Möndal

Stockholm

Uppsala

Kontakt

Per Lagerås

+46-10-480 82 51

per.lageras@arkeologerna.com

www.arkeologerna.com

Inledning

Prover från 2020 års undersökning inom Gylleholm 14 analyserades med avseende på växtmakrofossil. De provtagna arkeologiska lämningarna härrörde från Lilla Råbys bytomt, under medeltiden belägen precis utanför Lunds stadsvall. Idag ligger platsen vid Parentesen i den sydöstra utkanten av Lunds stadskärna, (6173950, 386794 SWEREF99 TM).

Fasindelningen var inte klar då denna rapport skrevs, men generellt härrör de undersökta lämningarna från medeltid, främst tidig- och högmedeltid.

Tjugo prover analyserades. Analysen utfördes av undertecknad på uppdrag av Linda Billberg och Linnea Lidh, Kulturen.

Metod

Proverna floterades och silades (maskvidd 0,4 mm) varefter silatet gick igenom i stereolupp med $\times 6,3$ – 63 förstoring. Förkolnat material torkades före bestämning medan oförkolnat material förvarades i vatten i kylskåp. Efter identifiering torkades även detta material för magasinerings. Alla identifierbara växtmakrofossil bestämdes och kvantifierades. Provvolymer var i de flesta fall c. 1 liter eller något mindre (de enskilda provvolymererna anges i Bilaga 1).

Figur 1. Förkolnade och enstaka oförkolnade fröer från prov PM389. Foto Per Lagerås

Resultat och tolkning

Allmänt

Det fullständiga resultatet av analysen prov för prov presenteras i Bilaga 1 (exceldokument). Generellt var proverna rika på växtmakrofossil (främst fröer och motsvarande) och sammanlagt identifierades drygt tre tusen makrofossil. Proverna kom i de flesta fall från torra kontexter och innehöll då i huvudsak endast förkolnade makrofossil. De få oförkolnade som förekom i torra kontexter var sådana som är särskilt robusta mot nedbrytning (fläder, hallon, vildpersilja, löktrav). Tre prover kom från brunnsfyllning, där fuktiga, syrefria förhållanden lett till bevaring av organiskt material. I dessa prover fanns det rikligt med oförkolnade makrofossil och endast enstaka förkolnade.

Utöver växtmakrofossil innehöll proverna i varierande grad träkol, obränt trä, bark, ben, fiskfjäll, insekter, vattenloppor och jordgryn, samt en del artefakter som keramik, bränd lera/tegel, murbruk, ett metallbleck, samt ett fossil (stjälk av sjöilja, troligen från tertiär kalk som använts till murbruk). För detaljer se längst ner i Bilaga 1.

Odlade växter

Förkolnade sädeskorn förekom i samtliga prover. Det dominerande sädesslaget var korn (skalkorn), följt av råg och sedan havre. Havre odlades under historisk tid främst på perifera åkrar på mager mark, medan korn och råg kunde ingå i en växtföljd på den gödslade inmarken. Det genomsnittliga förhållandet mellan råg och korn i Gylleholmsproverna var ungefär 1:3. Detta kan jämföras med Fjellie by, strax norr om Lund, där ett större makrofossilmaterial analyserades. Där var förekomsten av råg försumbar före 1200-talet. Under perioden c. 1200-1600 var förhållandet 1:5, dvs. korn dominerade något mer än på Gylleholm. Efter 1600 dominerade däremot råg över korn (Lagerås and Magnell, 2020). Sammansättningen i Gylleholmsmaterialet var alltså ganska lik den i Fjellie under perioden 1200-1600, och man kan anta att de två byarna bedrev ett sinsemellan liknande odlingsystem.

Utöver sädeskorn noterades enstaka fröer av lin, rova och trolig fodervicker. Även om exempelvis linfröer kan ha inhandlats för konsumtion är det mer troligt att dessa växter liksom sädesslagen har odlats i byn. Lin och fodervicker odlades troligen i åkergården medan rova kan ha odlats i kålgård.

Medicinal- och kryddväxter

Tre intressanta arter i materialet är vildpersilja, löktrav och bolmört (Figur 2). Samtliga dessa användes som medicinalväxter under medeltiden och troligen har de odlats eller åtminstone insamlats för detta ändamål. Löktrav har vuxit naturligt i skogsmark och kan ha insamlats, men har kanske även odlats. Vildpersilja och bolmört kan ha odlats i örtagårdar men de förkom även som förvildade från odling och kan i så fall ha insamlats.

Övriga nyttoväxter

I proverna fanns även en del andra nyttoväxter. Fläder (som också kan klassas som medicinalväxt) förekom särskilt rikligt och troligen har den odlats eller åtminstone gynnats i bebyggelsenära miljöer. Bär av hallon och blåhallon har troligen samlats in från vildväxande bestånd, och detsamma kan gälla hasselnötter, även om hassel också kan ha gynnats medvetet, exempelvis i ängsmark.

En växt som säkert har insamlats från vildväxande bestånd är pors (Figur 2). Dess frukter användes som ölkrydda under medeltiden innan humlen tog över, inte minst i Lund som tillhörde en region av porsöl (Heimdahl, 2014). Pors växer framför allt på mager torv eller sandmark och har troligen inte vuxit i Lunds

omedelbara närhet. Idag är dess utbredning i Skåne begränsad till höglandsmiljöer i de centrala och norra delarna, samt den magra sandmarken på Skanörs ljung.

Tabell 1. Sammanställning av makrofossil från odlade och insamlade växter.

Odlade växter		Antal
Havre	<i>Avena</i> sp.	12
Skalkorn	<i>Hordeum dist./vulg., skalklatt</i>	103
Råg	<i>Secale cereale</i>	37
Ospec. sädeslag	Cerealia indet.	30
Lin	<i>Linum usitatissimum</i>	4
Fodervicker	<i>Vicia cf. sativa</i>	1
Rova/åkerkål	<i>Brassica rapa</i>	3
Medicinal- och kryddväxter		
Vildpersilja	<i>Aethusa cynapium</i>	2
Löktrav	<i>Alliaria petiolata</i>	6
Bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	50
Övriga nyttoväxter		
Fläder	<i>Sambucus nigra</i>	97
Pors	<i>Myrica gale</i>	4
Hassel (skalfragment)	<i>Corylus avellana</i>	6
Blåhallon	<i>Rubus caesius</i>	2
Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	5

Åkerogräs och ruderväxter

Proverna innehöll rikligt med fröer av åkerogräs och ruderväxter. Med ruderväxter menas sådana växter som förekommer framför allt i störd, trampad och ofta näringsrik mark, som i bebyggd miljö, på gårdsplaner, längs vägar, stigar och liknande. De två kategorierna överlappar varandra eftersom flera arter kan växa i både åkermark och ruderväxter.

Bland mer typiska åkerogräs i proverna kan nämnas åkerbinda, åkerrättika, penningört, revormstörel, åkerspärgel, småsnärjmåra, blåklint och klätt. De två sistnämnda har framför allt varit knutna till åkrar med höstsådd råg och indikerar därmed att rågen i Lilla Råby var höstsådd. Troligen odlades råg i en växtföljd med korn, som i det klassiska skånska tresådet (vårsått korn–höstsådd råg–träda). Klätt var tidigare ett besvärligt ogräs och dess svagt giftiga fröer gjorde brödet beskt. Nu är den nästan utrotad till följd av modern ogräsbekämpning och är idag en botanisk raritet. Även korndådra, som också påträffades i materialet, var förr ett relativt vanligt ogräs men är idag sällsynt.

Av växter företrädesvis trivs på ruderväxter fanns en lång rad arter, som olika mållor, nässlor, trampört, pilörter, kattost, skräppor, våtarv, hummelusern, nattskatta, baldersbrå, kardborrar, m.fl. I brunnspöverna fanns särskilt rikligt med fröer av mållor (främst svinnmålla och blå-/rödmålla) och nässlor (både etternässla och brännässla). Dessa har antagligen vuxit på fuktig och kväverik mark på bytomten, i nära anslutning till brunnen.

Gräsmarks- och strandväxter

Fröer av gräsmarksväxter förekom relativt sparsamt, vilket är ett vanligt förhållande i förkolnade makrofossilmaterial. Det beror på att gräsmarker (ängs- och betesmarker) vanligen låg en bit bort från bytomten, samt att det det hö som bärgades normalt inte hanterades i anslutning till matlagning eller eld, och att dess fröer därför inte blev förkolnade. De förekom dock rikligt i ett prov, PM389 som beskrivs separat nedan, samt i ett av brunnspöverna.

Bland gräsmarksväxter dominerade olika sorters gräs och halvgräs. Det fanns även fröer av fältvädd, brunört, skallror, prästkrage, klövrar, grässtjärnblomma, tåg, m.fl. Några av dessa arter växer på torr mark (t.ex. fältvädd och bergsyra) medan andra är mer knutna till fuktig mark (t.ex. starr och tåg). Dessutom förekom fröer av rena våtmarks- eller strand/vattenväxter, som knappsäv, ag, svalting och sköldmöja. Det talar för att byn haft tillgång till både torr och fuktig ängsmark för sin foderproduktion.

Intressant nog påträffades i ett av brunnsproverna dessutom ett frö av härnating – en art som är knuten till grunt vatten längs havsstränder och som bland annat växer i Öresund. Det tyder på att en del av det foder som hanterades i byn kom från kusten (en alternativ förklaring kan kanske vara att fisk som inköptes låg inbäddad i skruvnate och andra vattenväxter).

Brunnsproverna PM569, PM589, PM590

De analyserade proverna från Gylleholm uppvisar sinsemellan en ganska likartad sammansättning som speglar allmänt spill på platsen snarare än att den belyser enskilda anläggningars funktion. Brunnsproverna skiljer dock ut sig, främst genom sitt rika innehåll av ruderatväxter, i synnerhet mällor och nässlor. Det beror delvis på ovanligt goda bevaringsförhållandena, men också på att brunnar legat centralt bland bebyggelsen men ändå i utomhusmiljö, och att de därför på ett bra sätt fångat upp fröer från den naturliga vegetationen på platsen. De ger bilden av en trampad miljö rik på kväve, troligen till följd av dumpat hushållsavfall eller gödselhantering i närheten.

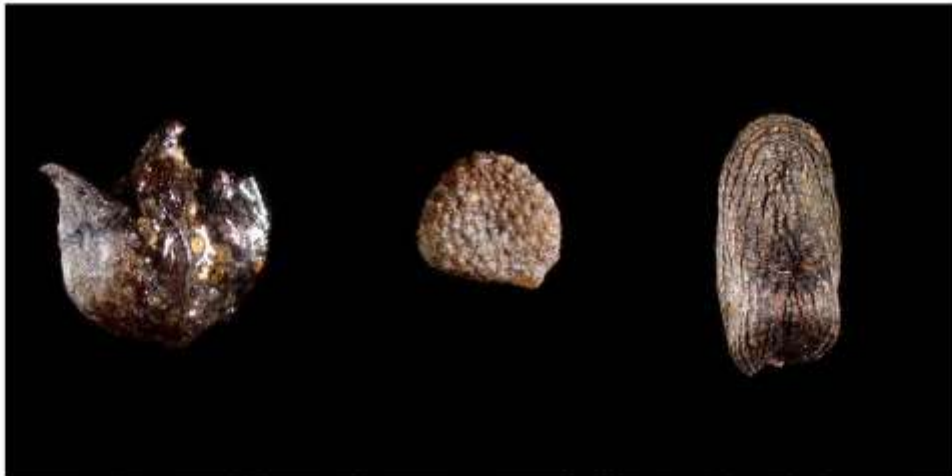
Förekomsten av gräsmarksväxter tyder på att foder hanterats vid brunnen. Den rika förekomsten av bolmört i två av brunnsproverna (PM589, 590) kan tyda på trädgårdsodling i närheten, eller att skördad bolmört hanterats vid brunnen. Hasselnötsskal och två frukter av pors (PM368) tyder på att även insamlade växter hanterats i samma miljö.

Prov PM389 från en raserad ugn

Prov PM389 från vad som tolkats som en raserad ugnskappa hade en ovanligt rik sammansättning av förkolnade fröer samt enstaka oförkolnade fröer (Figur 1). Det fanns ganska rikligt med förkolnade sädeskorn, främst från korn, men även från råg och havre. Detta var också det enda prov som innehöll tröskrester i form av axleder från korn och råg. Tillsammans med ett frö av fodervicker och rikligt med både åkergräs/ruderatväxter (bland annat de ovan nämnda klätt och blåklint, som kan knytas till rågåkrar) och gräsmarksväxter (bland annat knappsäv från fuktig ängsmark) tyder det på att både tröskrester och hö hanterats vid ugnen. Troligen har detta växtmaterial använts när man skulle göra upp eld.

Den ganska rikliga förekomsten av sädeskorn ska dock snarare sättas i samband med ugnens användning för matlagning eller bak. Andra nyttoväxter i provet var pors, fläder och löktrav. Fröerna av de båda sistnämnda var obrända, men kan ändå ha hanterats i samband med matlagning i eller vid ugnen.

Provet innehöll förutom makrofossil även rikligt med träkol, bränd lera, troligen från ugnskappan, samt en del ben och fiskfjäll.

Figur 2. Från vänster till höger: Frukt av pors (*Myrica gale*) från PM568; frö av bolmört (*Hyoscyamus niger*) från PM590; frö av löktrav (*Alliaria petiolata*) från PM389. Foto Per Lagerås

Sammanfattning

Proverna från undersökningen på Gylleholm 14 av Lilla Råby medeltida bytomt hade ett rikt och varierat innehåll av makrofossil (främst fröer och sädeskorn). Även om antalet prover var relativt litet ger resultatet en bra bild, båda av miljön och av vilka växter som odlats och hanterats i byn.

Spannmålsodlingen avspeglas i sädeskornen, som visar att korn och råg har odlats, troligen i gemensam växtföljd på välgödslad inmark, kompletterat med havreodling på mer mager mark. Detta stämmer bra med en förväntad bild av en skånsk by under medeltid och tidig eftermedeltid.

Byns djurhållning speglas indirekt i förekomsten av gräsmarksväxter. Dessa härrör i detta sammanhang troligen hö som hanterats på bytomten. Artsammansättningen visar att byn hade tillgång till både torra och fuktiga slätterängar. Ett frö av hårnating visar på kontakt med kusten.

Enstaka fröer av lin, fodervicker och rova, liksom medicinalväxterna löktrav, vildpersilja och bolmört, indikerar att även dessa nyttoväxter har odlats i byn, i inmarken och i kålgårdar/örttagårdar. Det kan inte uteslutas att örter, linfrö, med mera har inhandlats på marknaden, särskilt med tanke på närheten till Lund. Men med tanke på att fröer av säkert inhandlade vegetabilier, som t.ex. fikon, inte påträffats i materialet, är det rimligt att tolka dem som en del av byns självhushållning.

Jordbruket har kompletterats med insamling av ätliga bär och nötter (fläder, hallon, blåhallon, hasselnötter), liksom pors till ölbrygning. Även dessa kan att inhandlats på marknaden.

Referenser

- Heimdahl, J., 2014. Brewing an Ethnic Identity: Local and Foreign Beer Brewing Traditions in 15th- to 17th-Century Sweden – an Example from Nya Lödöse, in: Naum, M., Ekegren, F. (Eds.), Facing Otherness in Early Modern Sweden. Boydell and Brewer, Woodbridge/Rochester, pp. 61–85.
- Lagerås, P., Magnell, O., 2020. Resilient Land Use in the Medieval and Early-modern Village: Crop and animal husbandry in Fjellie, southern Sweden, AD 1000-1800. Danish Journal of Archaeology 9, 1–24. <https://doi.org/https://doi.org/10.7146/dja.v9i0.118779>

Number of Pieces Seeds/Fruits etc. per Sample

	Kontext:	Römm	Ugr	Orsp	Jäger	Ugr	Brum	Brum	Brum	Orsp	Osse	Köle	Grå	Slått	Gröpe	Läger	Läger	Läger	Slått	Römm	Slått
	AM-ID:	223	239	480	533	541	562	586	588	613	618	669	671	682	703	698	749	726	761	817	827
	PM:	301	389	486	536	542	568	589	590	617	619	670	672	696	705	751	772	784	785	818	836
	Perorpm (U):	1.00	1.0	1.0	1.0	0.8	1.0	0.6	1.0	0.8	1.0	1.0	1.0	0.8	0.8	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Gråa växter																					
Tröre	<i>Aster sp.</i>		4	2	1																
Skalken	<i>Hieracium aur. vulg. strobilata</i>		5	27	1	2	1														
Kongse kam (sudd)	<i>Hordium strictum/vulgare</i>		1																		
Rått	<i>Secale cereale</i>		3	2		2	1	1	1	3											
Rått (sudd)	<i>Cerealia habit.</i>		1																		
Oppe anledning	<i>Limon tetrasperma</i>		4																		
Litt	<i>Ficus cf. arvensis</i>																				
Fodervek	<i>Brassicaceae</i>																				
Kornskräll	<i>Brassicaceae</i>																				
Medelhäls- och kryddväxter																					
Vilpöckling	<i>Achillea corymbosa</i>																				
Lökört	<i>Achillea ptarmica</i>																				
Boströ	<i>Hyoscyamus aureus</i>																				
Övriga nyttväxter																					
Fått	<i>Sambucus nigra</i>																				
	<i>Myrica gale</i>		41	10	0					1	2	1	16						3+1	9	7+11
Uttand (kalkgrönt)	<i>Corylus avellana</i>																				
Bilshäls	<i>Rubus caesius</i>																				
	<i>Rubus idaeus</i>																				
	<i>Rubus idaeus</i>																				
Aktergräs																					
Klän	<i>Alysicarpus glaberrimus</i>																				
Akteropögel	<i>Spergularia arvensis</i>																				
Bilblin	<i>Convolvulus sp.</i>																				
Akterösa	<i>Fragaria vesicaria</i>																				
Linnar örmsörmslin	<i>Cabula gurgurum</i>																				
Kornkän	<i>Veronica pinnatifida</i>																				
Akterösa	<i>Rapicarpus raphanistrum</i>																				
Benngräs	<i>Phlegelis arvensis</i>																				
Akterösa	<i>Prunella arvensis</i>																				
Akterösa	<i>Epipactis atrorubra</i>																				
Akterösa	<i>Lamium cf. purpureum</i>																				
Plöter- och roddväxter																					
Stranduller	<i>drupifera sp.</i>																				
Svanhölla	<i>Chenopodium album</i>		4	98	1																
Bil- roddhölla	<i>Chenopodium glaberrimum rubrum</i>																				
Örnansuller	<i>Chenopodium sp.</i>																				
Häng- hölla	<i>Calystegia squarrosa hybrid</i>																				
Kornansuller	<i>Melilotus sp.</i>																				
Akterösa	<i>Lycopersicon esculentum</i>																				
Tranpögel	<i>Polycarpon arvensis</i>																				
Strögräs	<i>Rumex crispus/altissimus</i>		3	7																	
Svartkärna	<i>Scalium nigricans</i>																				
Vävar	<i>Spilargis media</i>																				
Kandert	<i>drum sp.</i>																				
Balderskr	<i>Trifolium pratense</i>																				
Björnsör	<i>Urtica dioica</i>																				
Björnsör	<i>Urtica urens</i>																				
Storgräs	<i>Gabium sp.</i>																				
Hundsläsa	<i>Medicago lupulina</i>																				
Storplöter	<i>Melilotus sp.</i>																				
Uttend	<i>Trifolium pratense</i>																				
Ertaimkornväxter																					

6. ^{14}C -analys

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Telefax:
018 – 55 5736

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2021-08-23

Linnea Lidh
Kulturen Lund
Box 1095
221 04 LUND

Resultat av ^{14}C datering av makrofossiler och träkol från Gylleholm 14, Lund. (p 3729)

Förbehandling av makrofossiler:

- 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
- 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
- 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
- 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labönummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}_{\text{‰}}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-70999	PK986	-24,4	936 ± 31
Ua-71000	PK987	-25,1	525 ± 30
Ua-71001	PK990	-25,6	1 141 ± 31
Ua-71002	PK691	-26,9	2 240 ± 45
Ua-71003	PK769	-25,6	358 ± 30

Med vänliga hälsningar

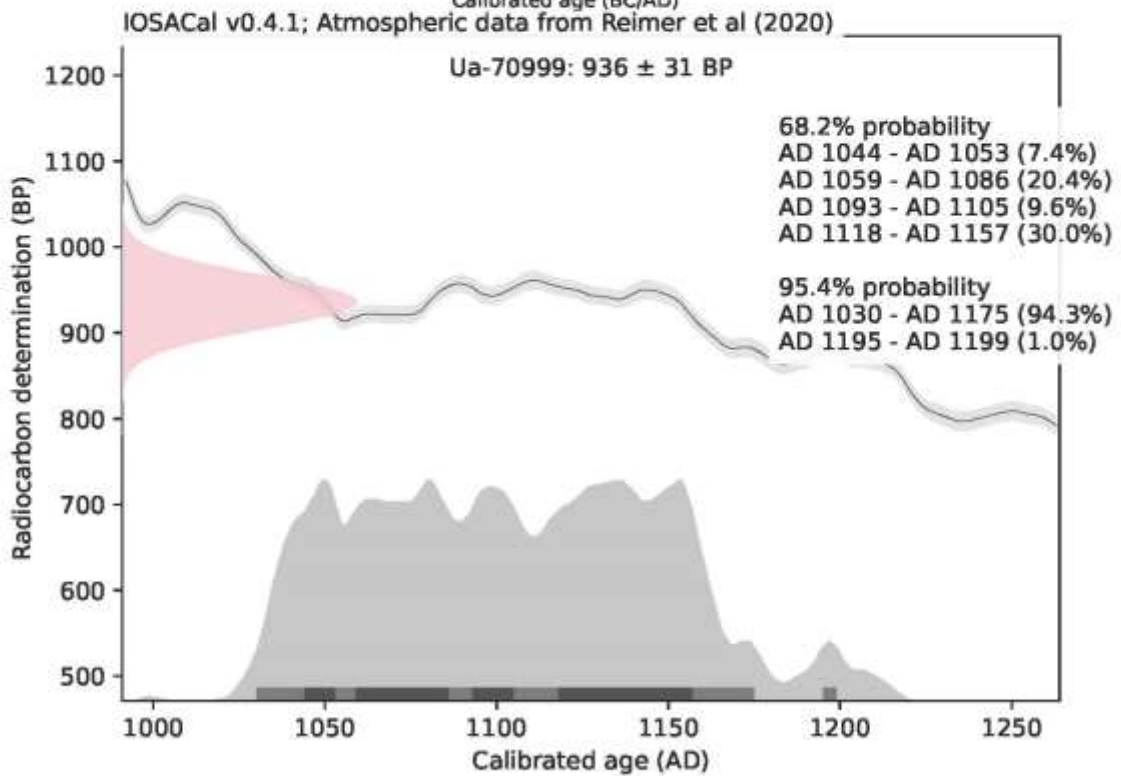
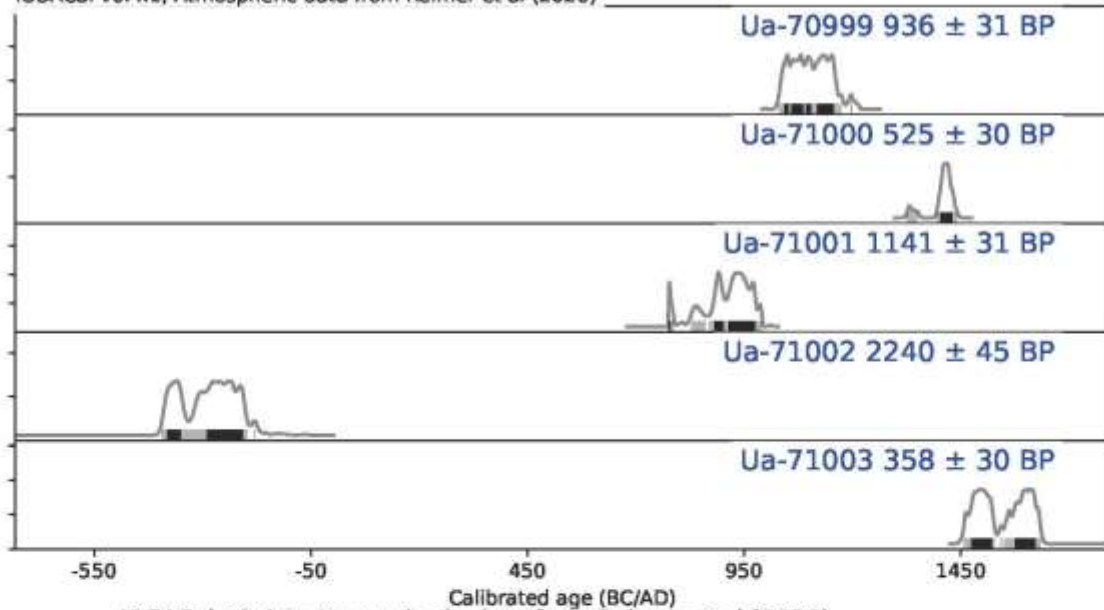
Karl
Håkansson

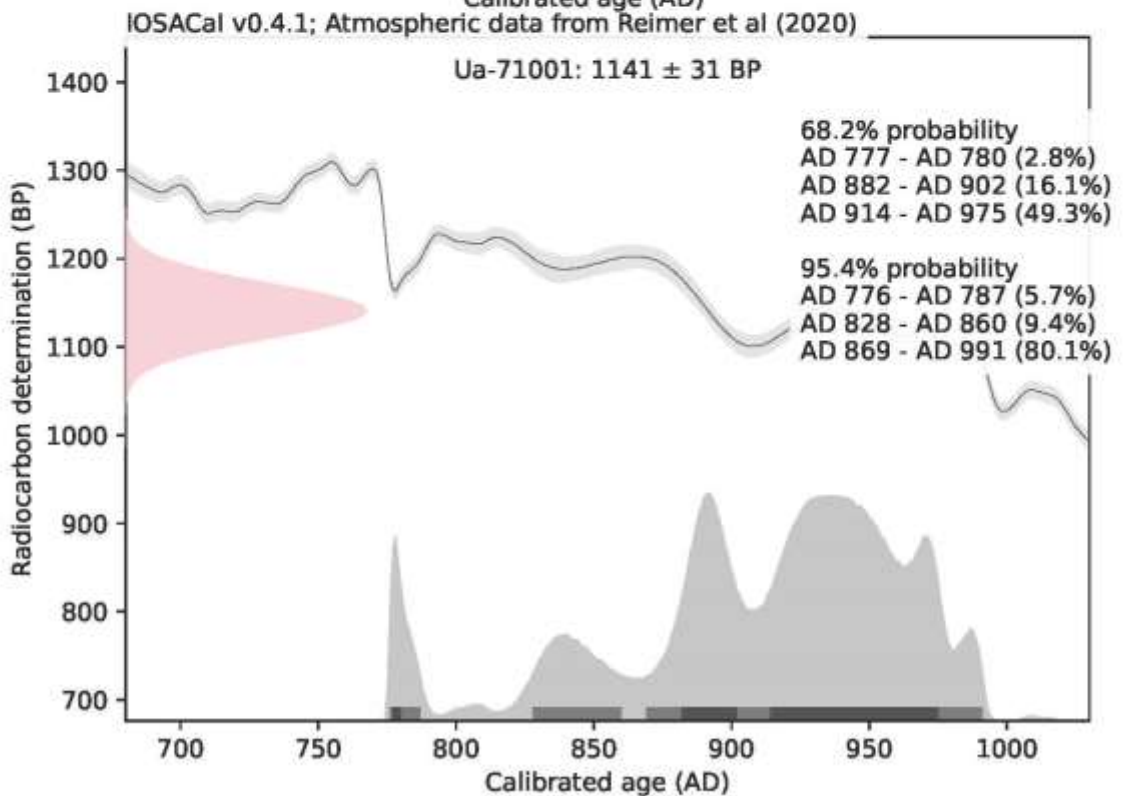
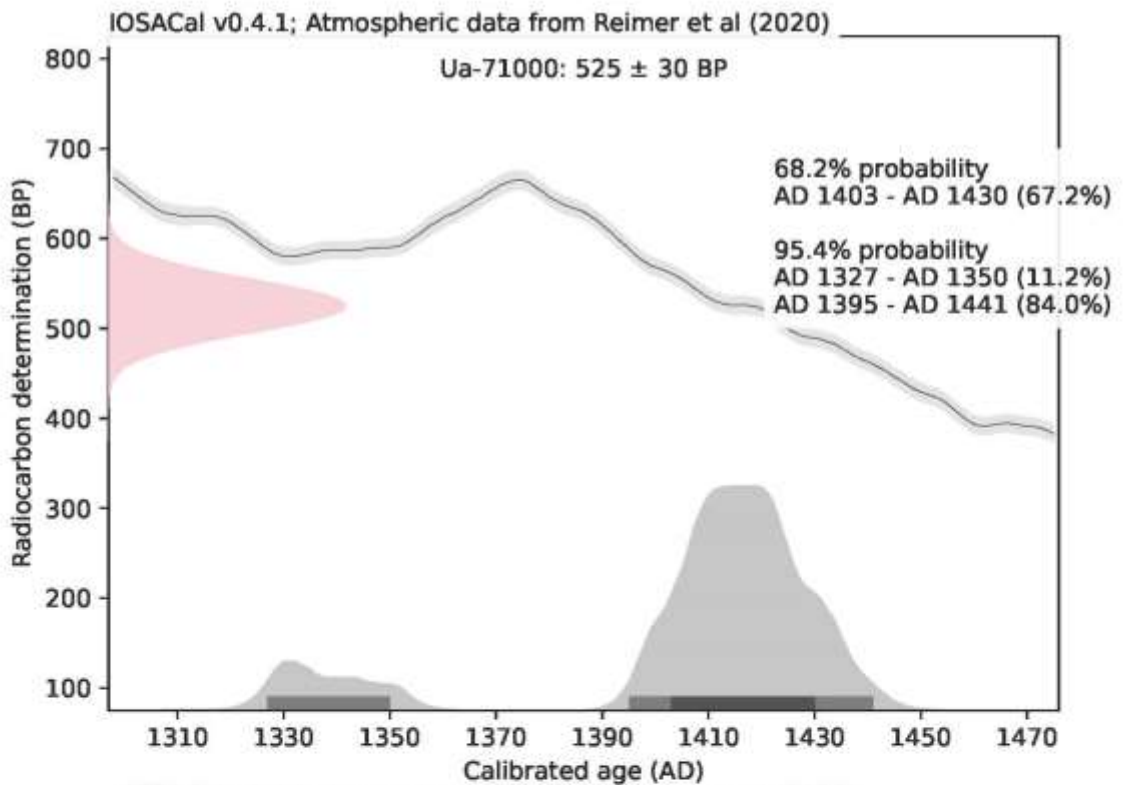
Elektroniskt undertecknad
av Karl Håkansson
Datum: 2021.08.23
14:18:45 +02'00'

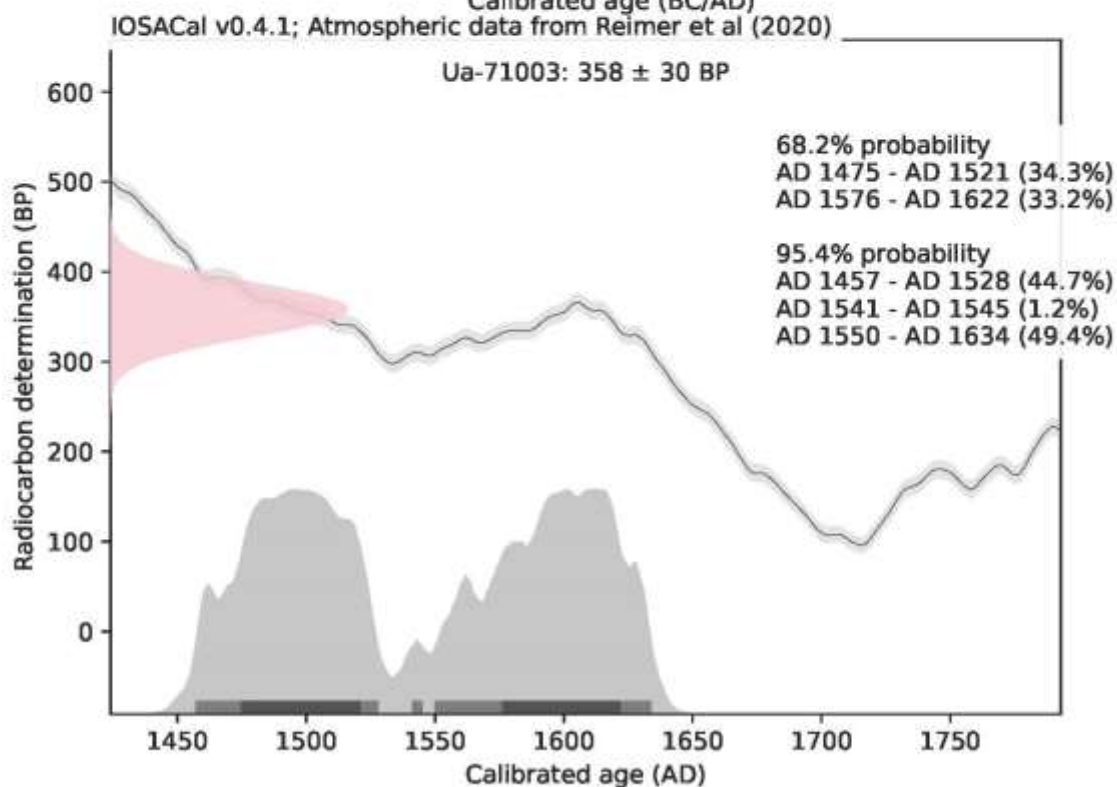
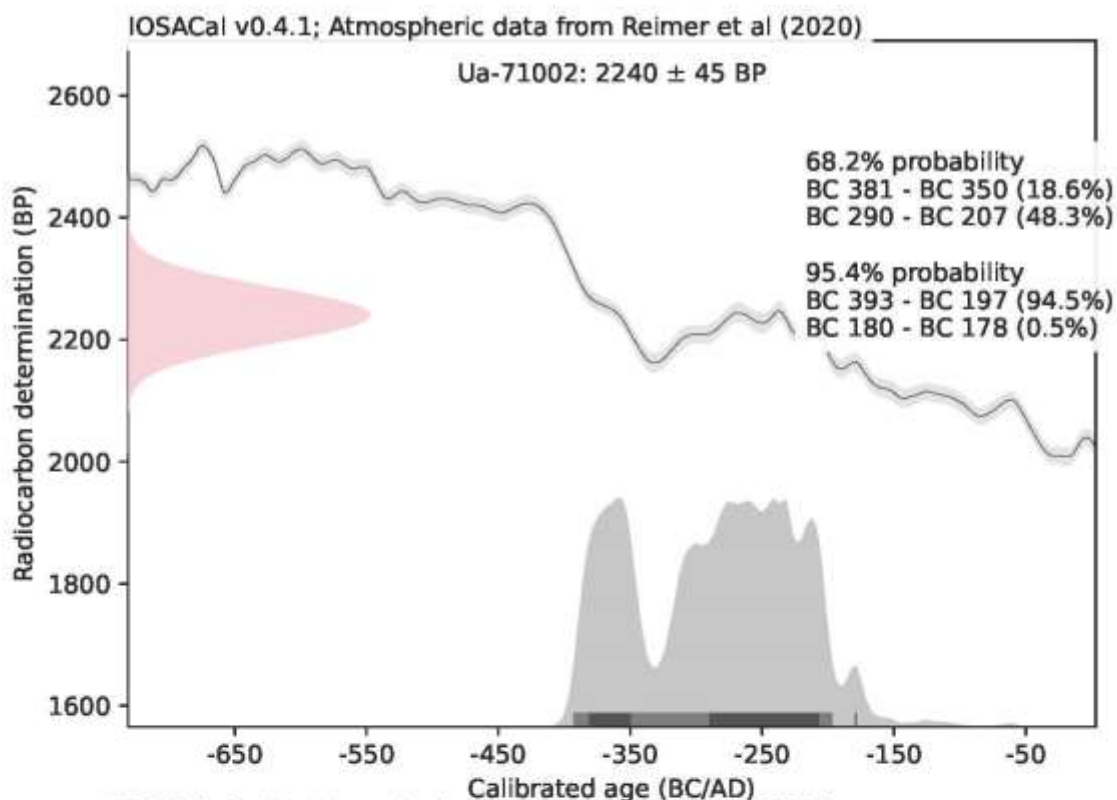
Karl Håkansson/Lars Beckel

Kalibreringskurvor

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

7. Keramikanalys

Keramiken från Gylleholm, Råby

Torbjörn Brorsson, Keramiska Studier

Inledning

Vid arkeologiska undersökningar i Gylleholm påträffades 373 keramikskärvor som tillsammans vägde nästan 5,5 kilo (Tab. 1). Keramikmaterialet har daterats från 1100-talet fram till och med 1800-talet, med en majoritet av fynd från tidig medeltid. Materialet är varierat och det utgörs av den typen av keramik som normalt påträffas i Lund. Godstyperna härrör främst från södra Skandinavien, men det finns även kärl som importerats från Tyskland, Flandern samt möjligtvis England och sammanlagt har tio olika godstyper identifierats.

Godstyp	Vikt (g)	Antal	% av vikt	% av antal
Östersjökeramik	3338	200	60,3	53,6
Drejat svartgods	274	32	5,0	8,6
Äldre rödgods	694	50	12,5	13,4
Lergods	55	6	1,0	1,6
Protostengods	119	3	2,2	0,8
Stengods	218	14	3,9	3,8
Yngre rödgods	820	60	14,8	16,1
Fajans	3	2	0,1	0,5
Porslin	4	1	0,1	0,3
Flintgods	8	5	0,1	1,3
	5533	373		

Tabell 1. Keramiken från Gylleholm utgjordes av ett mycket varierat material, med dateringar från tidig medeltid till modern tid.

Keramiken har registrerats i Intrasis, och följande variabler har noterats; antal skärvor, vikt, godstyp, kärldel, kärldel samt en preliminär datering har angivits för varje skärva. En viktig del i studien har varit att försöka proveniensbestämma skärvorna och därför har proveniensen för varje keramikskärva angivits och därmed har skärvor av olika ursprung separerats. Det tidigmedeltida svartgodset har registrerats efter ett schema avseende mynningarna (Fig. 1) som har upprättats för slavisk keramik i Oldenburg i nuvarande Schleswig-Holstein (Kempke 1988). Systemet har även använts på östersjökeramik och AIV-keramik från flera vikingatida och tidigmedeltida byar i Skåne. Genom att detaljstudera mynningspartierna kan därmed östersjökeramiken från Gylleholm med enkelhet jämföras med andra platser i södra Skandinavien.

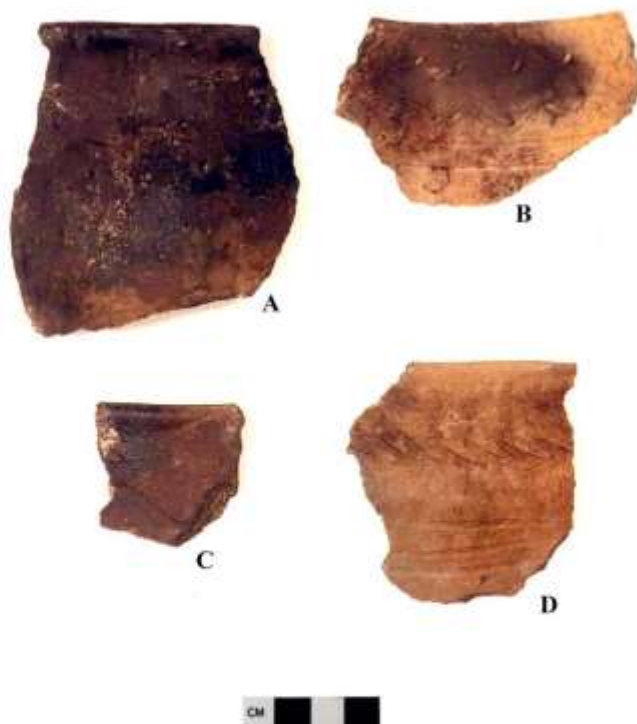
Figur 1. Schema som har utarbetats för slavisk keramik i Oldenburg, Schleswig-Holstein. Schemat har tidigare använts på flera vikingatida och tidigmedeltida material i Skåne (Kempke 1988).

Godstyper

Östersjökeramik

Den största mängden keramik från undersökningen utgörs av 200 skärvor Östersjökeramik, med en total vikt av drygt 3,3 kilo (Fig. 2). Detta innebär att mer än hälften av all keramik från undersökningen utgörs av Östersjökeramik. Keramiktypen har sitt ursprung i både de skandinaviska och slaviska keramiktraditionerna, där formen mer eller mindre är inhemsk medan dekor och framställningsteknik hämtats söderifrån. Från och med övergången mellan

900- och 1000-talen började man att producera denna keramiktyp i södra Sannadnavien och den blev mycket snabbt dominerande. Från och med mitten av 1000-talet och drygt 100 år framåt utgör östersjökeramiken mer än 95 % av det skånska keramikinventariet. På den tidigare Östersjökeramiken användes huvudsakligen inåtböjda mynningar, medan den senare främst består av utåtböjda mynningsformer. Kärll med inåtböjt mynningsparti dateras normalt till 1000-talet, medan det under 1100-talet var vanligare med kärll med utåtböjt mynningsparti (Roslund 1992; Brorsson 2000).

Figur 2. Östersjökeramik från Gylleholm. A). L244. B) L334. C) L231. D) L490. Keramiken har daterats till 1100-talet.

Östersjökeramiken på Gylleholm framkom i en mängd olika kontexter och generellt kan dessa dateras från 1100-talet till en bit in i 1200-talet. Det förekommer en viss inblandning av keramik från olika tidsperioder i flera av lagren, vilket inte är ovanligt i medeltida och senare sammanhang. Några kulturlager som förefaller vara omrörda är L252 och L412, där det påträffats flera skärvor Östersjökeramik samt yngre glaserat rödgods och utvecklat stengods. I de efterreformatoriska lagren L201, L207 samt i L226 har framför allt yngre glaserat rödgods påträffats, men här finns även enstaka skärvor Östersjökeramik. Man kan även notera att flera kontexter innehåller Östersjökeramik och olika inslag av äldre glaserat rödgods och drejat svartgods, och det är L417, L495, L497, L503, L540 samt L713. Keramiken i dessa lager bör vara från slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet. I L447, L520 samt i L556 fanns även protostengods från Siegburg tillsammans med bland annat Östersjökeramik och keramiken i dessa tre lager bör vara från första hälften av 1200-talet.

Utifrån kärllformerna och sammansättningen av keramiken i övrigt förefaller den äldsta Östersjökeramiken i Gylleholm vara från 1100-talet. Man kan inte utesluta en äldre datering, och bland annat dominerar krukor med inåtböjt mynningsparti, men dessa var även vanligt

förekommande under 1100-talet. Lagren L417, L495 samt L556 förefaller inte vara omrörda och har funnits både Östersjökeramik med inåtböjt mynningsparti, formtyp 37, och högmedeltida godstyper, vilket tyder på att den här typen av kruka med inåtböjd mynning förekom upp i 1200-talet. Östersjökeramiken förefaller ha varit i bruk till mitten av 1200-talet och vid denna tid var mynningsformerna betydligt mera varierade.

Den absoluta majoriteten av kärlen av Östersjökeramik utgjordes av krukor i varierande storlek. Krukorna hade flat botten och en tunnformad kärlprofil med varierande form på mynningspartiet. Det har även påträffats en större skärva från en 31 mm hög skål, med intakt kärlprofil. Skålen hade en öppen form och den här typen av skål har inte tidigare identifierats i Östersjökeramik. Troligtvis är skålen från andra hälften av 1100-talet eller möjligtvis senare. Det kan noteras att det helt saknas skärvor från andra typer av skålar, hängkärl samt lampor i Östersjökeramik.

Bottenmärke har identifierats på undersidan av endast en skärva, och den framkom i L671. Det fanns endast ett litet fragment kvar av bottenmärket, och motivet var troligtvis en koncentrisk cirkel. Den här typen av bottenmärke var vanligt förekommande i Lund och troligtvis representerar olika typer av bottenmärken olika keramik- och/eller keramikverkstäder. Analyser av Östersjökeramik från bland annat Lolland-Falster i Danmark har tidigare bekräftat detta (Brorsson 2010).

Drejat svartgods

Den tidigaste keramiktypen som uppträder på Gylleholm och som med säkerhet drejats är drejat svartgods. Den reducerade bränningen medförde att keramiken blev svart och har därför även benämnts för yngre svartgods. Keramiktypen har sina rötter i det kontinentala keramikhandverket och sannolikt var Tyskland det land som initialt försåg Danmark med keramiktypen. På kv. Tegnér i Lund har det drejade reduktionsbrända godset daterats från 1100-talet till huvudsakligen 1400-talet (Gaimster 1996). I Halmstad påträffas även denna typ i förhållande rika mängder långt upp i 1400-talet (Augustsson 1985:79). Det drejade reduktionsbrända godset var klotformad, försedd med utåtböjda mynningar och användes som kokkärl. En viktig skillnad på grytorna var att de nu placerades på små tassar eller ben, vilket därmed är de första kärlen av trebensgrytor. En annan ny kärltyp som börjades användas var kannor med flat botten, och därmed uppträdde några av de tydligaste och tidigaste fynden av serveringskärl.

I Lübeck förekommer denna typ av keramik från 1150–1175 (Drenkhahn 2017:Tab. 1), och från mitten av 1100-talet dominerade det drejade svartgodset keramikinventariet i staden (Gläser 1987:Abb. 2). Drejat svartgods tillverkades i både norra Tyskland och i Danmark, i exempelvis Farum Lillevang på norra Själland har det påträffats keramikugnar där man bränt både äldre glaserat rödgods och drejat svartgods (Liebgott 2001).

Vid undersökningen i Gylleholm i Lund påträffades 32 skärvor drejat svartgods, vilket motsvarar cirka 8 % av den totala mängden keramik från undersökningen (Tab. 1) (Fig. 3A). Man kan därmed notera att det äldre glaserade rödgodset var nästan dubbelt så vanligt som det drejat svartgodset. Det förekommer skärvor från både trebensgrytor och kannor, men merparten av skärvorna har klassificerats som tillhörandes anonyma kärl. Det drejade svartgodset förekommer tillsammans med både Östersjökeramik, äldre glaserat rödgods samt protostengods och detta tyder på att godstypen kan dateras från omkring 1175 till och med in i 1300-talet, men storhetstiden förefaller ha varit under första hälften av 1200-talet. Keramiken från Gylleholm var mestadels från norra Tyskland, från städer som Hansastäderna Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund eller Greifswald, eller från andra mindre platser i regionen. Det finns dock även kärl från undersökningen som troligtvis var av dansk produktion, och då sannolikt från Själland. ICP-analys utfördes på en mynningsskärva tillhörandes en kanna från L419 (Fig. 3A) och analysen visade att denna kanna var av medeltida dansk produktion och

att den var tillverkad i eller i närheten av Lund (Appendix 1). Analysen visar därmed på ett man redan från omkring 1200 tillverkade den drejade keramiken i staden och att alla kärl av denna typ inte var importerade.

Figur 3. A) Drejat svartgods från Gylleholm. B-D) Äldre glaserat rödgods från Gylleholm. A) L419. B) L341. C) L350. D) L357. Det drejade svartgods (A) och Lundakannen (C) var tillverkade i eller i närheten av Lund, medan droppannan (D) kom från Lübeck.

Äldre glaserat rödgods

Drygt var tionde skärva från undersökningen i Gylleholm utgjordes av äldre glaserat rödgods, och sammanlagt påträffades 50 skärvor (Tab. 1). Denna typ av keramik dateras generellt från senare delen av 1100-talet till och med slutet av 1300-talet, men fynd i Lübeck har visat att det äldre glaserade rödgodset förekommer redan från perioden 1150–1175 (Drenkhahn 2017:233). Det högmedeltida glaserade rödgodset har liksom det reduktionsbrända godset drejats och bränts i keramikugnar. Utöver detta har kärlen glaserats på utsidan med blyglasyrer.

Det äldre glaserat rödgodset från undersökningen har tillhört flera kannor och majoriteten har med största sannolikhet haft en dansk proveniens och en betydande mängd av dessa var lokalt tillverkade. Det finns även en mynningsskärva i L357 som har tillhört en droppanna (Fig. 3D), och ICP-analyser har visat att denna var tillverkad i eller i närheten av Lübeck (Appendix 1). Pannans funktion var att fånga upp fett som droppade vid grillning av kött. I L244 och i lergolvet X har vardera en bukskärva tillhörandes kannor av trolig flamländsk produktion påträffats, och det är sannolikt att dessa kannor tillverkades i närheten av Brügge. Bottentypen har bestämts på tre kannor, och detta beror på att utformningen på kannornas botten kan vara både kronologiskt och geografiskt avgränsande. Det bästa exemplet är de så kallade Lundakannorna eller Skånekannor, som de även benämns för. Denna typ av botten hade en facetterad kant och typen har relaterats till Lund och Skåne (Mårtensson 1973). I keramiken från Gylleholm framkom tre skärvor från två sådana botten, och det kan noteras att skärvorna i K350 och i K480 har tillhört samma kanna (Fig. 3C, 4). ICP-analyser utfördes av skärvan i L350 och analyserna visade att denna var lokalt tillverkad (Appendix 1). En av

de övriga bottenskrävorna hade en tummad bottenkant, och denna typ var vanlig i hela norra Europa.

I Gylleholm kan godstypen med största sannolikhet dateras från omkring 1175 och troligtvis användes det äldre glaserade rödgodset fram till slutet av 1300-talet.

Figur 4. Facetterad bottenkant på en kanna i äldre glaserat rödgods från L350. Kanna var lokalt tillverkad.

Lergods

I fyra olika kontexter påträffades sex skärvor som har klassificerats som oglaserat lergods. Godstypen utgörs huvudsakligen av sentida blomsterkrukor men i L201 påträffades emellertid en skärva som har bedömts ha tillhört ett högmedeltida oglaserat kärl i rödgods.

Protostengods

Endast tre skärvor av materialet klassificerats protostengods och det är cirka 1 % av den totala mängden keramik från undersökningen. Till skillnad från det tidigare lergodset tillverkades protostengods och stengods av speciella leror, som tål mer än 1250°C, vilket gör att godset inte smälter då det utsätts för dessa temperaturer eller högre. Protostengodset avviker från det utvecklade stengodset eftersom det har ett förhållandevis poröst gods med oftast synliga bergartskorn, vilket det utvecklade stengodset saknar.

Den välkända produktionen i Siegburg, cirka 12 kilometer öst om Bonn, började redan under slutet av 1100-talet sin produktion av protostengods (Gaimster 1997:163). De tre skärvorna från Gylleholm har tillhört tre olika krus som samtliga var tillverkade i Siegburg. I L447 påträffades en större del av en botten och buk och detta krus kan dateras till första hälften av 1200-talet (Fig. 5A).

Figur 5. Keramik från Siegburg. A) Protostengods från L447. B) Stengods från L362.

Stengods

Liksom protostengodsset var det medeltida stengodsset en importvara. Den äldsta stengodsstillverkningen i Sverige kan placeras så sent som 1700-talet, trots att det finns lämpliga stengodsleror och då främst i nordvästra Skåne. Det viktigaste medeltida och efterreformatoriska produktionscentrumet var Rhenområdet i västra Tyskland, men även Limburgområdet i Holland och Niedersachsen i Tyskland stod för betydande delar av den medeltida stengodsproduktionen.

Siegburg i Rhenområdet har ofta nämnts som den viktigaste produktionsorten på kontinenten. Det var sannolikt just i Siegburg som äkta stengods utvecklades (Gaimster 1997:35), och stengods från Siegburg kan främst dateras inom intervallet 1350 till 1630. En annan för Skandinavien viktig stengodsproduktion var Westerwald. I denna region, som ligger sydöst om Köln, fanns ett flertal mindre stengodsverkstäder som framställde likartad keramik. Westerwaldkeramiken har en huvudsaklig datering till 1600- och 1700-talen. Samtidigt med den tyska stengodsproduktionen växte sig även verkstäderna i Limburgområdet allt starkare. En av de viktigare produktionsorterna nära Limburg var Raeren i Belgien, men även Aachen och Langerwehe i Tyskland kan räknas till samma region.

Vid undersökningen i Gylleholm påträffades 14 stengodsskärvor, och sex av dessa har tillhört olika krus från Siegburg och skärorna framkom i L226, L252, L362, L490 och i L551. I L362 utgjordes skärvan av en större del av buk och botten till ett krus (Fig. 5B). Två skärvor har bestämts som tillhörandes krus från Raeren i Belgien och skärorna framkom i L241 och i L412. I materialet ingår endast en skärva Westerwaldstengods och den påträffades i L201 och skärvan har daterats till perioden 1600 till 1750. Resterande stengods utgörs av en skärva från ett tyskt seltersvaskrus från 1800-talet och denna framkom i L476, samt av saltglaserat stengods av trolig svensk proveniens. Det saltglaserade stengodsset påträffades i L201, L207 samt i L369 och även detta är sentida.

Yngre glaserat rödgods

Yngre glaserat rödgods var normalt den dominerande godstypen efter medeltidens slut och keramiken karakteriseras av ett rött lergods med en blyglasyr på insidan av kärlväggen. Generellt dateras godstypen från 1400 till omkring 1900, och under 1400-talet fanns det främst trebensgrytor, och under 1500-talet uppträdde de första faten. Först under 1700-talet uppträder de typiska krukorna, vilka hade en flat botten och två öron på vardera sida av kärlkroppen.

Det yngre glaserade rödgodset från Gylleholm var förhållandevis enhetligt och det kan fördelas på trebensgrytor, krukor, fat, skålar samt ett krus. Proveniensen var till stora delar skandinavisk och mest trolig från Skåne, men det fanns även importerad keramik från och Tyskland. Totalt påträffades 60 skärvor från undersökningen (Tab. 1), och av dessa var 55 troligtvis av skandinavisk proveniens medan fem skärvor har tillhört skålar och en trebensgryta från Tyskland.

De tidigaste skärvorna av yngre glaserat rödgodset från undersökningen kan troligtvis förläggas till slutet av 1300-talet och bland annat framkom det en skärva från en trebensgryta i L350, som sannolikt är äldre än 1400. Det förefaller även finnas en relativt stor mängd yngre glaserat rödgodset som kan dateras till 1400-talet. Merparten av godstypen förefaller emellertid vara senare och den kan dateras till 1700-talet. Det finns dock sannolikt också enstaka kärl från 1600-talet, men någon tydlig indikation på 1500-talskeramik finns inte.

Yngre glaserat rödgodset användes för olika funktioner i hemmen, och oftast var det som ett komplement till krus och kannor av stengods. Rödgodset användes främst kokkärl i form av trebensgrytor, förvaringskärl i form av krukor samt serveringskärl i form av fat och skålar. Fördelningen inom Gylleholm i Lund visar att det fanns betydligt fler kokkärl/förvaringskärl än serveringskärl i materialet. Socialt antyder detta att man antingen undersökte köksdelen eller att de som deponerat materialen haft förhållandevis få bordskärl och att man därmed inte haft något behov av att manifesteras. Det är också viktigt att notera att andelen stengods, fajanser och porslin också var mycket låg.

Fajans

Fajans är benämningen på ett lergods som är täckt med en ljus ogenomskinlig glasyr. Under slutet av 1600-talet blev fajans vanligt i Skandinavien, och syftet med keramikerna var att efterlikna porslin. Fajans var billigare än porslin och kom under 1700-talet att produceras i stor omfattning. Mot slutet av århundradet tog emellertid flintgodset över fajansens betydelse. Antalet fajansskärvor från undersökningen uppgick till endast två och de framkom i L231 respektive som lösfynd. Fajansen kan dateras till från 1700 till 1850.

Porslin

Det påträffades endast en porslinsskärva vid undersökningen i Gylleholm. Skärvan har tillhört en skål av ett europeiskt benporslin från 1850 till 1950. Den framkom i L201.

Flintgodset

Flintgodset är en typ av keramik som börjades att tillverkas i England på 1700-talet och syftet var att efterlikna porslin. En avgörande skillnad mellan flintgodset och porslin är att flintgodset är betydligt mjukare och lerorna tål inte lika höga temperaturer som porslinslerorna. I Sverige blev flintgodset på kort tid dominerande med bland annat fabriker som Marieberg, Rörstrand och Gustavsberg.

På kv. Gylleholm påträffades fem flintgodsskärvor och dessa har daterats till perioden 1750 till 1900. Skärvorna framkom i L307, L241, L369 samt i L476.

Sammanfattning

Keramikerna från Gylleholm kan dateras inom intervallet 1100 till omkring 1900. Den äldsta keramikerna representeras endast av Östersjökeramik, och det kan noteras att det inte påträffats någon kugeltopferamik eller Anglo-Skandinaviska kärl. Östersjökeramikerna var mycket enhetliga och den bestod främst av krukor och någon enstaka skål.

Från omkring 1175 uppträder den första importerade keramikerna i form av drejat svartgodset från framför allt norra Tyskland. Det finns också då äldre glaserat rödgodset, men detta är till stora delar av skandinavisk proveniens. Bottenformerna antyder att merparten tillverkades i

Skåne och analyser av en kanna med facetterad botten visade att kanna var tillverkad i eller i närheten av Lund. Det har belagts en import av en droppanna från Lübeck, medan en skärva äldre glaserat rödgods samt ett drejat svartgods var lokalt tillverkat och det visar både på en import, men också att det fanns ett utvecklat keramikhandverk i eller i närheten av Lund.

Redan under första hälften av 1200-talet uppträder de första krusen i protostengods på platsen och dessa krus kom från Siegburg i Tyskland.

Därefter förefaller samtliga århundraden fram till och med 1800-talet vara representerade, förutom 1500-talet.

Materialet är förhållandevis enkelt till sin karaktär och det saknas bland annat importkeramik i form av Pingsdorf, Paffrath, äldre och yngre glaserat vitgods från Tyskland, Frankrike och Holland samt amforor som kan uppträda i Lund. Keramiken från Gylleholm är mycket likartad med materialen från Lund, men en väsentlig skillnad är avsaknaden av mera ovanliga importkärl. De som förekommer i Gylleholm finns även i byar och i andra städer i Skåne.

Kritpipor

Vid undersökningen påträffades tre skärvor från kritpipor, och de framkom i L231, L280 och i L357. Samtliga skärvor utgörs av oomerade skaft och de kan enbart dateras till 1600- och 1700-talen.

Föremål	Vikt (g)	Antal
Tegel	847	11
Pottkakel	13	1
Infodring	269	8
Lerklining	54	2
Sländtrissa	11	1
Vävtyngd	272	3
	1466	26

Tabell 2. Fördelning av föremål i bränd lera.

Tegel

Det påträffades elva bitar av tegel, och samtliga var tillverkade av rödbrännande leror. Av dessa var tre bitar murtegel och en bit var från ett taktegel, av obestämd typ. Två bitar har klassificerats som formtegel och den ena av dessa kan ha varit ett taktegel. En bit i L371 var 15 mm i tjocklek och den kan ha varit en del av ett tegellock. Den här typen av lock kan ha använts som lock till hypokauster till hus och liknande lock har bland annat påträffats på en gård i Rya utanför Helsingborg, där den daterades till 1600-talet (Brorsson 1998:78).

Det framkom även fyra bitar från olika golvtegel, och dessa hade antingen en brunaktig- eller grönaktig blyglasyr. En bit i L418 var relativt välbevarad och den mätte 32 mm i höjd (Fig. 6), och detta golvtegel bör vara högmedeltida. ICP-analyser utfördes av detta golvtegel och analyserna visade att det var tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern, och att golvteglet kan ha skeppets ut från exempelvis Hansastaden Greifswald.

Figur 6. Golvkakel funnet i L418. Analyser har visat att kaklet var tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern

Pottkakel

I L252 påträffades en bit av ett kakel och detta har bedömts vara pottkakel. Kakel bör ha varit skålformat med en öppen sida vänd mot rummet, och kaklet bör vara hög- eller senmedeltida.

Infodring

Från fem olika lager togs totalt 269 g bränd lera tillvara som tolkats vara infodring. Denna lera var upphettad till cirka 700-800°C och denna temperatur uppnås i en normal hård. Leran var relativt grov och delvis uppblandad med växtmaterial. Det är troligt att lerorna använts som packning i en hård eller i en lågtemperaturugn. I L393 och i L410 fanns det leror som delvis börjat sintra och det innebär att de varit utsatta för mer än 1000°C, vilket betyder att det funnits en hög tillgång på syre. Såvida dessa temperaturer inte uppnåtts av misstag bör lerorna snarast ha kommit i kontakt med någon form av metallhantverk.

Lerklining

Från undersökningen har 54 g bränd lera som klassificerats som lerklining tagits tillvara. Det fanns växtmaterial tillsatt i lerorna och det fanns även avtryck från vidjor, vilket innebär att leran använts som del i en konstruktion. Det kan ha varit som del i ett staket, byggnad eller i en ugn. Med tanke på att leran är upphettad är det mest sannolikt att leran ingått som en del i en vägg till en bakugn.

Sländtrissa

I L556 påträffades en bikonisk sländtrissa i en keramiklera. Dess ursprungliga vikt var cirka 13 g och sländtrissan bör dateras till 1100-talet.

Vävtyngd

I L329 och i L440 påträffades delar av oörnerade vävtyngher. Dessa är sannolikt från 1100-talet och vävtynghen i L329 bör ursprungligen ha vägt cirka 1,5 kg. Detta var därmed en förhållandevis stor vävtyngh.

Litteratur

Augustsson, Jan-Erik. 1985. *Keramik i Halmstad ca. 1322–1619. Produktion – Distribution – Funktion*. Hallands Läns museers Skriftserie Nr.2. Halmstad.

Brorsson, T. 1998. *Keramiskt material*. I: Artursson, M. *Rya – En medeltida bytomt och förhistorisk boplatz*. Riksantikvarieämbetet. UV Syd Rapport 1998:21. Lund, sid. 72-82

Brorsson, Torbjörn. 2000. *Keramik från yngre järnålder och tidig medeltid*. I: Svanberg, F. & Söderberg, B. (red.). *Porten till Skåne*. Lund, sid. 188–224.

Brorsson, Torbjörn. 2010. Bottenmärke på östersjökeramik från Aagebygård, Pallerup och Vejleby, Lolland, Danmark. Ett bidrag till tolkningen av keramiken och dess sociala miljö. Rapport Kontoret för Keramiska Studier nr. 56. Landskrona

Drenkhahn, Ulrik. 2017. Die Keramik der archäologischen Untersuchungen im „Lübecker Handwerkerviertel“. *Studien zum Bronzeguss und zur Keramik im mittelalterlichen Lübeck*. Lübecker Schriften zu Archäologie und Kulturgeschichte 31. Verlag Marie Leidorf GmbH. Rahden/Westf., sid. 301-354

Gaimster, David. 1996. The pottery and the stove-tiles. I: Carelli, P. (ed.). *På Kulturens bakgård*. Arkeologiska rapporter från Lund nr. 18. Lund. s. 80–92.

Gaimster, David. 1997. *German Stoneware 1200–1900*. London

Gläser, Manfred. 1987. Keramikchronologie des 12. und 13. Jahrhunderts in Lübeck. *Archäologisches Korrespondenzblatt 17*. Von Zabern. Mainz, sid. 387–399

Mårtensson, Anders W. 1973. En krukmakeriprodukt från det medeltida Lund. *Kulturen 1973*. Lund, s. 37-48.

Roslund, Mats 1992. Baltic Ware – a Black Hole in the Cultural History of Early Medieval Scandinavia. In: Hård, B. & Wyszomirska-Werbart, B. (eds). *Contacts across the Baltic Sea during the Late Iron Age (5th-12 centuries)*. University of Lund. Institute of Archaeology. Report Series No. 43. Lund

Kempke, Torsten. 1988. Zur Chronologie der Keramik von Starigard/Oldenburg. *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission, band 69*. Mainz am Rhein

Leibgott, Niles-Knud. 2001. Keramikken fra Farum Lillevang. I: Kock, Jan. (red.). *Hikuin 28*. *Middelalderlige Pottermagerovne i Danmark*. Højbjerg, sid. 127–138

Appendix 1

ICP-MA/ES analys av efterreformatorisk keramik och golvtegel från Gylleholm, Råby

Inledning och frågeställningar

Keramikmaterialet från undersökningen är varierat och klassifikationen är baserad på en makroskopisk undersökning av skärvorna. För att bestämma keramikens proveniens, och då främst lergodsets, är det viktigt att komplettera registreringen med naturvetenskapliga analyser. Därför har ett mindre urval av skärvor från keramikkrärl och ett golvtegel från Gylleholm varit föremål för isotopanalyser i form av ICP-analys.

Metod

ICP-MA/ES analys

Den analysmetod som använts på skärvorna är ICP-MA/ES analys (Inductively Coupled Plasma Mass Emission), och analysen syftar till att bestämma keramikens kemiska sammansättning. Halten av tolv olika grundämnen undersöks, och sammansättningen kan sedan användas för att bland annat påvisa ett geografiskt sammanhang för keramiken. Av de utvalda skärvorna krossas minst 0,3 g av vardera till ett fint pulver, som löses i en syralösning. Denna lösning injiceras i exciterad argonplasma. När atomerna utsätts för denna energi kommer elektronerna att utsända färgade ljusblixtar, i ett mönster som är unikt för varje grundämne. Detta emissionsspektrum kan mätas med MA/ES (Mass Atomic Emission Spectrometry).

De 12 grundämnena utgörs av de metalliska ämnena aluminium (Al), krom (Cr), gallium (Ga), mangan (Mn), vanadin, (V), de alkaliska jordartsmetallerna kalcium (Ca), magnesium (Mg), strontium (Sr), de sällsynta jordartsmetallerna cerium (Ce), lantan (La), alkalimetallen natrium (Na), samt övergångsmetallen kobolt (Co) som utgör grunden för indelningen i olika grupper.

Analysen innehåller en mycket stor mängd data och för att kunna bearbeta denna krävs ett avancerat statistiskt verktyg som kan grupperna proverna. Därför har all data processats i statistikprogrammet SPSS och resultatet presenteras i form av en klusteranalys och ett dendrogram.

Den kemiska analysen av proverna har utförts vid OMAC laboratories, Galway, Irland och bearbetningen av analysresultat har utförts av Torbjörn Brorsson.

ICP	Sakord	Typ	Kontext
Gylleholm1	Lundakanna	Äldre rödgods (BIIa)	350
Gylleholm2	Droppanna	Äldre rödgods (BIIa)	357
Gylleholm3	Kanna	Drejat svartgods (BI)	419
Gylleholm4	Golvtegel	Brunglaserat	418

Tabell 1. Den analyserade keramiken från Gylleholm.

Material

Det analyserade antalet skärivor består av fyra skärivor fördelade på lika många kärl (Tab. 1). Urvalet utgörs av två skärivor av äldre glaserat rödgods, ett drejat svartgods samt ett glaserat golvtegel. Det senare är sannolikt högmedeltida och dess proveniens är viktig att fastställa. Under högmedeltiden importerades golvtegel från bland annat Holland, men det förekom också lokala produktioner. Det drejade svartgodset är intressant att studera utifrån vilken stad i norra Tyskland som försett Gylleholm med den här typen av keramik. Det äldre glaserade rödgodset utgörs av en droppanna samt en kanna med facetterad bottenkant. Keramikerna från Gylleholm har valts ut för analys av Torbjörn Brorsson, Keramiska Studier i Höganäs.

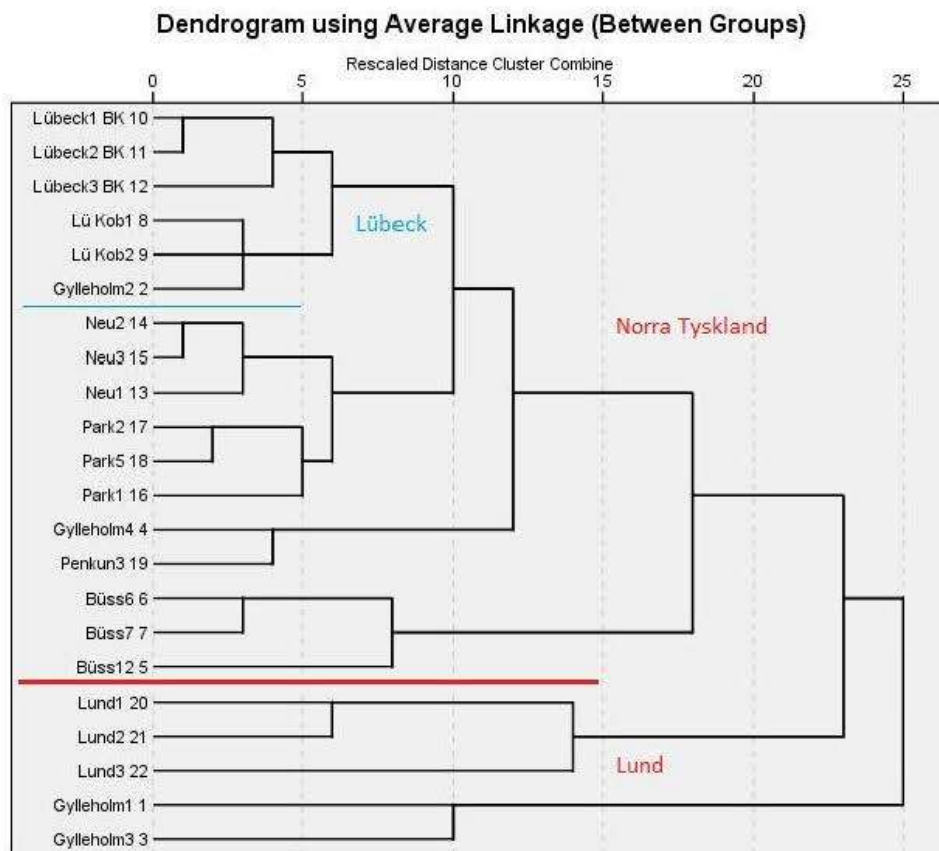
För att kunna bestämma var keramiken har tillverkats har det varit nödvändigt att infoga jämförelsematerial från andra undersökningar i norra Europa och framför allt från Skåne, Danmark och norra Tyskland. Annat jämförelsematerial utgörs av keramik från keramikugnar och andra typer av hantverksavfall samt från arkeologiska undersökningar i exempelvis olika städer. Material från ugnar och hantverksavfall är att föredra, men detta material är för begränsat och därför har även annat material infogats. Det jämförande materialet som använts återfinns i Keramiska Studiers databas över keramik, och keramiken härrör från Danmark, Tyskland, Nederländerna, Belgien, Polen, Sverige samt England.

Analysresultat

ICP-analysen presenteras i form av ett klusterdiagram. Prover som är lika och som bör ha haft samma proveniens grupperas intill varandra. Resultatet av den kemiska analysen återfinns sist i rapporten, i tabell 3.

I ett första steg analyseras enbart keramiken från Gylleholm analyserats och den visar att keramiken kan indelas i tre olika grupper, där skärvorna **Gylleholm1 och Gylleholm3** har samma kemiska sammansättning, och dessa två har tillhört en Lundakanna i äldre glaserat rödgods samt ett drejat svartgods. Keramiken från Gylleholm har därefter jämförts med material från Skåne, Danmark, Holland samt norra Tyskland. Man kan konstatera att det inte föreligger några likheter med keramik från Holland och Danmark, och de fyra skärvorna från Gylleholm har inte tillhört kärl från något av dessa två länder. Detsamma gäller med keramik från Hamburg, Bremen samt stora delar av Niedersachsen i Tyskland.

Material från stora delar av Skåne avviker också, men det finns vissa likheter med keramik från Lund. I en jämförelse med keramik från Lund och från olika platser i norra Tyskland framträder ett tydligt resultat (Fig. 1). Skärvorna **Gylleholm1 och Gylleholm3** återfinns i den nedre delen av dendrogrammet tillsammans med Östersjökeramik från Lund, och denna keramik är med största sannolikhet tillverkad i eller i närheten av Lund. Skärvan **Gylleholm2** har tillhört en droppanna i äldre glaserat rödgods, och analysen visar tydligt att denna placerar sig intill keramik från olika delar av Lübeck. Droppannan har därmed tillverkats i eller i närheten av den forna Hansastaden. Slutligen återfinns även skärvan Gylleholm4 i samma grupp som keramik från norra Tyskland. Denna skärva har tillhört ett glaserat golvtegel och det placerar sig intill en skärva från Penkun och strax intill dessa två prover finns keramik från Bussow. Penkun och Bussow ligger i östra Mecklenburg-Vorpommern, vid gränsen till Polen. Golvteglet bör ha varit tillverkat i östra Mecklenburg-Vorpommern och närmsta Hansastad var under denna tid Greifswald.

Figur. 1. ICP-analys av keramiken från Gylleholm. Prover som grupperas till vänster i diagrammet är lika medan de som förenas långt till höger, vid 20 och högre är helt olika. Två av skärvorna har tillhört kärl från Lund, medan två kommer från norra Tyskland.

ICP	Sakord	Typ	Kontext	Proveniens
Gylleholm1	Lundakanna	Äldre rödgods (BIIa)	350	Lund
Gylleholm2	Droppanna	Äldre rödgods (BIIa)	357	Lübeck
Gylleholm3	Kanna	Drejat svartgods (BI)	419	Lund
Gylleholm4	Golvtegel	Brunglaserat	418	Ö Mecklenburg

Tabell 2. Proveniensen av de fyra skärvorna som har varit föremål för ICP-analys.

Sammanfattning

Analysen av de fyra skärvorna från Gylleholm i Råby har visat att en så kallad Lundakanna i glaserat rödgods hade en lokal proveniens och man har även tillverkat drejat svartgods i eller i närheten av Lund. En droppanna i glaserat rödgods var importerad från Lübeck medan ett golvtegel i glaserat rödgods kom från östra Mecklenburg-Vorpommern, vid gränsen till Polen.

8. Osteologisk analys

Djurben från Lilla Råby bytomt, Gylleholm 14 Osteologisk analys

Felicia Hellgren

Arkeologerna

Statens historiska museer

Våra kontor

Linköping

Lund

Mölnådal

Stockholm

Uppsala

Kontakt

010-480 80 00

info@arkeologerna.com

fornamn.efternamn@arkeologerna.com

www.arkeologerna.com

Innehåll

Inledning	4
Material	4
Metod	5
Resultat	6
Artfördelning	6
Ålder/- och könsbedömning	8
Avfallshantering och tafonomi	10
Avfallsgrop (393)	12
Fyllningar (221, 223, 357, 430, 545, 756, 823)	12
Golvlager (251, 498, 671, 722, 773)	13
Gårdsplan (417)	13
Lager (252, 287, 515, 529, 540, 556, 749)	14
Rasering (329, 333)	15
Utvämningslager (418)	15
Under spisfundament (596)	15
Utkastlager (379, 755)	16
Sammanfattning	17
Referenser	18

Inledning

Det analyserade benmaterialet från Lilla Råby, Gylleholm 14 är välbevarat och består av 4,3 kg ben med en medelvikt på 8,9 gram per fragment. De 4,3 kg ben som presenteras i denna analys är ett urval från ett större benmaterial och har valts ut efter kontexternas karaktär samt om depositionerna är primära eller sekundära.

Frågeställningarna berör främst platsens djurhållning och konsumtionsmönster och hur detta förändras över tid och hur detta kan sättas i samband med bytomtens närhet till Lund. Detta kommer undersökas genom att studera benmaterialet i sin helhet och ge en övergripande bild över platsens funktion. Det har dock även lagts en större fokus på identifiering av får och getter samt hur mycket häst som anträffas på platsen för att ge en mer konkret bild av platsens funktion.

Bytomten dateras främst till 1100–1300-tal dock har marken brukats ända fram tills idag och har resulterat till att delar av benmaterialet kan vara omrört.

Tabell 1. Fördelning av benmaterial i alla kontexterna och lagren från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP och vikt (g).

Lager	Antal	Vikt (g)	Lager	Antal	Vikt (g)
221	3	4,8	545	10	23,5
223	18	25	556	39	568,1
251	16	294,1	588	15	4,6
252	34	309,9	596	19	348,3
287	2	25,3	669	40	11,2
329	4	14,1	671	52	490,5
333	2	112,5	682	1	0,1
357	10	29,8	698	7	0,7
379	7	172,7	703	18	6,4
393	34	500,7	722	10	64,9
417	27	466,9	726	5	2,8
418	1	5,4	749	15	63,8
430	3	2,8	755	6	19,7
480	20	3,2	756	2	15,7
498	7	114,4	773	1	31,9
515	10	112,1	817	1	0,2
529	22	411,4	823	1	4,9
540	10	103,7	827	18	7,5

Material

Benmaterialet har samlats in från olika kontexter, främst lager som delats in i underkategorier bestående av asklager (726), golvlager (251, 498, 671, 669, 722, 773), gårdsplan (417), rasering (329, 333), utjämningslager (418), lager under spisfundament (596), utkastlager (379, 698, 755) samt diverse lager (252, 287, 515, 529, 540, 556, 703, 749), (tabell 1; tabell 2). Utöver de lager som registrerats har även två avfallspropar (393, 480) och en större andel fyllningar (221, 223, 357, 430, 545, 588, 682, 756, 817, 823, 827) analyserats. Fyllningarna kommer främst från stolphål, stenlyft och diken.

Mängden ben varierar och störst mängd anträffas i de lager som inte gått att härröra till någon specifik kontext eller händelse, cirka 1,5 kg. En relativt hög mängd ben noteras i golvlagren, 1 kg. Ungefär samma mängd ben, 0,5 kg anträffas i lagret som tolkats som en gårdsplan (417) samt i avfallsgruperna (393, 480). En något lägre andel ben anträffas under spisfundamentet (596) och de tre utkastlagren (379, 698, 755). En liten andel ben anträffas spritt i diverse fyllningar från stolphål, diken och stenlyft, omkring 100 g, vilket är ungefär samma mängd som anträffas i raseringslagren (329, 333). Lägst andel ben anträffas i ett asklager och ett utjämningslager.

Cirka 60% av benmaterialet har identifierats till art, andelen identifierade ben varierar dock i de olika kontexterna och lagren. Hälften av kontexterna och lagren ligger mellan 58-62 % identifierade ben. Lägst andel identifierade ben anträffas i fyllningarna (44%). Högst andel ben som identifierats kommer från gårdsplanen (74%) samt lagret under spisfundamentet (68%).

Tabell 2. Fördelning av benmaterial i de olika typerna av kontexter och lager från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP och vikt (g).

Lager	Antal	NISP	Vikt (g)
Avfallsgrup (393, 480)	54	30	503,9
Asklager (726)	3	2	2,8
Fyllningar (221, 223, 357, 430, 545, 588, 682, 703, 756, 817, 823, 827)	75	28	121,3
Golvlager (251, 498, 671, 669, 722, 773)	119	53	1004,6
Gårdsplan (417)	27	20	466,9
Lager (252, 287, 515, 529, 540, 556, 749)	125	73	1594,3
Rasering (329, 333)	4	2	126,6
Utjämningslager (418)	1	1	5,4
Under spisfundament (596)	19	13	348,3
Utkastlager (379, 698, 755)	20	9	193,1
Summa	490	231	4373,6

Metod

Kvantifieringen av artfördelningen har gjorts genom antalet fragment (NISP). För att skilja får från get har kriterier enligt Boessneck et al. (1964) använts.

Åldersbedömning av epifysernas sammanväxning har gjorts enligt Silver (1969) för nötkreatur, får/get och hund, för svin har Zeder et al. (2015) använts. Katt har bedömts efter Habermehl (1961).

Tandslitage har registrerats efter Grant (1982) med åldersattribuering enligt nötkreatur (Jones & Sadler 2013), får/get (Jones 2006) och svin (Magnell 2006).

Könsbedömning av nötkreatur har gjorts genom indexberäkning av hornkvickens bas enligt Howard (1962) samt Armitage & Clutton-Brock (1976). Könsbedömning av svin har gjorts efter betarnas morfologi enligt Mayer & Brisbin (1988).

Måtten har tagits enligt anvisningar av von den Driesch (1976). Mankhöjd på får har beräknats enligt Teichert (1975), häst efter Kiesevalter (1888) samt hund efter Harcourt (1974).

Tafonomiska spår som gnag, slaktspår, vittring och värmepåverkan har noterats och beskrivits. Patologiska förändringar har registrerats och beskrivits i textform. Vittringen har registrerats efter Behrensmeyer (1978).

Resultat

Artfördelning

Benmaterialet består till störst del av boskapsdjur, varav får/ get är den vanligaste arten (40%), följt av nötkreatur (35%) och svin (25%) (tabell 3). En relativt stor andel får och get har gått att identifiera, totalt 16 fragment, varav 14 kommer från får. En mindre andel häst, hund, katt, groda och olika fiskarter har även registrerats.

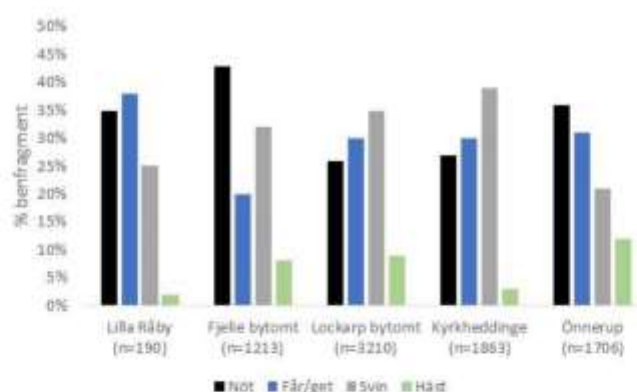
Utöver däggdjuren anträffats även en mindre mängd fågel. Gås är den vanligast förekommande arten, följt av tamhöns och ett ben från skata.

Tabell 3. Artfördelningen av däggdjur och fågel i de olika typerna av kontexter och lager från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP.

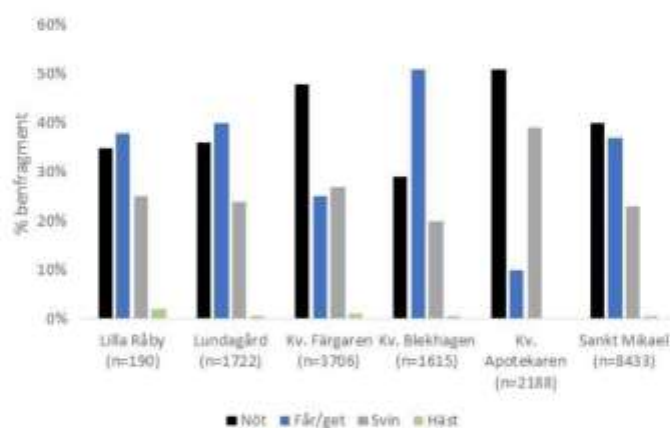
Lager	Nötkreatur (Bos taurus)	Häst (Equus caballus)	Får/get (Ovis/capra)	Får (Ovis aries)	Get (Capra hircus)	Svin (Sus domesticus)	Hund (Canis familiaris)	Katt (Felis domesticus)	Groda (Anura)	Tamhöns (Gallus gallus)	Gås (Anserinae)	Skata (Fica pica)
Avfallsgrop (383, 480)	1	0	5	2		5					1	
Fyllningar (221, 223, 357, 430, 545, 756, 823)	1		7			3				1	2	
Golvlager (251, 496, 671, 722, 773)	1	1	6	2	1	1	1			1		
Gärdsplan (417)	5	1	4	3		6			1			
Lager (252, 287, 515, 529, 540, 556, 749)	3	1	1			1						
Rasering (329, 333)	0	1	7	5		9	1					
Utjämningslager (418)	1					1						
Under spistfundament (596)	1											
Utkastlager (379, 755)	2		5	2	1	2						1
		1	4			2	1					
Summa	6	5	1	4	2	4	2	1	1	2	3	1
	6	4	8	4	2	8	2	1	1	2	3	1

I Lilla Råby är fördelningen mellan nötkreatur och får/get är relativt jämn, med en något högre förekomst av får/get (figur 1). Svin anträffas i lägst andel i jämförelse med får/get och nötkreatur och enbart en mindre mängd häst anträffas, 2%.

Artfördelningen skiljer sig på flera sätt om man jämför Lilla Råby med andra bytomter. Förekomsten av nötkreatur tycks variera ganska kraftigt på de olika lokalerna och ligger någonstans mellan 26-43 %, Lilla Råby ligger mellan dessa på 34 %. Störst skillnad går att utläsa från andelen får och getter, Lilla Råby är den enda bytomten där får/get är den vanligast förekommande arten med en förekomst på strax under 40%. Detta i sin tur är högt i jämförelse med de andra lokalerna där andelen får/get ligger på omkring 30 %, med undantag från Fjelle där enbart 20 % av boskapsdjuren består av får/get. Att det skiljer sig så markant kan möjligtvis sättas i samband med den höga andel får som identifierats i benmaterialet, vilket ger en indikation på att man haft större fokus på fårskötsel i Lilla Råby än på de andra platserna. Andelen svin skiljer sig också tydligt, förekomsten tycks ligga någonstans mellan 30-40 % på både Fjelle, Lockarp och Kyrkheddinge medan enbart 25 % av boskapsdjuren består av svin i Lilla Råby, vilket mer liknar Önnerup som har en förekomst av svin på 21 %.

Figur 1. Fördelning av boskapsdjur och häst från Lilla Råby bytomt i jämförelse med bytomter från 900–1450-tal, Fjelle (Lagerås & Magnell 2020), Lockarp (Cardell 2006), Kyrkheddinge (Johansson 1998) och Önnerup (Ericsson 1996; Gustavsson et al. 2001). Beräknat med NISP.

Figur 2. Fördelning av boskapsdjur och häst från Lilla Råby bytomt i jämförelse med Lund stad under perioden 1100–1350, Lundagård (Boëthius et al. 2003), kvarteret Färgaren (Ekman 1973), kvarteret Blekhagen (Magnell 2019), kvarteret Apotekaren (Wallander 1991) och Sankt Mikael (Hellgren & Magnell 2020).

Andelen häst är även lägre i Lilla Råby i jämförelse med de andra bytomterna, närmst ligger Kyrkheddinge där förekomsten enbart är 1% högre än i Lilla Råby, medan andelen häst på de andra lokalerna ligger mellan 8–12%.

I jämförelse med olika delar av Lund kan man delvis urskilja likheter men även sådant som skiljer platserna åt (figur 2). Lilla Råby har en nästintill identisk artfördelning med benmaterialet från Lundagård och är även relativt lik den i Sankt Mikael. Störst skillnader går dock att utläsa i fördelningen av nötkreatur och får/get som varierar kraftigt beroende på vilken plats man jämför med. Både kvarteret Färgaren och kvarteret Apotekaren har en avsevärt högre mängd nötkreatur än de andra platserna, vilket går att jämföra med kvarteret Blekhagen där andelen får/get är högre. Fördelningen av svin ligger relativt jämnt

omkring 20-25 %, bortsett från kvarteret Apotekaren. Lilla Råby skiljer sig genom att mängden häst endast som är något högre, dock enbart med cirka 1-1,5 %. Detta tillhör skiljer sig om man jämför benmaterial från andra bytomter där andelen häst generellt är högre än i städerna och är något som troligen kan förklaras med närheten till Lund (Vretemark 1997; Magnell 2019; Magnell & Nilsson 2019).

I benmaterialet som samlats in genom handplockning påträffades inga fiskben alls i det analyserad kontexterna, medan i prover för makrofossil kunde fisk konstateras i påträffades 14 av 30 prover. Detta visar tydligt att fiskben blir kraftigt underrepresenterade utan insamling med vattensällning. Sill är tydligt den mest förekommande fisken både till antal fragment och förekomst i nio kontexter (tabell 4). Övrig fisk utgörs främst av annan havsfisk som torsk och plattfisk och endast ett ben kommer från abborre och sötvattensfisk. Att havsfisk och sill dominerar är typiskt för så väl stad som landsbyar i sydväst Skåne under medeltid. I sankt Mikael dominerar sill under perioden 1050-1250 och detsamma för Fjelle bytomt (Lagerås & Magnell 2020; Hellgren & Magnell 2020).

Tabell 4. Artfördelningen av fisk och groda i de olika typerna av kontexter och lager från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP.

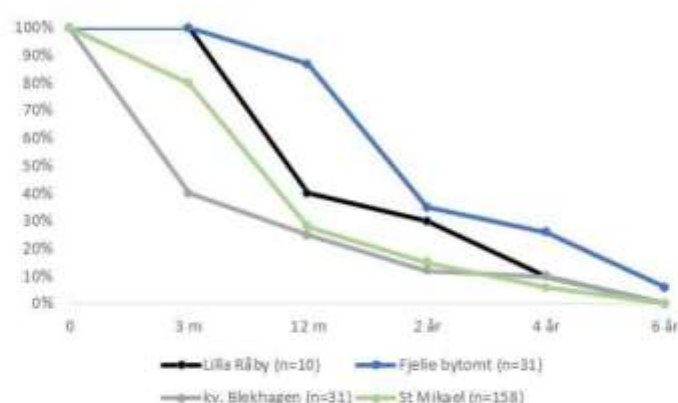
	Sill (<i>Clupea harengus</i>)	Torsk (<i>Gadus morhua</i>)	Plattfisk (Pleuronectidae)	Abborre (<i>Perca fluviatilis</i>)	Groda (<i>Anura</i>)
Lager					
Avfallsgrop (480)	7				
Asklager (726)	1	1			
Fyllningar (223, 588, 682, 703, 817, 827)	2	3	4	1	5
Golvlager (869, 871)	7	1			
Lager (748)	1				2
Rasering (329)	1				
Utkastlager (698)	1				
Summa	20	5	4	1	7

Alder- och könsbedömning

Får/get är den enda art där det finns tillräckligt med tandslitage data för att göra jämförelser med andra platser, antalet åldersbestämda individer är dock fortfarande låg och kan därför ge en något missvisande bild.

Inga individer har slaktats innan 3 månaders ålder i Lilla Råby, dock ökar utslaktningen markant redan efter 3 månaders ålder fram till 12 månader då enbart 40 % av djuren har överlevt (figur 3). Efter 12 månader avtar utslaktningen och enbart 10 % av djuren slaktas mellan 1-2 år. En viss ökning sker efter 2 års ålder fram till 4 år, där cirka 20 % av djuren slaktas. Inga individer har hållits längre än 6 års ålder. I Lilla Råby tycks en stor andel djur ha slaktats som årslamm, vilket tyder på att man inte velat stalla och utfodra djuren över vintern. De kvarvarande djuren har troligtvis hållits som köttdjur eftersom merparten av dem slaktas mellan 1-4 års ålder. Enbart en mindre andel äldre djur anträffas och dessa har troligtvis hållits som avelsdjur. En möjlighet är även att de äldre djuren hållits för ullproduktion om man ser till den höga andelen får som identifierats i benmaterialet.

Jämför man Lilla Råby med andra platser blir det tydligt att slaktmönstret är mer likt det i Lund stad snarare än vad som förväntas på en bytomt. En hög dödlighet bland ungdjur och årslamm ligger i linje med främst Sankt Mikael men även till viss del med Blekhagen. I Fjelle har man istället hållit djuren längre och slaktat dem som fjolårslamm när de hunnit växa till sig tillräckligt för att ge en högre avkastning. Att inga djur yngre än 3 månader anträffas bland underkåkarna i materialet från Lilla Råby kan tyda på att de redan vid tidig ålder fördes in till staden för slakt. Det finns belägg för att man slaktat lamm redan innan 3 månaders ålder i Lund vid denna tid. Ett stort antal ben från lamm har anträffats i kvarteret Blekhagen i samband med garveriverksamheten som funnits där, detta har då tolkats som att man på platsen hanterat lammpälsar (Magnell 2019).

Figur 3. Åldersfördelning av får/get baserat på underkåkar från Lilla Råby i jämförelse med samtida benmaterial från Fjelle bytomt (Magnell & Nilsson 2019), kvarteret Blekhagen (Magnell 2019) och Sankt Mikael (Hellgren & Magnell 2020). Baserat på NISP.

Endast enstaka ben har varit möjliga att åldersbedömma utifrån epifyser och dessa visar på förekomst av ungdjur och fullvuxna djur. Förekomst av äldre fullvuxna djur över 4 år saknas för åldersfördelningen baserad på tänder. Epifyserna ger därmed en kompletterande bild av förekomst av ett visst antal äldre individer har därefter hållits för avel eller möjligtvis för ull- eller mjölkproduktion.

En mindre andel späddjur och ungdjur har anträffats, cirka 5% av benmaterialet från får/get kommer från ungdjur, enbart ett av dessa kommer från en lamm/killing, de andra är något äldre.

Nötkreaturens epifyssammanväxning visar på att en mindre andel ben kommer från djur som slaktades innan 18 månaders ålder. Kring en tredje del var av benen kommer från varit ungnöt mellan 18-36 månaders respektive 3-4 år. Endast enstaka ben kommer från fullvuxna djur över fyra år, vilket skiljer sig från benmaterial från Lund där andelen fullvuxna utgör ens större andel.

Av nötkreatur finns flera ben av kalvar varav merparten består av mycket unga kalvar. På ett av benen från kalv har det anträffats slaktspår, vilket tyder på att inte alla späddjur är sådana som dött i närheten av eller i samband med födseln utan att man även konsumerat späddjur på platsen.

Det går inte att säga något specifikt om tandslitage för nötkreatur som inte avviker i jämförelse med epifysdatan. Enbart tre individer har gått att bedöma. Två av dem är späddjur, som troligtvis dött i samband med eller i närheten av födseln, mellan 0-1 månader. Den tredje

individen gick inte att bedöma närmare än 3,5-9 års ålder, vilket visserligen representerar en av de få äldre individerna i materialet.

Av benen som har könsbedömts har en ko och en ox identifierats i materialet. På två ben av nötkreatur har patologiska förändringar påträffats, varav en läkt fraktur på ett revben samt ett tåben (*phalanx 3*) med mindre benpålagring/benutväxt (*exostosis*).

Epifysdatan för svin visar på att ett ben kommer från en kulting. Merparten av djuren har slaktat mellan 12-42 månaders ålder. Två ben kommer från ett äldre svin över 3,5 års ålder och tyder på närvaro av avelssvin.

Tabell 5. Könsfördelning av svin från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP.

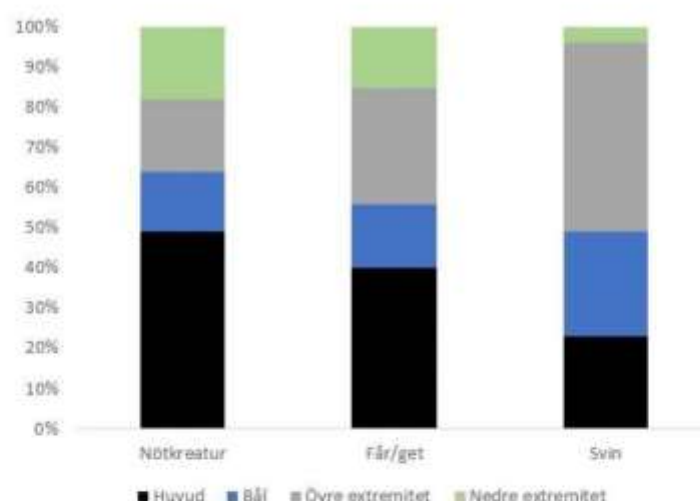
Kön	NISP=5
Galt	2
Sugga	3

Suggor förekommer i högre utsträckning än galtar, vilket är ovanligt om man jämför med andra platser från samma tidsperiod, men det rör sig om endast totalt fem betar som har könsbedömts (tabell 5). Det kan vara ett tecken på att man avlade svin i Lilla Råby för att föra in till staden och kan även sättas i samband med den relativt höga överlevnaden bland svin och de äldre individer som syns i ålderskurvan för epifysdatan.

Patologiska förändringar i form av benpålagring (*periostitis*) har noterats på en underkäke (*mandibula*) av svin.

Avfallshantering och tafonomi

Fördelningen mellan ben från kötrika respektive köttfattiga kroppsregioner är jämn, slaktavfall förekommer i en något högre andel, 52 %, gentemot matavfall, 48 %. Den anatomiska fördelningen skiljer sig dock mellan arterna (figur 4). Nästan 50% av benen från nötkreatur kommer från huvudregionen, medan ben från bälgen, övre extremiteten och nedre extremiteten förekommer i samma utsträckning. Slaktavfall förekommer i högre utsträckning än matavfall, 67 %. Till skillnad från nötkreatur är fördelningen av kroppsregioner mer jämn för får/get, trots att slaktavfall har en något högre förekomst än matavfall, 55 %. Ben från huvudet anträffas i högre utsträckning än de andra regionerna, följt av ben från övre extremiteten. Fördelningen mellan bål och nedre extremitet är dock jämn. Ser man till svin skiljer arten sig markant från de andra två på grund av den höga förekomsten av ben från den övre extremiteten, nästan 50 %. Ben från huvudet och bälgen är relativt jämnt fördelade, medan ben från den nedre extremiteten förekommer i en lägre utsträckning.

Figur 4. Anatomisk fördelning av boskapsdjur från Lilla Råby bytomt. Beräknat med NISP.

De tafonomiska spår som noterats i störst utsträckning är gnag och slaktspår. 27 % av benmaterialet är påverkat av hundgnag. Andelen gnag varierar mellan de olika lagren och kontexterna, varav avfallsgröp 393, gårdsplan 417 och lager 596 under spisfundament har högst förekomst mellan 35-40 %.

Slaktspår noteras på 19% av benmaterialet, varav spår efter avhudning samt styckning förekommer i högre utsträckning, dock förekommer både spår efter fileing av kött samt mörkglövning. Ett av de hästben som anträffats på Lilla Råby har ett mindre skärspår på sig vid den nedre ledytan, vilket kan tyda på att man avhudat djuret (figur 5). Som går att notera när man jämför bytomter med stadsmaterial förekommer häst i större utsträckning på bytomter än i städer. Utöver att häst anträffas i högre antal på bytomtar har benen ofta slaktspår på sig, vilket indikerar att man konsumerat häst (Vretemark 1997; Magnell 2019; Magnell & Nilsson 2019). Detta tycks dock inte ha skett i någon större utsträckning på Lilla Råby eftersom förekomsten av häst är så pass låg och enbart ett av benen har anträffats med slaktspår. Eftersom konsumering av hästkött är starkt förknippat med kulturell och social identitet kan Lilla Råbys närhet till staden även ha påverkat synen på konsumtion av hästkött här och att man därför inte gjort det i någon större utsträckning (Egardt 1962).

En lägre grad vittring har noterats på benen, merparten av dem har enbart nått första stadiet med enstaka undantag för två ben som har kraftigare vittring i stadiet tre och fyra. Det totala medelvärdet för vittring är därför lågt på cirka 0,2.

Enbart ett ben har noterats blivit värmepåverkat, färgen skiftar mellan mellanbrun, mörkbrun och svart, vilket tyder på att benet inte blivit utsatt för några högre temperaturer.

Figur 5. Mellanhandsben (*metacarpalia*) från häst med spår efter avhudning från Lilla Råby.

Avfallsgropar (393, 480)

Cirka 0,5 kg ben anträffades i avfallsgrop 393, varav merparten består av boskapsdjur. Nötkreatur är den vanligaste arten, följt av får/get och svin. Ett ben från gås har även identifierats. I gro 480 påträffades ett ben var av svin och får/get samt sju sillben.

Ett bäcken (*coxae*) från får/get kommer från en individ äldre än 3,5 år. En underkäke från svin bedöms komma från ett djur som slaktats mellan 18-24 månader. Bland svinen har en galt identifierats samt ett horn från nötkreatur som bedöms komma från en ko.

Benmaterialet är jämnt fördelat mellan mat- respektive slaktavfall. På fem fragment har även slaktspår noterats efter avhudning, styckning och fileing av kött. Den jämna fördelningen mellan kroppsregionerna tillsammans med slaktspåren tyder på att slakten bör ha skett på platsen eller i närheten av bytomten.

Cirka 40% av benmaterialet är påverkat av hundnag, vilket tyder på att djur haft tillgång till benen innan de deponerats i jorden. Ytterligare ett tecken på att benen legat exponerade under en viss period är andelen vittring som noterats på enstaka ben. Graden vittring varierar mellan 1-4 och medelvärdet ligger på 0,5.

Fyllningar (221, 223, 357, 430, 545, 588, 682, 703, 756, 823, 827)

Lite mer än 100 g anträffas i olika fyllningar från stenlyft, diken och stolphål på området. Får/get är den vanligaste arten som anträffas i de olika fyllningarna, följt av svin och en mindre andel tamhöns, gås och nötkreatur.

I dikes fyllning 357 anträffas ett mellanhandsben (*metacarpalia*) från får/get som var äldre än 2 år vid slakt. I samma dikesfyllning anträffas ett tåben (*phalanx I*) från ett svin som var yngre än 2 år vid slakt. I fyllningen till stolphål 823 identifierades ett fragment från ett bäcken (*coxae*) från svin som kommer från en individ som var yngre än 6 års ålder. Ett revben (*costae*) från vad som tycks vara en kuling har även noterats i fyllningen till grop 545.

I fyllning till stolphål (682, 827) påträffades i makroprover ben från sill, torsk och plattfisk.

De enda benfynden från brukslager (588) i en brunn utgjorde av ben av groda som troligen representerar djur som levtt och dött i brunnen.

Benmaterialet är jämnt fördelat mellan mat- och slaktavfall. I två fall har slaktspår efter både mörghklyvning och fileing noterats.

Gnag efter hund har identifierats på tre fragment. Graden vittring är låg och har enbart noterats på fyra ben, medelvärdet ligger på cirka 0,3. Den låga graden vittring och de fåtal benen som noterats med gnag på tyder på att vissa delar av benmaterialet som anträffas i fyllningarna legat exponerade under en kortare period innan de deponerats.

Golvlager (251, 498, 671, 722, 773)

Från fem olika golvlager har cirka 1 kg ben samlats in, varav merparten kommer från boskapsdjur. Fördelningen mellan nötkreatur och får/get är jämn, på 37 % vardera, följt av en mindre andel svin, 21 %. Bland får/get har två ben gått att identifiera till får samt ett till get. Utöver boskapsdjuren anträffas även ett ben från hund, ett från tamhöns och två från sill.

I lager 251 anträffas ett skenben (*tibia*) från får/get som kommer från en individ äldre än 2 år. I samma lager anträffas även ett tåben (*phalanx I*) från nötkreatur som var äldre än 1,5 år vid slakt samt ett bäcken (*coxae*) från svin som kommer från ett djur äldre än 6 år. Två underkäkar som gått att bedöma ålder på har anträffats i lager 251, en från svin som kommer från en individ som slaktades mellan 3-4 år samt en från en get som slaktades när den var äldre än 4,5 år. I lager 671 anträffas tre ben från nötkreatur som kommer från tre olika individer, varav en bedömts vara äldre än 3,5 år, samt en yngre än 4,5 år och en äldre än 4,5 år. I samma lager anträffas ett skulderblad (*scapula*) från ett svin som var yngre än 1 år vid slakt. En lös tand från får/get har även identifierats och kommer från en individ mellan 10-13 månader. I golvlager 722 anträffas ett tåben (*phalanx I*) från nötkreatur som kommer från en individ som slaktades innan 18 månaders ålder. En underkäke från en kalv mellan 0-1 månad har anträffats i lager 498, utöver denna kalven har även tre späddjur från nötkreatur samt får/get identifierats i lager 671 och en kuling i lager 722.

Benmaterialet i golvlagren består främst av matavfall, cirka 70%, vilket skiljer sig från övriga lager där fördelningen mellan mat- och slaktavfall är jämn eller har en högre andel slaktavfall. Detta beror troligtvis på att benen kommer från en inomhusmiljö där konsumtion snarare har skett än slakt och man i större utsträckning städut de delar av djuren man inte konsumerat. Det märks även tydligt på de slaktspår som noterats på benen, hälften av slaktspåren har uppstått vid fileing av kött och andra hälften vid styckning. De kraftiga huggen efter styckning har dock enbart identifierats på revben och kotor. Att man hanterat färdigstyckade detaljer i denna miljö skulle styrks då två kotor anträffades artikulerade.

Hundgnag har noterats i relativt stor utsträckning på benen, 25%. Spåren efter hundgnag noteras enbart på köttrika ben främst från övre extremiteten men även från bälen, vilket ger en indikation på att man slängt matrester till hundarna. På två ben har även vittring noterats och medelvärdet är lågt, enbart 0,08.

På ett revben från nötkreatur har en läkt skada noterats. Skadan har troligtvis uppkommit vid ett kraftigt slag som till exempel en stängning från annat djur. Skadan har dock inte varit dödlig eftersom den läkt.

Gårdsplan (417)

I lagret som tolkats som en gårdsplan anträffas cirka 0,5 kg ben. Fördelningen mellan boskapsdjuren är jämn, får/get är något vanligare, följt av svin och sedan nötkreatur. Tre får har gått att urskilja bland

får/get. Ett ben från häst har även identifierats. Utöver däggdjuren har ett ben från groda anträffats.

Ett ben från får/get kommer från en individ som var yngre än 1,5 års ålder samt ett ben från ett djur som var äldre än 3 år vid slakt. Ett lårben (*femur*) från nötkreatur kommer från ett djur äldre än 3,5 år samt ett underarmsben (*ulna*) från svin från en individ som var yngre än 3 år. En överkäke från får/get kommer från en äldre individ, bedömd till äldre än 4,5 år, samt en lös tand från en individ som var mellan 3-8 månader vid slakt. En underkäke från ett svin kommer från ett djur som slaktades mellan 2-4 år. En kulting har även identifierats i benmaterialet från gårdsplanen.

Mankhöjden på ett får har beräknats till 66,7 cm, vilket stämmer överens med storleken på får i Lund från denna tid (Hellgren & Magnell 2020; Magnell 2019). Det är känt att mankhöjden på får vid denna tid var högre i Skåne, speciellt i Lund, än i övriga delar av Sverige (Vretamark 1997).

Benmaterialet som samlats in från gårdsplanen består främst av slaktavfall (65%). Detta stämmer överens när man ser till att en mindre andel slaktspår noterats efter avhudning och styckning, som främst noterats på kraniefragment. Ett ben bär även spår efter fileing av kött.

Hela 35 % av benen är påverkade av hundgnag och åtta fragment har noterats med en lägre grad vittring med ett medelvärde på 0,4. Benen har troligtvis legat exponerade under en viss tid innan de deponerats i jorden. Utöver gnag och vittring har ett bränt ben även registrerats.

En patologisk förändring i form av *periostitis* har noterats på en underkäke från svin. Hur denna förändring har uppkommit är svårt att säga eftersom det kan ha skett av flera faktorer som till exempel efter en inflammation eller infektion.

Lager (252, 287, 515, 529, 540, 556, 749)

Störst andel ben sett till både vikten, cirka 1,6 kg, och antalet fragment anträffas i olika lager som inte gått att härröra till specifik händelse eller kontext. Merparten av benen kommer från boskapsdjur, varav nötkreatur är den vanligast förekommande arten (41 %), följt av får/get (30 %) och svin (26 %). Av får/get har fem ben identifierats som får. Utöver boskapsdjuren har även ett fragment från häst och ett från hund anträffats.

Av de sju nötkreatur som gått att åldersbedömma är fyra mellan 1,5-3 års ålder när de slaktas, de resterande tre individerna består av ett djur som slaktades före 1 års ålder respektive två djur äldre än 3,5 år. En får/get som anträffas i lerlager (287) bedöms vara äldre än 10 månader vid slakt. Ett hälben (*calcaneus*) från får kommer från ett djur som var yngre än 2,5 år och i samma lager (556) anträffas ett lårben (*femur*) från en hund som var äldre än 1,5 år när den dog. I ett sandigt lager (252) anträffas ett vadben (*fibula*) samt ett hälben (*calcaneus*) från svin och benen kommer från individer yngre än 2 respektive 2,5 år. Två lösa tänder från nötkreatur visar på att ett av djuren troligtvis dött i samband med eller i närheten av födseln och har bedömts vara mellan 0-1 månad när det dog. Den andra tanden visar på en ålder mellan 3,5-9 år. Fem underkäkar från får/get, varav tre får, har gått att åldersbedömma, dessa ligger spridda i fyra olika lager (252, 529, 540, 556). Tre av djuren var mellan 3-6 månader när de slaktades, ett av dem visar på en ålder mellan 18-24 månader samt en äldre individ mellan 4,5-6 år. En lös tand samt en underkäke från svin har anträffats i lager 529 samt 556, den lösa tanden visar på en individ mellan 12-36 månader, medan underkäken kommer från ett djur som var mellan 18-24 månader vid slakt. Utöver de åldersbedömda djuren har sju fragment från späddjur noterats, varav fem kalvar och två lamm/killingar.

Två tänder från svin har gått att bedöma till suggor, dessa anträffas i två separata lerlager (529, 540).

Mankhöjden har gått att beräkna på den hund som identifierats i lager 556. Hunden var relativt stor med en mankhöjd på cirka 53 cm, vilket är ungefär samma storlek som dagens Golden retriever. Hundarna i Lund har i medel en mankhöjd på 45 cm (Magnell 2019).

Benmaterialet i de olika lagren består till 56% av slaktavfall och resterande 44 % består av matavfall. På nio fragment har slaktmärken identifierats, både märken efter avhudning, styckning, mörghälvning och fileing av kött har noterats, vilket styrker bilden av att benmaterialet kommer från både slakt- och matavfall.

Cirka 21% av benmaterialet i de olika lagren är påverkade av hundnag. Enbart enstaka fragment har noterats med en lägre grad vittring på, medelvärde för vittringen är 0,2. Benen har troligtvis legat exponerade under en kortare period innan de deponerats i de olika lagren.

En underkäke från svin har noterats med *periostit* hur detta uppkommit är svårt att avgöra då dessa typer av förändringar kan uppkomma av både skador, inflammationer och infektioner. Utöver underkäken har även ett tåben (*phalanx 3*) noterats med mindre benutväxter/benpålagring (*lippling*). Skador som dessa upptäcks ofta hos dragdjur eftersom deras extremiteter utsätts för högre tryck (Bartosiewicz m.fl. 1997).

Rasering (329, 333)

Enbart en mindre mängd ben har samlats in från två olika raseringslager på bytomten, cirka 130 g. Två ben har gått att identifiera till art varav ett från nötkreatur och ett från svin. Benet från svin är en underkäke och anträffas i lager 333, individen var mellan 12-18 månader vid slakt.

Underkäken har även spår efter ett kraftigt hugg som troligtvis uppkommit vid styckning av djuret. Utöver slaktspår har även hundnag noterats på ett av benen, vilket tyder på att benet legat exponerat under en viss period innan det deponerats.

Utjämningslager (418)

Ett mellanhands-/mellanfotsben (*metapod*) från häst anträffas i utjämningslager 418. Fragmentet är litet och väger enbart 5,4 g. Hästen var äldre än 1,5 år när det dog.

Under spisfundament (596)

Under spisfundamentet i lager 596 anträffas en relativt stor andel ben i jämförelse med flera andra lager, cirka 350 g. Åtta ben kommer från får/get, varav två fragment är från får och ett från get. Enbart två fragment från nötkreatur och svin har anträffats. Ett vingben (*humerus*) från skata har även noterats (figur 6).

Ett vadben (*fibula*) från svin kommer från en individ som var yngre än 2,5 år vid slakt. En underkäke från får/get kommer från en ung individ som slaktades mellan 3-8 månader. En tand från en galt har identifierats i lagret samt ett horn från en ox.

Benmaterialet består i större utsträckning av slaktavfall, 62%, och en mindre mängd matavfall, 38%. Ett hornkvick (*cornu*) från får och ett från nötkreatur har spår efter ett kraftigt hugg som troligtvis uppkommit vid styckning från kraniet. Spår efter fileing av kött har även noterats.

Nästan 40% av benmaterialet under spisfundamentet är påverkat av hundnag. Enbart enstaka ben är påverkade av vittring i en lägre grad, medelvärde ligger lågt på 0,15. Benen har inte legat exponerade för väder och vind men ändå så pass tillgängliga att djur haft tillgång till dem innan de deponerades i jorden.

Figur 6. Överarmsben (humerus) från skata som anträffades i lagret under spisfundamentet.

Utkastlager (379, 698, 755)

Cirka 190 g ben har samlats in från två utkastlager. Merparten av vikten utgörs av ett helt mellanhandsben (*metacarpalia*) från häst, dock är får/get den vanligaste arten, följt av svin. Ett ben från katt har även identifierats. I ett uträkningslager (698) med sot och aska förekom ett ben från sill.

Benet från häst kommer från en individ som var äldre än 1,5 år. Mankhöjden på hästen har beräknats till 143 cm, vilket är den normala storleken för hästar under denna tidsperiod (Lagerås & Magnell 2019).

I utjämningslager 755 anträffas ett skulderblad (*scapula*) från en kattunge som var yngre än 8 månader när den dog (figur 7). Ett revben (*costae*) från får/get har bedömts komma från ett ungdjur.

Materialet är jämnt fördelat mellan slakt- respektive matavfall. Spår efter både avhudning, styckning och fileing har noterats på enstaka ben. På hästbenet har ett mindre snittspår anträffats, vilket kan tyda på att man slaktat och avhudat hästen (figur 5).

Inga spår efter hundnag eller vittring har registrerats, vilket tyder på att benen troligtvis deponerats i jorden relativt snabbt.

Figur 7. Skulderblad (*scapula*) från en kattunge (till höger) som anträffas i utkastlager 755 i Lilla Råby i jämförelse med referens från vuxen katt (till vänster).

Sammanfattning

Närheten till staden Lund tycks i viss mån ha påverkat både djurskötsel och konsumtion på Lilla Råby bytomt. Även om den finns vissa likheter med andra bytomter ser man också likheter med Lund stad under samma period.

En stor fokus har legat på skötsel av mindre boskapsdjur, främst får och svin med ett mindre inslag av getter. Den stora andel får som noterats i benmaterialet kan vara en indikation på att man fött upp får och att man redan i tidig ålder fört in lammen till staden, vilket delvis kan sättas i samband med att så få individer slaktas innan 3 månaders ålder och den höga efterfrågan på lamm som tycks ha funnits i delar av Lund, till exempel kvarteret Blekhagen där man använt lammpälss i garveri verksamheten som funnits i kvarteret.

Nötkreatur och svin har också haft en viss betydelse och troligtvis varit en stor del av köttproduktionen på bytomten, vilket syns i utslaktningsmönstret där en större andel djur slaktas under de åren de anses slaktmogna, mellan 1,5-3 års ålder. Svin skiljer dock från nötkreatur eftersom en högre andel djur hålls längre. Att svin hålls längre kan tyda på att man även fokuserat på uppfödning av svin i större utsträckning, vilket också kan sättas i samband med andelen suggor som anträffas. I vanliga fall brukar galtar förekomma i högre utsträckning i benmaterial från samma period, vilket dock inte är fallet i Lilla Råby.

Förekomst av fiskben visar att fisk varit ett betydande inslag i kosten och att den utgjorts primärt av havsfisk och då främst sill, liksom i Lund and andra byar i dess omgivning.

Konsumtionsmönstren tycks även ha påverkats av närheten till staden, vilket syns tydligast när man ser till konsumtionen av hästkött som i vanliga fall brukar avspeglade sig relativt tydligt i benmaterial från bytomter, vilket inte är fallet i Lilla Råby. Enbart ett fåtal fragment från häst samt avsaknaden av slaktspår på benen tyder på att man inte konsumerat häst i någon större utsträckning, vilket mer liknar hur man såg på konsumtion av häst i städerna.

Referenser

- Armitage, P. L. & Clutton-Brock, J. 1976. A system for classification and description of the horn cores of cattle from archaeological sites. *Journal of Archaeological Science* 3: 329-348.
- Bartosiewicz, László, Van Neer, Wim & Lentacker, An. 1997. *Draught cattle: their osteological identification and history*. Tervuren: Belgium
- Behrensmeyer, A. K. 1978. Taphonomic and Ecologic Information from Bone Weathering. I: *Paleobiology*. Vol 4:2. 150-162.
- Boessneck, J. Müller, H-H. & Teichert, M. 1964. Osteologische unterscheidungsmerkmale zwischen schaf (*Ovis aries* Linné) und ziege (*Capra hircus* Linné). *Kühn-Archiv* 78. Berlin.
- Boëthius, A. Linde, P. & Stige, U. 2003. *Askallén – en osteologisk analys av benmaterialet från utgrävningen i Lundagård*. C-uppsats i Historisk Osteologi. Arkeologiska Institutionen, Lunds universitet. Lund
- Cardell, A. 2006. Djurben. I: Heimer, O. Ifversson, P. & Persson, J. *Lockarps bytomt – delområde 8*. Malmö Kulturmiljö: Rapport nr 45.
- von den Driesch, A. 1976. *A guide to the measurement of animal bones from archaeological sites*. Peabody.
- Egardt, B. 1962. Hästslakt och rackarskam. En etnologisk undersökning av folkliga fördomar. *Nordiska museet avhandlingar* 57. Stockholm.
- Ekman, J. 1973. Early Mediaeval Lund – the fauna and the landscape: An osteological investigation of bone remains from the early mediaeval settlement. *Archeologica Lundensia*. Museum of cultural history, Lund, Sweden.
- Ericsen, P.G.P. 1996. "Tama och vilda djur på fem skånska boplatser daterade till bronsålder, järnålder och medeltid". In: E. Räf, ed. *Skåne på längden. Sydgasundersökningarna 1983-1985*. Riksantikvarieämbetet, Rapport UV Syd 1996: 58, 357-392.
- Grant, A. 1982. The use of tooth wear as a guide to the age of domestic ungulates. I: B. Wilson, C. Grigson & S. Payne (red.). *Ageing and Sexing Animal Bones from Archaeological Sites*. BAR British Series 109, Oxford.
- Gustavsson, A., Jonsson, M., Strömberg, M. & Trabjerg-Madsen, R.C., 2001. *Bland husdjur och avfall. En osteologisk analys av tidigmedeltida gård 12 i Önnerup, Skåne*. Uppsats i Historisk osteologi. Lund: Lunds universitet, Institutionen för arkeologi och antikens historia.
- Habermehl, K-H. 1961. Die Altersbestimmung bei Haustieren, Pelztieren und beim Jagdbaren Wild. Berlin & Hamburg. Series 109. Oxford.
- Harcourt, R.A. 1974. The dog in prehistoric and early historic Britain. *Journal of archaeological science* 1:2, 151-175
- Hellgren, F. & Magnell, O. Manus. Osteologisk analys. I: Sankt Mikael rapport. Kulturen rapport:XX.
- Howard, M, M. 1962. The early domestication of cattle and the determination of their remains. *Zeitschrift für tierzucht und züchtungsbiologie* 76.
- Johansson, F. 1998. Djurbensmaterialet från Kyrkheddinge. I: Schmidt Sabo, K. *Kyrkheddinge bytomt. Arkeologisk undersökning 1995*. UV syd rapport 1998:5
- Jones, G. 2006. Tooth eruption and wear observed in live sheep from Butser Hill, the Cotswold Farm Park and Five Farms in the

- Pentland Hills, UK. I: Deborah Ruscillo (red.). Recent advances in ageing and sexing animal bones. Proceedings of the 9th ICAZ conference, Durham 2002. Oxford.
- Jones, G. Sadler, P. 2013. Age at death in cattle. Methods, older cattle and known-age reference material. *Environmental archaeology* 17. Oxford.
- von Kiesewalter, L. 1888. Ermittelten Faktoren weisen etliche Fehler auf, so dass, es zweckmässiger ist, auf sie zu verzichten. I: Vitt, V. O. 1952. Losadi Pazyrykskich kurganov. *Sovetskaja Archeologija* 16, 1952. 163-205.
- Lagerås, P. & Magnell, O. 2020. Resilient Land Use in the Medieval and Early-modern Village. Crop and animal husbandry in Fjelle, southern Sweden, AD 1000-1800. I: *Danish Journal of Archaeology* 2020. Vol 9: 1-24.
- Magnell, O. 2006. Tooth wear in wild boar (*Sus scrofa*). I: Ruscillo, D. (red.). *Recent Advances in Ageing and Sexing Animal Bones. Proceedings of the 9th ICAZ Conference, Durham 2002*. Oxford: Oxbow Books. pp. 188-202.
- Magnell, O. 2019. Djur, mat och avfall. I: Ericsson, G. Gardellin, G. Karlsson, M. & Magnell, O. *Kv Blekhagen 10,11,12, Fornlämning nr 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk slutundersökning 2003-2004*. Kulturen Rapport: 2019.
- Magnell, O. & Nilsson, L. 2019. Osteologisk analys. I: S. Lindberg & K. Schmidt Sabo. *Bytomt och boplats i Fjelle*. Inför ombyggnad av väg E6.02. Arkeologisk undersökning 2016. Statens historiska museum, Arkeologerna, Rapport 2019: 10.
- Mayer, J. J. & I. L. Brisbin Jr. 1988. Sex identification of *Sus scrofa* based on canine morphology. *Journal of Mammology* 69: 408-412.
- Silver, I. A. 1969. The ageing of domestic animals. I: Brothwell, D. & Higgs, E. (red). *Science in Archaeology*. London.
- Teichert, M. 1975. Osteometrische zur Berechnung der Widerristhöhe bei Schafen. I: Clason, A. T. (red.). *Archaeozoological Studies*. Amsterdam & Oxford. 51-69.
- Wallander, H. 1991. *Osteologisk analys av benmaterialet från kv. Apotekaren 4, Lund*. Uppsats i Osteologi II. Stockholms Universitet. Stockholm
- Zeder, A, M. Lemoine, X. & Payne, S. 2015. A new system for computing long-bone fusion age profiles in *Sus scrofa*. I: *Journal of Archaeological Science* 55: 135-150.
- Vretemark, M. 1997. *Från ben till boskap: Kosthåll och djurhållning med utgångspunkt i medeltida benmaterial från Skara, del 1*. Skara: Skaraborgs länsmuseum nr 25.

9. Vedartsanalys

Gylleholm 14, Lilla Råby Vedartsanalys

Santeri Vanhanen

Arkeologerna

Statens historiska museer

Våra kontor

Linköping

Lund

Mölnådal

Stockholm

Uppsala

Kontakt

010-480 82 47

santeri.vanhainen@arkeologerna.com

www.arkeologerna.com

Arkeologerna

Statens historiska museer

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Vedartsanalys

Rapporten handlar om en vedartsanalys av två laggstavar, en propp och en träkolsfragment från Gylleholm 14, Lilla Råby i Lund. Vedets cellstruktur studerades i tvärsnitt, radialsnitt och tangentialsnitt med ett mikroskop med 50–1000× förstoring.

Resultat

Laggstav 1 med ett hål (577 från kontext 562):

Bok (*Fagus sylvatica*)

Tvärsnitt av laggstav 1 gjort av bok.

Tangentialsnitt av laggstav 1 gjort av bok.

Laggstav 2 utan hål (577 från kontext 562):

Bok (*Fagus sylvatica*)

Propp som fanns in i laggstav 1 (577 från kontext 562):
Hassel (*Corylus avellana*)

Tvårsnitt av plugg gjort av hassel.

Tangentialsnitt av plugg gjort av hassel.

Träkol 674 från kontext 538:
Ask (*Fraxinus excelsior*)

Slutsatser

Ved från Gylleholm kommer från trädslag som var allmänna i Skåne under medeltiden vilket tyder på att stavarna och pluggen kan ha producerats lokalt och även träkol verkar vara lokal.

10. Konserveringsrapport

Konserveringsrapport

Uppdragsgivare: Kulturen	Sakord: Föremål av kopparlegering
Fastighet: Gylleholm 14	Fyndnr: KM 98217:1, :57, :59, :62, :62, :72, :75, :86
Projektledare: Linnea Lidh	Datum: 2022-07-29
	Konservator: Lovisa Dal

Beskrivning:

KM 98217:1 Beslag i pressad, genombruten relief. Fyra hål för montage, i vilka det sitter kvar nitar i två. Välbevarad metall med grön ädelpatina.

KM 98217:57 Beslag av omvikt bleck, sammansatt med fem nitar, varav fyra finns kvar. Ovensidan är dekorerad med en ram och kantens metall är klippt taggig. Metallen är fläckvis kraftigt korroderad, på några ställen helt igenom.

KM 98217:59 Runt beslag med upphöjning på mitten i vilken det slagits ett hål. Intakt med ena kanten uppvikt. Metallen är fläckvis lätt korroderad.

KM 98217:62 Pincett med raka skänklar och rester av en ring i bygel. Pincetten är något skev och deformerad. Metallen är korroderad på ytan. Ingen dekor.

KM 98217:62 Kors (kedjespridare till rökelsekar?) med fyra lika långa armar med hål i änderna. Knopp i mitten. Metallen är fläckvis korroderad.

KM 98217:72 Runt, pressat bleck med dekor av blomma. Intakt. Täckt med jämn, grön ädelpatina.

KM 98217:75 Runt spänne med flat yta och dekor av koncentriska cirklar. På baksidan ses nålhållaren. Spännets är avbrutet på mitten och kraftigt korroderat.

KM 98217:86 Runt, platt föremål. Eventuellt ett mynt, men med kraftigt korroderad yta som dessutom vikts, brutits av och deformerats.

Åtgärd:

Föremålen är tvättade i avjoniserat vatten.

Mekanisk rengöring med skalpell och borste under mikroskop.

Mjuk mikrobälstring med glaskulor.

Ytorna är skyddade med 5% Paraloid B72 (akrylat).

Dokumentation:

Arbetsfotografier är tagna efter konservering. Fotografier före konservering saknas tyvärr.

Konserveringsrapport

Uppdragsgivare: Kulturen

Fastighet: Gylleholm 14

Projektledare: Linnea Lidh

Sakord: Föremål av silver

Fyndnr: KM 98217:16, :49, :50, :108

Datum: 2022-07-29

Konservator: Lovisa Dal

Beskrivning:

KM 98217:16 Mynt med sliten yta och oregelbunden form.

KM 98217:49 Mynt med kraftigt nedbruten metall och sprickor. Mycket ömtåligt.

KM 98217:50 Mynt som inkom i tre delar. Mycket nedbrutet med flagande metall.
Mycket ömtåligt.

KM 98217:108 Halvt mynt som inkom i två delar. Böjt. Ömtåligt.

Åtgärd:

Föremålen är tvättade i avjoniserat vatten.

Mekanisk rengöring med skalpell och borste under mikroskop.

Kemisk behandling i 0,1 M EDTA (etylendiamintetraättiksyra), med påföljande urlakning i avjoniserat vatten.

Föremålen har stärkts och ytskyddats med 5% Paraloid B72 (akrylat).

Delar har limmats samman med 40% Paraloid B72.

Dokumentation:

Arbetsfotografier är tagna efter konservering. Fotografier före konservering saknas tyvärr.

11. Numismatik

KM-nummer	Typ	Titel/myntherre	Land/myntort	Material	Fragment	Diameter (mm)	Vikt (g)	År från	Till	Beskrivning	Litteratur
KM 98217:50	penning	Erik Lam (1137–1146)	Lund	Silver	kantskada		0,37	1137	1146		Hbg. 1
KM 98217:49	penning	Erik Glipping (1259–1286)	Lund	Silver	kantskada	18	0,31	1259	1286		MB 129
KM 98217:86	penning eller kobbersterling		Dansk	kobber (sølv)	fragmenterad	16	0,71	1280	1435	hopevikt	
KM 98217:16	penning	Erik Menved (1286–1319)	Lund	silver		15	0,52	1286	1319		MB 287
KM 98217:108	penning	Niels (1104–1134)	Lund	Silver	fragment		0,25	1104	1134		Hbg. 1/Poulsen SK 11

Referenser:

Hbg. = Hauberg, P. (1906): Danmarks Myntvæsen i Tidsrummet 1146–1241.

MB= Mandsfeld-Büllner, H. V. (1954): Afbildninger af samtlige hidtil kjendte Danske Mønter.

Poulsen, T. G. 2020: Mønt og magt. Danmarks monetarisering 1074–1241. Ph.d. afhandling, Aarhus Universitet.

2023

- 2023:1 Innerstaden 2:1 Lund, Bantorget, intill Grand Hotel, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och förundersökning år 2017–2018. Aja Guldåker.
- 2023:2 Kv Kulturen 4, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk slutundersökning, schaktningsövervakning och kontroll år 2021. Sebastian Boström.
- 2023:3 Kv Bagaren 6, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning år 2019–2021. Kristoffer Brink.
- 2023:4 Kv Furan 9, Vellinge, Fornlämning RAÄ Vellinge 17:1/L1988:7232. Vellinge bytomt, Vellinge socken och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning och schaktningsövervakning 2019–2021. Linda Billström, Linnea Lidh och Mattias Karlsson.
- 2023:5 Gylleholmsgatan. Fornlämning L1988:5060/Raä Lund 175:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Imelda Bakunic Fridén.
- 2023:6 Kv Brunius 18, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning år 2019. Kristoffer Brink.
- 2023:7 Kv Paradis 51, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning. Kristoffer Brink & Aja Guldåker.
- 2023:8 Kv Hospitalsträdgården 10, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Kristoffer Brink.
- 2023:9 Stora Råby 34:46. Fornlämning L1988:6568. Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Imelda Bakunic Fridén & Krister Kåm Tayanin
- 2023:10 1600-talsparken Karl XI stenar. Fornlämning RAÄ Östra Sallerup 5:1/L1989:4041. Östra Sallerups socken, Hörby kommun, Skåne län. Förstudie 2023. Aja Guldåker.
- 2023:11 Kv Föreningen 13, Lund. Fornlämning L1988:5459 / RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Linnea Lidh.
- 2023:12 Lilla Råby 18:39. Fornlämning L1988:5458/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022–2023. Imelda Bakunic Fridén.
- 2023:13 Dalby S:4>5, Lundavägen. Fornlämning RAÄ Dalby 40:1/L1988:815. Dalby, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022/2023. Sebastian Boström.
- 2023:14 Kv Sankt Märten 27, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017/2018. Aja Guldåker.
- 2023:15 Väsby 12:42 och 32:1 Väsby kyrkogård, Väsby, Väsby socken, Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2023. Carita Melchert.
- 2023:16 Pastor Svane 1, Lund. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2023. Linnea Lidh.
- 2023:17 Höör kyrka, Höör socken, Höörs kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2023. Carita Melchert.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen
Telefon: 046-350406
E-post: arkeologi@kulturen.com

- 2023:18 Vindmöllan Östarp, Sjöbo kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2023. Lena Aurivillius Hector.
- 2023:19 Flytt av ängslada, Örnans, Osby kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2023. Lena Aurivillius Hector.
- 2023:20 Kv Maria Magle 7, 8 och 11, Lund. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2023. Kristoffer Brink.
- 2023:21 Hardeberga 1:12 och 1:47, Lunds kommun. Fornlämning L1988:2720/RAÄ Hardeberga 25:1. Hardeberga socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022. Kristoffer Brink.
- 2023:22 Blåherremölla 1:2. Kristianstads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2023. Carita Melchert.
- 2023:23 Sporrakulla gård, Sporrakulla 1:1, Östra Göinge kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2023. Carita Melchert.
- 2023:24 Gylleholm 14, Lilla Råby. Fornlämning L1988:5060/RAÄ Lund 175:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning och arkeologisk kontroll 2020–2023. Linda Billström & Linnea Lidh.